

Levr Josoua.

Josoua, rener.

1 ¹Ha setu, goude marv Moizez, servijer an Aotrou, e komzas an Aotrou ouzh Josoua, mab Noun, en devoa servijet Moizez, o lavarout : ²"Moizez, va servijer, a zo marv. Ha bremañ, sav ! Treuz ar Yordan, te hag an holl Bobl-se, etrezek ar vro ez an da reiñ dezho, da Vugale Israel.

³Kement lec'h ma kerzho sol ho troad warnañ, a roan deoc'h, evel em boa lavaret da Voizez.

⁴Adalek ar gouelec'h hag al Liban-mañ betek ar Stêr vras, stêr Eufrates, holl vro ar Yordan, ha betek ar Mor bras er c'huzheol, 'vo ho triad. Ne zalc'ho den dirazout.

⁵Holl zeizioù da vuhez, evel ma-z'ou on bet gant Moizez, e vin ganit, hep da zilezel, hep da zileuskel.

⁶Bez kreñv ha nerzhus, rak te eo a roio he hêrezh d'ar bobl-mañ, ar vro am eus touet d'o zadoù reiñ dezho. ⁷Ya ! bez kreñv ha nerzhus-meurbet ; ha taol pled da ober a-grenn diouzh al Lezenn en deus gourc'hemennet dit Moizez, va servijer. Na bella diouti nag a-zehou nag a-gleiz, evit ober berzh dre-holl ma kerzhi. ⁸Ne guitaio ket da c'henou levr al Lezenn-mañ, ha prederiañ a ri warnañ noz-deiz, evit teurel pled da ober a-grenn evel m'eo skrivet ennañ ; neuze e ri berzh ez hentou, neuze az po chañs. ⁹Daoust ha n'em eus ket gourc'hemennet dit bezañ kreñv ha nerzhus, dispont, dizaon ? Rak ganit emañ an Aotrou, da Zoue, dre-holl ma kerzhi".

¹⁰Hag e c'hourc'hemennas Josoua da skribed ar bobl, o lavarout : ¹¹"Tremenit e-barzh ar c'hamp, ha roit urzhioù d'ar bobl o lavarout : Aozit deoc'h pourvezioù, rak a-barzh tri devezh e treuzot ar Yordan evit mont d'aloubiñ ar vro ez a an Aotrou, ho Toue, da reiñ deoc'h da berc'hennañ".

¹²Hag ouzh Rubeniz, hag ouzh Gadiz, hag ouzh hanter veuriad Manase e komzas Josoua o lavarout : ¹³"Ho pezet soñj eus an dra en deus gourc'hemennet deoc'h

Josoua, levr kentañ al levrioù istorek ez eo hini Josoua. Al levrioù-se a zanevell darvoudoù, met dreist-holl e tiskouezont emañ lagad Doue dalc'hat war e Bobl, ha ne raio berzh nemet pa sento outañ. Hemañ, dibaouez, diastal ha dizehan a c'halv e Bobl war hent an Emglev skoulmet gant an Hendadoù, hent ar frankiz, ar Silvidigezh, hent ar gwir evurusted.

Moizez, servijer an Aotrou, o lavarout : An Aotrou, ho Toue, a roio diskuizh deoc'h, a roio deoc'h ar vro-se. ¹⁴Ho kwragez, ho pugaligoù hag ho troelloù a chomo er vro en deus roet deoc'h Moizez en tu-mañ d'ar Yordan, ha c'hwi a dremeno, harnezet, a-raok ho predeur, an holl baotred kadarn ac'hanoc'h, d'o skoazellañ, ¹⁵ken na roio diskuizh an Aotrou d'ho predeur evel deoc'h-c'hwi, ken na berc'hennint, int ivez ar vro ez a an Aotrou, ho Toue, da reiñ deoc'h, hag e tistroiot d'ar vro a zo hoc'h hêrezh, d'he ferc'hennañ, an hini en deus roet deoc'h Moizez, servijer an Aotrou, en tu all d'ar Yordan, er sav-heol".

¹⁶Hag i da respont da Josoua o lavarout : "Holl bezh a c'hourc'hemenez deomp a raimp ; dre-holl ma vimp kaset ganit ez aimp. ¹⁷A-grenn evel ma sentemp ouzh Moizez e sentimp ouzhit. Nemet gant ma vo an Aotrou, da Zoue, ganit evel ma oa gant Moizez. ¹⁸Piv bennak a zisento ouzh da urzhioù, na sento ket ouzh da gomzoù, evit holl bezh a c'hourc'hemenni, a varvo ! Nemet, bez kreñv ha nerzhus !"

Ar spierien e ti Rac'hab.

2 ¹Hag e kasas Josoua, mab Noun, eus Settim, daou zen, spierien, dre guzh, o lavarout : "It da welout ar vro, ha Jeriko".

Hag ez ejont, hag ec'h erujont e ti ur vaouez, ribodez, hec'h anv Rac'hab, hag e kouskjont eno. ²Hag e voe disklêriet se da roue Jeriko, o lavarout : "Setu, gwazed a zo deuet amañ henozh, eus Bugale Israel, evit furchal ar vro".

³Hag e kasas roue Jeriko tud da gaout Rac'hab, da lavarout : "Kas er-maez ar wazed a zo deuet du-se, a zo deuet ez ti, rak evit furchal ar vro a-bezh ez int deuet".

⁴Met kemeret he devoa ar vaouez an daou zen hag o c'huzhet, hag e lavaras :

"Ya, deuet 'zo amañ gwazed : ne ouien ket a-belec'h e oant. ⁵Hag e oa an nor da vout serret, en deñvalijenn hag ar baotred a zo aet kuit. N'em eus ket gouezet da belec'h

An dudenn-mañ, Josoua, ez eus meneg anezhañ er Pemplevr : servijer Moizez, kadarn ha fur, e vo dibabet gant Doue da ren ar Bobl. Erm. 17, 9, 24, 13. Nv 13, 16, 14, 27, 17. Adl. 27, 17. Yehoshoua eo en heb. : an anv kar Yeshoua a roio "Jezuz". Evel Moizez, hon eus amañ ur raskedenn eus Jezuz.

2, 1 ribodez, pe ostizez.

ez ae ar wazed. Galoupit buan war o lerc'h hag o tapout a reot".

⁶Met hi he devoa graet dezho pignat war an doenn, hag o skoachet gant korz lin renket ganti war an doenn. ⁷Hag ar soudarded a c'hallowpas war o lerc'h war hent ar Yordan, etrezek ar roudourioù. An nor a oa bet prennet goude ma oa aet ar rederien war o lerc'h.

⁸Ar re all ne oant ket c'hoazh kousket, hag hi da bignat daveto war an doenn, ⁹ha da lavarout d'ar baotred : "Gouzout a ran e ro an Aotrou deoc'h ar vro, hag ez eo kouezhet ar spont razoc'h warnomp, hag e teuz holl annezidi ar vro dirazoc'h, ¹⁰rak klevet hon eus en devoa disec'het an Aotrou dour Mor ar Broenn dirazoc'h pa zeuec'h eus an Egipt, ha petra ho poa graet da zaou roue an Amoreiz a oa en tu all d'ar Yordan, da Sehon ha da Og, ha penaos ho poa o anaouet. ¹¹Klevet hon eus se ha teuziñ a ra hor c'halon, ha den ne zalc'h e anal dirazoc'h, rak an Aotrou, ho Toue a zo Doue an Neñvou e-krec'h ha war an douar e-traoñ. ¹²Ha bremañ, tout, mar plij, din, dre an Aotrou, peogwir em eus graet en ho keñver gant truez, e reot, c'hwi ivez, e-keñver ti va zad gant truez, hag e roiout din un arouez asur ; ¹³hag e lezot da vevañ va zad ha va mamm, ha va breudeur ha va c'hoarezed hag an holl re a zo ganto, hag e tennot hon eneoù eus ar marv".

¹⁴Hag e lavaras dezhi ar baotred : "Hor buhezioù e-lec'h ho re-c'hwi da varvo, ma n'embannit ket an afer-mañ ! Ha setu : pa roio deomp an Aotrou ar vro, e raimp ez-keñver gant truez ha fealded".

¹⁵Hag hi d'o diskenn gant ur gordenn dre ar prenestr, rak he zi a oa e moger ar ramparzh ; er ramparzh e oa o chom.

¹⁶Hag e lavaras dezho : "Kit d'ar menez, gant aon na gouezhfe warnoc'h ar rederien, hag en em glenkit eno tri deiz, ken na vo distro ar glaskerien ; ha goude ez eot gant hoc'h hent".

¹⁷Hag e lavaras ar baotred dezhi : "Seveniñ a raimp al le-mañ ez keñver, ar pezh hon eus tout, ¹⁸evel-hen, pa-z erruimp er vro : ar gordennig a neud skarlek-mañ a skoulmi ouzh ar prenestr m'ec'h eus hon diskennet drezañ. Ha da dad, da vamm, da breudeur, hag holl diegezh da dad, a vodi du-se, en ti. ¹⁹Ha setu : neb a zeuio eus dorjoù da di er-maez, e wad a vo war e benn, ha ni a vo 3, 16 Mor ar Gampoullenn, pe Mor an Holen. Ar Gampoullenn a zo traonienn ar stêr Yordan.

didamall, met kement hini a vo ganit en ti, e wad da vezo war hor penn mar be un dorn warnañ ! ²⁰Ha ma kontez hor c'homzoù-mañ, e vezimp kuites eus al le hon eus tout".

²¹Hag hi da lavarout : "Evel m'hoc'h eus lavaret, evel-se ra vezo !" Hag o lezel a reas da vont kuit, hag e skoulmas ar gordennig skarlek ouzh ar prenestr.

²²Hag int neuze da vont, ha d'erruout war ar menez, ha da chom eno tri devezh, ken na voe distro ar glaskerien. Klasket o devoa ar re-mañ dre-holl war an hent hep kavout. ²³Ha distroet an daou baotr, diskennet eus ar menez, e treuzjont ar Yordan, ha mont da gaout Josoua, mab Noun, ha kontañ dezhañ kement tra c'hoarvezet ganto. ²⁴Hag e lavarjont da Josoua : "Lakaat a ra an Aotrou etre hon daouarn ar vro a-bezh : teuziñ a ra holl annezidi ar vro dirazomp".

O tremen ar Yordan.

3 ¹Hag e savas Josoua abred, hag e loc'hjont eus Settim, hag ez ejont betek ar Yordan, eñ hag holl vugale Israel, ha da nozvezhiañ eno a-raok teuziñ. ²Hag a-benn tri deiz e tremenas ar skribed e-barzh ar c'hamp, ³da reiñ urzhioù d'ar bobl, o lavarout : "Pa welot Arc'h Emglev an Aotrou, ho Toue, hag ar veleien-levited ouzh he dougen, e loc'hot eus ho lec'hioù, hag ez eot war he lerc'h. ⁴Met un hedad a vo etrezoc'h-c'hwi hag houmañ, a zaou vil ilinad bennak ; n'it ket tostoc'h dezhi, hag ec'h anavezot dre be hent mont, peogwir n'oc'h ket tremenet dre an hent-se en a-raok". ⁵Hag e lavaras Josoua d'ar bobl : "En em santelait, rak arc'hoazh e ray an Aotrou burzhudoù en ho touez". ⁶Hag e komzas Josoua ouzh ar veleien o lavarout : "Dougit Arc'h an Emglev, ha treuzit a-raok ar bobl". Hag e tougjont Arc'h an Emglev, hag e kerzhjont dirak ar bobl.

⁷Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Hiziv e stagin d'az prasaat ouzh daoulagad Israel a-bezh, dezho da c'houzout penaos, evel ma-z on bet gant Moizez, e vezin ganit-te. ⁸Hag e roi urzhioù d'ar veleien a zoug Arc'h an Emglev, o lavarout : "Pa viot degouezhet e-tal dourioù ar Yordan ec'h arsavot er Yordan". ⁹Neuze e lavaras Josoua da

vugale Israel : "Dedostait amañ ha selaouit komzoù an Aotrou, ho Toue". ¹⁰Hag e lavaras c'hoazh : "Dre gement-mañ e ouiot emañ an Doue bev en ho touez, hag a ziberc'henno dirazoc'h Kanaaniz, Heteiz, Hevez, Perezeiz, Gergesiz, Amoreiz ha Jebouseiz ; ¹¹setu Arc'h Emglev Aotrou an douar a-bezh a ya da dremen en ho raok-c'hwi er Yordan. ¹²Ha bremañ, kemerit-hu daouzek den eus meuriadoù Israel, un den dre veuriad ; ¹³ha kerkenet ha m'o devezo ar veleien a zo o tougen Arc'h Aotrou, Aotrou an douar a-bezh, lakaet plant o zreid e dourioù ar Yordan, dourioù ar Yordan en em ranno : an doureier a ziskenn eus krec'h en em zalc'ho evel en ur bern".

¹⁴Ha setu : pa zigampas ar bobl o zeltannoù evit treuziñ ar Yordan, ar veleien a zouge Arc'h an Emglev a oa er penn a-raok anezho. ¹⁵Ha pa zeujont e-kichen ar Yordan, ha pa stokas o zreid ouzh an dour - rak dic'hlannañ a ra ar Yordan war e holl ribloù e-pad amzer an eost -, ¹⁶neuze e stankennas an dourioù, ar re a ziskenne eus krec'h ; sevel a rejont en ur bern war-hed ur pennad bras, adalek kêr-Adam, ur gêr ouzh kostez Sartan ; hag ar re a ziskenne da Vor ar Gomepezenn, ar Mor Sall, a zalc'has da redek ken na oant aet da hesk. ¹⁷Hag ar bobl a dreuzas a-dal da Jeriko. Hag e chomas a-sav ar veleien a zouge Arc'h Emglev an Aotrou war ar sec'h e-kreiz ar Yordan, hag Israel a-bezh a dreuzas war ar sec'h, ken n'he devoa echu ar bobl a-bezh da dreuziñ ar Yordan.

An daouzek maen-eñvor.

4 ¹Ha p'he devoa echu ar bobl a-bezh da dreuziñ ar Yordan, e komzas an Aotrou ouzh Josoua o lavarout : ²"Kemerit-hu eus ar bobl daouzek den, unan dre veuriad. ³Ha roit urzhioù dezho o lavarout : Dougit ganeoc'h ac'hale, eus kreiz ar Yordan, eus al lec'h m'eo chomet treid ar veleien a-sav, daouzek maen ; hag o zremenit ganeoc'h hag o lezit el lec'h ma nozvezhiot fenez".

⁴Hag e c'halvas Josoua an daouzek den en devoa lakaet prest a-douez Bugale Israel, unan dre veuriad. ⁵Ha Josoua a lavaras dezho : "Tremenit dirak Arc'h an Aotrou, ho Toue, e-kreiz ar Yordan, ha sammit pep

hini ur maen war e skoaz, hervez niver meuriadoù Israel, ⁶ma vezo kement-mañ un arouez en ho touez. Pa c'houlenno ho mibien warc'hoazh, o lavarout : "Petra eo ar vein-se evidoc'h ?" ⁷E lavarot dezho : "Dre ma oa bet rannet doureier ar Yordan ; hag emañ ar vein-se da eñvoradur evit Bugale Israel da viken".

⁸Hag e reas evel-se bugale Israel, evel ma c'hourc'hemenne Josoua ; hag e tougont daouzek maen eus kreiz ar Yordan, evel m'en devoa lavaret an Aotrou da Josoua, hervez niver meuriadoù Bugale Israel, hag o zremenjont ganto betek o c'hamp-noz, hag o lezjont eno. ⁹Hag an daouzek maen a oa bet savet gant Josoua eus kreiz ar Yordan, a-zindan al lec'h ma oa bet treid ar veleien a zouge Arc'h an Emglev. Emaint eno betek hiziv. ¹⁰Hag ar veleien a zouge an Arc'h a oa chomet e-kreiz ar Yordan ken na voe echu holl bezh en devoa gourc'hemenet an Aotrou da Josoua lavarout d'ar bobl, hervez kement tra en devoa gourc'hemenet Moizez da Josoua. Hag e hastas ar bobl da dreuziñ. ¹¹Ha p'he devoa echu an holl Bobl da dremen, e tremenas Arc'h an Aotrou hag ar veleien, a-raok ar bobl. ¹²Hag e tremenas Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter veuriad Manase, harnezet, a-raok Bugale Israel, evel m'en devoa lavaret dezho Moizez.

¹³War-dro daou-ugent mil, harnezet evit an emgann, a dremenas dirak an Aotrou evit ar brezel, etrezek gwaremموù Jeriko.

¹⁴En deiz-se e vrasaas an Aotrou Josoua ouzh daoulagad Israel a-bezh, a zoujas dezhañ, evel m'en devoa doujet da Voizez e-keit ha ma vevas. ¹⁵Hag e komzas an Aotrou ouzh Josoua o lavarout : ¹⁶"Ro urzh d'ar veleien a zoug Arc'h an Testeni da bignat eus ar Yordan". ¹⁷Hag e kemennas Josoua d'ar veleien o lavarout : "Pignit eus ar Yordan !" ¹⁸Ha setu : pa bignas ar veleien a zouge Arc'h Emglev an Aotrou eus kreiz ar Yordan, a-vec'h m'o devoa stoket solioù treid ar veleien war an douar sec'h, ez addeuas doureier ar Yordan d'o lec'h, hag ez ejont evel diagent war o ribloù. ¹⁹Hag ar bobl a bignas eus ar Yordan d'an degvet eus ar miz kentañ, hag a gampas e Gilgal, e tu reter Jeriko.

²⁰Hag an daouzek maen, ar re o devoa kemeret eus ar Yordan, a savas Josoua e Israel war ar sec'h ; padal, e 4, 9 e verkont treizhadenn

4, 20 ar vein-se a zo bet savet eno da verkañ treizhadenn ar c'h an Emglev. Daou hengoun disheñvel 'zo.

Gilgal. ²¹Hag e komzas ouzh Bugale Israel o lavarout : "Pa c'houlennato ho mibien arc'hoazh o zadoù o lavarout : Petra eo ar vein-se ? ²²e kelennot ho mibien o lavarout : War ar sec'h e treuzas Israel ar Yordan, ²³rak disec'het en devoa an Aotrou, ho Toue, dour ar Yordan dirazo, ken n'o devoa treuzet, evel m'en devoa graet an Aotrou, ho Toue, evit Mor ar Broenn, en devoa disec'het dirazomp, ken na oamp tremenet, ²⁴evit ma ouezo holl bobloù an douar pegen kreñv eo dorn an Aotrou, hag evit ma toujfec'h an Aotrou, ho Toue, dalc'hmat".

Pask kentañ e Kanaan.

5 ¹Ha setu : pa glevas holl rouaned Amoreiz a oa en tu all d'ar Yordan, er c'hornog, hag holl rouaned Kanaaniz a oa e-kichen ar Mor, penaos en devoa disec'het an Aotrou dour ar Yordan dirak Bugale Israel, ken n'o devoa treuzet, e teuzas o c'halon, ha n'o devoa ken a anal dirak Bugale Israel.

² d'ar mare-se, e lavaras an Aotrou da Josoua : "Gra kontilli maen, hag amdroc'h Bugale Israel adarre". ³Hag e reas Josoua kontilli maen, hag ec'h amdroc'has Bugale Israel war Run an Amdroc'hadoù. ⁴Ha setu perak e reas Josoua an amdroc'hoù-mañ : an holl dud a oa deuet eus an Egipt, ar baotred, an holl dud a vrezel, a oa marvet er gouelec'h, war an hent, goude dont er-maez eus an Egipt. ⁵Amdroc'het e oa bet holl bobl an ermaeziadeg, met an holl dud ganet er gouelec'h, en hent, war-lerc'h an ermaeziadeg eus an Egipt, ne oant ket bet amdroc'het. ⁶E-pad daou-ugent vloaz o devoa kerzhet Bugale Israel er gouelec'h, ken na oa aet da get an holl boblad tud a vrezel a oa deuet eus an Egipt ; ar re-se n'o devoa ket selaouet ouzh mouezh an Aotrou, ha touet en devoa an Aotrou dezho na weljant ket ar vro a douas an Aotrou d'o zadoù reiñ deomp : ur vro o teverañ gant laezh ha mel. ⁷Met o Bugale, a savas an Aotrou war o lerc'h, a voe amdroc'het gant Josoua, rak diamdroc'h e oant, peogwir ne oant ket bet amdroc'het en hent. ⁸Ha setu : pa voe echu an amdroc'hañ evit an holl boblad, e chomjont war an dachenn, er c'hamp ken na voent pare. ⁹Hag e lavaras 5, 9 gwizienn Gilgal en heb. he deus roet 'rod', 'ruilhal' : tu 'zo da soñjal eta, e oa bet savet an daouzek

an Aotrou da Josoua : "Hiziv em eus lamet dismegañs an Egipt diwarnoc'h". Hag e voe galvet anv al lec'h-se Gilgal, a zo e hini betek hiziv.

¹⁰Hag e kampas Bugale Israel e Gilgal, hag e rejont Pask d'ar pevarzekvet deiz eus ar miz, d'abardaez-nnoz, e gwaremموù Jeriko. ¹¹Hag e tebrjont eus trevadoù ar vro antronoz Pask, baraennoù dic'hoell hag ed rostet, en hevelep deiz-se. ¹²Hag e paouezas da gouezhañ ar manna en deiz war-lerc'h ; peogwir e tebrent eus frouezh ar vro, ne voe ken, evit Bugale Israel, a vanna pelloc'h, hag e tebrjont eus frouezh douar Kanaan er bloaz-se.

¹³Ha setu : pa voe Josoua e Jeriko, e savas e zaoulagad, hag e welas un den en e sav a-dal dezhañ, e gleze dic'houinet en e zorn. Hag ez eas Josoua davetañ, hag e lavaras : "Evidomp ez out ? Pe eus hon enebourien", ¹⁴Hag e lavaras : "Nann ! Me eo penn lu an Aotrou ; emaoñ oc'h erruout". Hag e kouezhas Josoua war e zremm d'an douar, hag e stouas ; hag e lavaras : "Petra en deus va aotrou da lavarout d'e servijer ?" ¹⁵Hag e lavaras penn lu an Aotrou da Josoua : "Lam da solennoù eus da dreid, rak al lec'h emaoñ warnañ a zo santel". Hag e reas Josoua evel-se.

Jeriko aloubet.

6 ¹Kloz e oa Jeriko ; klozet e oa bet dirak Bugale Israel : den ne yae e-maez, den ne yae e-barzh.

²Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Sell ! Lakaat a ran ez torn Jeriko hag he roue, soudarded kadarn anezho. ³Ober a reot tro kêr, an holl dud a vrezel a raio tro kêr ur wech, hag evel-se e reot c'hwec'h devezh. ⁴Ha seizh beleg a zougo seizh korn-boud dirak an Arc'h, ha d'ar seizhvet deiz e reot tro kêr seizh gwech, hag ar veleien a sono ar c'horn. ⁵Ha setu : pa vo kendalc'het gant ar c'horn, pa glevot son ar c'horn, e youc'ho an holl dud ur youc'hadenn vras, hag e kouezho ramparzh kêr en e boull, hag e pigno an dud, pep hini dirazañ".

⁶Hag e c'halvas Josoua, mab Noun, ar veleien hag e lavaras dezho : "Dougit Arc'h an Emglev, ha seizh beleg a zougo seizh maen e stumm ur c'hrommlec'h. 6, 4 korn-boud, pe trompilh ar jubile.

korn-boud dirak Arc'h an Aotrou". ⁷Hag e lavaras d'an dud : "Tremenit ha grit tro kêr ; ar vrezelourien a dremenno dirak Arc'h an Aotrou".

⁸Hag evel m'en devoa lavaret Josoua d'an dud, seizh beleg a zougas seizh korn-boud ; dirak an Aotrou e tremenjont en ur seniñ ar c'horn, Arc'h Emglev an Aotrou o vont war o lerc'h. ⁹Hag ar vrezelourien a yae dirak ar veleien o seniñ ar c'horn, hag an engroez a yae war-lerc'h an Arc'h, hag e kerzhed ouzh son ar c'hern. ¹⁰Ha Josoua en devoa roet urzhioù d'an dud o lavarout : "Na youc'hit ket, na rit ket klevout ho mouezh, na zeuio eus ho kenou ger ebet, betek an deiz ma lavarinn deoc'h : Youc'hit ! Ha neuze e youc'hot!". ¹¹Hag e reas Arc'h an Aotrou tro kêr, un dro ar wech kentañ, hag ez ejont d'ar c'hamp da nozvezhiañ.

¹²Hag e savas Josoua abred ; hag e tougas ar veleien Arc'h Emglev an Aotrou. ¹³Hag ar seizh beleg a zouge seizh korn-boud dirak Arc'h an Aotrou a gerzhe en ur seniñ ar c'horn ; ar vrezelourien a gerzhe en araok, hag an engroez a gerzhe war-lerc'h Arc'h an Aotrou, ouzh son ar c'horn. ¹⁴Hag e rejont tro kêr, d'an eil deiz, ur wech, hag e tistrojont d'ar c'hamp ; evel-se e rejont c'hwec'h deiz.

¹⁵Ha d'ar seizhvet deiz, setu i o sevel pa darzhe ar gouloù-deiz ha d'ober tro kêr, e-giz-se, seizh gwech ; nemet en deiz-se e rejont tro kêr seizh gwech. ¹⁶Ha d'ar seizhvet gwech e sonas ar veleien er c'horn hag e lavaras Josoua d'an dud : "Youc'hit ! rak reiñ a ra an Aotrou ar gêr deoc'h. ¹⁷Hag e vo anaouezet ar gêr, hi ha kement tra a vo enni, evit an Aotrou. Met Rac'hab, ar ribodez, a vevo, hi hag an holl re a vo ganti en ti, rak kuzhet he devoa ar gannaded hor boa kaset. ¹⁸Nemet diwallit gant an anaoue : ma anaouezet hag e kemerit eus an anaoue, e lakaio kamp Israel da vout anaouezet, hag e vo glac'har warnañ. ¹⁹Kement arc'hant, hag aour, ha traoù arem pe houarn a vo, santel e vezint d'an Aotrou, da deñzor an Aotrou ez aint".

²⁰Hag e youc'has an dud, hag e voe sonet er c'hern, ha kerkent ha ma klevas an dud son ar c'hern, e youc'has an dud ur youc'hadenn vras, hag e kouezhas ar ramparzh en e boull, hag e pignas an dud e kêr, pep hini dirazañ, hag e tapjont ar gêr.

²¹Hag ez anaouejont kement tra a oa e kêr, 6, 26 pa veze ur gêr nevez e veze aberzhet ur bugel a-wechoù, a veze beziet dindan maen-diazez an nor.

paotr ha plac'h, yaouank ha kozh, kole, oan hag azen, dre varvenn ar c'hleze. ²²Ha d'an daou zen o devoa ergerzhet ar vro e lavaras Josoua : "It da di ar ribodez, tennis alese ar vaouez-se ha kement he deus, evel m'ho poa touet dezhi". ²³Hag ez eas ar baotred a oa bet oc'h ergerzhout, hag e tennjont Rac'hab, he zad, he mamm, he breudeur hag hec'h holl re ; he holl diegezh a dennjont, hag o lakjont er-maez eus kamp Israel.

²⁴Hag ar gêr a dangwalljont gant kement tra a oa enni ; met an arc'hant hag an aour, hag an traoù arem ha houarn a lakjont e teñzor ti an Aotrou. ²⁵Ha Rac'hab, ar ribodez, ha tiegezh he zad, hag an holl re he devoa, a voe lezet bev gant Josoua, hag emaint o chom e-touez Israel betek hiziv, rak kuzhet he devoa ar gannaded kaset gant Josoua da ergerzhout Jeriko.

²⁶Hag e touas Josoua, er mare-se, o lavarout : "Milliget ra vo an den, dirak an Aotrou, en em lakaio da adsevel ar gêr-mañ, Jeriko ! Diwar-goust e vab henañ en he savfe, diwar-goust e vab yaouankañ e savje he dorjoù !"

²⁷Hag e voe an Aotrou gant Josoua, hag e voe e vrud dre ar vro a-bezh.

Israel disent ha kastizet.

⁷¹Hag e reas Bugale Israel floderezh gant an anaoue : kemer a reas Ac'han, mab Karmi, mab Zabdi, mab Zara, eus meuriad Youda, diwar an anaoue, hag e tommas kounnar an Aotrou ouzh Bugale Israel.

²Hag e kasas Josoua gwazed eus Jeriko da Hai, a oa e-kichen Betaven, ouzh reter Betel, hag e komzas outo o lavarout : "Pignit da ergerzhout ar vro !" Hag ez eas ar baotred da ergerzhout Hai. ³Ha distroet davet Josoua, e lavarjont dezhañ : "Arabab e pignfe an holl dud ! Gant daou vil den, pe dri mil den bennak o pignat, e vefe pilet Hai. N'a ket da skuizhañ eno an holl dud evit ken nebeut !" ⁴Hag e pignas di war-dro tri mil den, hag e tec'hjont dirak soudarded Hai. ⁵Hag e lazhas diouto soudarded Hai war-dro c'hwec'h den ha tregont ouzh o argas a-zirak an nor betek Sabarim ; o lazhañ a rejont war an dinaou. Hag e teuzas kalonoù an dud evel dour.

⁶Hag e fregas Josoua e vantell, hag e kouezhas war e zremm d'en douar, dirak

Arc'h an Aotrou, betek an abardaez, eñ ha Kozhidi Israel, hag e lakjont poultr war o fenn. ⁷Hag e lavaras Josoua : "Siwazh, Aotrou Doue ! Perak ec'h eus graet d'ar bobl-mañ treuziñ ar Yordan ? Evit hon lakaat etre daouarn an Amoreiz ? D'hor c'has da goll ? Talvoudusoc'h e vefe bet deomp chom en tu all d'ar Yordan ! ⁸Mar plij, Aotrou ! Petra a lavarinn goude m'en deus troet Israel kein dirak e enebourien ? ⁹Klevout a ray se Kanaaniz hag holl annezidi ar vro, hag en em droint enep deomp, hag e raskint hon anv a-ziwar an douar. Ha petra a ri evit da Anv bras ?"

¹⁰Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Sav ! Perak ez out kouezhet war da zremm ? ¹¹Pec'het en deus Israel, treuzet va Emglev, am boa kemennet dezho, ha kemeret eus an anaoue, laeret, kuzhet, lakaet en o fakadoù. ¹²Ha ne c'hello ket Israel adsevel dirak o enebourien ; o c'hein a droint dirak o enebourien, rak anaouezet int ; ha ne gendalc'hin ket da vezañ ganeoc'h, ma ne zistrujit ket an traoù anaouezet eus ho touez. ¹³Sav ! Santela an dud o lavarout : En em santelait a-benn arc'hoazh, rak evel-hen e lavar an Aotrou, Doue Israel : Traoù anaouezet a zo en ho touez, Israel ! Ne c'hellot ket trec'hiñ war hoc'h enebourien ken n'ho po lamet an anaoue eus ho touez. ¹⁴Tostaat a reot, d'ar mintin, dre veuriad ; hag ar meuriad a dapo an Aotrou a dostaio dre gerentiezh ; hag ar gerentiezh a dapo an Aotrou a dostaio dre diegezh, hag an tiegezh a dapo an Aotrou a dostaio dre zen. ¹⁵Hag an hini a vo tapet gant traoù anaouezet a vo devet en tan, eñ ha kement en deus, evit bout treuzet Emglev an Aotrou ha graet ur viloni en Israel !"

¹⁶Hag e savas Josoua abred, hag e reas tostaat Israel dre veuriad, hag e voe tapet meuriad Youda ; ¹⁷ha tostaat kerentiezhoù Youda, hag e voe tapet kerentiezh Zaraiz, dre benn hag e voe tapet Zabdi ; ¹⁸ha tostaat e diegezh, dre benn, hag e voe tapet Ac'han, mab Karmi, mab Zabdi, mab Zara, eus meuriad Youda. ¹⁹Hag e lavaras Josoua da Ac'han : "Va mab ! Rent gloar d'an Aotrou, Doue Israel ; ro dezhañ meuleudi ; ha diskleir din petra ac'h eus graet, n'hen kuzh ket ouzhin !"

²⁰Hag e respontas Ac'han da Josoua, o 7, 14 a dapo an Aotrou, d.l.e. dibabet dre ar sord.

lavarout : "Gwir eo ! Pec'het em eus enep an Aotrou, Doue Israel ; evel-hen hag evel-hont em eus graet : ²¹gwelet em eus er preizh ur vantell a Sennaar, unan gaer, ha daou c'hant shekel arc'hant, hag un dolzenn aour a hanter-kant shekel a bouez, hag em eus o c'hoantaet ha kemeret ; klenket int en douar e-kreiz va zinell, hag an arc'hant dindan". ²²Hag e kasas Josoua kannaded, a redas d'an dinell, hag e oa klenket se en e dinell hag an arc'hant dindan. ²³Hag e kemerjont anezho a-greiz an dinell da gas da Josoua ha da holl vibien Israel, hag e voent ledet dirak an Aotrou.

²⁴Hag e kemeras Josoua Ac'han, mab Zara, gant an arc'hant, ar vantell, an dolzenn aour, gant e vibien, merc'hed, saout, ezen, deñved, tinell ha kement tra en devoa ; hag Israel a-bezh d'e heul, en o c'hasjont da draonienn Ac'hor. ²⁵Hag e lavaras Josoua : "Ar glac'har ac'h eus roet deomp da roio dit an Aotrou hiziv !" Hag e labezañ a reas Israel a-bezh gant mein ; hag e tevjont darn en tan hag e labezjont darn gant mein.

²⁶Hag e savjont warnañ ur bern mein bras a zo eno betek hiziv. Hag e tistroas an Aotrou eus gwrez e gounnar. Setu perak e c'halver anv al lec'h-se : Traonienn Ac'hor betek hiziv.

Kêr Hai aloubet.

8 ¹Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Bez dizaon, dispont ! Kemer ganit an holl dud a vrezel ha krog da bignat da Hai. Sell ! Lakaat a ran ez torn roue Hai, hag e dud, e gêr, e vro. ²Hag e ri gant Hai hag e roue evel m'az poa graet gant Jeriko hag he roue. He freizh, he chatal a skrapot evidoc'h. Laka ur ged ouzh kêr en a-dreñv".

³Hag e savas Josoua hag an holl dud a vrezel evit pignat da Hai. Dibabet en devoa Josoua tregont mil den, soudarded kadarn, hag o c'haset e-pad an noz. ⁴Hag en devoa roet urzh dezho o lavarout : "Sellit ! C'hwi a ray ged ouzh kêr, a-dreñv d'ar gêr. Na bellait ket diouzh kêr nemeur, ha bezit prest. ⁵Ha me, hag an holl dud a vo ganin a dostaio ouzh kêr ; met pa zeuint a-ziarbenn deomp, evel ar wech kentañ e tec'himp dirazo. ⁶Hag e teuint war hol lerc'h ken n'hon devo o distaget diouzh kêr, rak

lavarout a raint : tec'hel a reont dirazomp evel ar wech kentañ ; hag e tec'himp dirazo, ⁷ha c'hwia a savo eus ar ged hag a dapo ar gêr. He lakaet a ray an Aotrou, ho Toue, en ho torn. ⁸Ha pa vo bet tapet ar gêr, e c'hwezhot an tan e kêr, hervez lavar an Aotrou e reot. Sellit ! Roet em eus urzhioù deoc'h". ⁹Hag o c'has a reas Josoua, hag ez ejont da c'hedal, hag e chomjont etre Betel hag Hai, ouzh kornog Hai, hag e nozvezhias Josoua d'an noz-se e-touez an dud.

¹⁰Hag e savas Josoua abred, hag e niveras an dud, hag e pignas, eñ ha Kozhidi Israel, a-raok an dud, etrezek Hai. ¹¹Hag an holl dud a vrezel a oa gantañ a bignas, a dostaas, a zeuas a-dal d'ar gêr, hag a gampas ouzh hanternoz Hai, an draonienn o vezañ etrezo hag Hai.¹²Kemeret en devoa pemp mil soudard bennak, hag o lakaet ouzh ged etre Betel hag Hai, ouzh kornog kêr. ¹³P'he devoe ar Bobl lakaet an holl gamp ouzh hanternoz kêr, gant al lost ouzh kornog kêr, ez eas Josoua d'an noz-se e-barzh an draonienn. ¹⁴Kerkent ha ma welas se roue Hai, e hastas sevel ha kas d'an emgann soudarded kêr d'an emgav a-ziarbenn Israel, eñ hag e holl bobl, a-dal d'ar gampoullenn, hep gouzout e oad ouzh e c'hedal a-dreñv kêr. ¹⁵Hag e voe faezhet Josoua hag Israel a-bezh dirazo, hag e tec'hjont etrezek ar gouelec'h. ¹⁶Hag e youc'has an holl bobl a oa e kêr evit redek war o lerc'h, hag e redjont war-lerc'h Josoua, hag e tistokjont diouzh kêr. ¹⁷Ha ne chomas den en Hai ha Betel a gement na zeuas er-maez war-lerc'h Israel ; hag e lezjont ar gêr digor, hag e redjont war-lerc'h Israel. ¹⁸Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Stenn ar speg a zo ez torn war-zu Hai, rak ez torn e lakaan anezhi". Hag e stennas Josoua ar speg a oa en e zorn war-zu kêr.

¹⁹Hag ar ged a savas gant tizh eus al lec'h ma oa, hag a redas, kerkent ha ma-z astennas e zorn. Hag ez ejont e kêr hag he zapout a rejont, ha kerkent e voe c'hwezhet an tangwall e kêr.

²⁰Hag e troas soudarded Hai a-dreñv, hag e weljont e pigne moged kêr etrezek an neñv, ha n'o devoa ket tu da dec'hout amañ pe a-hont. Hag ar bobl a dec'he d'ar gouelec'h en em droas enep ar rederien.

²¹Ha Josoua hag Israel a-bezh a welas e oa

bet tapet ar gêr gant ar ged. Pignat a rae moged kêr, hag i war o c'hiz ha da bilat soudarded Hai : ²²ar c'hedourien a oa deuet eus kêr a-ziarbenn dezho, hag e voent etre Israeliz, en o c'hreiz, lod alese, lod alehont, hag e voent pilet ken na vanas anezho na restad na tec'had. ²³Ha roue Hai a voe tapet ha kinniget da Josoua.

²⁴Ha p'en devoe echu Israel da lazhañ holl annezidi Hai war ar maeziou hag er gouelec'h, m'o devoa redet war o lerc'h e-barzh, pa voent kouezhet holl dre varvenn ar c'hleze betek an diwezhañ, e tistroas Israel a-bezh betek Hai, a voe skoet warni gant barvenn ar c'hleze. ²⁵Hag e voe an holl re a gouezhas en deiz-se, paotred ha plac'hed, daouzek mil, holl dud Hai. ²⁶Ha Josoua ne souzas ket e zorn, en devoa astennet gant ar speg, ken na voe anaouezet holl annezidi Hai. ²⁷Met ar chatal, ha dibourc'hioù kêr a breizhas Israel hervez lavar an Aotrou, ar pezh en devoa kemennet da Josoua. ²⁸Hag e tangwallas Josoua Hai, hag e reas anezhi ur c'harn peurbad, ur gouelec'h betek hiziv. ²⁹Ha roue Hai a voe krouget ouzh ur wezenn, betek an abardaez. Pa voe aet an heol da guzh, e c'hourc'hemennas Josoua diskenn e gorf diouzh ar wezenn hag e deurel ouzh toull-dor kêr, ha sevel warnañ ur bern mein, a zo eno betek hiziv.

³⁰Neuze e savas Josoua un aoter d'an Aotrou, Doue Israel, war menez Ebal, ³¹evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an Aotrou, da vibien Israel, hervez ma-z eo skrivet e levr Lezenn Moizez : un aoter mein fraost, ha na oa ket bet savet warno an houarn. Hag e voe graet warni holokostoù d'an Aotrou ha lidlazhet peoc'h-aberzhoù. ³²Hag e skrivas eno war ar vein un adskrid eus Lezenn Voizez, en devoa skrivet dirak Bugale Israel. ³³Hag Israel a-bezh, e Gozhidi, e skribed, e varnerien, a oa en o sav a bep tu d'an Arc'h, rag-enep d'ar veleien-levited a zouge Arc'h Emglev an Aotrou, an ostiziad evel ar c'henvroad, un hanter anezho ouzh tu menez Garizim, hag un hanter ouzh tu menez Ebal, evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an Aotrou, evit bennigañ Pobl Israel diagent. ³⁴Ha goude-se e lennas holl velladoù al Lezenn, bennozhioù ha mallozhioù, a-grenn evel ma-z eo skrivet war levr al

Lezenn. ³⁵Ha ne voe netra, a gement en devoa gourc'hemennet Moizez, ha na lennas Josoua dirak holl gumuniezh Israel, ar gwrazez, ar vugale hag an ostizidi a veve en o zouez.

Gwidre tud Gabaon.

⁹ Ha pa glevas se an holl rouaned a oa en tu-hont d'ar Yordan, war ar menez, en izelvro ha war holl aodoù ar Mor bras da geñver al Liban, Heteiz, Amoreiz, Kanaaniz, Perezreiz, Heveiz, Jebouseiz, ² en em gevredjont a-gevret evit ober brezel da Josoua ha da Israel a-unvan.

³ Hag annezidi Gabaon a glevas ar pezh en devoa graet Josoua da Jeriko ha da Hai, ⁴ hag ec'h ijinjont, int-ivez un dro-gamm : mont a rejont evel kannaded, hag e kemerjont seier teuc'het evit o ezen, ha seier-gwin teuc'het, freget ha takonet, ⁵ solennoù teuc'het ha peñseliet en o zreid, ha mantilli teuc'het warno ; o holl varapourvez a oa sec'h ha louet. ⁶ Hag i o vont da gaout Josoua da gamp Gilgal, hag o lavarout dezhañ ha da dud Israel : "Eus ur vro bell e teomp ; neuze 'ta, divizit ganimp un emglev". ⁷ Hag e lavaras tud Israel d'an Heveiz-mañ : "Marteze emaoch'en hon touez o chom ! penaos divizout ganeoc'h un emglev ?" ⁸ Hag e lavarjont da Josoua : "Da servijerien omp !" Hag e lavaras dezho Josoua : "Piv oc'h, hag a belec'h e teuit ?" ⁹ Hag e lavarjont dezhañ : "Eus ur vro bell-meurbet e teu da servijerien abalamour d'an Aotrou da Zoue, rak e vrud hon eus klevet, hag holl bezh en deus graet en Egipt, ¹⁰ hag holl bezh en deus graet da zaou roue an Amoreiz a oa en tu all d'ar Yordan, da Sehon, roue Hesebon, ha da Og, roue ar Basan, a oa en Astarot. ¹¹ Hag o deus komzet ouzhimp hor C'hozhidi hag holl annezidi hor bro o lavarout : Kemerit en ho taouarn pourveziou evit ur veaj, hag it d'o c'haout, ha lavarit dezho : Ho servijerien ez omp. Neuze 'ta divizit ganimp un emglev. ¹² Sed hor bara : tomm e oa p'hon devoa graet hor pourveziou, er gêr, en deiz m'hon devoa kuitaet evit dont d'ho kaout, ha bremañ ez eo sec'h ha louet ; ¹³ hag ar seier-gwin-mañ, hon devoa karget nevez, a zo freget, hag hor mantilli hag hor solennoù a zo teuc'het, rak hir eo bet an

hent, meurbet !"

¹⁴ Hag e tegemeras an dud pourveziou diganto, met urzh an Aotrou n'o devoa ket goulnnet. ¹⁵ Hag e reas Josoua ganto ar peoc'h, hag e tivizas un emglev, ma vevjent, hag e reas le ganto priñsed ar gumuniezh.

¹⁶ Met a-benn tri deiz goude bezañ divizet ganto un emglev, e klevjont e oant tost dezho, e oant en o c'hichen o chom. ¹⁷ Hag e loc'has Bugale Israel evit mont betek o c'hêriou e tri devezh ; o c'hêriou a oa : Gabaon, Kefira, Berot ha Kariatiarim. ¹⁸ Met ne skoas ket warno Bugale Israel, rak touet o devoa dezho priñsed ar gumuniezh dre an Aotrou, Doue Israel. Hag e c'hrozmolmas an holl gumuniezh war ar briñsed. ¹⁹ Hag e lavaras an holl briñsed d'an holl gumuniezh : "Touet hon eus dre an Aotrou, Doue Israel, ha bremañ n'hellomp ket stekiñ outo. ²⁰ Evel-hen e raimp dezho, hag o lezel a raimp bev, ha ne vo ket warnomp a vuanegzh evit al le hon eus touet dezho".

²¹ Hag e lavaras dezho ar briñsed : "Ra vevint !" Hag e voent faouterien koad ha tennerien dour evit an holl gumuniezh, evel ma lavaras dezho ar briñsed. ²² Hag o gervel a reas Josoua, hag e komzas outo o lavarout : "Perak hoc'h eus hon touellet o lavarout : Pell omp diouzhoc'h, meurbet ? Ha c'hwî en hon touez o chom ! ²³ Achanta, bremañ ez oc'h milliget ! Dibaouez e viot sklaved, faouterien koad ha tennerien dour evit Ti hon Doue". ²⁴ Hag int a respontas da Josoua o lavarout : "Kontet e oa bet d'az servijerien petra en devoa gourc'hemennet an Aotrou, da Zoue, da Voizez, e servijer : reiñ deoc'h ar vro a-bezh ha distrujañ holl annezidi ar vro-se dirazoc'h. Hag hon eus bet aon meurbet evit hor buheziou dirazoc'h, hag hon eus graet an dra-mañ. ²⁵ Ha bremañ emaoamp etre da zaouarn : evel ma vo mat, evel ma vo reizh ouzh da zaoulagad ober ganimp, e ri !" ²⁶ Hag oc'h ober evel-se, e savetaas anezho diouzh dorn Bugale Israel, ha ne voent ket lazhet. ²⁷ Hag e voent lakaet gant Josoua, en deiz-se, da faouterien koad ha tennerien dour evit ar gumuniezh hag evit aoter an Aotrou : ar pezh ez int bet betek hiziv, el lec'h dibabet gant an Aotrou.

Kêriou aloubet er c'hreisteiz.

10 ¹Ha pa glevas Adonisedek, roue Jeruzalem, en devoa tapet Josoua Hai hag hec'h anaouet ; evel m'en devoa graet evit Jeriko hag he roue, en devoa graet gant Hai hag he roue, hag o devoa graet peoc'h annezidi Gabaon gant Israel, hag e oant en o zouez, ²en devoe aon meurbet, rak ur gêr vras e oa Gabaon, evel kêr-benn ur rouantelezh, brasoc'h eget Hai, hag hec'h holl annezidi, kadarn. ³Hag e kasas Adonisedek, roue Jeruzalem, davet Oham, roue Hebron, ha davet Piream, roue Yarmout, ha davet Iafia, roue Lakis, ha davet Dabir, roue Eglon, da lavarout : ⁴"Pignit davedon d'am sikour, hag e skoimp war Gabaon, peogwir he deus graet peoc'h gant Josoua ha gant Bugale Israel". ⁵Hag en em gevredjont, hag e pignas pemp roue an Amoreiz, roue Jeruzalem, roue Hebron, roue Yarmout, roue Lakis, roue Eglon, gant o holl gampoù hag e kampjont e-kichen Gabaon, hag e rejont brezel dezhi.

⁶Hag e kasas tud Gabaon davet Josoua, da gamp Gilgal, kannaded da lavarout : "Na zilez ket da zorn diouzh da servijerien, pign davedomp buan d'hor salviñ ; ro sikour deomp, rak kevredet eo enep deomp holl rouaned an Amoreiz a zo o chom war ar menezioù". ⁷Hag e pignas Josoua eus Gilgal, eñ hag e holl dud a vrezel gantañ, e holl soudarded kadarnañ.

⁸Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Bez hep aon razo, rak ez torn o lakaan, ne zalc'ho den anezho dirazout". ⁹Hag ez erruas warno Josoua a-daol-trumm : e-pad an noz e oa pignet eus Gilgal. ¹⁰Hag o spontañ a reas an Aotrou dirak Israel, a skoas ganto un taol bras e Gabaon hag o heskinas etrezek grav Betoron hag o filas betek Azeka ha Makeda. ¹¹Hag evel ma tec'hent dirak Bugale Israel, ha ma oant war zinaou Betoron, e taolas an Aotrou warno grizilh bras eus an neñvou, betek Azeka, hag e varvent ; muioc'h a varvas gant ar mein-grizilh eget na lazhas Bugale Israel gant ar c'hleze. ¹²Neuze e komzas Josoua ouzh an Aotrou, en deiz ma lakaas an Aotrou an Amoreiz dirak Bugale Israel, hag e lavaras ouzh daoulagad Israel :

"Heol ! War Gabaon arsav !

Ha te, Loar, war draonienn Aialon !"

¹³Hag ec'h arsavas an heol, hag al loar a

chomas a-sav, ken na voe dialet ar bobl eus hec'h enebourien. Daoust ha n'eo ket skrivet se war Levr ar Gwir ? Hag e chomas a-sav an heol e-kreiz an neñvou, hep tizh warnañ da vont, war-dro un devezh leun. ¹⁴Ne voe ket evel an deiz-se en a-raok na da c'houde, ma sentas an Aotrou ouzh mouezh un den, rak an Aotrou a vrezelas evit Israel. ¹⁵Hag e tistroas Josoua hag Israel a-bezh gantañ da gamp Gilgal.

¹⁶Tec'het o devoa ar pemp roue hag aet da guzhat e kev Makeda. ¹⁷Hag e voe roet keloù da Josoua o lavarout : "Kavet eo bet ar pemp roue kuzhet e kev Makeda".

¹⁸Hag e lavaras Josoua : "Ruilhuit mein bras war genou ar c'hev, ha lakait gedourien e-kichen, soudarded, da eveshaat outo. ¹⁹Ha c'hwî, hep ehan, redit war-lerc'h hoc'h enebourien, ha stankit outo, n'o lezit ket da vont d'o c'hêrioù, rak o lakaat a ra an Aotrou, ho Toue, en ho taouarn". ²⁰Ha p'o devoe echu Josoua ha Bugale Israel da reiñ dezho un taol bras-meurbet, ken na oant peurechu, - ar re a aspadas diouto a yeas da gêrioù ramparzhed - ²¹e tistroas an holl Bobl d'ar c'hamp davet Josoua e Makeda, e peoc'h, ha ne voe lamet enep Bugale Israel, enep hini ebet, teod ebet.

²²Hag e lavaras Josoua : "Digorit genou ar c'hev, ha grit dont davedon ar pemp roue-se eus ar c'hev". ²³Hag e rejont evel-se : tennañ er-maez ar pemp roue eus ar c'hev davetañ : roue Jeruzalem, roue Hebron, roue Yarmout, roue Lakis, roue Eglon.

²⁴Ha pa voe tennet er-maez ar rouaned-se davet Josoua, e c'halvas Josoua holl dud Israel hag e lavaras da ofiserien an dud a vrezel a oa bet gantañ : "Tostait ! Lakait ho treid war c'houzougou ar rouaned-mañ !" Hag i o tostaat hag o lakaat o zreid war o gouzougou. ²⁵Hag e lavaras Josoua : "Bezit dizaon, dispont ! Bezit kreñv ha nerzhus : evel-se e ray an Aotrou d'hoc'h holl enebourien ho pezo da vrezeliñ outo !"

²⁶Hag e roas dezho Josoua goude-se taol ar marv, ouzh o lakaat e-pign ouzh pemp gwezenn ; hag e voent e-pign ouzh ar gwez-mañ betek an abardaez. ²⁷Ha d'an ampoent ma-z ae an heol da guzh, e c'hourc'hemennas Josoua o diskenn diwar ar gwez hag o teurel er c'hev m'o devoa en em guzhet e-barzh, ha lakaat mein bras war genou ar c'hev ; emaint eno end-ecun

betek hiziv.

²⁸ Ha Makeda a voe tapet gant Josoua en deiz-se ; skeiñ a reas warni gant barvenn ar c'hleze, ha war he roue, ouzh o anaoueañ, an holl dud a oa enni ; ne lezas den ebet da aspadout. Hag e reas da roue Makeda evel m'en devoa graet da roue Jeriko.

²⁹ Hag e tremenas Josoua hag Israel a-bezh gantañ, eus Makeda da Lebna, hag e vrezelas enep Lebna ³⁰ Hag e lakaas an Aotrou ivez houmañ e dorn Israel gant he roue, hag e skoas warni gant barvenn ar c'hleze, ha war an holl dud a oa enni. Ne lezas den ebet da aspadout, hag e reas d'he roue evel m'en devoa graet da roue Jeriko.

³¹ Hag e tremenas Josoua hag Israel a-bezh gantañ eus Lebna da Lakis, hag e kampas en he c'hichen hag e vrezelas outi. ³² Hag e lakaas an Aotrou Lakis e dorn Israel, tapet gantañ d'an eil deiz, hag e skoas warni gant barvenn ar c'hleze ha war gement den a oa enni, a-grenn evel m'en devoa graet da Lebna. ³³ Neuze e pignas Horam, roue Gazer, evit reiñ skoazell da Lakis ; hag e skoas warnañ Josoua, ha war e bobl, ken na vanas dezhañ aspader ebet.

³⁴ Hag e tremenas Josoua hag Israel a-bezh gantañ, eus Lakis da Eglon, hag e kampjont en he c'hichen en ur vrezeliñ outi. ³⁵ Hag e tapjont anezhi en deiz-se en ur skeiñ warni gant barvenn ar c'hleze, ha war gement den a oa enni ; en deiz-mañ e voe anaouezet, a-grenn evel m'o devoa graet da Lakis.

³⁶ Hag e pignas Josoua hag Israel a-bezh gantañ, eus Eglon da Hebron, hag e vrezelas outi. ³⁷ Hag e tapjont anezhi en ur skeiñ warni gant barvenn ar c'hleze, war he roue ha war hec'h holl gêriadennou, ha war an holl dud a oa enni, hep lezel den da aspadout, a-grenn evel m'en devoa graet da Eglon, ouzh hec'h anaoueañ, gant an holl dud a oa enni.

³⁸ Hag en em droas Josoua hag Israel a-bezh gantañ, war-zu Dabir, hag e vrezelas outi. ³⁹ Hag e tapas anezhi gant he roue hag hec'h holl gêriadennou ; hag e skoas warni gant barvenn ar c'hleze, oc'h anaoueañ an holl dud a oa enni ; ne lezas den da aspadout. Evel m'en devoa graet evit Hebron, evel-se e reas evit Dabir hag he roue, hag evel m'en devoa graet evit Lebna hag he roue.

⁴⁰ Hag e skoas Josoua war ar vro a-bezh, ar

menez hag an Negev, an izel-vro, an diribinou, gant o holl rouaned, ne lezas den da aspadout ; kement hini en devoa alan a anaoueas, evel m'en devoa kemennet an Aotrou, Doue Israel. ⁴¹ Hag e skoas warno Josoua, eus Kadesbarne betek Gaza hag holl vro Gesen betek Gabaon. ⁴² Hag an holl rouaned-se, gant o broioù, a voe tapet gant Josoua war-un-dro, rak an Aotrou, Doue Israel, a vrezelekae evit Israel. ⁴³ Hag e tistroas Josoua hag Israel a-bezh gantañ, da gamp Gilgal.

Kêrioù aloubet en hanternoz.

11 ¹ Ha pa glevas se labin, roue Asor, e kasas tud davet Iobab, roue Madon, davet roue Semron ha davet roue Ac'hsaf, ² ha davet rouaned an hanternoz, war ar menez hag er gampoullenn, e kreisteiz Keneret, en izel-vro hag e unioù Dor, er c'hornog. ³ Kanaaniz ar reter hag ar c'hornog, Amoreiz, Heteiz, Perezreiz, ha Jebouseiz war ar menez, hag Heveziz e traoñ an Hermon, e bro Vaspa.

⁴ Hag e teuas ar re-mañ, hag o holl gampoù ganto : ur bobl ken niverus hag an traezh war ribl ar mor, ken na oant, ha mirc'hier ha kirri niverus-meurbet. ⁵ Hag en em gavas an holl rouaned-se, hag e teujont da gampañ a-gevret, e-kichen doureier Merom evit brezeliñ enep Israel.

⁶ Hag e lavaras an Aotrou da Josoua : "Bez dizaon razo, rak warc'hoazh, d'ar c'houlz-mañ, e lakain anezho holl da vezañ lazhet gant Israel : o mirc'hier a gammi, hag o c'hirri a zevi en tan !" ⁷ Hag ez erruas Josoua, hag an holl dud a vrezel gantañ, warno e-kichen doureier Merom, a-daol-trumm hag e kouezhjont warno. ⁸ Hag o lakaat a reas an Aotrou e dorn Israel, hag e voent pilet hag argaset betek Sidon-Veur ha betek Maserefot, ha betek saonenn Maspas ouzh ar Sav-heol, pilet ken na vanas dezho tec'had ebet. ⁹ Hag e reas dezho Josoua evel m'en devoa lavaret dezhañ an Aotrou : o mirc'hier a gammas hag o c'hirri a zegas en tan.

¹⁰ Hag e tistroas Josoua d'ar mare-se, hag e tapas Asor hag he roue, a lazhas gant ar c'hleze ; Asor, diagent, a oa kêr-benn an holl rouantelezhioù-se. ¹¹ Hag e voe lazhet an holl dud a oa enni gant barvenn ar c'hleze, anaouezet, ha ne vanas hini bev

ebet, hag Asor a voe devet en tan. ¹²Hag holl gêrioù ar rouaned-se, gant o holl rouaned, a voe tapet gant Josoua, ha lazhet gant barvenn ar c'hleze, anaoueet, evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an Aotrou. ¹³Koulskoude, an holl gêrioù savet war ar c'harnoù ne voent ket devet ; Asor hepken, nemeti, a voe devet gant Josoua. ¹⁴Hag holl dibourc'hioù ar c'hêrioù-se, gant o chatal, a breizhatas evito Bugale Israel, met an holl dud a voe lazhet gant barvenn ar c'hleze, distrujet ; ne voe lezet hini bev ebet. ¹⁵Evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da Voizez, e servijer, evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez da Josoua, evel-se e reas Josoua : ne vankas da netra a gement en devoa kemennet an Aotrou da Voizez.

¹⁶Hag e kemeras Josoua an holl vro-se : ar menez, an Negev a-bezh, holl vro Gesen, an izel-vro, ar gampoullenn, menez Israel hag e draoniennoù. ¹⁷Adalek ar Menez Moal, pa bigner da Seir, betek Baalgad, e saonenn al Liban, e traoñ Menez Hermon, o holl rouaned a dapas hag e roas dezho taol ar marv. ¹⁸E-pad pell amzer e reas Josoua brezelioù gant an holl rouaned-se. ¹⁹Ne voe kêr ebet oc'h ober peoc'h gant Bugale Israel, nemet an Hevez a oa o chom e Gabaon. An holl a voe tapet dre vrezel, ²⁰rak gant an Aotrou e oa bet kaletañ o c'halon da vont d'ar brezel enep Israel ha da vezañ anaoueet didruez, distrujet, evel m'en devoa kemennet an Aotrou da Voizez.

²¹Hag ez eas Josoua, d'ar mare-se, da zibradañ an Enakim eus ar menez, eus Hebron, eus Dabir, eus Anav, eus holl venezioù Youda, eus holl venezioù Israel : o c'hêrioù a voe anaoueet gant Josoua. ²²Ne vanas ket a Enakim war zouar Bugale Israel ; nemet e Gaza, e Gat hag en Azot e vanas lod. ²³Tapet en devoa Josoua ar vro a-bezh, dres evel m'en devoa lavaret an Aotrou da Voizez, hag he reiñ a reas Josoua en hêrezh da Israel, pep a lodenn dre veuriad. Hag ar vro a ziskuižas eus ar brezel.

12, 4 Razaiz : ur boblad a ramzed.
Kv notenn Barn 14, 15.

Ar rouaned trec'het.

¹²¹Sed amañ rouaned ar vro, a bilas Bugale Israel, en ur ziberc'hennañ o douar, en tu all d'ar Yordan ouzh ar sav-heol, adalek froud Arnon betek menez Hermon, hag ar gampoullenn a-bezh er reter : ²Sehon, roue an Amoreiz a oa o chom en Hesebon, mestr adalek Aroer, a zo war ribl ar froud Arnon, eus kreiz an arroudeñ, hag an hanter eus Galaad, betek Jabok, ar froud, harz Bugale Amon, ³hag ar stepenn betek ar mor Keneret ouzh ar reter, ha betek mor ar gampoullenn, mor an Holen ouzh ar reter war hent Betiesimot, hag ouzh ar c'hreisteiz e traoñ diribinoù ar Pisga. ⁴Hag harzoù Og, roue ar Basan, un dilerc'hiad eus Razaiz, a oa o chom en Astarot hag en Edrai, ⁵hag a oa mestr war menez Hermon hag e Salka, hag en holl Basan, betek harzoù Gesouriz ha Maac'haticz, hag an hanter eus Galaad, ouzh harzoù Sehon, roue Hesebon. ⁶Moizez, servijer an Aotrou, ha Bugale Israel a bilas anezho, hag o bro a roas Moizez, servijer an Aotrou, en hêrezh da Rubeniz ha Gadiz ha da hanter veuriad Manase.

⁷Ha sed amañ rouaned ar vro bet pilet gant Josoua ha gant Bugale Israel en tu all d'ar Yordan ouzh ar c'hornog, adalek Baalgad, e saonenn al Liban, betek ar menez Moal pa bigner da Seir, hag a voe roet gant Josoua da veuriadoù Israel en hêrezh, pep a lodenn, ⁸war ar menezioù hag en traoniennoù er gampoullenn, en diribinoù, er gouelec'h hag en Negev : Heteiz, Amoreiz, Kanaaniz, Perezreiz : ⁹roue Jeriko : unan ; roue Hai, a oa e-kichen Betel : unan ; ¹⁰roue Jeruzalem : unan ; roue Hebron : unan ; ¹¹roue Yarmout : unan ; roue Lakis : unan ; ¹²roue Eglon : unan ; roue Gazer : unan ; ¹³roue Dabir : unan ; roue Geder : unan ; ¹⁴roue Horma : unan ; roue Arad : unan ; ¹⁵roue Lebna : unan ; roue Odollam : unan ; ¹⁶roue Makeda : unan ; roue Betel : unan ; ¹⁷roue Taffoua : unan ; roue Hefer : unan ; ¹⁸roue Afek : unan ; roue Saron : unan ; ¹⁹roue Madon : unan ; roue Asor : unan ; ²⁰roue Semeron : unan ; roue Ac'hhsaf : unan ; ²¹roue Tanac'h : unan ; roue Megeddo : unan ; ²²roue Kades : unan ; roue Ieknaam, eus ar C'harmel : unan ; ²³roue Dor, eus

run Dor : unan ; roue pobladoù Gilgal : unan ; ²⁴roue Tersa : unan ; holl rouaned : unan ha tregont.

Lodennoù en tu all d'ar Yordan.

13 ¹Ha Josoua a oa kozh, aet war an oad ; hag e lavaras an Aotrou dezhañ : "Te a zo kozh, aet war an oad ; hag ur vro, a chom, bras-meurbet, da aloubiñ. ²Sed ar vro a zo manet : holl diriadoù ar Filistiz, hag holl re ar Gesouriz ; ³adalek ar Sihor, a zo a-dal d'an Egipt, betek harzoù Ekron ouzh an hanternoz, kontet gant Kanaan ; pemp satrap ar Filistiz, hini Gaza, hini Azot, hini Askalon, hini Gat, hini Ekron, hag an Haviz, ⁴ouzh ar c'hreisteiz : holl zouar ar Ganaaniz, hag Ara, a zo da Sidoniz, betek Afeka, ha betek harzoù an Amoreiz ; ⁵ha douar Giblal hag an holl Liban ouzh ar sav-heol, adalek Baalgad, e traoñ menez Hermon, da gaout Emat ; ⁶Holl annezidi ar menez, adalek al Liban betek Maserefot, an holl Sidoniz, me o diberc'hennno dirak Bugale Israel ; se hepken e ri kouezhañ gant Israel da hêrezh, evel em eus gourc'hemennet dit. ⁷Ha bremañ, lodenna ar vro-se en hêrezh d'an nav meuriad ha da hanter veuriad Manase". ⁸Gant an hanter all, Rubeniz ha Gadiz o devoa bet o hêrezh, roet dezho gant Moizez en tu all d'ar Yordan, ouzh ar reter ; kement-mañ en devoa roet dezho Moizez, servijer an Aotrou : ⁹Adalek Aroer, a zo war ribl ar froud Arnon, hag ar gêr a zo e-kreiz ar saonenn ; hag holl blaenenn Medaba betek Divon ; ¹⁰hag holl gêrioù Sehon, roue an Amoreiz, a rene en Hesebon, betek harzoù Bugale Amon ; ¹¹ha Galaad, ha tiriad ar Gesouriz hag ar Maac'hatiz, hag holl venez Hermon, hag ar Basan a-bezh betek Salka ; ¹²holl rouantelezh Og, er Basan, a renas en Astarot hag en Edrai, hag a oa manet evel un dilerc'hiad eus ar Rafaiz, hag a oa bet pilet gant Moizez ha diberc'hennet. ¹³Met ne voe ket bet diberc'hennet gant Bugale Israel na Gesouriz na Maac'hatiz : o chom emañ Gesour ha Maachat e-kreiz Israel betek hiziv.

¹⁴Met da veuriad Levi ne voe ket roet a hêrezh : tan-aberzhoù an Aotrou, Doue Israel, a zo o hêrezh, evel ma-z eo bet lavaret dezho.

¹⁵Hag en devoa roet Moizez da veuriad

Bugale Ruben, dre diegezh, an tiriad-mañ : ¹⁶Adalek Aroer, a zo war ribl ar froud Arnon, hag ar gêr a oa e-kreiz ar saonenn, hag an holl blaenenn e-kichen Medaba ; ¹⁷Hesebon hag hec'h holl gêrioù war ar blaenenn ; Divon, Bamotbaal ha Betbaalmeon ; ¹⁸Iasa, Kademot, Mefaat ; ¹⁹Kariataim, Sabama, Seretsahar war menez an Draonienn ; ²⁰ha Bet-Peor, ha diribinoù ar Pisga, ha Betiesimot ; ²¹hag holl gêrioù ar blaenenn, hag holl rouantelezh Sehon, roue an Amoreiz, a rene en Hesebon, hag a oa bet pilet gant Moizez, eñ ha priñsed Madian : Evi, Rekem, Sour, Hour, Reba, gwizien Sehon, a oa o chom er vro, ²²ha Balaam, mab Beor, an divinour, a voe lazhet gant Bugale Israel dre ar c'hleze, e-touez al lazhidi. ²³Hag e voe harzoù Bugale Ruben ar Yordan hag e diriad. Sed aze hêrezh Bugale Ruben, dre diegezh, gant ar c'hêrioù hag ar bourc'hiou.

²⁴Hag en devoa roet Moizez da veuriad Gad, da vibien Gad, dre diegezh, ²⁵kement-mañ : tiriad Iazer, hag holl gêrioù Galaad, hag hanter-vro Bugale Amon betek Aroer, a zo a-dal da Rabba ; ²⁶hag eus Hesebon betek Ramotmasfa ha Betonim, hag eus Mahanaim betek harzoù Dabir ; ²⁷hag en draonienn : Betaran, Betnemra, Soukot ha Safon, nemorant rouantelezh Sehon, roue Hesebon. Ar Yordan a rae harz betek dibenn mor Keneret, en tu all d'ar Yordan er reter. ²⁸Sed aze hêrezh Bugale Gad, dre diegezh, gant ar c'hêrioù hag ar bourc'hiou.

²⁹Hag en devoa roet Moizez da hanter-veuriad Manase, dre diegezh, ³⁰an tiriad-mañ : adalek Mahanaim, ar Basan a-bezh, holl rouantelezh Og, roue ar Basan, hag holl kampadurioù Iair a oa er Basan : triguent kêr ; ³¹hag un hanter eus Galaad, hag Astarot hag Edrai, kêrioù rouantelezh Og er Basan, a voe da vibien Mac'hîr, mab da Vanase, d'un hanter eus Bugale Mac'hîr, dre diegezh.

³²Sed aze an hêrezh roet gant Moizez e gwaremموù Moab, en tu all d'ar Yordan, a-dal da Jeriko, ouzh ar reter. ³³Ha da veuriad al Levited n'en devoa ket roet Moizez a hêrezh : Doue Israel eo o hêrezh, evel ma-z eo bet lavaret dezho.

Hebron, lodenn Galeb.

14¹ Ha sed amañ hêrezh Bugale Israel e bro Ganaan, roet da hêrezh dezho gant Eleazar, ar beleg, Josoua, mab Noun, ha penntieien meuriadoù Bugale Israel. ²Dre ar sord e voe roet o hêrezh dezho, evel m'en devoa kemennet an Aotrou dre Voizez, d'an nav meuriad ha d'an hanterveuriad. ³Rak roet en devoa Moizez o hêrezh da zaou veuriad ha d'un hanterveuriad en tu all d'ar Yordan, ha d'al Levited n'en devoa ket roet a hêrezh en o zouez. ⁴Diouzh Bugale Jozef e oa daou veuriad : Manase hag Efraïm ; ha ne oa ket bet roet a lod d'al Levited er vro, nemet kêrioù da chom enno, ha tachennoù evit o zropelloù hag o feadra. ⁵Evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou da Voizez, e reas Bugale Israel evit lodennañ ar vro. ⁶Hag e tostaas Bugale Youda ouzh Josoua e Gilgal ; hag e lavaras dezhañ Kaleb, mab Yefoune, eus Kenez : "Te a oar petra en devoa lavaret an Aotrou da Voizez, den Doue, diwarnon ha diwarnout e Kadesbarne. ⁷Oadet a zaou-ugent vloaz e oan, pa gasas Moizez ac'hanon, servijer an Aotrou, eus Kadesbarne evit ergerzhout ar vro ; hag e rentis dezhañ kont, diouzh va c'halon. ⁸Va breudeur, a oa pignet ganin, a deuzas kalonoù an dud ; evidon-me e oan a-grenn war-lerc'h an Aotrou, va Doue. ⁹Hag e touas Moizez, en deiz-se, o lavarout : Ya, ar vro en deus ergerzhet da droad warni a vo dit da hêrezh, ha d'az pugale da viken, rak bet out a-grenn war-lerc'h an Aotrou, va Doue. ¹⁰Ha bremañ eta, p'en deus va lezet bev an Aotrou, evel m'en devoa lavaret ; hag ez eus daou-ugent vloaz abaoe m'en deus lavaret an dra-se da Voizez, pa gerzhe Israel er gouelec'h ; neuze 'ta em eus hiziv an oad a bemp bloaz ha pevar-ugent ; ¹¹hag ez on c'hoazh hiziv ken kreñv hag en deiz ma voen kaset gant Moizez : evel va nerzh neuze eo va nerzh bremañ, evit ar brezel hag evit mont ha dont. ¹²Bremañ eta, ro din ar menez-mañ, a lavare an Aotrou en deiz-se, rak klevet az poa en deiz-se e oa Enakim eno, ha kêrioù bras mogeriet. Mar bez an Aotrou ganin, e

14, 15 Ar ramzed-se, an Enakim, a c'hellfe bezañ eus gouenn an homo neandertalis hervez skiantourien 'zo. Bezet pe vezet ez eus kalz arroudoù anezho er Bibl : Gen 6,4 ; 14,5 ; 15, 20; Niv 13, 33 ; Adl 1, 28 ; 2, 11 ; perc'hennin anezho, evel ma lavare an Aotrou".

¹³Hag e vennigañ a reas Josoua, hag e roas Hebron da Galeb, mab Yefoune, da hêrezh. ¹⁴Setu perak e voe Hebron da Galeb, mab Yefoune, eus Kenez, da hêrezh betek hiziv, dre ma oa bet a-grenn war-lerc'h an Aotrou, Doue Israel. ¹⁵Hag anv Hebron a oa gwechall Kariatarbe : Arba a oa bet an den brasañ e-touez ar ramzed. Hag ar vro a ziskuižas eus ar brezel.

Lodenn Youda.

15¹ Hag e voe ar sord evit meuriad Bugale Youda, dre gerentiezh, war harzoù Edom, ha gouelec'h Sin, ouzh ar c'hreisteiz, a oa e zibenn Su. ²Hag e voe dibenn Mor an Holen e harz kreisteiz, adalek ar beg tuet ouzh an Negev, ³hag ez ae war-zu an Negev da grec'hienn Akrabim, hag e tremene dre Sin, hag e pigne da greisteiz Kadesbarne, hag e tremene Esrom, hag e pigne da Adar hag e troe Karka ; ⁴hag e tremene dre Asemona, hag ez ae da froud an Egipt, hag e oa dibenn an harzoù ouzh ar Mor. "Evel-se e vo evidoc'h harz kreisteiz". ⁵Hag an harz, ouzh ar reter, a voe Mor an Holen, betek aber ar Yordan. Hag an harz war-zu an hanternoz, eus beg-mor aber ar Yordan, ⁶a bigne betek Betagla, a dremene e hanternoz Betaraba ; hag e pigne an harz betek Maen Boen, mab Ruben. ⁷Hag e pigne an harz betek Dabir, adalek traonienn Ac'hor ; hag ouzh an hanternoz e troe etrezek Gilgal, a zo a-dal krec'h an Adommim, e kreisteiz ar froud ; hag e tremene an harz betek doureier En-Sol, hag e zibenn a oa en En-Rogel. ⁸Hag e pigne an harz, dre saonenn Ben-Ennom, war gostez ar Jebouseiz, ouzh ar c'hreisteiz, a zo Jeruzalem. Hag e pigne an harz war benn ar menez a zo dirak saonenn Ennom, er c'hornog, e dibenn traonienn Rafaiz, ouzh an hanternoz. ⁹Hag e plege an harz eus beg ar menez da gaout eienenn doureier Neftoa, hag ez ae da gaout kêrioù menez Efron, hag e plege an harz war-zu Baala, a zo Kariatiarim. ¹⁰Hag e troe an harz eus Baala, er c'hornog, etrezek menez Seir, hag e tremene hebiou da venez Iarim,

2, 20 ; 3, 11 ; 3, 13 ; 9, 2 ; Jos 11, 21-22 ; 12, 4 ; 13, 12 ; 14, 12 ; 14, 15 ; 15, 8 ; 17, 15 ; 18, 16 ; 2 Sam 5, 18 ; 5, 22 ; 23, 13 ; 1 Dan 11, 15 ; 14, 9 ; 1z 17, 5.
15, 4 gw. Niv 34, 3-5.
ouzh an hanternoz, a zo Keslon, hag e tiskenne betek Betsames, hag e tremene e

Tamna ; ¹¹ hag ez ae an harz da gostez Ekron, ouzh an hanternoz, hag e plege an harz war-zu Keslon, hag e tremene menez Baala, hag ez ae da Iebneel ; hag e voe dibenn an harzoù ouzh ar Mor. ¹² Hag an harz kornog a voe ar Mor Bras. Sed aze an harzoù a voe harzoù Bugale Youda, tro-war-dro, dre gerentiezh.

¹³ Ha da Galeb, mab Yefoune, e voe roet ul lod e-touez Bugale Youda, war urzh an Aotrou da Josoua : Kariatarbe, kêr tad Enak - Hebron eo - . ¹⁴ Hag e tiberc'hennas alese Kaleb tri mab Enak : Sesai, Ahiman ha Tolmai, bugale Enak. ¹⁵ Hag e pignas alese da gaout annezidi Dabir ; hag anv Dabir a oa gwechall Kariatsefer. ¹⁶ Hag e lavaras Kaleb : "An hini a bilo Kariatsefer hag he zapo, e roin dezhañ Ac'hsaf, va merc'h, da wreg". ¹⁷ Hag e dapout a reas Otniel, mab Kenez, breur Kaleb ; hag e roas Ac'hsaf e verc'h, da wreg dezhañ. ¹⁸ Met pa voe-hi erruet, e vountañ a reas da c'houlenn ur park digant he zad. Ha pa voe diskennet diwar hec'h azen, e lavaras dezhi Kaleb : "Petra 'z po ?" ¹⁹ Hag e lavaras -hi : "Ro din ur vennozh : peogwir eo e bro an Negev am lakez, ro din andonioù dour". Hag e roas dezhi andonioù an nec'h hag andonioù an diaz.

²⁰ Sed aze hêrezh meuriad Bugale Youda, dre gerentiezh.

²¹ Hag e oa kêrioù e dibenn meuriad Bugale Youda, war-zu harzoù Edom, en Negev : Kabseel, Eder, Iagur ; ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kades, Asor, Ietnan, ²⁴ Zif, Telem, Balot, ²⁵ Asorhadatta, Kariot, Esrom pe Asor, ²⁶ Amam, Sama, Molada, ²⁷ Asargadda, Hasemon, Bet-Pelet, ²⁸ Asarsual, Bersabea, Baziotia ²⁹ Baala, Iim, Esem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Horma, ³¹ Siklag, Madmena, Sensenna, ³² Lebaot, Selim, Enremmon : nav c'hêr warn-ugent, hag o c'hêriadennou.

³³ En izel-vro : Estaol, Sorea, Asena, ³⁴ Zanoa, Engannim, Taffoua, Enaim, ³⁵ Yarmout, Odollam, Soc'ho, Azeka, ³⁶ Saarim, Aditaim, Gedera, Gederotaim : pevarzek kêr, gant o c'hêriadennou.

³⁷ Sanan, Hadasa, Magdalgad, ³⁸ Delean, Maspâ, Iokteel, ³⁹ Lakis, Baskat, Eglon, ¹⁵, ¹⁹ ur vennozh, d.l.e. un donezon. ¹⁵, ³¹ En destenn Enremmon a zo skrivet Ain-ha-⁴⁰ Kabon, Lehemas, Ketlis, ⁴¹ Gederot, Betdagon, Naama, Makeda : c'hwezek kêr,

gant o c'hêriadennou.

⁴² Lobna, Eter, Asan, ⁴³ Jefta, Asena, Nesib, ⁴⁴ Keila, Achzib, Maresa : nav c'hêr, gant o c'hêriadennou.

⁴⁵ Ekron gant he c'hêriadennou hag he bourc'hioù ⁴⁶ eus Ekron d'ar Mor : kement tra a zo war-zu Azot hag he bourc'hioù ; ⁴⁷ Azot, he c'hêriadennou hag he bourc'hioù ; Gaza, he c'hêriadennou hag he bourc'hioù betek froud an Egipt ; ar Mor Bras a rae an harz.

⁴⁸ War ar menez : Samir, Ieter, Soc'ho, ⁴⁹ Danna, Kariatsenna pe Dabir, ⁵⁰ Anav, Eshtemo, Anim, ⁵¹ Gesen, Helon, Gilo : unnek kêr, gant o c'hêriadennou.

⁵² Arab, Douma, Esaan, ⁵³ Ianum, Bettaffua, Afeka, ⁵⁴ Ammata, Kariatarbe, pe Hebron, Sior : nav c'hêr, gant o c'hêriadennou.

⁵⁵ Maon, Karmel, Zif, Iutta, ⁵⁶ Izreel, Iukadam, Zanoa, ⁵⁷ ha Kaïn, Gabaa, Tamna : dek kêr, gant o c'hêriadennou.

⁵⁸ Halhul, Bet-Sour, Gedor, ⁵⁹ Maret, Bet-Anot, Eltekon : c'hwec'h kêr, gant o c'hêriadennou.

⁶⁰ Kariatbaal pe Kariatiarim, ha Rabba : div gêr gant o c'hêriadennou.

⁶¹ Er gouelec'h : Betaraba, Meddin, Sac'hac'ha, ⁶² Nepsan, Salis, Engadi : c'hwec'h kêr, gant o c'hêriadennou.

⁶³ Ar Jebouseiz avat, a oa o chom e Jeruzalem, n'hellas ket Bugale Youda o diberc'hennañ, hag ez eo chomet ar Jebouseiz gant Bugale Youda e Jeruzalem betek hiziv.

Lodenn Bugale Jozef.

16 ¹ Hag e teuas ar sord evit Bugale Jozef, eus ar Yordan, e Jeriko, da zoureier Jeriko, ouzh ar reter ; ar gouelec'h, pa bigner eus Jeriko da venez Betel ; ² hag ez ae eus Betel da Louz ; hag e tremene war harzoù an Arkiad en Atarot ; ³ hag e tiskenne, er c'hornog, etrezek harz ar Iefletiz betek harz Betoron-Izelañ ha betek Gazer, hag en dibenn e oa ar Mor. ⁴ Sed aze hêrezh Bugale Jozef, Manase hag Efraim.

⁵ Hag e voe tiriad Bugale Efraim, dre gerentiezh : harz o hêrezh ouzh ar reter : Atarot-Adar betek Betoron-uhelañ ; ⁶ hag Rimon, deuet da vezañ ur gêr hepken.

ez ae an harz, war-zu ar c'hornog, betek Mac'hmetat ouzh an hanternoz, hag e troe

an harz, ouzh ar reter, etrezek Tanatselo, a dreuze war-zu reter Ianoc ; ⁷ hag e tiskenne eus Ianoc da Atarot ha da Naarata, o tizhout Jeriko hag o vont d'ar Yordan ; ⁸ eus Taffoua ez ae an harz war-zu ar c'hornog da froud Kana ha da gaout ar Mor : sed aze hêrezh meuriad Bugale Efraim, dre gerentiezh, ⁹ gant ar c'hêriou dibabet evit Bugale Efraim e-kreiz hêrezh Bugale Manase, an holl gêriou-mañ hag o c'hêriadennoù. ¹⁰ Hogen ne voe ket diberc'hennet Kanaaniz a oa o chom e Gazer ; hag ez eus Kanaaniz o chom e-touez Efraim betek hiziv, oc'h aneriñ evel sklaved.

Lodenn Manase.

17 ¹ Hag e voe ar sord evit meuriad Manase, mab henañ Jozef : evit Mac'hir, mab henañ Manase, tad Galaad, a oa un den a vrezel, e voe Galaad hag ar Basan. ² Hag o devoe Bugale Manase, ar re all, dre gerentiezh ; Bugale Abiezer, Bugale Helek, Bugale Asriel, Bugale Sikem, Bugale Hefer, Bugale Semida, a oa Bugale Manase, mab Jozef, ar baotred, dre gerentiezh.

³ Salfaad, mab Hefer, mab Galaad, mab Mac'hir, mab Manase, n'en devoa a vugale nemet merc'hed : Maala, Noa, Hegla, Melka, ha Tersa. ⁴ Hag ar re-mañ a dostaas dirak Eleazar, ar beleg, ha dirak Josoua, mab Noun, ha dirak ar briñsed, o lavarout : "An Aotrou en devoa gourc'hemennet da Voizeur reiñ deomp un hêrezh e-touez hor breudeur". Hag e voe roet dezho, war urzh an Aotrou, un hêrezh e-touez breudeur o zad. ⁵ Hag e kouezhas a lodennoù, gant Manase, dek, hep kontañ re bro ar Galaad hag ar Basan a oa en tu all d'ar Yordan. ⁶ Merc'hed Manase o devoa bet un hêrezh e-touez e vibien. Ha bro Galaad a voe da vibien all Manase.

⁷ Hag e voe harzoù Manase : eus Aser da gaout Mac'hmetat, a zo rag-enep da Sikem ; hag ez ae an harz, a-zehou, davet annezidi En-Taffoua. ⁸ Manase en devoe bro Taffoua, met Taffoua, war harzoù Manase, a voe da vibien Efraim. ⁹ Hag e tiskenne an harz da froud Kana, da Su ar froud ; ar c'hêriou-se en devoe Efraim e-

17, 1 Mac'hir ; sell. Nv 26, 29.

touez kêriou Manase ; hag harz Manase,

ouzh hanternoz ar froud, a yae betek ar Mor. ¹⁰ Ar c'hreisteiz a voe da Efraim, hag an hanternoz da Vanase : hag ar Mor a oa o harz ; ouzh Aser e stoken en hanternoz, hag ouzh Isac'har er reter. ¹¹ Hag en devoa Manase, en Isac'har hag en Aser : Betsan, gant he c'hêriadennoù, Ieblaam, gant he c'hêriadennoù, annezidi Dor, gant he c'hêriadennoù, annezidi En-Dor, hag he c'hêriadennoù, annezidi Tanac'h hag he c'hêriadennoù, annezidi Megeddo hag he c'hêriadennoù : an teir Run. ¹² Ne c'helle ket Bugale Manase diberc'hennañ ar c'hêriou-se, rak divizet o devoa Kanaaniz chom er vro. ¹³ Pa voe kreñv a-walc'h Bugale Israel, e lakjont Kanaaniz dindan aner, met o diberc'hennañ ne rejont ket.

¹⁴ Hag e komzas Bugale Jozef ouzh Josoua o lavarout : "Perak e roes din da hêrezh ur sord hepken, ul lodenn hepken ? Ha me ur bobl niverus, betek bremañ ken benniget gant an Aotrou ?" ¹⁵ Hag e lavaras dezho Josoua : "Pa-z out ur bobl niverus, pign neuze d'ar c'hoadoù, da zifraostañ dit eno, e bro ar Pereziz hag ar Rafaiz, peogwir eo re enk dit menez Efraim". ¹⁶ Hag e lavaras Bugale Jozef : "N'hon eus ket trawalc'h gant ar menez, ha kirri houarnet o deus an holl Ganaaniz a zo o chom war zouar an draonienn hag ar re a zo e Betsan hag he c'hêriadennoù, hag ar re a zo e traonienn Izreel". ¹⁷ Hag e komzas Josoua ouzh ti Jozef, ouzh Efraim ha Manase, o lavarout : "Ur bobl veur a zo ac'hanout, ha galloud bras ac'h eus ; n'az po ket ur sord hepken ; ¹⁸ ar menez ivez a vo dit : koadek eo, met e zifraostañ a ri, hag e vo dit betek e zibennoù, hag e tiberc'henni ar Ganaaniz, daoust d'ar c'hirri houarnet o deus, daoust dezho bezañ kreñv".

Lodenn Benjamin.

18 ¹ Hag en em vodas holl gumuniezh Bugale Israel e Silo, hag e lakjont eno Teltenn an Emgav. Ar vro a oa bet aloubet ganto. ² Hogen menel a raec darn eus Bugale Israel ha n'o devoa ket bet a hêrezh : seizh meuriad. ³ Hag e lavaras Josoua da vibien Israel : "Pegeit e viot re lezober evit mont da berc'hennañ ar vro a ro deoc'h an Aotrou, Doue ho tadoù ?

⁴ Dibabit tri faotr dre veuriad, hag o c'has a

rin, hag e savint da ergerzhout ar vro, hag he diskriavañ a raint evit al lodennerezh, hag e teuint davedon. ⁵He lodennañ a raint e seizh lodenn. Youda a chomo war e diriad ouzh ar c'hreisteiz, ha ti Jozef a chomo war e diriad ouzh an hanternoz. ⁶Hag e tiskrivot ar vro e seizh lodenn, hag e tegasot se din amañ, hag e tennin evidoc'h ar sord, amañ, dirak an Aotrou, hon Doue. ⁷Ne vo ket a lodenn evit al Levited en ho touez, peogwir ez eo belegiezh an Aotrou o hêrezh. Evit Gad ha Ruben hag hanter-veuriad Manase, bet o deus o hêrezh en tu all d'ar Yordan, ouzh ar reter, ar pezh en deus roet dezho Moizez, servijer an Aotrou".

⁸Hag e savas ar baotred, hag ez ejont, hag urzhioù a roas Josoua d'ar re a oa o vont da ziskriavañ ar vro, o lavarout : "Kit ! Ergerzhit ar vro hag he diskrivit, ha distroit davedon ; hag amañ e tennin evidoc'h ar sord dirak an Aotrou, e Silo". ⁹Hag ez eas ar baotred, hag e tremenjont er vro, hag he diskriavañ a rejont, dre gêrioù, e seizh lodenn, war ul levr, hag ez ejont da gaout Josoua e kamp Silo. ¹⁰Hag e tennas dezho Josoua ar sord e Silo dirak an Aotrou ; hag eno e lodennas Josoua ar vro pep a lod da vibien Israel.

¹¹Hag e kouezhas ar sord gant meuriad Bugale Benjamin, dre gerentiezh, hag ez ae tiriad o sord etre Bugale Youda ha Bugale Jozef. ¹²Hag e voe o harz, da-geñver an hanternoz, adalek ar Yordan, hag e save an harz war-zu Jeriko, ouzh an hanternoz, hag e save war ar menez war-zu ar c'hornog, ha da gaout gouelec'h Betaven ; ¹³hag e tremene alese an harz etrezek Louz, betek kostez Louz, ouzh ar c'hreisteiz ; houmañ Louz a zo Bet-el, hag e tiskenne an harz da Atarotadard, war ar menez a zo ouzh kreisteiz Betoron-izelañ. ¹⁴Hag e plege an harz, hag e troe, da-geñver ar mervent, adalek ar menez a zo rag-enep Betoron, er c'hreisteiz, da gaout Kariatbaal, pe Kariatiarim, kêr Bugale Youda ; setu kostez ar c'hornog. ¹⁵Hag ouzh ar c'hreisteiz : eus dibennoù Kariatiarim ez ae an harz war-zu ar Mor, hag ez ae da andon dourioù Neftoa ; ¹⁶hag e tiskenne an harz betek dibenn ar menez a zo rag-enep da saonenn Ben-Ennom, a zo e traonienn ar Razaiz, ouzh an hanternoz ;

18, 15 ar Mor : Mor an Holen.

18, 24 Kafaremona : diwar Kafar (kêr) hag anv

hag e tiskenne e saonenn Ennom, war gostez Jebouseiz, ouzh ar c'hreisteiz ; hag e tiskenne da En-Rogel ; ¹⁷hag e plege etrezek an hanternoz, hag ez ae da En-Sol, hag ez ae etrezek Galilot, a zo rag-enep grav an Adommim ; hag e tiskenne da Vein-Boen, mab Ruben ; ¹⁸hag e tremene hebioù ar gampoullenn, ouzh an hanternoz, hag e tiskenne d'ar gampoullenn ; ¹⁹hag e tremene an harz hebioù Betagla, ouzh an hanternoz, hag e voe dibenn an harz e beg Mor an Holen, en hanternoz, da gaout aber ar Yordan ouzh ar c'hreisteiz. ²⁰Hag ar Yordan a rae harz ouzh ar reter. Setu harzoù Bugale Benjamin, o harzoù tro-dro, dre gerentiezh.

²¹Ha kêrioù meuriad Bugale Benjamin a oa, dre gerentiezh : Jeriko, Betagla, Amek-Kasis, ²²Betaraba, Semaraim, Betel, ²³Avim, Para, Ofra, ²⁴Kafaremona, Ofni, Gabaa : daouzek kêr, gant o c'hêriadennoù. ²⁵Gabaon, Rama, Berot, ²⁶Maspa, Kefira, Mosa, ²⁷Rekem, Iarafel, Tarala, ²⁸Sela, Elef, Jebous, pe Jeruzalem, Gabaat, Kariat : pevarzek kêr, gant o c'hêriadennoù ; sed aze hêrezh Bugale Benjamin, dre gerentiezh.

Lodennoù all.

19 ¹Hag e teuas ar sord, an eil, evit Simeon, evit meuriad Bugale Simeon, dre gerentiezh, hag e voe o hêrezh e-kreiz Bugale Youda. ²Hag o devoe en o hêrezh : Bersabea, Sama, Molada, ³Asarsoual, Bala, Esem, ⁴Eltolad, Betoul, Horma, ⁵Siklag, Betmarkabot, Asarsousa, ⁶Betlebaot, Sarohen : trizek kêr, gant o c'hêriadennoù. ⁷Ain, Remon, Etar, Asan : peder c'hêr, gant o c'hêriadennoù ; ⁸hag an holl vourc'hioù a oa en-dro d'ar c'hêrioù-se betek Baalatbeer ha Ramatnageb. Sed aze hêrezh meuriad Bugale Simeon, dre gerentiezh. ⁹Diwar lod Bugale Youda e voe hêrezh Bugale Simeon, dre ma oa lod Bugale Youda re vras evito, hag e voe hêrezh Bugale Simeon e-kreiz o hêrezh.

¹⁰Hag e savas an trede sord evit Bugale Zaboulon, dre gerentiezh, hag e voe harzoù o hêrezh betek Sarid ; ¹¹hag e save o harz, ouzh ar c'hornog, betek Merala, hag e stoke ouzh Debbaset, hag e stoke ouzh ar froud a zo rag-enep da Ieknaam ; ¹²hag e meuriad an Amoniz.

troe eus Sarid d'ar reter, er Sav-heol, war harz Keselettabor, hag ez ae etrezek Daberet, ha mont da Iafia ; ¹³ hag alese e tremene, d'ar reter er Sav-heol, etrezek Gethefer, hag Etekasin, ha mont da Remon, ha plegañ war-zu Noa ; ¹⁴ hag e troe an harz en hanternoz Hanaton da gaout saonenn Ieftael, ¹⁵ ha Katet, Naalol, Semeron, Iedala, Betlehem : daouzek kêr, gant o c'hêriadennou. ¹⁶ Sed aze hêrezh Bugale Zaboulon, dre gerentiezh, ar c'hêriou-se hag o c'hêriadennou.

¹⁷ Da Isac'har e teuas ar sord, ar pevare, da vibien Isac'har, dre gerentiezh. ¹⁸ Hag e voe o harz war-zu Izreel ha Kasalot, Sounam, ¹⁹ Hafaraim, Seon, Anaharat, ²⁰ Rabbat, Kishon, Abes, ²¹ Ramet, Engannim, Enhadda, Bet-Pases, ²² hag e stoke an harz ouzh Thabor ha Shechim, ha Betsames, hag e voe dibenn o harzoù ar Yordan : c'hwezek kêr, gant o c'hêriadennou. ²³ Sed aze hêrezh meuriad Bugale Isac'har, dre gerentiezh, ar c'hêriou gant o c'hêriadennou.

²⁴ Hag ez eas ar sord, ar pempvet, da veuriad Bugale Aser, dre gerentiezh. ²⁵ Hag e voe en o harzoù : Helkat, C'hali, Beten, Ac'hsaf, ²⁶ Elmelec'h, Amaad, Masal ; hag e stoke ouzh ar C'harmel, er c'hornog, hag ouzh Sihorlabanat, ²⁷ hag e troe ouzh ar Sav-heol etrezek Betdagon, hag e stoke ouzh Zaboulon ha saonenn Ieftael war-zu an hanternoz e Betemek ha Neiel, hag ez ae etrezek Kaboul a-gleiz, ²⁸ hag Abran, Rohob, Hamon, Kana, betek Sidon-veur ; ²⁹ hag e troe an harz da gaout Rama, betek ar gêr vogeriet Tir ; hag e tistroe an harz da gaout Hosa, e zibennoù o vezañ ouzh ar Mor, eus Abel da Ac'hzib ; ³⁰ hag Amma, Afek, Rohob : div gêr warn-ugent gant o c'hêriadennou. ³¹ Sed aze hêrezh meuriad Bugale Aser, dre gerentiezh, ar c'hêriou-se gant o c'hêriadennou.

³² Da vibien Neftali e teuas ar sord, ar c'hwechvet, da vibien Neftali, dre gerentiezh. ³³ Hag e voe o harzoù adalek Hedef, adalek Elon, e Saananim, hag Adaminekeb, Iebneel, betek Lekoum, ha da gaout ar Yordan ; ³⁴ hag e troe an harz ouzh ar c'hornog da Aznottabor, hag ez ae alese da Houkok, hag e stoke ouzh Zaboulon er c'hreisteiz, hag ouzh Aser, a stoke er c'hornog, hag ouzh Youda, ar Yordan o vezañ er sav-heol. ³⁵ Hag ar 19, 14 Betlehem : n'eo ket hini ganedigezh Jezuz e bro Youda.

c'hêriou mogeriet a oa : Asedim, Ser, Emat, Rekat, Keneret, ³⁶ Adama, Rama, Asor, ³⁷ Kades, Edrai, Enasor, ³⁸ Ieron, Magdelel, Harem, Bet-Anat, Betsames : naontek kêr, gant o c'hêriadennou. ³⁹ Sed aze hêrezh meuriad Bugale Neftali, dre gerentiezh, ar c'hêriou gant o c'hêriadennou.

⁴⁰ Da veuriad Bugale Dan, dre gerentiezh, e teuas ar sord, ar seizhvet. ⁴¹ Hag e voe e harzoù o hêrezh : Sorea, Estaol, Hirsemes, ⁴² Selebin, Aialon, Ietela, ⁴³ Elon, Tamna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gebbeton, Baalat, ⁴⁵ Iud, Bene-Berak, Getremmon, ⁴⁶ Meiarcon hag Arekon, gant an tiriad dirak Joppen, ⁴⁷ hag ez ae harz Bugale Dan alese, rak sevel a reas Bugale Dan da vrezeliñ enep Lesem ; hag he zapout a rejont, hag e skojoñ warni gant barvenn ar c'hleze, hag e perc'hennjoñ anezhi hag e chomjoñ e-barzh, hag e c'h'alvjoñ Lesem : Dan, diwar anv Dan, o hendad. ⁴⁸ Sed aze hêrezh meuriad Bugale Dan, dre gerentiezh, ar c'hêriou-se hag o c'hêriadennou.

⁴⁹ Hag echu ganto da gaout hêrezh er vro gant he harzoù, e roas Bugale Israel un hêrezh da Josoua, mab Noun, en o zouez. ⁵⁰ War urzh an Aotrou e voe roet dezhañ ar gêr a c'houlenne : Tamnatsare, war menez Efraim. Hag ec'h adsavas ar gêr hag e chomas enni.

⁵¹ Setu an hêrezhioù a roas Eleazar, ar beleg, ha Josoua, mab Noun, ha penntieien meuriadoù Bugale Israel, dre ar sord, e Silo, dirak an Aotrou, war drezouñ Teltenn an Emgav. Hag e voe echu lodennañ ar vro.

Kêriou-minic'hi.

20 ¹ Hag e komzas an Aotrou ouzh Josoua o lavarout : ² "Komz ouzh Bugale Israel o lavarout : Lakait du-se kêriou minic'hi, evel em boa lavaret deoc'h dre Voizez, ³ ma tec'ho enno ar muntrer, en defe skoet war unan bennak dievezh, hep gouzout dezhañ ; hag e vezint deoc'h d'en em repuiñ dirak ar veñjer-gwad. ⁴ An hini a dec'ho da unan eus ar c'hêriou-mañ, a arsavo war drezouñ dor kêr hag a gomzo ouzh divskouarn Kozhidi ar gêr-se eus e afer, hag e resev a raint er gêr, ganto, hag e roint dezhañ ul lec'h da chom en o zouez. ⁵ Ha pa redo ar veñjer-gwad war e lerc'h,

ne zeroint ket ar muntrer en e zorn, rak hep gouzout dezhañ en devoa skoet war egile, hag hep kasoni outañ en a-raok. ⁶Hag e chomo er gêr-se ken en em zalc'ho dirak ar gumuniezh evit bezañ barnet, betek marv ar beleg bras a vo en deizioù-se. Neuze e tistroio ar muntrer hag ez ay d'ar gêr, d'e di, d'ar gêr ma oa tec'het diouti".

⁷Hag e voe santelaet Kades, er Galilea, war menez Neftali, ha Sikem, war menez Efraim, ha Kariatarbe, pe Hebron, war menez Youda. ⁸Hag en tu all d'ar Yordan, rag-enep da Jeriko, ouzh ar reter, e voe lakaet Bosor, er gouelec'h, er blaenenn, eus meuriad Ruben, ha Ramot, er Galaad, eus meuriad Gad, ha Golan, er Basan, eus meuriad Manase.

⁹Setu ar c'hêrioù dibabet evit holl vibien Israel, hag evit an estren ostizet en o zouez, ma tec'ho e-barzh neb a skoio war unan bennak dievezh : evel-se ne varvo ket dre zorn ar veñjer-gwad, a-raok en em zerc'hel dirak ar gumuniezh.

Kêrioù al Levited.

21 ¹Hag e tostaas penntieien al Levited ouzh Eleazar, ar beleg, hag ouzh Josoua, ma Noun, hag ouzh penntieien meuriadoù Bugale Israel. ²Hag i da gomz outo e Silo, e bro Ganaan, o lavarout : "An Aotrou en devoa gourc'hemennet, dre Voizez, reiñ deomp kêrioù-chomlec'h gant o bannlevioù evit hor chatal". ³Hag e roas Bugale Israel d'al Levited, eus o hêrezh, war urzh an Aotrou, ar c'hêrioù-se hag o bannlevioù.

⁴Dont a reas ar sord war gerentiezhoù Kaatiz, hag o devoa Bugale Aaron, ar beleg, - al Levited - diwar meuriad Youda, ha diwar euriad Simeon, ha diwar meuriad Benjamin, dre ar sord, trizek kêr. ⁵Hag o devoe Bugale Gaat, ar re all, diwar kerentiezhoù meuriad Efraim, diwar meuriad Dan, ha diwar hanter-veuriad Manase, dre ar sord, dek kêr. ⁶Hag o devoe Bugale Gerson diwar kerentiezhoù meuriad Isac'har, diwar meuriad Aser, diwar meuriad Neftali ha diwar hanter-veuriad Manase, er Basan, dre ar sord, trizek kêr. ⁷Hag o devoe Bugale Merari, dre gerentiez, diwar meuriad Ruben, diwar meuriad Gad, ha diwar meuriad Zaboulon, daouzek kêr. ⁸Hag e roas

Bugale Israel d'al Levited ar c'hêrioù-se gant o bannlevioù, evel ma c'houre'hemennas an Aotrou dre Voizez, dre ar sord.

⁹Hag e voe roet, diwar meuriad Bugale Youda, ha diwar meuriad Bugale Simeon ar c'hêrioù-mañ, ouzh o gervel dre o anvioù : ¹⁰evit Bugale Aaron, kerentiezhoù Kaat, a oa Bugale Levi, evito e voe ar sord kentañ ; ¹¹roet e voe dezho : Kariatarbe, tad Henoc'h, a zo Hebron, war menez Youda, hag he bannlevioù en-dro dezhi ; ¹²ha maezioù kêr, he c'hêriadennou, a voe roet da Galeb, mab Yefoune, da zomani. ¹³Ha da vibien Aaron, ar beleg, e voe roet, evel kêr a vinic'hi evit ar vuntrerien, Hebron gant he bannlev ha Lebna gant he bannlev, ¹⁴Ieter gant he bannlev, Estemo gant he bannlev, ¹⁵Helon gant he bannlev, Dabir gant he bannlev, ¹⁶Ain gant he bannlev, Iutta gant he bannlev, Betsames gant he bannlev : nav c'hêr a-berzh an daou veuriad-se.

¹⁷Ha diwar meuriad Benjamin : Gabaon hag he bannlev, Gabaa hag he bannlev, ¹⁸Anatot hag he bannlev, Almat hag he bannlev : peder c'hêr. ¹⁹Holl gêrioù Bugale Aaron, ar veleien : trizek kêr hag o bannlevioù.

²⁰Ha kerentiezhoù Bugale Kaat, al Levited all eus Bugale Kaat, o devoe kêrioù dre ar sord diwar meuriad Efraim. ²¹Hag e voe roet dezho, evel kêr a vinic'hi evit ar vuntrerien : Sikem hag he bannlev, war menez Efraim, ha Gazer gant he bannlev, ²²Kibsaim gant he bannlev, Betoron hag he bannlev : peder c'hêr.

²³Ha diwar meuriad Dan : Elteke hag he bannlev, Gebbeton hag he bannlev, ²⁴Aialon hag he bannlev, Getremmon hag he bannlev : peder c'hêr.

²⁵Ha diwar hanter-veuriad Manase : Tanac'h hag he bannlev, Getremmon hag he bannlev : div gêr. ²⁶An holl gêrioù-se : dek, gant o bannlevioù, a voe da gerentiezhoù Bugale Kaat, ar re a vane.

²⁷Hag o devoe Bugale Gerson, eus kerentiezhoù al Levited, diwar hanter-veuriad Manase, evel kêrioù a vinic'hi evit ar vuntrerien : Golan, er Basan, gant he bannlev, hag Astarot gant he bannlev : div gêr ; ²⁸ha diwar meuriad Isac'har : Kishon hag he bannlev, Daberet hag he bannlev, ²⁹Yarmout hag he bannlev, Engannim hag

he bannlev : peder c'hêr.

³⁰Ha diwar meuriad Aser : Masal hag he bannlev, Abdon hag he bannlev, ³¹Helkat hag he bannlev, Rohob hag he bannlev : peder c'hêr.

³²Ha diwar meuriad Neftali, evel kêr a vinic'hi evit ar vuntrerien : Kedes, er Galilea, gant he bannlev, hag Ammotdor gant he bannlev, Kartan hag he bannlev : teir c'hêr. ³³Holl gêrioù Gerson, dre gerentiez : trizek kêr gant o bannlevioù.

³⁴Hag o devoe kerentiezhoù Bugale Merari, al Levited a vane, diwar meuriad Zaboulon : Ieknaam gant he bannlev, Karta gant he bannlev, ³⁵Remon gant he bannlev, Naalol gant he bannlev : peder c'hêr ; ³⁶ha diwar meuriad Gad, evel kêr a vinic'hi evit ar vuntrerien : Ramot, er Galaad, gant he bannlev, ha Mahanaim gant he bannlev, ³⁷Hesebon gant he bannlev, Iazer gant he bannlev : peder c'hêr. ³⁸An holl gêrioù o devoe Bugale Merari, dre gerentiez, ar re a vane eus kerentiezhoù al Levited, o lod a voe : daouzek kêr. ³⁹Hag holl gêrioù al Levited e-kreiz domani Bugale Israel a voe : eizh kêr ha daou-ugent, gant o bannlevioù. ⁴⁰Hag o devoa ar c'hêrioù-se, pep kêr, he bannlev en-dro dezhi, ha se evit kement kêr anezho.

⁴¹Hag en devoa roet an Aotrou da Israel an holl vro en devoa touet reiñ d'o zadoù. Hag ouzh he ferc'hennañ e chomjont enni. ⁴²Ha diskuizh a roas an Aotrou dezho tro-wardro, a-grenn evel m'en devoa touet d'o zadoù, ha ne zalc'he gour dirazo, eus o enebourien : o holl enebourien a lakae an Aotrou en o dorn.

⁴³Ne c'hwitas netra eus an holl draoù mat en devoa prometet an Aotrou da Diegezh Israel : pep tra a voe sevenet.

Emglev etre an holl veuriadoù.

22 ¹Neuze e c'halvas Josoua Rubeniz ha Gadiz hag hanter-veuriad Manase, ²hag e lavaras dezho : "Miret hoc'h eus holl bezh a c'hourc'hemenne deoc'h Moizez, servijer an Aotrou, ha selaouet ouzh va mouezh, evit holl bezh a gemennen deoc'h. ³N'hoc'h eus ket dilezet ho predeur abaoe pell amzer betek hiziv ; miret hoc'h eus, evel ma oa da virout, gourc'hemenn an Aotrou, ho Toue. ⁴Ha bremañ e ro diskuizh an Aotrou, ho Toue, d'ho predeur, evel m'en

devoa lavaret dezho. Neuze 'ta, it war ho kiz, kit d'ho tinelloù, d'ar vro a berc'hennit, hag en devoa roet deoc'h Moizez, servijer an Aotrou, en tu all d'ar Yordan. ⁵Hogen, bezit aketus-meurbet d'ober hervez ar gourc'hemennoù, al Lezenn en deus gourc'hemennet deoc'h Moizez, servijer an Aotrou : karout an Aotrou, ho Toue, kerzhout gant e holl hentoù ha mirout e c'hourc'hemennoù, en em stagañ outañ hag e servijout a holl galon, a holl ene". ⁶Hag o bennigañ a reas Josoua, hag e kimiadas diouto, hag ez ejont d'o zinelloù.

⁷D'un hanter eus meuriad Manase en devoa roet Moizez ul lod er Basan, ha d'an hanter all e roas lod Josoua gant o breudeur en tu all d'ar Yordan, er c'hornog. Ar re-mañ ivez, pa gasas Josoua anezho d'o zinelloù, a voe benniget gantañ. ⁸Komz a reas outo o lavarout : "Gant madoù bras e tistroit d'ho tinelloù, gant chatal niverus-meurbet, gant arc'hant, aour, arem, houarn, dilhad e-leizh, a-vern. Lodennit ar preizh diwar hoc'h enebourien gant ho predeur".

⁹Hag ez eas kuit Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter-veuriad Manase a-zigant Bugale Israel, eus Silo, a oa e bro Ganaan, evit mont da vro ar Galaad, d'ar vro o devoa bet da zomani, war urzh an Aotrou, dre Voizez.

¹⁰Ha pa voent erruet e rannvro ar Yordan a oa e bro Ganaan, hag i da sevel, Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter-veuriad Manase, el lec'h-se, un aoter e-kichen ar Yordan, un aoter vras, hewel. ¹¹Hag e klevas Bugale Israel lavarout : "Setu m'o deus savet Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter-veuriad Manase un aoter rag-enep da vro Ganaan, e rannvro ar Yordan, en tu all da vibien Israel". ¹²Pa glevas se Bugale Israel, en em vodas holl gumuniezha Bugale Israel e Silo, evit mont enep dezho d'ar brezel.

¹³Hag e kasas Bugale Israel davet Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter-veuriad Manase, da vro ar Galaad, Pineas, mab Eleazar, ar beleg, ¹⁴ha dek priñs gantañ, ur priñs dre di tadel, eus holl veuriadoù Israel ; pep hini a oa penntieg tadel e-touez meuriadoù Israel. ¹⁵Hag ez ejont da gaout Bugale Ruben, Bugale Gad, hag hanter-veuriad Manase, da vro ar Galaad, hag e komzjont outo o lavarout : ¹⁶"Evel-hen e lavar holl gumuniezha an Aotrou : Petore

trubarderezh a rit e-keñver Doue Israel, ouzh en em zistreiñ hiziv diwar-lerc'h an Aotrou, en ur sevel evidoc'h hoc'h-unan un aoter ? Disentiñ a rit hiziv ouzh an Aotrou ! ¹⁷Ha re nebeut hor boa bet gant torfed Peor ha n'omp ket glanaet dioutañ c'hoazh hiziv ? Nag a reuz war gumuniezh an Aotrou !

¹⁸Emaoc'h o tistreiñ hiziv a ziwar-lerc'h an Aotrou, o tispac'hañ hiziv enep an Aotrou, ha warc'hoazh enep holl gumuniezh Israel e vo kounnar. ¹⁹Mard eo dic'hlan ar vro a berc'hennit, tremenit betek bro domani an Aotrou, emañ enni chomlec'h an Aotrou, hag ho pezo domani en hon touez, met ouzh an Aotrou na vezit ket disentus en ur sevel evidoc'h hoc'h-unan un aoter estreget aoter an Aotrou, hon Doue. ²⁰Daoust hag-eñ n'en devoa ket Ac'han, mab Zara, graet floderezh en anaoue, n'eo ket war holl gumuniezh e vo kounnar ? Ha n'eo ket eñ hepken a varvas evit e dorfed".

²¹Hag e respontas Bugale Ruben ha Bugale Gad hag hanter-veuriad Manase o lavarout da bennoù meuriadoù Israel : ²²"Doue an doueou, an Aotrou, Doue an doueou, an Aotrou, a oar ; hag Israel a oar : mar hon eus dispac'het, mar hon eus dislentet ouzh an Aotrou, ra chomo hep hor salviñ hiziv ! ²³M'hon eus savet un aoter evit distreiñ a ziwar-lerc'h an Aotrou, en ur ginnig warni holokostoù ha profadennoù hag ober warni aberzhoù a beoc'h, an Aotrou da c'houlenn kont ! ²⁴Met kentoc'h nec'het gant an dramañ hon eus graet se. Lavarout a raemp : warc'hoazh e komzo ho mibien ouzh hor mibien o lavarout : petra hoc'h eus d'ober gant an Aotrou, Doue Israel ? ²⁵Un harz en deus lakaet an Aotrou etrezomp-ni ha c'hwi, Bugale Ruben ha Bugale Gad, ar Yordan ; n'hoc'h eus ket a lod gant an Aotrou ! Hag e paouezo, dre faot ho mibien, hor mibien-ni da zoujañ an Aotrou. ²⁶Hag hon eus lavaret : labouromp eta evidomp, da sevel an aoter-mañ, n'eo ket evit holokostoù nag aberzhoù, ²⁷met evel un test etre hor mibien hag ho mibien-c'hwi, etre hor rummadoù war hon lerc'h, e servijomp an Aotrou dirazañ dre hon holokostoù, hon aberzhoù hag hor peoc'h-abezhoù ; ha ne lavaro ket ho mibien warc'hoazh d'hor mibien-ni : n'hoc'h eus ket a lod gant an Aotrou. ²⁸Lavarout a raemp : ma lavaront se deomp ha d'hor

rummadoù warc'hoazh, e lavarimp. Sellit skouerenn aoter an Aotrou o deus graet hon tadoù ; ne oa ket evit leskiñ nag aberzhiñ, hogen evit bezañ un test etrezomp-ni ha c'hwi. ²⁹Pell diouzhimp dispac'hañ enep an Aotrou, distreiñ hiziv a ziwar-lerc'h an Aotrou, en ur sevel un aoter evit leskiñ, profañ ha sakrifiañ, estreget aoter an Aotrou, hon Doue, a zo dirak e Chom-lec'h.

³⁰Ha pa glevas Pineas, ar beleg, ha priñsed ar gumuniezh, ha penntieien meuriadoù Israel a oa gantañ, ar c'homzoù a lavare Bugale Ruben ha Bugale Gad ha Bugale Manase, e voe mat se ouzh o daoulagad. ³¹Hag e lavaras Pineas, mab Eleazar, ar beleg, da vibien Ruben ha da vibien Gad ha da vibien Manase : "Hiziv ec'h ouzomp emañ en hon touez an Aotrou, peogwir n'hoc'h eus ket graet e-keñver an Aotrou, an direizhder-se ; neuze 'ta hoc'h eus savetaet Bugale Israel diouzh dorn an Aotrou".

³²Hag e kimiadas Pineas, mab Eleazar, ar beleg, hag ar briñsed diouzh Bugale Ruben ha diouzh Bugale Gad, eus bro ar Galaad, evit bro Ganaan, davet Bugale Israel, da rentañ dezho kont. ³³Hag e voe mat an dra ouzh daoulagad Bugale Israel ; hag e voe benniget Doue gant Bugale Israel, ha ne gomzjont ken da vont enep dezho da vrezeliñ, evit distrujañ ar vro m'edo Bugale Ruben ha Bugale Gad o chom enni. ³⁴Hag e c'halvas Bugale Ruben ha Bugale Gad an aoter : Test etrezomp ez eo Doue, an Aotrou.

Alioù Josoua da Israel.

23 ¹Ha setu, pell amzer goude m'en devoa roet diskuizh an Aotrou da Israel eus e holl enebourien a ziwar-dro, ha Josoua o vezañ kozh, deuet war an oad, ²e c'halvas Josoua Israel a-bezh : Kozhidi, pennoù, barnerien, skribed, hag e lavaras dezho : "Me a zo kozh, erru war an oad ; ³gwelet hoc'h eus holl bezh en deus graet an Aotrou, ho Toue, d'an holl bobloù-mañ dirazoc'h, rak an Aotrou, ho Toue, eo a rae brezel evidoc'h. ⁴Sellit ! Roet em eus hêrezh, evit ho meuriadoù, adalek ar Yordan, hag an holl bobloù am eus rasket betek ar Mor bras, er c'huzh-heol. ⁵An Aotrou, ho Toue, eo en deus o bountet dirazoc'h, hag o

diberc'hennet a zirazoc'h. Hag e perc'hennit o douar evel m'en devoa prometet an Aotrou, ho Toue, deoc'h.⁶ Dalec'hit ho krog da vat, o virout hag o seveniñ holl bezh a zo skrivet e levr Lezenn Moizez, hep diankañ a-zehou nag a-gleiz,⁷ hep mont gant ar poblou-se a van amañ ganeoc'h. Eus anv o doueoù na rit ket meneg, na douit ket drezo, n'o servijit ket, na stouit ket dirazo.⁸ Met ouzh an Aotrou, ho Toue, en em stagit, evel m'hoc'h eus graet betek hiziv.⁹ Diberc'hennet en deus an Aotrou en ho raok pobladoù bras ha kreñv; n'eus dalec'het hini ebet dirazoc'h betek hiziv.¹⁰ Un den hepken ac'hanoc'h a argase mil, rak an Aotrou, ho Toue, eo a rae brezel evidoc'h, evel m'en devoa prometet deoc'h.¹¹ Bezit aketus-meurbet, en hoc'h eneoù, da garout an Aotrou, ho Toue.¹² Hogen, mar en em zistroit ha mar en em stagit ouzh ar rest a boblou-se a zo manet amañ ganeoc'h, mar dimezit ganto, ma-z it ganto hag int ganeoc'h,¹³ gouzout a ouzoc'h ne gendalc'ho ket an Aotrou, ho Toue da ziberc'hennañ ar poblou-se dirazoc'h; bez' e vezint evidoc'h ur roued hag ur pech, ur skourjez war ho kostoziou, pikoù en ho taoulagad, ken na 'z eot da get diwar an douar-mañ en deus roet deoc'h an Aotrou, ho Toue.¹⁴ Emaon o vont hiziv hervez planedenn an holl war an douar; ha gouzout a rit a holl galon, a holl ene, n'eus ket c'hwitet un dra eus an holl draoù vat en devoa prometet an Aotrou, ho Toue, deoc'h: kement tra a zo c'hoarvezet; n'eus c'hwitet diouto netra!¹⁵ Hag evel ma-z eo c'hoarvezet ganeoc'h kement tra vat en devoa prometet an Aotrou, ho Toue, deoc'h, evel-se e kaso an Aotrou warnoc'h kement tra fall a zo, betek ho distrujañ diwar an douar mat en deus roet deoc'h an Aotrou, ho Toue.¹⁶ Mar freuzit Emglev an Aotrou, ho Toue, an hini en deus gourc'hemennet deoc'h, mar heuilhit ha mar servijit doueoù all, ha mar stouit dirazo, e tommo kounnar an Aotrou ouzhoc'h, hag ez eot da get buan, diwar ar vro gaer en deus roet deoc'h.

Emglev e Sikem. Marv Josoua.

24¹ Hag e vodas Josoua holl veuriadoù Israel e Sikem, hag e c'halvas Kozhidi Israel gant ar pennadurezhiou, ar varnerien hag an ofiserien, hag en em zalc'hjont dirak an Aotrou.² Hag e lavaras Josoua d'ar bobl a-bezh:

"Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel: En tu-hont d'ar Stêr edo ho Tadoù o chom gwechall, Tara, tad da Abraham ha da Nahor; hag e servijent doueoù all.

³ Kemer a ris eta ho Tad, Abraham, eus an tu all d'ar Stêr, hag e ris dezhañ treuziñ holl Vro Ganaan. Kreskiñ a ris e lignez hag e rois dezhañ Izaag.⁴ Da Izaag e rois Jakob hag Esau, ha da Esau e rois Menez-Seir evel peadra. Met Jakob hag e vibien a ziskennas d'an Egipt.

⁵ Neuze em boa kaset Moizez hag Aaron, hag am boa skoet an Egipt gant ar burzhudoù a ris en o zouez, ha goude e ris deoc'h dont er-maez ac'hano.

⁶ Ober a ris d'ho Tadoù dont er-maez eus an Egipt hag e oac'h deuet betek ar Mor. Redek a reas Egiptiz war-lerc'h ho Tadoù gant kirri-emgann ha marc'hegourien betek Mor ar Broenn.

⁷ Neuze e youc'hjont war-zu an Aotrou hag Eñ a lakaas teñvalijenn etrezoc'h-c'hwil hag Egiptiz, hag a zegasas en-dro ar Mor warno, hag ar Mor o goloas. Hag e welas ho taoulagad kement am boa graet en Egipt, ha neuze e oac'h bet o chom er gouelec'h e-pad hir-amzer.

⁸ Goude-se em boa ho tegaset da vro an Amorig a oa o chom en tu all d'ar Yordan. Ar re-mañ avat, a stourmas a-enep deoc'h, ha me o lakaas etre ho taouarn, hag e teujoc'h da vezañ perc'henn war o douar, rak me o distrujas a zirazoc'h.

⁹ Neuze e savas Balag, mab Sippor, roue Moab hag e vrezelas ouzh Israel; ober a reas gervel Balaam, mab Beor, evit ho milligañ.

¹⁰ Met ne oa ket bet fellet ganin selaou anezhañ; rankout a reas zoken ho pennigañ ha me ho tennas eus e zaoarn.

¹¹ Treuziñ a rejoc'h eta ar Yordan hag e teujoc'h da Jeriko. A-enep deoc'h e stourmas tud kêr-Jeriko hag ivez an Amorig, ar Ferezeiz, ar Ganaaniz, an Hitiz, ar C'hrigaziz, an Hiviz, hag ar Jebouziz. Hogen me o lakaas etre ho taouarn.

23, 14 emeon o vont... : pe emeon o vont dre hent an douar a-bezh, d.l.e. prest on da vervel.

¹² Kaset em boa dirazoc'h gwesped, a reas dezho karzhañ kuit a zirazoc'h - an daou roue amoreat - ha neket gant da gleze-te ha da wareg.

¹³ Neuze e rois deoc'h ur vro ha n'ho poa ket labouret, ha kêrioù ha n'ho poa ket savet hag emaoch'h o chom enno ; ha gwiniegi hag olivezegi ha n'ho poa ket plantet hag ar frouezh anezho a zebrit.

¹⁴ Bremañ eta, doujit an Aotrou, ha servijit-eñ gant eeunded ha lealded. Taolit kuit an doueoù a servijas ho Tadoù en tu all d'ar Stêr hag en Egipt, ha servijit an Aotrou.

¹⁵ Mar ne deo ket mat deoc'h servijañ an Aotrou, dibabit hiziv piv a fell deoc'h servijañ, pe an doueoù a servijas an Tadoù en tu-all d'ar Stêr, pe doueoù an Amoreiz emaoch'h o chom en o bro. Me ha tud va zi avat, ni a servijo an Aotrou".

¹⁶ Neuze e respontas ar bobl :

"Kentoc'h mervel eget dilezel an Aotrou evit servijañ doueoù all".

¹⁷ Rak an Aotrou, hon Doue, eo an hini a reas deomp pignat, ni hag hon Tadoù, er-maez eus bro Egipt, eus a di ar sklavelezh. Eñ eo a reas dirak hon daoulagad ar burzhudoù bras-se, hag hon diwallas hed-ha-hed an hent hon eus graet, hag e-touez an holl bobloù a dremenjomp dre o c'hreiz.

¹⁸ Argas a reas an Aotrou a zirazomp an holl bobloù hag an Amoread a oa o chom er vro. Ni ivez a fell deomp servijañ an Aotrou, rak eñ eo hon Doue-ni.

¹⁹ Hag e lavaras Josoua d'ar bobl :

"Ne c'hellit ket servijañ an Aotrou, rak un Doue Santel ez eo, un Doue gwarizius na bardono ket deoc'h ho mankoù nag ho pec'hedoù.

²⁰ Mar dilezit an Aotrou, ha mar servijit doueoù estren, neuze e tistroio hag e raio droug deoc'h, hag ho tistrujo goude bezañ graet vad deoc'h".

²¹ Neuze e lavaras ar bobl da Josoua :

"Nann ! An Aotrou a servijimp".

²² Ha Josoua a lavaras d'ar bobl :

"Testoù ez oc'h a-enep deoc'h hoc'h-unan, hoc'h eus dibabet an Aotrou d'e servijañ".

"Ya", emezo, testoù ez omp.

²³ Bremañ eta, eme Josoua, taolit kuit an doueoù estren a zo en ho touez, ha plegit ho kalonoù d'an Aotrou, Doue Israel !"

²⁴ Hag e respontas ar bobl da Josoua : "An Aotrou, hon Doue, a servijimp, hag ouzh e vouezh e fell deomp sentiñ !"

²⁵ Skoulmañ a reas Josoua eta, en deiz-se, un emglev gant ar bobl hag e roas dezho lezennoù ha reolennoù, e Sikem.

²⁶ Neuze e skrivas Josoua an holl gomzoù-se e levr Lezenn Doue, hag e kemeras ur maen bras hag hen lakaas en e sav eno, dindan an Dervenn a oa e Santual an Aotrou.

²⁷ Neuze e lavaras d'an holl bobl : "Setu ! ar maen-mañ a vezo un test a-enep deomp, hag e vezo un test a-enep deoc'h evit herzel ouzhoc'h da zinac'h ho Toue".

²⁸ Neuze e kasas Josoua ar bobl kuit, hag ez eas pep hini d'e lodenn-hêrezh.

²⁹ Goude an darvoudoù-se, e varvas Josoua, mab Noun, servijer an Aotrou Doue, d'an oad a kant dek vloaz. ³⁰ Beziet e voe war diriad e hêrezh, e Tamnatsare, a zo war menez Efraim, ouzh hanternoz menez Gaas. ³¹ Hag e servijas Israel an Aotrou holl zeizioù Josoua, hag holl zeizioù ar Gohzidi a reas hiroc'h zeizioù goude Josoua hag a anaveze holl oberoù an Aotrou, ar pezh en devoa graet evit Israel.

³² Hag eskern Jozef, a oa bet savet gant Bugale Israel eus an Egipt, a voe beziet e Sikem, en dachenn-bark en devoa prenet Jakob digant Bugale Hemmor, tad Sikem, evit kant kesita, hag a oa deuet da vibien Jozef en hêrezh.

³³ Hag Eleazar, mab Aaron, a varvas hag a voe beziet war run Pineas, e vab, a oa bet roet dezhañ war menez Efraim.

Josoua betek amañ.

Levr ar Varnerien.

Diwezh an aloubadeg.

1¹ Goude marv Josoua, e c'houlennas Bugale Israel kuzul digant an Aotrou, o lavarout : "Piv a bigno da gentañ evidomp a-enep Kanaaniz, d'ober brezel dezho ?"

2² Hag e lavaras an Aotrou : "Youda a bigno : lakaet em eus ar vro etre e zaouarn". 3³ Hag e lavaras Youda da Simeon, e vreur : "Sav ganin d'ar vro a zo bet merket din da lodenn, hag e stourmimp ouzh Kanaaniz ; me 'yelo ivez ganit er vro ac'h eus bet da hêrezh". Ha Simeon ha mont gantañ. 4⁴ Hag e pignas Youda ; hag e lakaas an Aotrou Kanaaniz ha Fereziz etre o daouarn ; lazhañ a rejont diouto, e Bezek, dek mil den. 5⁵ Hag e kavjont Adoni-Bezek e Bezek, hag e rejont brezel dezhañ o pilat Kanaaniz ha Fereziz. 6⁶ Hag e tec'has Adoni-Bezek, hag e redjont war e lerc'h hag e krogjont ennañ, hag e troc'hjont dezhañ meudoù e zaouarn ha re e dreid.

7⁷ Hag e lavaras Adoni-Bezek : "Dek roue ha tri-ugent, meudoù o daouarn ha re o zreid troc'het, a oa o serriñ boued dindan va zaol. Ar pezh am eus graet, Doue en deus e dalvezet din". Hag e voe kaset da Jeruzalem hag e varvas eno.

8⁸ Mont a reas bugale Youda da stourm ouzh Jeruzalem ha pa voe bet kemeret ganto e skojont warni gant barvenn ar c'hleze ; hag ar gêr a oa bet tangwallet.

9⁹ Goude-se e tiskennas bugale Youda da vrezeliñ enep Kanaaniz a oa o chom war ar menez, en Negev hag er Sefala en draonienn. 10¹⁰ Hag ez eas Youda enep ar Ganaaniz a oa o chom e Hebron, - anv Hebron a oa gwechall Kiriath-Arbe - hag e trec'hjont war Sesai, Ahiman ha Talmai. 11¹¹ Hag ez eas alese enep anezidi Dabir ; anv Dabir a oa gwechall Kiriath-Sefer.

12¹² Hag e lavaras Kaleb : "An hini a skoio gant Kiriath-Sefer, hag he c'hemero, e roin dezhañ Akxa, va merc'h da bried".

13¹³ Otoniel a zeuas a-benn d'he c'hemer, mab Kenaz, breur yaouank Kaleb e oa, a roas dezhañ e verc'h Akxa da bried. 14¹⁴ Ha pa-z erruas houmañ, e vountas anezhi da

Taolennou eus kuriou istor Israel etre 1200 betek 1050 KHS eo levr ar Varnerien, taolennou en-dro da harozed, a vo graet 'Barnerien' anezho. Drezo e klask ar skrivagner kenteliñ e lennerien war bevar zra : 1) Pa chom ar Bobl hag he renerien feal ouzh Lezenn Moizez, neuze e reont berzh ; 2) Pa vezont disent, e

c'houlenn ur park digant he zad. Pa ziskennas-hi diwar an azen, e lavaras Kaleb dezhi : "Petra zo erru ganit ?" 15¹⁵ Hag hi da lavarout dezhañ : "Ro din ur vennozh : bro an Negev ac'h eus roet din ; ro din andoniou dour". Hag e roas Kaleb mammennoù krec'h ha mammennoù traoñ dezhi.

16¹⁶ Ha bugale Kenien, breur-kaer Moizez, a bignas eus kêr ar Palmezenned, gant bugale Youda, da ouelec'h Youda, a oa er c'hreisteiz da Arad, hag ez ejont da chom gant ar bobl.

17¹⁷ Hag ez eas Youda gant Simeon, e vreur, hag e rojont lamm da Ganaaniz Sefat ; gouestlañ a rejont kêr d'an dismantr, ha graet e voe Horma anezhi. 18¹⁸ Hag e tapas Youda Gaza hag ar vro stag outi, Askalon gant he douar hag Ekron gant ar vro stag outi. 19¹⁹ Bez e voe Doue gant Youda, ha Youda a berc'hennas ar menez, met ne zeuas ket a benn eus tud an draonienn dre ma oa kirri-houarnet ganto.

20²⁰ Evel ma oa bet divizet gant Moizez, e voe roet Hebron da Galeb ha hemañ a gasas kuit ac'halese tri mab Enak. 21²¹ Bugale Benjamin avat, ne argasjont ket Jebouzeiz a oa o chom e Jeruzalem ha chomet eo ar Jebouseiz gant bugale Benjamin e Jeruzalem betek hiziv.

22²² Hag e savas ivez tiegezh Jozef a-enep da Vetel, hag an Aotrou a voe ganto. Kas a rejont sklerijennerien da Vetel. Luz e oa e anv hervez ar re gozh. 24²⁴ Gwelout a rejont un den o tont eus kêr hag e lavarjont dezhañ : "Diskouez deomp antre kêr hag hon devo truez ez-keñver". 25²⁵ Hag e tiskouezas dezho hag e lazhjont kêriz gant ar c'hleze ; an den-se avat a voe lezet da vont, eñ hag e dud ; 26²⁶ mont a reas da vro an Heteiz ; sevel a reas eno ur gêr, hag e roas dezhi an anv a Luz, a zo hec'h anv betek hiziv.

27²⁷ Manase ne argasas ket tud Betsan ha tud ar c'hêriou stag outi, na tud Tanag hag ar c'hêriou stag outi, na tud Dor, na tud Ieblaam, na tud Mageddo hag ar c'hêriou stag outi. Evel-se e talc'has ar Ganaaniz da vezont kastizet ; 3) Pa grogont da gaout keuz e tistroont davetañ hag hen aspedont ; 4) Neuze e lak an Aotrou e Spered en ur salver, ur barnier, ur profed, an tri ger-mañ a zo hañval a-walc'h o ster.

1, 14 kv Jos 15, 16-19.

chom er vro-se. ²⁸Pa voe erru Israel kreñv a-walc'h e lakaas Kanaaniz da baeañ trujoù dezhañ, met n'o c'hasas ket kuit. ²⁹Hag Efraim ne ziberc'hennas ket ar Ganaaniz a oa o chom e Gazer, hag e chomas ar Ganaaniz en o zouez e Gazer. ³⁰Zaboulon ne ziberc'hennas ket tud Ketron, na tud Naalol, hag e chomas Kanaaniz en o zouez dindan druj. ³¹Aser ne argasas ket tud Hako, na tud Sidon, na re Ahalab, Akazib, Helba, Afig, Rec'hob, ³²ha bugale Aser a chomas e-touez Kanaaniz, tud ar vro, rak n'o argasjont ket. ³³Nefali ne argasas ket tud Vet-Shemesh, na tud Bet-Anat, met chom a reas e-touez Kanaaniz, tud ar vro, ha tud Bet-Shemesh ha Bet-Anat a baeas dezhañ trujoù. ³⁴Bountañ a reas Amoreiz bugale Dan d'ar menez e virjont outo da ziskenn en draonienn. ³⁵Hag e talc'has Amoreiz da chom war menez Harhares en Aialon ha Salebim, met pa bounneraas dorn tiegezh Jozef, e voent lakaet dindan druj. ³⁶Ha tiriad Amoreiz a yae eus Akrabim, eus ar Roc'h ha war grec'h.

Israel difeal ouzh an Aotrou.

2 ¹Pignat a reas Ael an Aotrou eus Gilgal da Vokim hag e lavaras : "Ho lakaet em eus da bignat diouzh bro Egipt hag ho tegaset em eus d'ar vro am boa touet d'ho tadoù reiñ deoc'h. Lavaret em boa : Biken ne dorrin va Emglev ganeoc'h, ²ha c'hwi ne reot emglev ebet gant tud ar vro-se ; diskar a reot o aoterioù. Met n'hoc'h eus ket sentet ouzh va mouezh. Perak hoc'h eus graet kement-se ? ³Me n'o c'hasin ket kuit a zirazoc'h met en ho kichen e vint hag o doueoù a vo evidoc'h ur pej".

⁴Hag adal m'en devoa lavaret Ael an Aotrou ar c'homzou-se da holl vugale Israel, e savas an dud o mouezh hag a darzhas da ouelañ. ⁵Anv Bokim a rojont d'al lec'h-se, hag eno e kinnigjont aberzhoù d'an Aotrou.

⁶Josoua a gasas kuit ar bobl hag ez eas bugale Israel pep hini diouzh e du evit perc'hennañ al lodenn-vro roet dezhañ. ⁷E-doug holl vuhez Josoua e voe enoret Doue gant ar bobl, hag ivez e-doug buhez ar re

1, 35 dorn, d.l.e. galloud.

1, 36 Kra-an-Akrabim : Kra ar C'hraged.

2, 1 Ael an Aotrou, pe kannad an Aotrou, ur profed da

gozh a vevas war-lerc'h Josoua hag o devoa bet gwelet holl oberoù an Aotrou, ar marzhioù en devoa graet evit Israel. ⁸Neuze Josoua mab Noun, servijer Doue, a dremenas d'an oad a gant dek vloaz. ⁹Sebeliet e voe er vro a oa bet degouezhet gantañ da lodenn, e Timmath-Herez, war menez Efraim, en hanternoz da venez Gaas. ¹⁰Hag an holl rummad-se a voe a-unan gant o zadoù kozh, ha war o lerc'h e teuas ur rummad nevez ha n'anaveze ket an Aotrou nag an oberoù en devoa graet evit Israel.

¹¹Hag e reas bugale Israel an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag e servijjont Baal. ¹²Dilezel a rejont an Aotrou, Doue o Zadoù, an hini en devoa o zennet eus bro Egipt hag ez ejont war-lerc'h doueoù all, eus a douez doueoù ar pobloù a oa en-dro dezho. Stouiñ a rejont dirazo ha lakaat an Aotrou da gounnariñ.

¹³Dilezel a rejont an Aotrou evit kehelañ Baal hag idolennoù Astarot. ¹⁴Hag e tommas kounnar an Aotrou ouzh Israel, hag o lakaas etre daouarn preizhataerien o dibourc'has ; o gwerzhañ a reas d'o enebourien a ziwar-dro, ha ne c'helljont mui harpañ ouzh o enebourien. ¹⁵E kement lec'h bennak ma-z aent, e veze, siwazh dezho, dorn an Aotrou ouzh o gwaskañ, evel ma oa bet lavaret ha touet dezho gant an Aotrou, hag evel-se en em gavjont er vrasañ anken.

¹⁶Hag e tegasas an Aotrou barnerien dezho d'o diframmañ eus a-dre daouarn o gwaskerien. ¹⁷Met zoken ouzh o Barnerien ne selaouent ket, met gastaouiñ a raent war-lerc'h doueoù all, hag e stouent dirazo, ha distreiñ a rejont prim diwar an hent a heulie o zadoù, sentus ouzh gourc'hemennoù an Aotrou. Int-i avat, ne rejont ket evelto. ¹⁸Pa zegase an Aotrou barnerien dezho, e veze an Aotrou gant ar barner, hag e-pad holl vuhez ar barner e tiframme anezho eus a-dre daouarn o enebourien, rak keuz en deveze an Aotrou pa gleve o c'hlemmoù dirak ar re o gwaske hag o gwallgase. ¹⁹Met kerkent ha ma varve ar Barner e troent kein hag en em daolent d'an droug gwashoc'h eget o Zadoù, o vont war-lerc'h doueoù all evit o servijañ ha stouiñ dirazo. Ne zilentent e skouer.

2, 5 Bokim : garmerien.

2, 13 Baal, Astarot : doueoù Kanaan.

stumm ebet o gwalloberoù nag o buhez aheurtet.

²⁰Neuze ez eas droug bras en Aotrou ouzh Israel, hag e lavaras : "P'h deus ar bobl-mañ torret va Emglev, an hini am boa gourc'hemennet d'o zadoù, ha n'o deus ket sentet ouzh va mouezh, ²¹me, kennebeut, ne argasin ket ken a-zirazo hini ebet eus ar pobloù en devoa lezet Josoua a-raok mervel. ²²Evel-se ec'h amprouin Israel evit gwelout, ha mirout a raint hent an Aotrou o kerzhout gantañ, evel ma reas o hendadoù, pe nann." ²³Hag en devoa lezet an Aotrou ar pobloù-se hep o diberc'hennañ re vuan, hep o lakaat e dorn Josoua.

Ar varnerien gentañ.

3 ¹Sed amañ ar pobloù a voe lezet didrabas gant an Aotrou evit amprouiñ Israel drezo, da lavarout eo ar re n'o devoa ket anavezet brezeliou Kanaan ; ²ha se evit kenteliañ bugale Israel a rumm da rumm, evit deskiñ dezho micher ar brezel, d'ar re n'anavezet ket anezhi diagent. ³Pemp priñs ar Felistiz, an holl Ganaaniz, Sidoniz ha Heveziz a oa o chom war menez al Liban, adalek menez Baal-Hermon betek toull-ode Hamat. ⁴Ar re-se a oa evit amprouiñ Israel drezo, da c'houzout hag-eñ e sentjant ouzh gourc'hemennou an Aotrou, en devoa kemennet d'o zadoù dre Voizez. ⁵Ha bugale Israel a voe o chom e-touez Kanaaniz, Hitiz, Amoriz, Pireziz, Hiviz ha Jebousiz. ⁶Hag e kemerent o merc'hed diganto da wragez ; o merc'hed a roent d'o faotred, hag e keheljont o doueoù.

⁷Hag e rae bugale Israel an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag ez ankounac'haent an Aotrou, o Doue, hag e servijent ar baaled hag an astaroted. ⁸Hag e tommas kounnar an Aotrou ouzh Israel hag o gwerzhañ a reas da Gouchan-Richataim, hag e servijañ a rejont eizh vloaz.

⁹Hag e c'harmas bugale Israel etrezek an Aotrou ; hag e tegasas an Aotrou ur salver da vugale Israel hag o salviñ a reas : Otniel, mab Kenez, breur Kaleb, yaouankoc'h egetañ. ¹⁰Hag e voe warnañ Spered an Aotrou, hag e voe barnier Israel, hag ez eas d'an emgann ; hag e lakaas an

3, 24 d.l.e. , dre zic'harvaat, e vefe aet a-gostez.

Aotrou dezhañ etre e zaoarn Kouchan-

Rasataim, roue Mezopotamia, ha bras e voe e c'halloud a-enep dezhañ. ¹¹E peoc'h e vanas ar vro e-pad daou-ugent vloaz, hag e varvas Otniel, mab Kenez. ¹²Hag en em adlakaas bugale Israel d'ober ar pezh a zo fall dirak an Aotrou hag an Aotrou a roas nerzh da Eglon, roue Moab, dre ma raent ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou. ¹³Eglon a vodas en-dro dezhañ bugale Amon hag Amalek, hag ez eas da skeiñ war Israel hag e kemeras kêr ar Palmezenned. ¹⁴E-pad trivec'h vloaz e voe sujet bugale Israel ouzh Eglon roue Moab.

¹⁵Hag e c'harmas bugale Israel etrezek an Aotrou a zegasas dezho ur salver, Ehoud e anv, mab da C'hera, anezhañ un den kleizard eus rummad Benjamin. Bugale Israel a gasas anezhañ da reiñ ur prof da Eglon, roue Moab. ¹⁶Ehoud a reas ur c'hleze div zremm, hed un ilinad dezhañ, hag e kuzhas anezhañ dindan e zilhad, en e gostez dehou. ¹⁷Kinnig a reas ar prof da Eglon, roue Moab ; lard-kuilh e oa Eglon. ¹⁸Goude m'en devoa kinniget e brof, e kasas kuit ar re o devoa degaset ar prof. ¹⁹Met eñ, pa erruas gant delwennou an idoloù a zo e-kichen Gilgal, a zeuas war e giz : "O roue, emezañ, un dra em eus da lavarout deoc'h e kuzulig". "Tavit", a lavaras ar roue, ha kerkent e yeas kuit ar re a oa en-dro dezhañ. ²⁰Ehoud a zeuas d'e gaout pa oa e-unan en e gouazec er gambr uhel fresk hag e lavaras : "Ur ger a-berzh Doue am eus da lavarout deoc'h". Sevel a reas Eglon diwar e gador. ²¹Neuze, Ehoud a astennas e zorn kleiz, a dennas ar c'hleze a oa ouzh e gostez dehou, hag e sankas e kof ar roue. ²²An dornell hec'h-unan a yeas da heul al laonenn, hag al lard a glozas war al laonenn ; ne dennas ket ar c'hleze diouzh kof ar roue, ha beg ar c'hleze a zeue er-maez dre an a-dreñv. ²³Goude-se e tec'has Ehoud dre ar pondalez en ur brennañ dorjoù ar gambr uhel war e lerc'h, ha morailhañ.

²⁴Pa voe aet er-maez, e teuas servijerien ar roue da sellout ha gwelout a rejont e oa morailhet dorioù ar gambr-uhel.

"Emañ moarvat o c'holeiñ e dreid er gambr-fresk", emezo. ²⁵Gortoz a rejont ur pennad mat, ken o devoa mez, ha pa ne zigored ket dorioù ar gambr uhel, e

3, 25 ken o devoa mez : betek koll pasianted.

kemerjont an alc'hwez da zigeriñ ; ha sed

ma kavjont o mestr kouezhet d'an douar, marv.

²⁶Endra m'edont o taleañ, e oa tec'het kuit Ehoud ; tremen a reas hebiou da zelwennoù an idolennoù hag ez eas da Seira. ²⁷Kerkent ha degouezhet eno e sonas an drompill dre venezioù Efraim. Gantañ e tiskennas bugale Israel diouzh ar menez, hag eñ en o raok. ²⁸Lavarout a reas dezho : "Deuit war va lerc'h, rak Doue en deus lakaet Moabiz, hoc'h enebourien, etre ho taouarn". Diskenn a rejont war e lerc'h, kemer a rejont roudouzioù ar Yordan a-dal da Voab, ha ne lezjont den ebet da dreizhañ. ²⁹Lazhet e voe da Voabiz, d'ar mare-se, war-dro dek mil den, anezho holl tud nerzhus ha kadarn, ha hini ebet ne ziflipas. ³⁰En deiz-se e voe sujet Moab dindan dorn Israel ; hag e vanas sioul ar vro e-pad pevar-ugent vloaz.

³¹War e lerc'h e voe Samgar, mab Anat, a lazhas da Felistiz c'hwec'h kant den gant ur broud ejen, eñ ivez a voe salver Israel.

Debora - Barak.

4 ¹Goude marv Ehoud, e reas c'hoazh bugale Israel ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou. ²Hag an Aotrou o lakaas etre daouarn Jabin, roue Kanaan, hag a rene e Asor ; mestr e arme a oa Sisara hag edo o chom e Harochet-ar-Broadoù. ³Hag e c'harmas bugale Israel etrezek an Aotrou, rak nav c'hant karr-houarnet en devoa, hag e vac'home garv bugale Israel, abaoe ugent vloaz. ⁴En amzer-se edo an diouganerez Debora, gwreg Lapidot, o varn Israel. ⁵En he c'hoazez e veze dindan Palmezenn Debora, etre Rama ha Betel, war menez Efraim ; hag e pigne daveti bugale Israel evit bezañ barnet. ⁶Kas a reas tud da c'hervel Barak, mab Abinoam, eus Kedez, e bro Neftali, hag e lavaras dezhañ : "Un urzh en deus roet an Aotrou, Doue Israel, kerzh da venez Tabor ha kas ganit dek mil gwaz eus a douez bugale Neftali hag eus bugale Zabulon. ⁷Hag e sachin davedout, war-du froud Kishon penngadour lu Jabin, e girri hag e soudarded, hag e lakaat a rin etre da zaouarn. ⁸"Mar deuez ganin, a respontas Barak, ez in ; met ma ne zeuez ket, n'in ket".

⁹Hag hi da respont : "Ya, mont a rin ganit, hogen en hent ac'h eus d'ober, n'eo ket te a c'hounezo brud hag enor, rak an Aotrou a lakaio Sisara etre daouarn ur vaouez". Sevel a reas Debora hag ez eas da Gedez gant Barak. ¹⁰Hag e c'halvas Barak Zaboulon ha Neftali da Gedes, hag e pignas dek mil a dud d'e heul, ha Debora a zeuas gantañ. ¹¹Hogen Heber, ar C'heniad. O vezañ en em zispartiet diouzh ar Geniaded, bugale Hobab, breur-kaer Moizez, a oa da sevel e deltenn e-tal dervenn Saananim, e-kichen Kedes.

¹²Degemnet e voe da Sisara e oa pignet Barak, mab Abinoam, war-du menez Tabor. ¹³Hag e tegasas Sisera e holl girri, nav c'hant karr-houarnet, hag an holl dud a oa gantañ, eus Harochet-ar-Broadoù da froud Kishon.

¹⁴"Sav, eme Debora, da Varak, rak setu an deiz ma vo lakaet Sisara etre da zaouarn gant an Aotrou. Emañ an Aotrou o kerzhout ez raok !"

Hag e tiskennas Barak eus menez Tabor, gantañ war e lerc'h dek mil soudard.

¹⁵Hag e roas lamm an Aotrou da Sisera, d'e holl girri hag d'e holl armead, gant barvenn ar c'hleze, dirak Barak hag e tiskennas Sisera diwar e garr-brezel, hag e tec'has kuit war droad. ¹⁶Barak avat a redas war-lerc'h ar c'hirri brezel hag an armead, betek Harochet-ar-Broadoù, an holl enebourien a voe diskaret a-grenn.

¹⁷Sisera a oa tec'het war e dreid betek teltenn Jael, gwreg Heber, ar C'heniad, rak peoc'h e oa etre Jabin, roue Asor, ha ti Heber, ar C'heniad. ¹⁸Hag e teuas Jael a-ziarbenn da Sisera, hag e lavaras dezhañ : "Deus-tre, aotrou, deus-tre du-mañ, n'az pezh ket aon !" Hag ez eas ganti en dinell, hag e guzhas gant ur pallenn.

¹⁹"Da bediñ a ran, emezañ, ro din ur banne dour da evañ, rak sec'hed am eus". Hag hi da zigeriñ ur sac'had-lêr laezh, reiñ a reas dezhañ da evañ hag e c'holoas. ²⁰Hag e lavaras c'hoazh dezhi : "Chom war dreuzoù an dinell, ha ma c'hoarvez d'unan bennak dont ha d'az koulennata o lavarout : "Hag amañ, n'eus den ?", e responti : "Nann !" ²¹Jael, gwreg Heber, a dapas krog en unan eus pikedoù an deltenn, kemer a reas ur morzhol en he dorn ; e dostaat a reas ouzh Sisara

goustadik hag e sankas ar piked en e ividig ; ar piked a dreuzas e benn hag a yeas don en douar, rak Sisara, fraezh-meurbet, a oa kousket ponner : mervel a reas. ²²Ha neuze 'vel ma tegouezhe Barak hag a oa o redek war-lerc'h Sisara, e yeas Jael a-ziarbenn dezhañ, hag e lavaras dezhañ : "Deus, me 'ziskouezo dit an den a glaskez". Mont a reas ganti, hag e welas Sisara astennet divuhez war an douar, ar piked a-dreuz e zaouividig.

²³En deiz-se e voe izelaet Jabin, roue Kanaan, gant an Aotrou, dirak bugale Israel. ²⁴Ha dorn bugale Israel a bouezas muioc'h-mui war Jabin, roue Kanaan, ken na voe distrujet Jabin, roue Kanaan.

Kan Debora.

5

¹En deiz-se e kanas Debora ha Barak, mab Aiboam, o lavarout :

²Benniget an Aotrou, rak ar renerien o deus en em lakaet e penn Israel hag ar bobl a zo aet a-youl vat d'an emgann.

³Selaouit, o rouaned, priñsed, digorit ho skouarn,

Me eo, me eo a gano en enor d'an Aotrou.

Kanañ a rin ur ganenn d'an Aotrou, roue Israel.

⁴Aotrou, pa zeujont er-maez eus Seir, pa-z ejout war-raok a-dreuz parkeier Edom,

e krenas an douar, e teuzas an neñvoù o-unan

hag ar c'hoabr a voe troet e dour.

⁵A-dal d'an Aotrou e horjellas ar menezioù, ar Sinai zoken, dirak an Aotrou, Doue Israel.

⁶En amzer Samgar, mab Amat, en amzer Jael, ne oa den o vale war an hentoù.

Hag ar veajourien a dremene dre wenedenoù distro.

⁷Dinerzh e oa ar renerien en Israel, dinerzh.

ken m'on bet savet em sav, me Debora, ken m'on bet savet em sav, 'vel ur vamm, e-touez Israel.

⁸Dibabet e veze doueoù nevez ha raktal edo ar brezel ouzh toull an nor

ha ne weled skoed ebet na goaf ebet gant daou ugent mil a dud e Israel.

⁹Va c'halon da renerien Israel ha d'ar re eus ar bobl a zo prest da stourm : Benniget an Aotrou !

¹⁰C'hwï hag a bign war azenezed gwenn hag a ya en ho koazez war ballennoù, C'hwï ivez hag a vale dre an hentoù, kanit !

¹¹Ra gano ar waregerien e-tal ar feunteunioù da veuliñ madoberoù an Aotrou e lealded er brezelioù, e Israel.

Neuze e tiskennas pobl Doue ouzh he dorioù.

¹²Dihun ! Dihun ! Debora !

Dihun ! dihun ! Lavar ur c'han !

Sav, Barak ! Degas da brizonidi, mab Abinoam !

¹³Aze en deus roet an trec'h

da restad tudjentil ar bobl, an Aotrou en deus roet an trec'h din gant an dud kadarn !

¹⁴Diouzh Efraim eo deut tud Amalek, war da lerc'h, o Benjamin. Deuet int d'en em lakaat e-touez da soudarded, diouzh Makir eo deuet ar renerien, diouzh Zabulon, blenierien o tougen ur vazh-veli.

¹⁵Gant Debora emañ priñsed Isac'har, hag Isac'har a ra evel Barak, en draonienn ez eo bet kaset war e seulioù

e-tal strolladoù Ruben, bras e voe preder ar c'halonoù.

¹⁶Perak ez out manet e-kreiz ar peurvanoù da selaou sutadeg ar vesaerien ? E-tal gwazhioù dour Ruben, bras e voe mennadoù ar c'halonoù.

¹⁷Galaad a zo manet er gêr, en tu all d'ar Yordan, ha Dan, perak eo chomet war e listri-mor ?

Didrouz eo chomet Aser, war ribl ar mor,

ha chomet eo en e borzhioù-mor.

¹⁸Zabulon avat a sav ur bobl dare da vont a benn-hent d'ar marv ;

5, 14 Ar vazh-veli : heb. Bazh ar skrib.

5, 15 war seulioù Sisera. E-tal strolladoù Ruben : lod a dro 'e-kichen gwazhioù Ruben'.

koulz ha Neftali war an uhelgompezennoù.

¹⁹Degouezhet eo ar rouaned, krog int gant an emgann, neuze eo kroget rouaned Kanaan gant an emgann

e Tanag, war ribl ar ster Megiddo. N'o deus kaset ganto arc'hant-preizh ebet.

²⁰Diouzh an Neñvoù o deus brezelet ar stered, diouzh o gwenodennoù, o deus brezelet ouzh Sisara.

²¹O c'horfoù a zo aet gant froud ar C'hison, gant froud an amzer-gozh, froud ar C'hison.

O va ene, kerzh a-raok, nerzhus !

²²Neuze e voe klevet tourni karnoù ar c'hezeg dre galoupadeg herrus-dall o brezelourien.

²⁵Milligit Meroz, eme Ael an Aotrou, milligit, milligit hec'h annezidi !

Dre ma n'int ket deut da skoazellañ an Aotrou, da skoazellañ an Aotrou, a-gevret gant an dud kalonek.

²⁴Benniget ra vezo dreist an holl wragez, Jael, gwreg Heber, ar C'heniad.

Dreist an holl verc'hed hag a zo o chom dindan an teltennoù, ra vezo meulet

²⁵Dour a c'houlenne, laezh a roas, en hanaf a enor e roas dienn dezhañ.

²⁶He dorn a gasas d'ar piked ha gant he dorn dehou e krogas e morzhol ar micherour, skeiñ a reas gant Sisara hag e faoutas dezhañ e benn,

frikañ ha toullañ a reas e ividig dezhañ,

²⁷Ouzh he zreid, flaket, kouezhet.

emañ en e c'hourvez ;

ouzh he zreid ez eo flaket, ez eo kouezhet ;

e-lec'h ma-z eo flaket, eno ez eo kouezhet en e boull, divuhez.

²⁸Dre ar prenestr, a-dreñv ar gael, e sell, e hirvoud mamm Sisera :

"Perak e tale e garr-brezel da zont ?

Perak ez eo ken gorrek galoupadeg e garrigennoù ?"

²⁹Hag ar re furañ eus gwragez he c'hoskor da respont.

Hag hi hec'h-unan a respont outi hec'h-unan :

³⁰"Daoust ha n'o deus ket graet preizhadeg ?

Daoust ha n'emaint ket o lodenniñ etrezo ?

Ur plac'h, div blac'h da bep soudard.

Dilhad-liv evit Sisara, evel preizh, dilhad-liv, brodet !

Unan, daou wiskamant brodet e liv, daou wiskamant e liv, brodet en e gerc'henn !

³¹Evel-se ez a da goll da holl enebourien, Aotrou !

Hag ar re az kar a zo evel an heol, pa sav en e splannder !"

E-pad daou-ugent vloaz e voe ar vro e peoc'h.

Galvidigezh Gedeon.

6¹Ha bugale Israel a reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou hag an Aotrou o lakaas etre daouarn Madian, e-pad seizh vloaz. ²Gwasket kriz e voent ganto. Neuze e rejont kevioù er menezioù, gant mougevioù ha kreñvlec'hioù. ³P'en deveze hadet Israel e pigne Madian hag Amalek, ha paotred ar Reter, hag ez aent dezho.

⁴Hag e kament en-dro dezho hag e tistrujent trevadoù an douar, hag e teuent betek Gaza. Ne lezent tamm bevañs ebet e Israel : na deñved, nag ejened nag ezen.

⁵Gant o zropelloù hag o zeltennoù e pignent, ha gant o zeltennoù e teuent ; stank e oant evel bagadoù kilheien-raden ; diniver e oant, int hag o c'hañvaled, ha dont a raent er vro evit he dismantrañ. ⁶Paouraeat a galz e voe Israel abalamour da Vadian, ⁷ha bugale Israel a c'harmas etrezek an Aotrou.

⁷Neuze, o vezañ m'o devoa bugale Israel garmet war-du an Aotrou, a-enep da Vadian, ⁸e kasas an Aotrou ur profed, da vugale Israel, hag e lavaras dezho : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Ho lakaet em eus da bignat eus bro Egipt hag ho tennet em eus ti ar sklavelezh. ⁹Ho tiffammet em eus eus a-dre daouarn Egiptiz hag eus a-dre daouarn kement enebour ho kwaske. O skubet em eus a

ziwar hoc'h hent ha roet em eus o bro deoc'h-c'hwi. ¹⁰Hag em boa lavaret deoc'h : Me eo an Aotrou, ho Toue ; n'ho po ket aon rak doueou an Amoreiz, er vromañ m'emaoc'h o chom war o douar, met n'hoc'h eus ket selaouet va mouezh".

¹¹Neuze e teuas Ael an Aotrou hag ez eas en e goazez dindan gwezenn dourmantin Efa. Ar wezenn-se a oa da Joas, eus tiegezh Abiezer. Edo Gedeon, e vab, o tornañ ar gwinizh er waskell evit e zistreiñ digant Madian. ¹²En em ziskouez a reas Ael an Aotrou dezhañ hag e lavaras : "An Aotrou a zo ganit, gwaz kadarn". ¹³"O va Aotrou, mar plij, eme C'hedeon, m'emañ an Aotrou ganeomp, perak ez eo degouezhet an holl draoù-se ganeomp ? Pelec'h emañ an holl vurzhudoù-se a gonte deomp hon Tadoù, pa lavarent : eus an Egipt en deus graet deomp pignat an Aotrou. Ha bremañ an Aotrou en deus hon dilezet, hag hol lakaet etre daouarn tud Vadian". ¹⁴Treiñ a reas an Aotrou war-du ennañ hag e lavaras : "Kae gant an nerzh a zo ennout, hag e salvi Israel eus daouarn tud Vadian. Me eo a gas ac'hanout !"

¹⁵O ! va Aotrou, a respontas Gedeon, mar plij, gant petra e salvin-me Israel ? Sellit ouzh va ziegezhiañ : bez' ez eo an hini disterañ e Manase, ha me eo an hini bihanañ e ti va zad.

¹⁶"Me a vo ganit, eme an Aotrou dezhañ, hag e pili Madian evel pa ne vije anezhañ nemet un den hepken".

¹⁷Neuze e lavaras Gedeon dezhañ : "Ma 'm eus kavet gras ouzh ho taoulagad, roit din ur merk da ziskouez ez eo C'hwi a zo o komz ouzhin.

¹⁸Na bellait ket alese, mar plij, ken na zeuin en-dro davedoc'h da zegas va frof ha d'e lakaat dirazoc'h".

Hag an Aotrou dezhañ :

"Chom a rin ken na vi distro".

¹⁹Neuze ez eas Gedeon d'an ti hag ec'h aozas ur mennig-gavr ha gant ur muzuliad bleud e reas barannoù hep goell. Ar c'hig a lakaas en ur baner hag ar chug en ur pod, hag e tegasas an holl draoù-se dindan an dourmantinenn d'o c'hinnig dezhañ. ²⁰Hag e lavaras dezhañ Ael an Aotrou : "Kemer ar c'hig hag ar bara dic'hoell, ha laka

chug".

Hag e reas evel-se.

²¹Neuze ec'h astennas Ael an Aotrou ar vazh a oa en e zorn ha gant ar penn anezhi e stokas ouzh ar c'hig hag ouzh ar bara ; hag e strinkas tan eus ar roc'hell a zegas ar c'hig hag ar barannoù hep goell. Hag Ael an Aotrou a yeas kuit a-zirak e zaoulagad.

²²Neuze welas Gedeon e oa Ael an Aotrou, hag e lavaras : "Gwa-me ! Aotrou Doue, pa 'm eus gwelet Ael an Aotrou fas-ouzh-fas".

²³Met an Aotrou a lavaras dezhañ :

"Ar peoc'h da vezañ ganit ! Arabat dit kaout aon, ne varvi ket !"

²⁴Sevel a reas Gedeon un aoter d'an Aotrou eno, hag ec'h anvas anezhi : An Aotrou a zo Peoc'h. Emañ bepred an aoter-se hiziv an deiz, e Efra-Abiezer. ²⁵d'an noz-se, e lavaras an Aotrou da C'hedeon : "Kemer kole-tarv da dad hag an eil tarv a seizh vloaz. Diskar aoter Baal a zo d'az tad, ha troc'h peul an idolenn a zo en he c'hichen.

²⁶Hag e savi un aoter d'an Aotrou, da Zoue, war lein ar c'hreñvlec'h-mañ, a-zoare ; hag e kemeri an eil kole hag e kinnigi un holokost gant koad an idolenn az po troc'het".

²⁷Hag e kemeras Gedeon dek den a-douez e servijerien, hag e reas ar pezh a oa bet lavaret dezhañ gant an Aotrou : met o vezañ na grede ket ober se d'an deiz gant aon rak tud e dad ha tud kêr, hen greas en noz. ²⁸Ha pa savas tud kêr diouzh ar beure, e oa diskaret aoter ar Baal, an idolenn en he c'hichen a oa troc'het, hag an eil kole a oa o leskiñ war an aoter a oa bet savet.

²⁹Hag e lavarent an eil d'egile : "Piv en deus graet se ? Goulenn ha klask a rejont hag e voe lavaret dezho : "Gedeon mab Joas, an hini eo en deus graet se". ³⁰Neuze e lavaras tud kêr da Joas : Gra d'az mab dont er-maez, ma vo lazhet rak diskaret en deus graet aoter Baal ha troc'het ar peul sakr a oa en e c'hichen". ³¹Respont a reas Joas da gement hini a oa o komz outañ :

"Ha deoc'h eo mont a-du gant Baal ? Ha deoc'h-hu eo e saveteiñ ? An neb a savo a-du gant Baal a vo lakaet d'ar marv a-raok warc'hoazh vintin. Ma-z eo Doue, r'en em zifenko e-unan p'eo bet diskaret e aoter !"

³²En deiz-se e voe roet da C'hedeon an anv a Jerobaal, dre ar c'homzoù-mañ : "R'en

6, 14 en heb. Ez eo : 'Daoust ha ne gasan ket ac'hanout ?', a zo un doare da reiñ nerzh d'an urzh.

anezho amañ war ar roc'hell ha skuilh ar

em zifenko Baal outañ, p'en deus taolet e

aoter d'an traoñ !" ³³ Holl dud Vadian hag Amalek, gant tud ar Sav-Heol, en em vodas ; tremen a rejont ar Yordan, hag e savjont o zeltennoù e kompezenn Yisreel. ³⁴ Spered an Aotrou a ziskennas war Gedeon ; c'hwezhañ a reas an drompill hag holl dud Abiezer en em zastumas, evit kerzhout war e lerc'h. ³⁵ Kas a reas kannaded dre holl vro Manase, hag ar re-mañ en em dolpas ivez da vont war e lerc'h. Kas a reas ivez kannaded da Azer, da Zabulon, da Neftali, hag ar re-mañ a savas d'e ziambroug. ³⁶ "Ma fell deoc'h salviñ Israel dre va dorn, eme C'hedeon d'an Aotrou, evel m'hoc'h eus lavaret, ³⁷ setu, me a ya da lakaat ur c'hroc'hen-dañvad war al leur ; ma vez glebiet ar c'hroc'hen gant ar glizh, e-pad ma chomo sec'h al leur tro-war-dro, e welin ervat e salvot Israel dre va dorn, evel m'hoc'h eus lavaret". ³⁸ Evel-se e tegouezhas an traoù. An deiz war-lerc'h e savas mintin mat, gwaskañ a reas ar c'hroc'hen hag e tennas dioutañ un hanafad-glizh. ³⁹ "Arabot deoc'h kounnariñ ouzhin, eme C'hedeon da Zoue ; ma lezit da gomz ur wech c'hoazh. Me 'garje c'hoazh ober un esa : ra vo sec'h ar c'hroc'hen endra ma kouezho ar glizh war an douar tro-war-dro". ⁴⁰ Ha Doue a reas evel-se en noz-se : ar c'hroc'hen a chomas sec'h e-unan-penn, hag ar glizh a c'hlebias al leur a-bezh.

Madian trec'het.

⁷ Jerobaal, da lavarout eo Gedeon, hag an holl bobl a oa gantañ, a savas beure mat hag a yeas da gampañ uheloc'h eget feunteun Harad. Edo kamp Madian diouzh tu an hanternoz da hini Gedeon trema torgenn Vore, en draonienn. ² Hag e lavaras an Aotrou da C'hedeon : "Re a dud a zo ganit, evit ma lakfen Madian etre da zaouarn, rak Israel en dije lorc'h a-enep din, hag a lavarfe : "Va dorn eo en deus va saveteet". ³ Neuze 'ta, embann ouzh divskouarn an dud, o lavarout : Neb piv bennak en deus aon hag a gren, ra zistroio war e giz, da gaout menez Galaad. Daou vil war-n-ugent a dud a douez ar bobl a

6, 32 Jerobaal : diwar Yerou a dalvez 'en em zifenn'.

6, 33 Ha n'eo ket Israel : Yisreel a zo ur gêr hag ur blaenenn 20 km ledander war an hent etre an Egipt ha yeas kuit hag e vanas dek mil anezho.

⁴ Hag e lavaras an Aotrou da C'hedeon : "Re stank eo ar bobl c'hoazh, O laka da ziskenn betek an dour ; hag eno e rin un dibab anezho. An hini a lavarin dit dioutañ : Hemañ a yelo ganit, hennezh a yelo ; an hini a lavarin dit dioutañ : arabat dezhañ mont ganit, hennezh ne daio ket". ⁵ Hag e reas d'ar bobl diskenn betek an dour hag e lavaras an Aotrou da C'hedeon : "Ar re a lapo an dour gant o zeod, evel ma ra ur c'hi, laka anezho a-gostez ; gra kement-all d'ar re a yelo war benn o daoulin da evañ". ⁶ Ar re a lapas en dour en ur gas anezhañ en o dorn d'o genoù, e voe tri c'hant anezho, met an nemorant eus ar bobl, a yeas war benn o daoulin da evañ. ⁷ Neuze e lavaras an Aotrou da C'hedeon : "Gant an tri c'hant den-se hag o deus lapet an dour, e salvin ac'hanoc'h hag e lakain Madian etre da zaouarn ; ra 'z ay ar re all d'ar gêr". ⁸ An tri c'hant a gemeras bevañs ar bobl hag an trompilhoù ; neuze, Gedeon a gasas ar wazed all eus pobl Israel, pep hini d'e delteñ hag a viras an tri c'hant den gantañ. A-is dezhañ, er gompezenn edo teltennoù Madianiz. ⁹ Ha d'an noz-se e lavaras dezhañ an Aotrou : "Sav ! Diskenn d'ar c'hamp rak e lakaet em eus etre da zaouarn. ¹⁰ Mac'h eus aon o vont da unan, diskenn gant Poura da servijer. ¹¹ Ha klevout a ri ar pezh a lavaront, ha neuze e vo kreñvaet da zaouarn hag ez i a-enep ar c'hamp hep aon ebet". Diskenn a reas gant Poura e servijer, betek rak-gward ar c'hamp e-lec'h ma oa soudarded. ¹² Strewet e oa Madian, Amalek hag holl bobloù ar Sav-Heol, hed-ha-hed ar saonenn, stank evel bagadoù kilheien-raden, hag o c'hañvalet a oa diniver e-giz traezh an aod. ¹³ Ha pa zegouezhas Gedeon eno, setu m'edo un den o kontañ e huñvre d'e genseurt : "Un huñvre am eus bet ; hañvalout a rae din gwelout ur bara heiz o ruilhal a-dreuz kamp Madianiz ; dont a reas betek an delteñ, skeiñ a reas enni hag he diskaras ; he diskar a reas penn-ouzh-penn ha kouezhet eo bet an delteñ". ¹⁴ Respont a reas e geneil dezhañ : "N'eo kement-se netra ken nemet kleze Gedeon, mab Joas, den a Israel. Doue en deus lakaet Madian hag an holl gamp etre e

Damask.

7, 3 war e giz : ster diasur.

zaouarn". ¹⁵ Goude m'en devoa klevet ar

c'hontañ eus an huñvre hag an disklêriañ anezhi, e stouas Gedeon d'an daoulin ; neuze e tistroas da gamp Israel hag e lavaras : "Savit, rak an Aotrou en deus lakaet kamp Madian etre hon daouarn".¹⁶ Rannañ a reas an tri c'hant soudard e teir lodenn, hag e roas da bep bagad trompilhoù gant podoù goullo, ha goulaouennoù en o fodoù.¹⁷ Lavarout a reas dezho : "Ouzhin e sellot hag evelдон e reot : emañ o vont da zibenn ar c'hamp hag evel ma rin e reot !"¹⁸ Pa sonin an drompilh, me hag ar re a zo ganin, neuze e sonot ivez an trompilhoù tro-war-dro d'ar c'hamp hag e lavarot : "Evit an Aotrou hag evit Gedeon !"

¹⁹ Gedeon hag ar c'hant den a oa gantañ a zegouezhas e-kichen ar c'hamp, da zerou gward hanter-noz, a-boan ma oa ar warded o paouez sevel er ged. Seniñ a rejont o zrompilhoù ha terriñ ar podoù a oa ganto en o dorn.²⁰ Neuze an teir bandennad a sonas o zrompilhoù hag a dorras ar podoù ; kregiñ a rejont er flammerennoù gant o dorn kleiz ha gant o dorn dehoù en o zrompilhoù evit son ; youc'hal a raent : "Kleze evit an Aotrou hag evit Gedeon !" ²¹ Hag en em zalc'hent pep hini en e blas tro-dro d'ar c'hamp ; hag holl dud ar c'hamp en em lakaas da redek, da youc'hal ha da dec'hout.²² Endra m'edo an tri c'hant den o trompilhañ, an Aotrou a reas da Vadianiz treiñ ar c'hlezeier an eil ouzh egile, dre ar c'hamp a-bezh. Hag ar c'hamp d'ar red betek Bet-Setta, war-du Sareda, betek glann Abel-Mehoula, e-tal Tebbath.²³ En em strolañ a reas gwazed Israel gant re Neftali, Aser ha Manase a-bezh, hag e redjont war-lerc'h Madian.²⁴ Ha kannaded a gasas Gedeon da holl venez Efraim da lavarout : "Diskennit a-ziarbenn da Vadian, ha tapit en o raok roudouziou ar stêr betek Bet-Bara, hag ivez ar Yordan". En em dolpañ a reas holl dud Efraim hag e kemeront en o dalc'h ar stêr betek Bet-Bara hag ar Yordan.²⁵ Lakaat a rejont o c'hrabanoù war daou benngadour eus Madian, Oreb ha Zeb ; lazhañ a rejont Oreb e-tal roc'h Oreb, ha Zeb e-tal gwask Zeb. Redek a rejont war-lerc'h Madian hag e tegasjont pennoù Oreb ha Zeb da C'hedeon, en tu all d'ar Yordan.

Trec'hiou diwezhañ Gedeon.

8¹ Lavarout a reas tud Efraim da C'hedeon : "Perak ec'h eus graet kement-se ouzhimp, pa n'ac'h eus ket hon galvet, p'edos o vont da vrezeliñ ouzh Madian ?" Hag e talc'hent da glask trouz outañ gwashañ ma c'hellent.² "Petra eo ar pezh am eus me graet, emezañ, e skoaz ar pezh hoc'h eus graet-c'hwï ? Daoust hag eñ n'eo ket ampletusoc'h ar raspaerezh gant Efraim eget ar vendem gant Abiezer ?"³ Etre ho taouarn-c'hwï ez eo bet lakaet penngadourien Madian, Oreb ha Zeb ! Petra a c'hellen ober e-skoaz deoc'h ?" Goude ar c'homzoù-se e tistanas o droukrañs outañ.

⁴ Degouezhout a reas Gedeon war ribl ar Yordan ; treiñhañ a reas ar stêr, eñ hag an tri c'hant den a oa gantañ, diviet o c'haloupat.⁵ Lavarout a reas da dud Soukot : "M'ho ped, roit ur bara bennak d'ar bobl a zo war va lerc'h, rak skuizh ez int ha me 'zo o redek war-lerc'h Zebea ha Salmana, rouaned Madian".⁶ Eilgeriañ a reas renerien Soukot : "Daoust hag eñ emañ 'benn bremañ arzorn Zebea ha Salmana ez torn, ma rofemp bara d'az soudarded ?"⁷ Ha Gedeon ha lavarout : "Ac'hanta, 'benn m'en devo an Aotrou lakaet etre va daouarn Zebea ha Salmana, e rogin ho kig gant spern ar gouelec'h ha gant askol".⁸ Ac'hano e savas da Benouel hag e tistagas da Benoueliz an hevelep komzoù. An hevelep respont a zeuas gant Penoueliz ha gant Soukotiz.⁹ Neuze e lavaras da dud Penouel : "Pa zistroin goude ar peoc'h e tiskarin an tour-mañ".

¹⁰ E Karkar edo Zebea ha Salmana, ha ganto o armead, anezhi ar pemzek mil bennak a dud a oa manet hepken diwar holl armead ar Sav-Heol ; rak lazhet e oa bet c'hwec'h-ugent mil gwaz barrek da stourm.¹¹ Pignat a reas Gedeon dre hent ar re a oa o annez e teltennoù, diouzh tu ar Sav-Heol da Noba ha da Iegbaa, hag e faezhas ar c'hamp-se a oa dienkre.¹² Hag e tec'has Zebea ha Salmana ; hag e redas war o lerc'h, hag e tapas daou roue Madian, Zebea ha Salmana, hag e faezhas o holl armead.

¹³ Distreiñ a reas Gedeon, mab Joas, eus an

8, 3 droukrañs : heb. spered.

emgann dre grec'hienn Hares.¹⁴ Pakañ a

reas ur paotr yaouank eus Soukot ; ober a reas goulennoù outañ hag e lakaas anezhañ da skrivañ dezhañ anvioù ar pennoù bras hag ar Gozhidi eus Soukot, anezho seitek den ha tri-ugent. ¹⁵Hag ez eas da gaout tud Soukot, hag e lavaras : "Setu amañ, emezañ, Zebea ha Salmana, hoc'h eus va dismegañset abalamour dezho, o lavarout : hag eñ emañ dorn Zebea ha Salmana ez torn evit ma rofemp-ni bara d'az tud skuizh ?" ¹⁶Kregiñ a reas er Gozhidi eus kêr ha goude bezañ serret spern er gouelec'h, ha drez, hag e kastizas ganto tud Soukot. ¹⁷Diskar a reas ivez tour Penouel ha lazhañ tud kêr.

¹⁸Lavarout a reas da Zebea ha da Salmana : "Penaos e oa doare ar baotred hoc'h eus muntret war an Tabor ?" Hag i da respont : "Heñvel ouzhit e oant, pep hini anezho a oa warnañ stumm mab ur roue". ¹⁹"Va breudeur e oant, emezañ, bugale va mamm. Bev eo an Aotrou ! M'ho pije lezet o buhez ganto, n'em bije ket ho lazhet". ²⁰Hag e lavaras da Jetro e vab henañ : "Sav, lazh anezho". Hogen ar paotr yaouank ne zic'houinas ket e gleze dre m'en devoa aon, rak ur c'hrennad e oa anezhañ 'vit c'hoazh.

²¹Lavarout a reas Zebea ha Salmana : "Sav-te, hag en em daol warnomp, rak diouzh an den e vez e nerzh". Ha Gedeon ha sevel ha lazhañ Zebea ha Salmana. Goude-se e kemeras ar c'hinkladurioù a oa ouzh gouzoug o c'hañvaled.

²²Lavarout a reas tud Israel da C'hedeon : "Ren warnomp, te ha da vab, ha mab da vab, rak hon tennet ec'h eus eus a-dre daouarn Madian". ²³Ha Gedeon da respont : "Ne renin ket warnoc'h ha va mab ne reno ket warnoc'h ; an Aotrou an Hini eo a reno warnoc'h". ²⁴"Un dra am eus da c'houlenn ouzhoc'h, eme C'hedeon. Roit din pep hini ac'hanoc'h ar gwalinier aour ^{8, 33}a gemeras : heb. lakaas.

hoc'h eus bet d'ho lodenn-breizh". Rak gwalinier aour o devoa an Ismaeliz. ²⁵Respont a rejont : "O reiñ a raimp dit a galon vat". Hag int da astenn ur vantell, d'an holl da deurel warni ar gwalinier-aour bet ganto evel lod eus ar breizhadeg. ²⁶Ar gwalinier-aour, goulennet gant Gedeon, a oa o fouez mil seizh kant sikl-aour, hep kontañ ar c'hreskennoù, ar bizeier-divskouarn, hag an dilhad limestra a oa

gant rouaned Madian, hag hep kontañ ivez ar gwakolioù a oa en-dro da c'houzoug o c'hañvaled. ²⁷Gant an aour-se, Gedeon a fardas un efod, hag e lakaas anezhañ en e gêr, e Ofra. Mont a reas di holl dud Israel d'en em saotrañ evel gisti, dirak an efod-se, hag ur pej e voe evit Gedeon hag e diegezh.

²⁸Evel-se e voe izelaet Madian dirak bugale Israel ha ne adsavas ket e benn ken ; hag e peoc'h e voe ar vro e-pad daou-ugent vloaz, e deizioù Gedeon.

²⁹Distreiñ a reas Jerobaal, mab Joas, d'ar gêr hag e chomas eno. ³⁰Bez en devoe Gedeon dek mab ha tri-ugent ganet gantañ, rak meur a bried en devoa. ³¹E serc'h hag a oa o chom e Sikem a c'hanas dezhañ ivez ur mab hag a voe anvet Abimelek. ³²Mervel a reas Gedeon, mab Joas, en ur gozhni vat, ha sebeliet e voe e bez Joas e dad, e Efra Abiezer. ³³Goude marv Gedeon, bugale Israel a c'hastaouas adarre ouzh ar baaled hag a gemeras Baal-Berit da zoue. ³⁴Evel-se bugale Israel a ankounac'haas an Aotrou, o Doue, an Hini en devoa o diframmet eus a-dre daouarn o holl enebourien a ziwarr-dro. ³⁵Ha ne ziskouezjont tamm anaoudegezh ebet e keñver tiegezh Jerobaal-Gedeon, goude an holl vad en devoa graet da Israel.

Ar roue Abimelek.

⁹¹Abimelek, mab Jerobaal, a yeas da Sikem da gaout breudeur e vamm ; komz a reas outo hag ivez ouzh holl diegezh tad e vamm. ²"M'ho ped, emezañ, roit da anaout kement-mañ da holl dud Sikem : Petra eo ar gwellañ deoc'h, ma renfe warnoc'h dek den ha tri-ugent, anezho holl bugale Jerobaal, pe ma renfe warnoc'h un den hepken ? Ho pezet soñj ez on-me hoc'h eskern hag ho kig !" ³Breudeur e vamm a

^{8, 35}an enebourien dibourc'het a oa Ismaeliz. lavaras eus e berzh an holl gomzoù-se ouzh divskouarn holl dud Sikem, ha kalonoù ar re-mañ a droas a-du gant Abimelek : "Hor breur eo", a lavarent. ⁴Reiñ a rejont dezhañ dek sikl arc'hant ha tri-ugent, tennet eus ti Baal-Berit, hag Abimelek a c'hopras ganto tud izel ha didalvez, hag ar re-mañ a yeas d'e heul. ⁵Dont a reas da di e dad e Efra ; hag e lazhas e vredeur, bugale Jerobaal, anezho

dek den ha tri-ugent, war an hevelep roc'h. Met Joatam mab yaouankañ Jerobaal a voe diwallet dre ma oa aet da guzhat.

⁶Hag en em vodas holl dud Sikem, hag holl dud tiegezh Mello, hag ez ejont da envel Abimelek da Roue, e-tal tourmantinenn ar peulvan a zo e kêr Sikem.

⁷Kerkent ha ma klevas an doare, ez eas Joatam war lein menez Garizim; hag ac'hano e huchas a-bouez e benn: "Va selaouit, Sikemiz, evit m'ho selaouo an Aotrou!" ⁸Ur wech ez eas ar gwez da sakrañ ur roue a renfe warno, hag e lavarjont d'ar wezenn-olivez: "Bez roue warnomp".

⁹Met ar wezenn-olivez a respontas:

"Petra? Daoust hag e tilezfen va eoul hag a servij da rentañ enor da Zoue ha d'an dud, evit mont da vranškellat a-us d'ar gwez?"

¹⁰Neuze e lavaras ar gwez d'ar wezenn-fiez: "Deus 'ta, te, bez roue warnomp!"

¹¹Ar wezenn-fiez avat, a respontas: "Petra? Daoust hag e tilezfen va douser ha va frouezh mat evit mont da vranškellat a-us d'ar gwez?"

¹²Neuze e lavaras ar gwez d'ar winienn: "Deus 'ta, te, bez roue warnomp!"

¹³Ar winienn avat, a respontas dezho: "Petra? Daoust hag e tilezfen va gwinn, a ro levezet d'an doueed ha d'an dud, evit mont da vranškellat a-us d'ar gwez?"

¹⁴Neuze e lavaras an holl wez d'ar bod-spern: "Deus 'ta, te, bez roue warnomp!"

¹⁵Ar bod-spern avat, a respontas d'ar gwez: "Ma fell deoc'h e gwirionez va sakrañ da roue warnoc'h, deuit da glask goudor dindan va skeud. Anez, e teuo tan eus ar bod-spern hag a zevo gwez-sedrez al Liban".

¹⁶Ac'hanta, mar deo gant lealded ha gwirionded eo hoc'h eus lakaet Abimelek da roue, m'hoc'h eus graet brav da Jerobaal

ha d'e diegezh, ha m'hoc'h eus graet outañ hervez ar vad en deus graet deoc'h. ¹⁷P'en deus brezelet va zad evidoc'h, lakaet e vuhez en argoll, hag ho tennet eus a-dre daouarn Madian, ¹⁸c'hwil avat a zo savet hiziv enep da diegezh va zad, lazhet hoc'h eus e vibien, dek ha tri-ugent anezho war an hevelep karreg, ha lakaet hoc'h eus da roue war dud Sikem, Abimelek, mab e

vatezh dre ma-z eo breur deoc'h; ¹⁹mar deo gant lealded hag eoundet eo hoc'h eus graet kement-se e-keñver Jerobaal hag e dud, ac'hanta! Ra vo Abimelek ho levezet, ha ra viot c'hwil e levezet dezhañ! ²⁰Anez, ra strinko tan eus Abimelek da zeviñ tud Sikem ha tiegezh Mello, ha ra savo tan diouzh Sikemiz ha tiegezh Mello, ma vo pulluc'het Abimelek!"

²¹Ha Joatam a yeas kuit hag a dec'has; mont a reas da Vera hag eno e chomas gant aon rak Abimelek e vreur.

²²Ren a reas Abimelek tri bloaz war Israel.

²³Neuze e lakaas Doue dizunvaniezh etre Abimelek ha Sikemiz, hag ar re-mañ a zisentas ouzh Abimelek. ²⁴Se a c'hoarvezas da zigoll torfed graet ouzh dek mab ha tri ugent Jerobaal, hag evit ma kouezhfe o gwad war o breur Abimelek, an hini en devoa o lazhet, ha war dud Sikem o devoa e sikouret da lazhañ e vreudeur.

²⁵Tud Sikem a lakaas tud war lein ar menezioù da laerez ar re a dremene hebiou dezho dre an hent. Hag e voe kontet se da Abimelek.

²⁶Dont a reas Gaal, mab Ebed, gant e vreudeur hag e tremenjont dre gêr Sikem. Sikemiz a lakaas o fiziañs ennañ. ²⁷Hag ez ejont war ar maez da vendemiñ o gwini; gwaskañ a rejont ar rezin hag e rejont ur gouel bras. Neuze ez ejont-tre da di o doueoù da zebriñ, da evañ ha da villigañ Abimelek. ²⁸"Piv eo Abimelek ha Petra eo Sikem, pa rankomp servijañ anezhañ? Hag eñ n'eo ket mab da Jerobaal, hag eñ n'eo ket Zeboul e ofiser? Enorit tud Hemmor, tad Sikem; met perak e servijfemp-ni hennezh? ²⁹A, ma vefen-me mestr ar bobl-mañ, me 'gasfe kuit Abimelek. Hag e lavarfen da Abimelek: "Kresk galloud da armead, ha deus er-maez!"

³⁰Gouezet e oa bet gant Zeboul,

9, 17 en argoll: heb. talet e vuhez war-raok.

gouarnour-kêr, ar pezh en devoa lavaret Gaal, mab Ebed, droug bras a yeas ennañ.

³¹Kas a reas kannaded dre guzh da Abimelek da zegemenn dezhañ kement-mañ: "Deuet eo Gaal, mab Ebed, hag e vreudeur, e Sikem, ha setu e lakaont kêr da sevel a-enep dit. ³²Sav diouzh an noz, te hag ar bobl a zo ganit, da c'hedal war ar maez. ³³D'ar beure, pa darzho an heol, e

savi hag en em daoli war ar gêr ; ha pa-z ay Gaal hag ar bobl a zo gantañ er-maez da stourm ouzhit, e ri dezhañ diouzh ma c'helli".³⁴ Hag e savas Abimelek hag an holl dud a oa gantañ, da noz, hag ober ged en-dro da Sikem : pevar bagad.³⁵ Hag e teuas er-maez Gaal, mab Ebed, hag en em zalc'has war drezouñ dor kêr. Raktal e savas Abimelek hag an holl dud a oa gantañ, eus ar ged.³⁶ O welout an engroez-se e lavaras Gaal da Zeboul : "Setu aze tud o tiskenn diwar beg ar menezioù". "Skeud ar menezioù, an hini eo a gemerez evit tud", a respontas Zeboul.³⁷ Gaal a lavaras c'hoazh : "Setu aze tud o tiskenn diouzh kreiz ar vro hag ur bagad all o tegouezhout dre hent Dervenn an Divinourien".³⁸ Ha Zeboul ha lavarout dezhañ : "Pelec'h emañ da fougeezh, pa lavares : Piv eo Abimelek evit ma servijfemp anezhañ ? Hag-eñ n'emañ aze ar bobl ac'h eus disprizet ? Kac war-raok bremañ ha gra brezel dezhañ !" ³⁹ Gaal e-penn Sikemiz, a reas un argadeg, hag a grogas d'en em gannañ ouzh Abimelek.⁴⁰ Abimelek a redas war e lerc'h ha Gaal a dec'has kuit a zirazañ ha kalz eus e dud a gollas o buhez betek toull-dor kêr.⁴¹ Abimelek a chomas a-sav e Arouma. Zeboul a argasas Gaal hag e vreudeur, hag ar re-se n'helljont ket chom ken e Sikem.⁴² Antronoz, e teuas ar bobl e-maez. Kentizh ha ma klevas,⁴³ e kemeras Abimelek e soudarded, hag e reas tri bagad ganto hag en em lakaas e ged e-kreiz ar maezioù. Kerkent ha ma welas ar bobl o tont er-maez eus kêr, ez eas dezho hag o faezhas.⁴⁴ Abimelek hag ar bagadoù a oa gantañ a redas war-raok hag en em lakaas ouzh toull dor kêr ; daou vagad all en em daolas war ar re a oa war ar maezioù hag o faezhas.⁴⁵ E-pad an deiz e talc'has Abimelek da argadiñ kêr ; he c'hemer a reas hag e lazhas ar bobl a oa eno ; neuze e tiskaras kêr ; hag e strewas holen warni.⁴⁶ O klevout an doare, an holl dud a oa e tour Sikem en em dennas e kastell ti Baal-Berit.⁴⁷ Degemennet e voe da Abimelek e oa en em zastumet ennañ holl dud tour Sikem.⁴⁸ Abimelek a savas neuze war ar menez Selmon, eñ hag an holl dud a oa gantañ, hag e krogas en ur vouc'hal, e troc'has ur brank hag e sammas war e skoaz. Lavarout a reas d'ar bobl a oa gantañ : "Gwelet hoc'h eus petra 'm eus

8, 33 a gemeras : heb. lakaas.

graet ; hastit buan ober kement-all".⁴⁹ Hag an holl a droc'has pep a skourr hag a yeas war-lerc'h Abimelek. Lakaat a rejont ar barroù-gwez e-harz ar c'hastell, hag e c'hwezjont an tan ennañ. Hag holl dud tour Sikem a varvas diwar an tan hag ar maged, ivez, mil bennak, paotred ha merc'hed.⁵⁰ Ac'hano ez eas Abimelek war-du Tebes ; lakaat a reas ar seziz warni, hag he c'hemeras.⁵¹ E-kreiz kêr edo un tour brezel e-lec'h en em dennas holl dud kêr, paotred ha merc'hed ; prenañ a rejont an nor war o lerc'h hag e savjont war doenn an tour.⁵² Dont a reas Abimelek betek an tour, e argadiñ a reas hag e tostaas da zor an tour evit c'hwezhañ an tan enni.⁵³ Met ur vaouez a daolas war benn Abimelek un tamm eus ur maen-milin hag a frikas dezhañ e glopen.⁵⁴ Gervel a reas diouzhtu ar floc'h yaouank a oa o tougen e armoù, hag e lavaras dezhañ : "Dic'houin da gleze ha va laka d'ar marv, ma na vo ket lavaret diouzhin : ur vaouez he deus e lazhet". Hag e dreuztoulañ d'ar marv a reas e floc'h.⁵⁵ Ha tud Israel o welout e oa marv Abimelek, a yeas pep hini d'ar gêr.⁵⁶ Evel-se en devoa Doue lakaat da gouezhañ war Abimelek an droug en devoa graet d'e dad, o lazhañ e zek breur ha tri-ugent.⁵⁷ Ha Doue a lakaas da gouezhañ war benn Sikemiz o holl fallagriez. Evel-se e teuas da wir ar vallozh taolet warno gant Joatam, mab Jerobaal.

Barnerien all.

10¹ War-lerc'h Abimelek, e savas Tola, mab Poua, mab Dodo, un den eus Isac'har, da zifenn Israel ; edo o chom e Smir e menez Efraim.² Barner e voe war Israel e-pad tri bloaz war-n-ugent ; mervel a reas hag e voe beziet e Samir.³ War e lerc'h e teuas Jair a C'halaad, hag hemañ a voe barner Israel e-doug daou vloaz war-n-ugent.⁴ Bez en devoa tregont mab hag a bigne war dregont azen hag a biaoec tregont kêr a anver c'hoazh hiziv an deiz Havot Jair, da lavarout eo kêrioù Jair betek vremañ e bro C'halaad.⁵ Mervel a reas Jair ha sebeliet e voe e Kamon.

⁶ Neuze en em lakaas adarre bugale Israel d'ober ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou oc'h ouzhpennañ pec'hedoù nevez d'ar re a oa dija ha da servijañ baaled,^{8, 35} an enbourien dibourc'het a oa Ismaelz.

skeudennoù Astarte, doueoù bro Siria, doueoù Sidon, doueoù Moab, doueoù bugale Amon, doueoù bugale ar Filistiz, hag e tilezjont an Aotrou ha ne geheljont ken anezhañ. ⁷Hag e tommas kounnar an Aotrou enep Israel, hag o gwerzhañ a reas d'ar Filistiz ha da vibien Ammon. ⁸Hag e voe friket, flastret bugale Israel er bloaz-se hag e-pad trivec'h vloaz e voe gwasket an holl vugale eus Israel a oa o chom en tu all d'ar Yordan, e bro an Amoreiz, e bro C'halaad. ⁹Bugale Amon a drezas an Yordan ivez da stourm ouzh Bugale Benjamin hag ouzh tud Efraim. Hag Israel a voe en un anken vras. ¹⁰Neuze e c'haras bugale Israel etrezek an Aotrou o lavarout : "Pec'het hon eus ouzhit, rak dilezet hon eus hon Doue ha servijet ar baaled. ¹¹Hag an Aotrou a lavaras da vugale Israel : "Hag eñ n'em eus ket bet ho tennet eus a-dre daouarn Egiptiz, Amoreiz, eus a-dre daouarn bugale Amon, ha re ar Filistiz ? ¹²Ha p'o deus Sidoniz, Amalekiz ha Madianiz ho kwasket ha p'hoc'h eus youc'het war-du ennon, hag eñ n'em eus ket ho tieubet ? ¹³C'hwì avat hoc'h eus va dilezet evit enoriñ doueoù all ; abalamour da se n'ho tieubin ken ! ¹⁴It, ha garmit an doueoù hoc'h eus dibabet ! Int d'o salviñ en hoc'h anken !" ¹⁵"Pec'het hon eus, eme bugale Israel d'an Aotrou. Grit deomp evel ma plijo deoc'h ; hiziv avat ho pet ar vadelezh d'hon disammañ !" ¹⁶Teurel a rejont kuit an doueoù estren hag ez enorjont an Aotrou : an Aotrou neuze e voe teneraet e galon o welout anken Israel. ¹⁷En em vodañ a reas bugale Amon ha kampañ e Galaad hag en em vodas bugale Israel hag e kampjont e Maspas. ¹⁸Ar bobl ha renerien C'halaad a lavaras an eil d'egile : "Piv eo an den a yelo da gentañ da stourm ouzh bugale Amon ? Henezh a vo pennrener war holl dud Galaad".

Gouestl Jefte.

11 ¹Jefte, ar Galaadad, a oa ur brezelour kalonek ; met e vamm a oa ur c'hast ha Galaad eo a oa e dad. ²Gwreg Galaad a c'hanas Bugale dezhañ ha bugale ar vaouez-se, pa voent deuet bras, a argasas Jefte : "Te n'az po lod ebet e ti hon tad, emezo, rak te zo mab d'ur vaouez all". ³Ha

Jefte a yeas kuit pell diouzh e vreudeur hag e reas e annez e bro Dob. Hag en em zastumas gant Jefte paotred a netra, a yae gantañ.

⁴Un herradig goude, e tarzhas ar brezel etre bugale Amon hag Israel. ⁵Endra m'edo bugale Amon o vrezeliñ ouzh Israel, ez eas Kozhidi Galaad da gaout Jefte e bro Dob. ⁶Lavarout a reas ar Gozhidi da Jefte : "Deus ! hag e vi hor c'habiten, hag e raimp brezel da vibien Amon". ⁷Neuze e respontas Jefte da Gozhidi Galaad : "N'ho poa ket kasoni ouzhin ? N'ho poa ket va argaset eus ti va zad ? Perak e teuit d'am c'haout bremañ p'hoc'h eus enkrez ?" ⁸Hag e lavaras Kozhidi Galaad da Jefte : "Ac'hanta ! Bremañ e tistroomp d'az kaout, hag e teui ganimp, hag e ri brezel da vibien Amon, hag e vi evidomp pennrener holl annezidi Galaad". ⁹"M'am c'hasis ganeoc'h da stourm enep da vugale Amon, ha ma vezint lakaet gant an Aotrou etre va daouarn, e vezin ho priñs". ¹⁰Kozhidi Galaad a lavaras da Jefte : "Ra vo an Aotrou da dest etrezomp ; ya ober a raimp evel ma lavarez !" ¹¹Ha Jefte ha mont neuze gant Kozhidi Galaad. Lakaet e voe gant ar bobl da rener ha da Jeneral, ha Jefte a adlavaras e holl gomzoù dirak an Aotrou e Maspas.

¹²Jefte a zileurias kannaded da roue bugale Amon da lavarout dezhañ : "Petra ez eus etrezout ha me, ma-z out deut enep din d'ober brezel d'am fobl ?" ¹³Respont a reas roue bugale Amon da gannaded Jefte : "Israel, pa savas eus an Egipt, a gemeras lod eus va bro, adal an Arnon betek ar Yabog hag ar Yordan. O daskorit bremañ a galon vat". ¹⁴Jefte a gasas a-nevez kannaded davet roue bugale Amon, da lavarout dezhañ : ¹⁵"Setu amañ komzoù Jefte : Israel n'en deus aloubet na bro Voab, na bro bugale Amon. ¹⁶Rak, pa bignas Israel eus bro Egipt, e valeas dre ar gouelec'h betek ar Mor Ruz, hag e tegouezhas e Kades. ¹⁷Kas a reas neuze kannaded da roue Edom da lavarout dezhañ : Va lez da dremen, mar plij, a dreuz da vro, met roue Edom n'houllas ket. Kas a reas ivez kannaded da roue Moab hag hemañ a respontas nann ivez. Chom a reas Israel e Kades. ¹⁸Goude-se, en ur vont a-dreuz ar gouelec'h, e reas an dro da vro

Edom ha da vro Moab, hag e tegouezhas diouzh tu ar sav-heol da Vro Moab. Kampañ a rejont en tu all d'an Arnon ha ne zeujont ket war harzoù bro Moab, rak ar ster Arnon a oa harzoù bro Moab.¹⁹ Ac'hano Israel a gasas kannaded da Schon, roue an Amoreiz, roue Hesbon, hag e lavaras dezhañ Israel : "Hol lez da dremen a-dreuz da vro evit mont betek hon domani.²⁰ Schon avat, ne fizie ket a-walc'h e Israel evit o lezel da dremen dre e vro. Schon a dolpas e holl dud. Kampañ a rejont e Yasa hag en em gannjas ouzh Israel.²¹ Hag an Aotrou, Doue Israel, a lakaas Schon hag e holl bobl etre daouarn Israel hag hemañ o faezhas. Evel-se ez aloubas Israel an holl vro a oa e dalc'h Amoreiz.²² Kemer a rejont holl vro an Amoreiz, adalek an Arnon betek ar Jabog, hag adalek ar gouelec'h betek ar Yordan.²³ Bremañ 'ta, goude m'en deus bet an Aotrou, roue Israel, argaset an Amoreiz a-zirak e bobl Israel, e vefes-te perc'henn war o bro ?²⁴ Daoust hag eñ n'emañ ket ez talc'h ar pezh a zo bet roet dit gant da zoue C'hamoz ? Hag eñ n'eo ket mat deomp ivez mirout en hon dalc'h bro ar re a zo bet argaset dirazomp gant an Aotrou ?²⁵ Ha gwelloc'h out-te eget Balak, mab Sefor roue Moab ? Hag eñ en deus klasket trouz da Israel, pe graet ar brezel outañ ?²⁶ Tri c'hant vloaz 'zo emañ Israel o chom e Hesbon hag er c'hêrioù diwar-dro, e Aroer hag er c'hêrioù diwar-dro, koulz hag en holl gêrioù a zo war ribl an Arnon. Perak n'hoc'h eus o lamm diganto e-pad an amzer-se ?²⁷ N'em eus ket pec'het ouzhit, met te ac'h eus graet vil din, oc'h ober brezel din-me. An Aotrou, ar Barner-Meur da vezañ barner hiziv etre bugale Israel ha bugale Amon !" ²⁸ Met roue bugale Amon ne fellas ket dezhañ selaou ar c'homzoù e oad deut da lavarout dezhañ eus perzh Jefte.

²⁹ Neuze e voe Spered an Aotrou war Jefte, hag ez eas a-dreuz bro C'halaad ha Manase, dre Vaspa-Galaad, hag eus Maspas ez eas da stourm ouzh an Amoniz.

³⁰ Ur gouestl a reas Jefte d'an Aotrou : "Ma lakait tud Amon etre va daouarn, emezañ,³¹ an hini a zeuio da gentañ diwar dreuzoù va zi d'am diambroug, pa zistroin e peoc'h goude bezañ trec'het warno, a vo d'an

11, 19 kv Niv. 21, 21-26.

Aotrou, hag e ginnig a rin e holokost".

³² Neuze ez eas Jefte da vrezeliñ ouzh an Amoniz hag an Aotrou o lakaas etre e zaouarn.

³³ O c'hannañ a reas adalek Aroer betek e-tal Minnit o kemer ugent kêr diganto, ha betek Abel-Keramin. Ul lazhadeg vras e voe. Evel-se e voe izelaet bugale Amon dirak bugale Israel.

³⁴ Pa zistroas Jefte da Vaspa, d'ar gêr, sede ma teuas e verc'h d'e ziambroug gant taboulinoù ha dañsoù. E verc'h pennhêrez e oa ; n'en devoa bugel all ebet, na paotr na plac'h.

³⁵ Kercent ha m'he gwelas e rogas e zilhad hag e lavaras :

"Allas ! Va merc'h ! Ur gwall-daol a skoez em c'halon, reiñ a rez trubuilh din ! Graet em eus ur gouestl d'an Aotrou, ha ne c'hellan ket en em zislavarout.³⁶ Hag hi a lavaras dezhañ :

"Va Zad ! Graet ec'h eus ur gouestl d'an Aotrou. Gra din evel m'ac'h eus gouestlet, rak an Aotrou en deus da veñjet eus da enebourien, bugale Amon".

³⁷ Hag e lavaras d'he zad :

"Gra din ar vadelezh-mañ hepken : lez ganin daou vizvezh ma-z in da gantren war ar menezioù, ha da ouelañ, pa rankan mervel gwerc'hez, gant va mignonezed".

³⁸ "Kae !" emezañ.

Hag e lezas anezhi da vont e-pad daou viz. Mont a reas eta a-unan gant he mignonezed hag e ouelas d'he gwerc'hded war ar menezioù.

³⁹ A-benn daou viz warlerc'h e tistroas davet he zad, hag e reas hemañ dezhi hervez ar gouestl en devoa graet ; evel-se ne anavezhas gwaz ebet.⁴⁰ En abeg da se e teuas ar c'hiz gant merc'hed Israel da vont bep bloaz da ouelañ da verc'h Jefte, ar Galaadad, e-pad pevar devezh.

Marv Jefte - Barnerien all.

¹² ¹ En em vodañ a reas Efraimiz, mont a rejont war-du an hanternoz hag e lavarjont da Jefte : "Perak out aet d'ober brezel da vugale Amon, kuit d'hor gervel war da sikour ? Emaomp o vont d'az teviñ ez ti".

² Respont a reas Jefte : "Bet hon eus bec'h bras, me ha va fobl, gant bugale Amon, ho kalvet em eus met n'hoc'h eus va

11, 37 kantren : heb. mont-ha-dont.

diframmet eus a-dre o daouarn. ³O welout ne zeuec'h ket d'hor skoazellañ, em eus bet risklet va buhez hag aet on da vugale Amon. Hag an Aotrou en deus o lakaet etre va daouarn. Perak oc'h deut hiziv davedon, d'ober brezel din ?" ⁴Ha Jefe ha bodañ holl dud Galaad da stagañ d'en em gannañ ouzh Efraim. Tud Galaad a bilas re Efraim abalamour ma oa bet lavaret gant ar re-mañ : "Tec'hidi Efraim e-kreiz Efraim ha Manase n'oc'h ken, o Galaadiz !" ⁵Galaadiz a gemeras roudouziou ar Yordan diouzh tu Efraim, ha pa lavare unan bennak eus tec'hidi Efraim : "Va lezit da dremen" e c'houlenne tud Galaad digantañ : "Ha bez' ez out Efraimad ?" Ma responte : "N'on ket". Neuze e lavarent dezhañ : ⁶"Ac'hanta, lavar "Chibbolet", hag eñ a lavare "Sibolet", hep teurel pled da zistagañ mat ar ger-se. Neuze e veze kroget ennañ ha lazhet e-tal roudouziou ar Yordan. En amzer-se e voe lazhet daou vil ha daou-ugent eus a dud Efraim. ⁷Jefe a varvas Israel e-pad c'hwec'h vloaz : goude-se e varvas Jefe ar Galaad hag e voe beziet en unan eus keriou Galaad. ⁸War e lerc'h Abesan, eus Betlehem, a voe barner Israel. ⁹Bez en devoe tregont mab ha tregont merc'h ; dimeziñ a reas an tregont plac'h er-maez eus e di, hag e tegasas en e di tregont plac'h da zimeziñ gant e baotred. Barner e voe e Israel e-pad seizh vloaz. ¹⁰Goude e varvas Abesan ha sebeliet e voe e Betlehem. ¹¹Goude hennezh, Elon a Zabulon a varvas Israel : barner Israel e voe e-pad dek vloaz ; ¹²neuze e varvas Elon a Zabulon ha beziet e voe e Elon, e bro Zabulon. ¹³War e lerc'h e voe Abdon, mab Hillel, eus Pireaton, barner Israel. ¹⁴Bez e devoe daou-ugent mab ha tregont mab-bihan a yae war gein dek azen ha tri-ugent. Barner e voe war Israel e-pad eizh vloaz. ¹⁵Neuze e varvas Abdon, mab Hillel, eus Pireaton ha douaret e voe e Pireaton, e bro Efraim, ouzh tor menez an Amelekiz.

Ganedigezh Samson.

13 ¹Adkregiñ a reas bugale Israel da ober ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou. Hag an Aotrou o lakaas etre daouarn ar Filistiz e-pad daou-ugent vloaz.

²Bez e oa e Sorea un den eus lignez Dan, Manoa e anv ; e wreg a oa sec'henn ha n'he devoa ket bet a vugale. ³Hag en em ziskouezas Ael an Aotrou d'ar wreg, hag e lavaras dezhi : "Te a zo difrouezh, n'ec'h eus ket a vugale, met brazez e vi hag e c'hani ur mab. ⁴Ha bremañ diwall da evañ gwin na boeson kreñv, na da zebrñ netra dic'hlan. ⁵Rak setu m'en em gavi dougerez hag e c'hani ur mab. Ne vo ket touzet e benn dezhañ gant an aotenn, rak ar bugel a vo gouestlet da Zoue adalek kof e vamm. Hennezh eo a grogo da zigabestrañ Israel eus a-dre daouarn ar Filistiz". ⁶Hag ar vaouez ha mont ha lavarout d'he fried : "Un den a Zoue a zo deuet d'am c'haout ; stumm un Ael a Zoue a oa warnañ, ur stumm meurdeus-murbet. N'em eus ket goulennet digantañ eus a-belec'h e oa, hag eñ n'en deus ket lavaret din e anv, ⁷met lavaret en deus din : Setu m'en em gavi dougerez hag e c'hani ur mab ; diwall mat eta adalek bremañ da evañ na gwin na boeson kreñv, met chom hep debriñ netra dic'hlan, rak ar bugel a vo gouestlet da Zoue adalek korf e vamm betek deiz e varv". ⁸Ha Manoa a bedas an Aotrou hag a lavaras : "A Aotrou, m'ho ped ra zeuio c'hoazh an den a Zoue ac'h eus bet degaset ha ra gelenno ac'hanomp diwar-benn ar pezh a vanko deomp ober e-keñver ar bugel a zo da vezañ ganet". ⁹Selaouet e voe pedenn Manoa gant Doue. Dont a reas c'hoazh Ael Doue da gaout ar vaouez ; en he c'hoazez edo en ur park. Met Manoa, he den, ne oa ket ganti. ¹⁰Hag ar wreg a redas buan da gas keloù d'he fried hag a lavaras dezhañ : "Setu, an den a oa deut d'am c'haout, en deiz all, a zo en em ziskouezet din". ¹¹Sevel a reas Manoa ha mont war-lerc'h e wreg. Mont a reas betek an den hag e lavaras dezhañ : "Te an hini eo en deus komzet ouzh ar plac'h-mañ ?" ¹²"Ya, me eo", a respontas egile. Lavarout a reas Manoa : "Pa vezo degouezhet ar pezh hoc'h eus disklêriet, petore reolenn en devo ar paotr da heuliañ, petra en devo da ober ?" ¹³Respont a reas Ael an Aotrou da Vanoa : "Dioueriñ a ray ar vaouez kement am eus lavaret dezhi, ¹⁴tremen a ray hep debriñ netra a gement a zeu eus ar rezinenn, ne evo na gwin na evajoù kreñv, ha ne zebro netra dic'hlan ; kement am eus

kemennet dezhi he devo da virout".¹⁵ Manoa a lavaras da Ael an Aotrou : "Aotreit ac'hanomp d'ho terc'hel amañ ganimp ha da aozañ deoc'h kig ur mennig gavr".¹⁶ Hag Ael an Aotrou da eilgeriañ da Vanoa : "Na pa chomfen amañ ganit, ne zebrin mann ebet ; koulskoude pa fell dit ober un holokost, kinnig anezhi d'an Aotrou".¹⁷ Ne ouie ket Manoa e oa Ael an Aotrou. Ha Manoa a c'houlennas ouzh an Ael : "Lavar deomp da anv, ma c'hellimp da enoriñ pa vo deuet da gomzoù da wir".¹⁸ "Perak e c'houlennet va anv diganin, a respontas Ael an Aotrou. Burzhudus ez eo".¹⁹ Neuze e kemeras Manoa ar c'havrig hag ar prof, hag o c'hinnigas d'an Aotrou war ar garreg. Neuze e c'hoarvezas un dra vurzhudus endra m'edo Manoa hag e wreg o sellout.²⁰ Edo ar flamm o sevel diouzh an aoter war-du an neñv ; Ael an Aotrou a graspas neuze e-kreiz tan an aoter. O welout kement-se, e kouezhas Manoa hag e wreg war o genoù.²¹ Hag Ael an Aotrou ne voe ket gwelet ken gant Manoa hag e wreg. Neuze ez intentas Manoa e oa Ael an Aotrou.²² Lavarout a reas Manoa d'e wreg : "Emaomp o vont rak gwelet hon eus Doue".²³ Met e wreg a lavaras dezhañ : "M'en dije bet an Aotrou Doue c'hoant d'hol lakaat da vervel, n'en dije ket degemeret an holokost nag a brof eus a-dre hon daouarn ; n'en dije ket graet deomp gwelout an holl draoù-se nag hol lakaet da glevout seurt traoù !" ²⁴ Ar vaouez a lakaas ur mab er bed hag e roas dezhañ an anv a Samson. Kreskiñ a reas ar bugel ha benniget e voe gant Doue.²⁵ Neuze en em lakaas Spered an Aotrou d'e luskañ e kamp Dan, etre Sorea hag Estaol.

Eured Samson.

14 ¹ Diskenn a reas Samson da Zamna, hag e welas eno ur plac'h e-touez merc'hed ar Filistiz. ² Pa voe savet en-dro d'ar gêr, e kontas an doare d'e dad ha d'e vamm, hag e lavaras : "Gwelet em eus e Tamna unan eus merc'hed ar Filistiz ; he c'hemerit evit ma vezo va gwreg !" ³ E dad hag e vamm a lavaras dezhañ : "Hag-eñ n'eus plac'h ebet e-touez merc'hed da vreudeur hag e-touez tud hor pobl, pa fell dit dimeziñ gant ur

plac'h eus pobl ar Filistiz, tud diamdroc'h ?" Ha Samson a lavaras d'e dad : Kemer hounnezh evidon rak plijout a ra din". ⁴ E dad hag e vamm ne ouient ket e c'hoarveze kement-se dre youl Doue : dre ma klaske un digarez a drouz ouzh ar Filistiz. En amzer-se edo ar Filistiz mistri war Israel. ⁵ Diskenn a reas eta Samson gant e dad hag e vamm da Zamna. P'en en gavjont gant gwiniogoù Tamna, setu ma teuas ul leon yaouank da benn hent dezho en ur yudal. ⁶ Spered an Aotrou a grogas e Samson, ha Samson a zispennas al leon, kuit da gaout mann ebet en e zorn, evel ma tispenner ur mennig. Ne ziskuilhas ket, na d'e dad na d'e vamm, ar pezh en devoa graet. ⁷ Diskenn a reas, komz a reas gant ar plac'h hag houmañ a blijas dezhañ. ⁸ Ur pennadig amzer goude-se, en ur vont adarre da Zamna daveti, e reas un tamm tro evit gwelout korf al leon marv, ha setu ma oa e korf al leon un taol-gwenan ha mel. ⁹ Kemer a reas mel en e zaouarn, hag e tebras dioutañ en ur zerc'hel gant e hent ; ha pa voe en em gavet gant e dad hag e vamm, e roas dezho un tamm eus ar mel da zebrif ; met ne lavaras ket dezho en devoa kavet ar mel e korf ul leon. ¹⁰ Diskenn a reas tad Samson da di ar plac'h, hag eno e voe aozet ur fest gant Samson, hervez boaz ar priedoù nevez. ¹¹ Kercent ha ma voe gwelet, e voe dibabet tregont eus ar gouvidi da vezañ gantañ. ¹² "Emaon o vont da lavarout deoc'h un divunadenn, eme Samson, ma teuit a-benn d'he displegañ din dindan ar seizh devezh banvez, ha mar divinit anezhi, e roin deoc'h tregont sae, ha tregont gwiskamant da cheñch, ¹³ met ma n'hellit ket he disklêriañ din, e roiet-c'hwi din tregont roched ha tregont eil re-zilhad". Hag e lavarjont dezhañ : "Ro da zivunadenn, ma selaouimp !" ¹⁴ Hag e lavaras dezho : "Diouzh an hini a zebr, eo deut ar pezh a vez debret ; hag eus an hini kreñv eo deut an hini dous". E-pad tri devezh ne voent ket evit kaout penn ebet d'an divunadenn. ¹⁵ Ar bedervet devezh e lavarjont da wreg Samson : "Laka da ozac'h da zisplegañ e zivunadenn ; anez ni az tevo te ha ti da dad. Evit hon dibourc'hañ, eo hoc'h eus hor pedet d'ar friko, pe betra ?" ¹⁶ Gouelañ a

13, 24 Samzun lat. Samson heb. Shimshon.

14, 3 plijout a ra din : heb. 'reizh eo ouzh va daoulagad'.

reas gwreg Samson e-tal dezhañ hag e lavare : "N'ec'h eus evidon nemet kasoni ha tamm karantez ebet. Lavaret ec'h eus un divunadenn da vugale va fobl, ha n'ec'h eus ket he disklêriet din-me". "N'em eus ket he disklêriet na d'am zad na d'am mamm, a respontas egile hag he disklêriañ dit a rafen ?" ¹⁷ Leñvañ a reas e-giz-se e-pad ar seizh devezh fest ; ar seizhvet devezh, 'vel ma talc'he d'e hegal, e tisplegas dezhi an divunadenn, hag hi neuze he disklêrias da vugale he fobl. ¹⁸ D'ar seizhvet devezh, kent kuzh-heol, e lavarjont dezhañ : "Petra zo dousoc'h eget ar mel. Ha petra zo kreñvoc'h eget al leon ?" Hag eñ a lavaras dezho : "Ma n'ho pije ket aret gant va annoar, n'ho pije ket kavet va divunadenn".

¹⁹ Spered an Aotrou a grogas ennañ, hag e tiskennas da Askalon. Eno e lazhas tregont den : o diboure'hañ a reas hag e roas o dilhad d'ar re o devoa disklêriet an divunadenn. Hag e tommas e gounnar hag e savas en-dro da di e dad. ²⁰ Roet e voe gwreg Samson da unan eus e geneiled a oa mignon dezhañ.

Karvan azen.

15 ¹ Un tamm goude-se, da vare an east, ez eas Samson da welout e wreg hag e kasas dezhi ur mennig : "Fellout a ra din, emezañ, mont da gaout va gwreg en he c'hambri". An tad avat a viras outañ da vont-tre, hag a lavaras dezhañ : ² "Soñjal a rae ganin az poa kas outi, hag he roet em eus d'az mignon. Hag eñ n'eo ket he c'hoar koantoc'h plac'h egeti ? Kemer anezhi e-lec'h eben." ³ "Ar wech-mañ avat, a lavaras Samson dezho, e vezin didamall e-keñver ar Filistiz ma ran droug dezho". Hag eñ kuit. ⁴ Pakañ a reas tri c'hant louarn, ha goude bezañ kemeret flammerennoù, e troas al lern daou-ha-daou, lost an eil ouzh lost egile hag e lakaas ur flammerenn e kreiz-tre an daou lost. ⁵ Neuze e c'hwezhas an tan er flammerennoù hag e laoskas al lern da vont a-dreuz trevadoù ar Filistiz ; evel-se e voe devet ar savadelloù-ed, an ed war o gar ha betek ar bodadoù gwez-olivez. ⁶ "Piv en deus graet-se ?", a c'houlas ar Filistiz. Hag e voe lavaret : "Samson, Mab-kaer an Tamnaad, rak tapet

eo bet e wreg ha roet d'ur c'heneil dezhañ". Ar Filistiz a yeas war grec'h hag e tevjont ar vaouez hag he zad. ⁷ "Evel-se eo e rit-hu ? eme Samson. Ac'hanta ! Ne ehanin ket, ken n'am bezo talvezet kement-se deoc'h". ⁸ O filat a reas didruez ; goude-se e tiskennas hag e teuas da chom e kev karreg-Etam. ⁹ Neuze e savas ar Filistiz e krec'h hag e kempjont e bro Youda, ha betek Lec'hi ez ejont. ¹⁰ Lavarout a reas tud Youda dezho : "Perak ez oc'h deut e krec'h da stourm ouzhimp ?" Respont a rejont : "Savet omp e krec'h evit eren Samson evit ober dezhañ, 'vel m'en deus graet deomp".

¹¹ Tri mil den eus Youda a ziskennas da gev-karreg Etam hag a lavaras da Samson : "N'ouzout ket ? Mestroniañ ac'hanomp a ra ar Filistiz ! Petra ac'h eus graet deomp ?" Hag e lavaras dezho : "Evel m'o deus graet din-me em eus graet dezho". ¹² Lavarout a rejont dezhañ : "Diskennet omp amañ d'az liammañ, evit da lakaat etre daouarn ar Filistiz". Ha Samson da lavarout dezho : "Tout din war ho le n'am lazhot ket".

¹³ Hag int a respontas evel-hen : "Nann, ni 'fell deomp da liammañ hepken, ha da lakaat etre o daouarn, met ne lazhip ket ac'hanout". E stagañ a rejont neuze gant div gordenn nevez hag e dennjont eus toull ar garreg. ¹⁴ Pa zegouezhas e Lec'hi, e teuas ar Filistiz da benn-hent dezhañ en ur youc'hal gant al levez. Met Spered an Aotrou a grogas ennañ hag ar c'herdin a oa en-dro d'e zivrec'h a zeuas da vezañ evel neudennoù-lin devet gant an tan : kouezhañ a reas ar c'hevreoù diouzh e zaouarn. ¹⁵ Hag o vezañ kavet ur javed-azen, fresk-bev, ez astennas e zorn d'he c'hemer hag e lazhas mil den. ¹⁶ Neuze e lavaras Samson :

"Gant ur garvan-azen
e ran ur bern,
Gant ur garvan-azen,
e torman mil den !"

¹⁷ Goude ar c'homzou-se, e taolas ar javed diouzh e zorn hag ez anvas al lec'h-se Ramat-Lec'hi. ¹⁸ Ha taget gant ar sec'hed e krias d'an Aotrou : "Graet hoc'h eus, dre zorn ho servijer, an distrobañ kaer-se, ha kouezhañ a rafen etre daouarn ar re ziamdroc'h ha mervel a rafen bremañ gant ar sec'hed ?" ¹⁹ Neuze e lakaas Doue ar roc'h kleuz a zo e Lec'hi da frailhañ, ha

15, 2 Soñjal a rae ganin : heb. lavarout a raen.
15, 4 gw. Niv 34, 3-5.

15, 17 Ramat-Lehi : Tosenn ar Garvan (ar Javed).

dour a strinkas diouti. Samson a evas, advevaet e voe e spered hag ez adkavas e nerzh. Abalamour da se e voe anvet ar vammenn-se En-ha-Kore ; bez' emañ bepred e Lec'hi, betek hiziv an deiz. ²⁰ E-pad ugent vloaz e voe Samson barner Israel, e amzer ar Filistiz.

Samson ha Dalila.

16 ¹ Mont a reas Samson da C'haza ; eno e welas ur charlezenn hag ez eas ganti d'he zi. ² Degemennet e voe ar c'helou da dud C'haza : "Deuet eo Samson amañ !" Hag int da droidellat hag e rejont ar ged, a-hed an noz ouzh dor-kêr. Chom a rejont didrouz e-doug an noz : "Da c'houlou-deiz, a lavarent, e lazhipm anezhañ !" ³ Samson a chomas da gousket betek hanternoz ; da greiznoz e savas, hag eñ da gregiñ e talbennoù dor kêr hag en daou bost ; o diframmañ a reas barrenn hag all, hag e kasas anezho gantañ war e choueg betek war gern ar menez a zo a-dal da Hebron.

⁴ Ha setu, goude se, e karas ur vaouez e-kichen froud Sorek, hec'h anv Dalila. ⁵ Priñsed ar Filistiz a bignas d'he c'haout hag a lavaras dezhi : "Gra brav dezhañ ha klask gouzout eus pelec'h e teu e nerzh bras dezhañ, ha penaos e c'hallimp lakaat hon dorn warnañ d'e liammañ ha d'e vestroniñ. Ni 'roio dit pep hini ac'hanomp unnek kant sikl arc'hant".

⁶ "Lavar din 'ta, eme Zalila da Samson eus pelec'h e teu dit da nerzh bras ha gant petra e vije ret da stagañ evit dont a-benn diouzhit ?" ⁷ Hag e lavaras Samson dezhi : "Ma vijen staget gant seizh kordenn nevez, ha na vijent ket sec'h c'hoazh, e teufen dinerzh hag e vefen evel ar re all".

⁸ Priñsed ar Filistiz a zegasas da Zalila seizh kordenn fresk ha na oant ket sec'h c'hoazh, hag hi d'e eren ganto. ⁹ Bez e oa tud war-c'hed er gambr. Lavarout a reas dezhañ : "Emañ ar Filistiz warnout Samson !" Terriñ a reas ar c'herdin evel ma vez torret un neudenn stoub, pa grog an tan enni ; ha ne voe ket gouezet eus pelec'h e teue e nerzh dezhañ. ¹⁰ Dalila a lavaras da Samson : "Setu, graet ec'h eus goap ac'hanon ha lavaret ec'h eus gevier din. Da bediñ a ran, lavar din gant petra e vije ezhomm d'az stagañ". ¹¹ "Ma vefen ereet,

15, 19 En-ha-Kore : Mammenn ar Glujar, d.l.e. ar galv, oc'h o ber dave da c'halvadenn Samson ouzh Doue.

emezañ, gant kerdin nevez n'o deus servijet biskoazh, e teufen dic'halloud hag e vefen hañval ouzh n'eus forzh piv". ¹² Ha Dalila da gemer kerdin nevez da stagañ anezhañ. Lavarout a reas dezhañ : "Erru eo ar Filistiz warnout, Samson". bez' e oa tud kuzhet e-spi, e-barzh ar gambr. Hag eñ a dorras evel un neudenn ar c'herdin a oa endro d'e zivrec'h.

¹³ Lavarout a reas Dalila da Samson : "Betek-hen, ec'h eus va zouellet, ha livet gevier din. Ro din da c'houzout gant petra e vije dav da liammañ". Respont a reas : "N'ec'h eus nemet gweañ seizh plañson va blev gant ar gwiad". ¹⁴ E lakaat a reas da gousket ha o stagañ a reas gant ar broch, hag e lavaras dezhañ : "Emañ ar Filistiz warnout, Samson". Hemañ a zihunas hag a ziframmas ibil ar stern hag ar gwiad.

¹⁵ Lavarout a reas dezhañ : "Penaos e c'hallez lavarout "Da garout a ran", peogwir n'emañ ket da galon ganin ? Etre teir gwech ec'h eus graet al lu ganin ha n'ec'h eus ket disklêriet din eus pelec'h e teu dit da nerzh bras". ¹⁶ Bemdez e veze ouzh e hegasiñ e-giz-se hag e tal'he kement warnañ, ma teuas da vezañ glac'haret betek bezañ war-nes mervel.

¹⁷ "Benn ar fin e tigoras e holl galon dezhi : "Biskoazh, emezañ, n'eo tremenet aotenn ebet war va fenn, dre ma-z on nazir, gouestlad da Zoue, abaoe m'edon e korf va mamm. Ma vefe touzet va blev, e kollfen va nerzh, e teufen sempl hag e vefen evel pep den". ¹⁸ Gwelout a reas Dalila en devoa Samson digoret e galon dezhi, kuit da guzhat netra ; degemenn a reas da briñsed ar Filistiz dont, hag e lavaras dezho : "Pignit amañ ar wech-mañ, rak diskuliet en deus din holl soñjoù e galon !" Ha priñsed Filistiz a bignas d'he c'haout en ur gas an arc'hant prometet ganto en o daouarn. ¹⁹ E lakaat a reas da gousket war he barlenn hag o vezañ galvet un den, e reas dezhañ troc'hañ da Samson seizh plañson e vlev ; neuze e teuas a-benn dioutañ pa oa aet e nerzh digantañ. ²⁰ Hag hi da lavarout : "Erru ar Filistiz warnout Samson !" Dihuniñ a reas hag e lavaras : "En em zibab a rin ar wech-mañ c'hoazh, evel ar gwechoù all hag en em ziluziñ a rin", rak ne ouie ket e oa aet an Aotrou digantañ.

²¹ Ar Filistiz e bakas hag a freuzas e
16, 16 glac'haret, pe digalonekaet : heb. berraet va ene.

zaoulagad dezhañ. Ober a rejont dezhañ diskenn da C'haza hag e stagjont anezhañ gant div chadenn arem. Lakaat a rae ar rod-vilin da vont en-dro, en e brizon.

²² Padal, e oa krog e vlev da greskiñ a-nevez, abaoe ma oant bet touzet. ²³ En em vodañ a reas uhelidi ar Filistiz da ginnig ur vras a aberzh da Zagon o doue, hag ivez da ober chervad. Hag e lavarent : "Lakaet en deus hon doue Samson, hon enebour, etre hon daouarn". ²⁴ Hag ar bobl ouzh e welout a veule o doue, rak lavarout a raent : "Hon doue en deus lakaet Samson, hon enebour, etre hon daouarn, an hini a veze o wastañ hor bro hag o lazhañ deomp kement a dud !"

²⁵ Hag evel ma oa laouen o c'halon, e lavarjont : "Galvit Samson, ma c'hoario evidomp !" Hag e voe galvet Samson eus an ti-bac'h, hag e c'hoarias dirazo. Lakaet e oa bet etre ar pileroù ; ²⁶ hag e lavaras Samson d'ar paotr yaouank a oa krog en e zorn : "Va lez da dastornat ar pileroù emañ an ti diazezet warno, ma 'n em harpin outo". ²⁷ An ti a oa leun a dud, paotred ha merc'hed, holl uhelidi ar Filistiz a oa eno, ha war an doenn edo tri mil bennak a dud, paotred ha merc'hed, o sellout ouzh Samson o tañsal. ²⁸ Samson a reas ur bedenn d'an Aotrou hag a lavaras :

"Aotrou Doue, ho pet soñj diouzhin, ha roit din nerzh, evit ar wech-mañ hepken. O doue, ma tennin digoll diouzh ar Filistiz, abalamour d'am daoulagad". ²⁹ Ha Samson da vriata daou biler ar c'hreiz, ma oa diazezet an ti warno, hag en em harpañ a reas warno, war unan gant e zorn dehou ha war egile gant e zorn kleiz. ³⁰ Hag e lavaras Samson : "Ra varvin gant ar Filistiz ! Soublañ a reas gant e holl nerzh, hag an ti a gouezhas war ar briñsed ha war an holl dud a oa bodet eno. Hag en ur vervel e-unan, e lazhas muioc'h a dud evit m'en devoa lazhet e-kerz e vuhez. ³¹ Hag e tiskennas e vreudeur hag holl diegezh e dad d'e gerc'hat, hag ez ejont d'e veziañ etre Sorea hag Estaol, e bez Manoa e dad. Bez' e oa bet ugent vloaz barnar Israel.

Santual Mika

17 ¹ Bez e oa un den eus menez Efraim, Mikayahou e anv. ² Lavarout a reas d'e

17, 1 "A zo evel Yahve", skrivet Mika hepken goude.

17, 5 ti-Doue : ur santual ; efod : un doare godell evit

vamm : "An unnek kant pezh arc'hant a oa bet laeret diganit hag ho poa graet le abalamour dezho, ouzh va divskouarn-me zoken, an arc'hant-se a zo etre va daouarn ; me eo am boa e c'hwibet". Neuze e lavaras e vamm dezhañ : "Ra vo benniget va mab gant an Aotrou !" ³ Hag eñ da zaskor d'e vamm an unnek kant pezh arc'hant ; e vamm a lavaras dezhañ : "Gouestlañ a ran, diwar va dorn, an arc'hant-se d'an Aotrou, evit va mab, abalamour dezhañ d'ober ganto un delwenn gizellet hag ur skeudenn vetal-teuz". "Ha bremañ o roan dit en-dro" eme ar mab. ⁴ Reiñ a reas an arc'hant d'e vamm hag houmañ a gemeras daou c'hant pezh diouto d'o reiñ d'an teuzer ; hemañ a gizellas ganto un delwenn hag a fardas unan all dre deuziñ ar metal. Lakaet e voent e ti Mika. ⁵ Dre-se en devoe Mika un ti-Doue ; ober a reas un efod ha terafim-idoloù, hag e sakras unan eus e vibien d'ober ur beleg gantañ. ⁶ D'ar mare-se ne oa ket a roue en Israel : pep hini, evel ma oa reizh ouzh e zaoulagad, a rae.

⁷ Bez e oa un den yaouank eus Betlehem-Youda, eus tiegezh Youda, Leviad e oa, hag eno edo o chom. ⁸ Kuitaat a reas Kêr-Vetlehem evit mont da chom en un tu bennak, lec'h ma kavje fred. Evel-se e tegouezhas e menez Efraim, e ti Mika. ⁹ Ha Mika a lavaras dezhañ : "A-belec'h e teuez ?" Respont a reas : "Leviad on, eus Betlehem Youda, hag emañ o vont da chom el lec'h ma kavin". ¹⁰ Hag e lavaras dezhañ Mika : "Chom ganin, hag e vi evidon un tad hag ur beleg, hag e roin dit dek pezh-arc'hant ar bloaz hag ur pourvez dilhad ha da vevañ". Hag ez eas tre al Leviad : ¹¹ Asantiñ a reas al Leviad da chom gant an den, hag e voe ar paotr-mañ evitañ evel unan eus e vibien. ¹² Hag e lakaas Mika al Leviad en e garg hag an den yaouank a servijas dezhañ da veleg hag a chomas e ti Mika. ¹³ Ha Mika a lavaras : "Bremañ ec'h ouzon e ray an Aotrou vad din, abalamour em eus al Leviad-mañ evel beleg".

Dan o klask un tiriad.

18 ¹ D'ar mare-se, ne oa roue ebet en Israel ; ha d'an ampoent edo meurriad Dan o klask kaout un hêrezh da chom, rak ne oa lakaat ar sordoù ; terafim : idolennoù ; sakras : olevas, heb. kargas an dorn kv Lv. 8, 28.

ket degouezhet dezhañ a hêrezh betek an deiz-se e-kreiz meuriadoù Israel. ²Hag e kasas bugale Dan pemp den, eus o metou, tud hag a oa paotred kadarn eus Sorea hag eus Estaol, evit gwelout ar vro hag hec'h anavezout. Lavarout a rejont dezho : "It 'ta da welout ar vro". Mont a rejont betek menez Efraim hag e tegouezhjont e ti Mika, hag e tremenjont an noz eno. ³Edont e-kichen ti Mika pa-z anavezjont mouezh al Leviad yaouank, ha degouezhet eno e lavarjont dezhañ : "Piv en deus da gaset aze, ha Petra a rez amañ ha Petra ac'h eus amañ ?" ⁴Eilgeriañ a reas : "Mika en deus graet din an dra-mañ-dra ; reiñ a ra din ur gopr, hag e servijan dezhañ da veleg". ⁵"Achanta, emezo, goulenn e ali digant Doue, deomp da glevout hag eñ e teuo da vat hor beaj". Hag ar beleg a respontas : ⁶"It e peoc'h, emañ lagad Doue war hoc'h hent !" ⁷Ar pemp den a yeas en o hent ; hag a zegouezhas e Kêr-Lais. Gwelout a rejont penaos ar bobl a oa eno a veve e diogel, e-giz ar Sidoniz, sioul ha dinec'h, ne vefe ket trechalet tamm ebet er vro an hini a dapfe ar veli : pell e oant diouzh ar Sidoniz ha n'o devoa ket afer gant den. ⁸Distreiñ a rejont neuze da gaout o breudeur, e Sorea hag en Estaol, hag e lavaras dezho o breudeur : "Petra 'soñjit ?" ⁹Hag e lavarjont : "War-sav ! Dao dezho ! Gwelet hon eus ar vro : mat-tre eo ! C'hala 'vat ! Perak ne lavarit ger ebet ? Na vezit ket diegus da vont war-raok evit aloubiñ ar vro-se." ¹⁰En ur zegouezhout eno, ez en em gavot gant ur bobl en dienkreiz. Ec'hon eo ar vro, ha Doue en deus he lakaet etre ho taouarn : eno ne vank netra a gement a zo war an douar !"

¹¹C'hwec'h kant den eus tiegezh Dan a loc'has eus Sorea hag Estaol, en ur gas ganto o binvioù-brezel. ¹²Pignat a rejont betek Kiriath-Yarim e Youda, hag eno e kampjont ; abalamour da se e voe anvet al lec'h-se Kamp-Dan, anvet c'hoazh evel-se hiziv an deiz ; diouzh tu ar c'hornog da Giriath-Yarim emañ. ¹³Ac'hano e tremenjont dre venez Efraim, hag en em gavjont e ti Mika. ¹⁴Ar pemp den a oa bet kaset d'anavezadenniñ bro Lais, a savas o mouezh hag a lavaras d'o breudeur : "Hag eñ ec'h ouzit ez eus en tiez-mañ an efod, idoloù terafim, un delwenn gizellet, hag ur skeudenn vetal-teuz ? Deoc'h da c'houzout

bremañ petra 'zo da ober !" ¹⁵Mont a rejont war-du eno hag en ur antren e ti al Leviad yaouank, e ti Mika, e hetjont dezhañ peoc'h. ¹⁶Ar c'hwec'h kant den eus tiegezh Dan, a oa chomet gant o armoù ouzh toull an nor. ¹⁷Hag ar pemp den a oa bet oc'h eveshaat ar vro, a savas d'al laez ; mont a rejont d'ar santual hag e kemerjont ar skeudenn gizellet, an efod, an terafim hag an delwenn vetal teuz, tra m'edo ar beleg ouzh toull an nor gant ar c'hwec'h kant den dindan armoù. ¹⁸O vezañ aet e ti Mika, kemeret ganto ar skeudenn gizellet, an efod, an terafim hag an delwenn vetal teuz, ar beleg a lavaras dezho : "Petra emaoch oc'h ober ?" ¹⁹Respont a rejont : "Ro peoc'h, laka da zorn war da c'henou ha deus ganimp, te vo tad beleg deomp. Petra eo ar gwellañ dit : bezañ beleg evit tiegezh un den hepken, pe bezañ beleg evit ur boblad hag un tiegezh eus Israel ?" ²⁰Neuze e sederaas kalon ar beleg ; kemer a reas an efod, an terafim, an delwenn gizellet hag e teuas d'en em lakaat e-kreiz renkadoù ar soudarded. ²¹Hag int neuze adkemer penn o hent ha mont kuit goude bezañ lakaet a-raok dezho ar vugale, ar chatal hag an traoù a dalvoudegezh. ²²Erru e oant pell diouzh ti Mika, p'en em lakaas amezeien Vika d'en em vodañ ha da redek war-lerc'h bugale Dan. ²³Youc'hal a raent war-lerc'h bugale Dan ; ar re-mañ a zistroas o fenn hag a lavaras da Vika : "Petra 'z eus mac'h eus bodet kement all a dud ?" ²⁴Respont a reas : "An doueoù am boa bet graet a zo aet ganeoc'h, kerkoulz hag ar beleg ; Petra a van ganin ? Penaos e lavarit-hu din : Petra zo erru ganit ?" ²⁵Met bugale

Dan a lavaras dezhañ : "Arabab na glevjomp da vouezh, betek-gouzout n'en em daolfe warnout tud kounnaret, ha na gollfes da vuhez, te ha da holl dud". ²⁶Ha bugale Dan a zalc'has gant o hent. O welout ne oa ket evito, e troas kein Mika hag e tistroas d'ar gêr. ²⁷Evel-se ez eas gant an Daniz ar pezh a oa bet graet gant Mika, hag ar beleg a oa en e servij : neuze e kouezhjont war Lais, war ur bobl sioul ha peoc'hus ; o lazhañ a rejont a daolioù kleze hag e lakajont tan e kêr. ²⁸Ne oa deuet den ebet d'he sikour rak pell e oa diouzh Sidon, hag he zud n'o devoa pleustr ebet gant an dud all ; bez' edo er saonenn en em astenn

war-du Bet Rehob. Adsevel a rejont kêr goude hag e rejont o annez enni. Hec'h envel a rejont Dan, diouzh anv Dan o zad hag a oa eus gouenn Israel ; diagent avat, e oa anvet ar gêr-se Lais. ³⁰Neuze, bugale Dan a gempennas evito ar skeudenn gizellet ha Jonatan mab Gersom, mab Moizez, eñ hag e vugale, a voe beleien pobl Dan betek an deiz ma voent harluet eus o bro. ³¹Kempenn a rejont evito an delwenn gizellet a oa e ti Mika, keit ha ma voe ti Doue e Silo.

Torfed e Gabaa Benjamin.

19 ¹D'ar mare-se ne oa roue ebet en Israel. Hag e oa un den, ul Leviad, o chom e penn-pellañ menez Efraim, a gemeras da serc'h ur vaouez eus Betlehem Youda. ²Kounnaret outañ, ar serc'h a yeas digantañ da di he zad, e Betlehem Youda, hag e chomas eno e-pad pevar miz. ³Hag e savas he den da vont war he lerc'h, da gomz ouzh he c'halon evit he distreiñ. E servijer a oa gantañ, ha daou azen ; hag houmañ d'e gas da di he zad, hag ouzh e welout, e voe tad ar wreg yaouank laouen o vont d'e gaout. ⁴Hag e voe dalc'het gant e dad-kaer, tad ar wreg yaouank, hag hemañ a chomas gantañ tri deiz, hag e tebrjont hag ec'h evjont, o lojañ eno.

⁵D'ar pevare deiz, abred diouzh ar beure, e savas da vont, pa lavaras tad ar wreg yaouank d'e vab-kaer : "Souten da galon gant un tamm bara, ha goude ez eot". ⁶Hag ec'h azezjont, hag e tebrjont o-daou a-gevret, hag ec'h evjont. Hag e lavaras tad ar wreg yaouank d'an den : "Teurvez, mar plij, chom, hag e vo evurus da galon !" ⁷En e sav e oa an den da vont kuit, met pouezañ a reas warnañ e dad-kaer, hag e lojas c'hoazh eno. ⁸Hag abred diouzh ar beure, ar pempvet deiz, e oa o vont pa lavaras tad ar wreg yaouank : "Souten da galon ! Gortozit betek an abardaez". Hag e tebrjont o-daou. ⁹An ozhac'h a oa o vont kuit, eñ, e wreg hag e vevel, met e dad-kaer, tad ar wreg yaouank, a lavaras dezhañ : "Setu, erru eo an abardaez, ho pediñ a ran, chomit amañ fenez, erru eo izel an deiz, chom amañ da dremen an noz, d'az kalon da gemer he flijadur ; warc'hoazh e savot abred da gemer penn ho hent ha te a yelo war-du da deltenn".

¹⁰An den yaouank avat, n'houllas ket chom da dremen an noz eno ; sevel a reas ha mont war-raok. Dont a reas betek a-dal da Jebous, da lavarout eo Jeruzalem, ha gantañ e oa e zaou azen sterniet hag e serc'h. ¹¹Pa voent e-kichen Jebous 'benn neuze e oa erru izel-mat an deiz. Ar mevel a lavaras d'e vestr : "Deomp, me az ped, troomp war-du amañ da gêr ar Jebousiz, hag eno e tremenimp an noz". ¹²Respont a reas e vestr dezhañ : "Ne chanimp ket e kêr estrenien, 'lec'h n'emañ ket bugale Israel, derc'hel a raimp betek Gabaa". ¹³C'hoazh e lavaras d'e servijer : "Deomp 'ta, klaskomp tapout unan eus ar c'hêriou-mañ, da dremen an noz, Gabaa pe Rama". ¹⁴Derc'hel a rejont da gerzhout hag an heol a yeas da guzh pa zegouezhjont e-kichen Gabaa, ur gêr eus Benjamin. ¹⁵Ha graet ganto un distro, ez ejont da lojañ e Gabaa. Erruet eno, e chomjont war al leurenn-gêr : ne oa den d'o degemer en un ti da nozvezhiañ.

¹⁶Ha setu un den kozh o tont eus e labour, eus e bark, d'abardaez ; an den-mañ a oa eus menez Efraim hag o chom e Gabaa ; ha tud al lec'h-se a oa Benjaminiz. ¹⁷Hag e savas e zaoulagad, hag e welas an den, ar beajer war al leur-gêr, hag e lavaras an den kozh : "Da belec'h ez ez, hag a-belec'h e teuez ?" ¹⁸Hag e lavaras dezhañ : "Tremen a reomp dre Vetlehem Youda betek penn-pellañ menez Efraim : alese on ; bet on e Betlehem Youda, ha d'ar gêr emañ o vont, ha n'eus den d'am degemer en un ti. ¹⁹Bez hon eus koulskoude plouz ha foenn evit hon ezen, hag ivez bara ha gwin evidon, evit da vatezh hag ar paotr yaouank a zo gant da servijerien ; netra ne vank deomp !" ²⁰"Ar peoc'h ra vezo ganit, eme an den kozh. Me 'bourchaso dit kement az po ezhomm war va c'hont, met na chom ket war ar blasenn da dremen an noz !" ²¹O c'has a reas gantañ d'e di, hag e vouetas an ezen. Gwalc'hiñ a rejont o zreid, neuze e tebrjont hag ez evjont.

²²Endra m'edont o kemer o flijadur, setu gwazed eus kêr, anezho tud fall o tont da gelc'hiañ an ti ha da skeiñ rust war an nor. Lavarout a rejont d'an den kozh, mestr an ti : "Laka da zont er-maez an den a zo aet du-se, evit ma raimp anaoudegezh gantañ !" ²³Perc'henn an ti a zeuas er-maez d'o c'haout hag a lavaras dezho : "Nann, va

breudeur, na rit ket an droug, me ho ped, peogwir eo deuet an den-se du-mañ, na rit ket an dra vezhus-se. Bez' em eus-me ur verc'h gwerc'h ha gantañ emañ e serc'h ; me o degaso deoc'h er-maez, kregiñ a reot enno hag e reot dezho evel ma plijo deoc'h : met arabat deoc'h ober un dra ken mezhus d'an den-se".²⁵ An dud-se ne fellas ket dezho e selaou. Neuze an ozhac'h a gemeras e serc'h hag he degasas dezho ; hag hec'h anavezout a rejont, ha graet o gwall-c'hoantou ganti e-pad an noz betek ar beure, e dilezjont anezhi pa savas ar gouloù-deiz.

²⁶Hag e teuas ar vaouez da c'houlou-deiz, da gouezhañ e toull-dor ti an den ma oa he fried e-barzh betek an deiz. ²⁷Hag e savas he gwaz diouzh ar beure, hag e tigasas dorjoù an ti, hag edo er-maez evit mont gant e hent, ha setu ar vaouez, e serc'h, kouezhet ouzh dor an ti, he daouarn war an treuzoù. ²⁸Hag e lavaras dezhi : "Sav ! Emaomp o vont !" Ha ne voe respont ebet. Hag he c'hemer a reas war e azen, hag e savas an den evit mont d'ar gêr. ²⁹Hag erruet er gêr, e kemeras ur gontell hag e krogas en e serc'h hag e tidammas anezhi, gant hec'h eskern, e daouzek tamm, hag e gasas anezho e kement triad eus Israel. ³⁰Ha pep hini, o welout se, a lavare : "N'eus ket bet gwelet kement-all abaoe an deiz ma pignas bugale Israel eus bro an Egipt, betek hiziv ! En em soñjit, goulennit ali an eil digant egile ha divizit petra d'ober".

Benjamin kastizet.

²⁰Neuze holl vugale Israel a zeuas er-maez, adalek Dan betek Berseba ha betek bro C'halaad, hag en em vodañ a rejont holl a-gevret dirak an Aotrou, e Maspas, evel pa ne vije anezho nemet un den hepken. ²Renerien an holl bobl hag holl veuriadoù Israel a zeuas da vodadeg pobl Doue ; pevar c'hant mil den o tougen kleze. ³Ha bugale Benjamin a glevas e oa pignet bugale Israel da Vaspa. Lavarout a reas bugale Israel : "Komzit, penaos eo bet graet an torfed-se ? " ⁴Neuze al Leviad, den ar vaouez a oa bet lazhet, a savas e vouezh hag a lavaras : "Aet e oan, me ha va serc'h, da C'habaa-Benjamin, evit

^{19, 25} Mika eo an ozhac'h. heb. ar beajer ; Gres. ar pried.

tremen an noz. ⁵Met tud C'habaa a zo savet enep din, hag en em lakaet tro-war-dro d'an ti 'lec'h m'edon. C'hoant o devoa d'am muntrañ. Gwallañ a rejont va serc'h ha mervel a reas. ⁶Kemeret am eus korf va serc'h, troc'het am eus anezhañ a-dammoù, ha kaset an tammoù-se da holl bobloù Israel, rak un torfed o deus graet hag un dra vezhus e Israel. ⁷Amañ emaoch holl, tud Israel ; kemerit kelenn an eil digant egile ha lavarit ho soñj ha petra oc'h ali da ober, ha roit un disentez amañ evel-hen ! "Hag an holl bobl a savas, evel un den hepken, en ur lavarout : "Hini ebet ac'hanomp ne zistroio d'e deltenn, den ebet ne zistroio d'ar gêr. ⁹Setu ar pezh ez eomp d'ober da C'habaa. Dav dezhi ! Ma vo tennet d'ar blouzen ! ¹⁰Sevel a raimp diwar holl rummadoù Israel, dek den diwar gant, kant diwar vil, ha mil diwar dek mil ; mont a raint da zastum bevañs evit ar bobl, ha pa vint distro, e raimp da C'habaa hervez an torfed euzhus graet ganti e bro-Israel". ¹¹Evel-se holl dud Israel en em vodas da stourm ouzh ar gêr, strollet, unanet evel un den hepken.

¹²Pobladoù Israel a gasas tud da holl diegezhioù Benjamin da lavarout dezho : "Petra eo an torfed a zo bet graet du-se ? ¹³Roit dimp bremañ an dud lous-se a zo e Gabaa, deomp d'o lakaat d'ar marv ha da lemel ar fallentez-se eus a douez Israel. Bugale Benjamin avat, a reas skouarn vouzar ouzh mouezh o breudeur, bugale Israel.

¹⁴Bugale Benjamin a zeuas er-maez eus o c'hêrioù, en em vodañ a rejont e Gabaa evit mont da vrezeliñ ouzh bugale Israel.

¹⁵Bugale Benjamin, ar re a oa deut eus ar c'hêrioù, a oa anezho, hervez ar gont graet en deiz-se, c'hwec'h mil war-n-urgent o tougen kleze, kuit da gontañ Gabaa a oa diouto seizh kant den akuit meurbet.

¹⁶Diwar an engroez-se e oa ar seizh kant den-se akuit-meurbet, ha n'en em servijent ket eus o dorm dehou ; hogen an holl vrezelourien-se a oa gouest da skeiñ mein ouzh ur vlevenn, gant ur vatalm, hep c'hwitañ war o zaol.

¹⁷Niver tud Israel, hep kontañ tud Benjamin, a oa pevar c'hant mil o tougen klezeier, anezho holl tud a vrezel. ¹⁸Bugale Israel a savas hag a bignas da Vetel ;

^{19, 29} anezho : heb. anezhi.

goulenn a rejont kuzul digant Doue evel-henn : "Piv ac'hanomp a savo da gentañ d'en em gannañ ouzh bugale Benjamin ? " - "Ra savo Youda ar c'hentañ", a respontas an Aotrou. ¹⁹ Kerkent ha goulou-deiz ez eas bugale Israel war-raok hag e stignjont o zelttennoù e-tal Gabaa. ²⁰ Gwazed Israel a yeas war-raok d'en em gannañ ouzh Benjamin ha tud Israel en em renkas da stourm outo e-tal Gabaa. ²¹ Neuze e teuas bugale Benjamin er-maez eus Gabaa hag en deiz-se e ledjont ouzh an douar daou vil den war-n-ugent eus Israel. ²² Ar bobl, an dud a Israel, a galonekaas hag en em renkas a-nevez evit stourm el lec'h ma oant en em lakaet en deiz kentañ. ²³ Ha bugale Israel a savas hag a leñvas dirak an Aotrou betek an noz. Goulenn a rejont kuzul digant an Aotrou evel-henn : "Ha kerzhout a rin c'hoazh da stourm ouzh bugale Benjamin, va breur ? " "It dezhañ, a respontas an Aotrou." ²⁴ Bugale Israel a dostaas da vugale Benjamin, an eil devezh, ²⁵ hag an eil devezh-se e teuas bugale Benjamin er-maez eus Gabaa, da benn-hent dezho, hag e ledjont c'hoazh ouzh an douar triwec'h mil den eus a-douez bugale Israel, anezho holl tud o tougen kleze. ²⁶ Sevel a reas holl vugale Israel hag ar bobl a-bezh da vont da Vetel. Gouelañ a rejont eno dirak an Aotrou ; yun a rejont an deiz-se betek an noz ha kinnig loskaberzhoù hag aberzhoù a-beoc'h dirak an Aotrou. ²⁷ Ha bugale Israel a c'houlennas kuzul digant an Aotrou. En deizioù-se, edo eno arc'h emglev Doue. ²⁸ Ha Pineas, mab Eleazar, mab Aaron, en em zalc'he dirazi, en deizioù-se. Lavarout a rejont : "Hag eñ e kerzhin c'hoazh da stourm ouzh bugale Benjamin, va breudeur ; pe e paouezin ? " Eilgeriañ a reas an Aotrou : "Savit, rak warc'hoazh me o lakaio etre ho taouarn". ²⁹ Neuze Israel a aozas spioù en-dro da C'habaa, ³⁰ hag an trede deiz, bugale Israel a savas d'en em gannañ ouzh bugale Benjamin ; en em renkañ a rejont evel ar gwechoù all dirak Gabaa. ³¹ Ha bugale Benjamin a zeuas er-maez da ziarbenn ar bobl ; ha tennet e oant bet pell diouzh kêr. Krog e oant da skeiñ ha da lazañ hiniennoù eus ar bobl evel en troioù all, war an daou hent a sav da Vetel ha da C'habaa, a-dreuz ar maezioù ; un

tregont bennak eus tud Israel a lazhjont. ³² Bugale Benjamin a lavare : "Kouezhañ a reont dirazomp evel er gwechoù all ! " Met bugale Israel a lavare : "Tec'homp, tennomp anezho pell diouzh kêr, war an hentoù-mañ". ³³ Holl baotred Israel a savas neuze eus al lec'h m'edont hag en em renkas e Baal-Tamar ; d'an ampoent-se e tilamas gedourien Israel diouzh o ged, diouzh kompezenn C'habaa. ³⁴ Dek mil brezelour eus an dibab, eus holl dud Israel en em gavas evel-se dirak Gabaa. Kollet e voe an emgann ha bugale Benjamin ne oant ket o soñjal pebezh gwalleur a yae da gouezhañ warno. ³⁵ An Aotrou a faezhas Benjamin dirak Israel ha bugale Israel a lazhas en deiz-se da Venjamin pemp mil den war-n-ugent ha kant den ouzhpenn, anezho holl tud o tougen kleze. ³⁶ Bugale Benjamin a welas neuze edo an tu koll ganto. Gwazed Israel n'o devoa kollet dirak Benjamin nemet dre m'o devoa fiziañs er spioù aozet ganto enep da C'habaa. ³⁷ Paotred kuzhet e spi en em daolas gant herr war C'habaa, evel-se ar re a oa kuzhet e spi a yeas war-raok hag a lazhas holl dud kêr a daolioù kleze. ³⁸ Divizet e oa bet gant tud Israel ha paotred ar spioù e lakje ar re-mañ da sevel diouzh kêr ur vogedenn-dev, da reiñ ur merk dezho. ³⁹ Neuze tud Israel a zistroas a-grenn, e-kreiz an emgann. Un tregont bennak a dud a oa bet lazhed dezho gant ar Venjamidi, hag ar re-mañ a lavare : "A-dra-sur, emañ an tu koll ganto evel er gwechoù all ! " ⁴⁰ E-keit-se e kroge ur goabrenn da sevel eus kêr, evel ur vogodasenn, hag ar Venjamidi o sellout a-drek o c'hein a welas kêr a-bezh o flamminañ war-du an neñv. ⁴¹ Tud Israel a zistroas krenn ha braouac'h et e voe re Benjamin o welout ez ae ur bec'h spontus da gouezhañ warno. ⁴² Hag int da dreñ o c'hein ouzh tud Israel ha da skeiñ dre hent ar gouelec'h. Soudarded Israel avat a zalc'has tost dezho hag ar re a zeue eus kêr a zistrujas an e nebourien war an dachenn. ⁴³ Kelc'hiet e voe Benjamin, argaset e voe ; ar re a ziskuiজে e voe flastret, betek da geñver Gabaa, ouzh ar sav-heol. ⁴⁴ Hag e kouezhas eus Benjamin triwec'h mil den, holl anezho soudarded kadarn. ⁴⁵ Ar re a zistroas evit tec'hout d'ar gouelec'h, war-

du Roc'h-Remmon a voe aberzhet war an hentoù : pemp mil den. Peget e voe war o lerc'h, betek Gedeon, hag e voe lazhet diouto daou vil den c'hoazh.

⁴⁶ Evel-se an dud eus Benjamin lazhet en deiz-se a oa anezho holl pemp mil den war-n-ugent o tougen kleze, hag holl tud kadarn.

⁴⁷ C'hwec'h kant den, hag o devoa troet kein hag a oa tec'het d'ar gouelec'h war-du Roc'h-Remmon a chomas e Roc'h-Remmon e-pad pevar miz. ⁴⁸ Neuze tud Israel a skizroas da gaout bugale Benjamin hag a skoas warno gant barvenn o c'hleze, kerkoulz an dud a oa er c'hêriou ; evel ar chatal ha kement tra a voe kavet. C'hwec'hañ a rejont an tan ivez e kement kêr a gavjont war o hent.

Benjamin adsavet.

21 ¹ Tud Israel o devoa graet ul le e Maspà o lavarout : "Den ac'hanomp ne roio e verc'h da Venjamin evel gwreg". ² Mont a reas ar bobl da Vetel, hag e chomjont eno betek an abardaez dirak Doue ; hag e savent o mouezh o ouelañ, ur oueladeg bras. ³ Hag e lavarent : "Perak, Aotrou, Doue Israel, eo c'hoarvezet kement-se en Israel ? Diskontet eo bet hiziv ur meuriad diouzh Israel !" ⁴ Hag antronoz, savet ar bobl, e voe graet eno un aoter ha kinniget holokostoù ha peoc'h-aberzhoù. ⁵ Hag e lavaras bugale Israel : "Pehini ne oa ket pignet d'an dolpadeg, a-douez holl veuriadoù Israel, dirak an Aotrou ?" Ul le bras a oa bet evit an hini na savje ket etrezek an Aotrou e Maspà, o lavarout : "Mervel a ray". ⁶ Hag o devoa keuz bugale Israel evit Benjamin, o breur, hag e lavarjont : "Krennet ez eus bet hiziv ur meuriad diouzh Israel. ⁷ Petra a raimp evito, evit ar re a van, m'o devo gwraez, p'hon eus touet dre an Aotrou na rojemp ket dezho eus hor merc'hed da wragez ?"

⁸ Hag e lavarjont : "Pehini a-douez meuriadoù Israel ne oa ket pignet davet an Aotrou e Maspà ?" Ha setu : ne oa deuet den d'ar c'hamp eus Iabes-Galaad gant ar gumuniezh ; ⁹ pa oa bet niveret an dud, ne oa den eno eus annezidi Iabes-Galaad. ¹⁰ Hag e kasas dezho ar gumuniezh daouzek mil soudard kadarn, en ur reiñ un urzh dezho, o lavarout : "It da skeiñ war

20, 42 war an dachenn : pe er c'hreiz.

annezidi Iabes-Galaad gant barvenn ar c'hleze, gwraez ha bugale. ¹¹ Met setu ar pezh a reot : kement gwaz, ha kement maouez he deus anavezet gwele ur gwaz, a anaoueo". ¹² Hag e kavjont e-mesk annezidi Iabes-Galaad pevar c'hant krennardez gwerc'h ha n'o devoa anavezet den na kousket gant ur gwaz, hag o c'has a rejont da gamp Silo, a zo e bro Ganaan.

¹³ Hag e kasas an holl gumuniezh da lavarout da vugale Benjamin a oa e Roc'h-Remmon ez embanned dezho ar peoc'h.

¹⁴ Hag e tistroas re Venjamin d'ar mare-se, hag e voe roet dezho ar merc'hed a oa bev eus merc'hed Iabes-Galaad met ne gavjont ket trawalc'h.

¹⁵ Ar bobl he devoa keuz evit Benjamin, rak graet en devoa an Aotrou ur freuz e meuriadoù Israel. ¹⁶ Hag e lavaras Kozhidi ar gumuniezh : "Penaos ober evit ar re a van, m'o devo gwraez ? Rak un dismantr a zo bet, e Benjamin, a verc'hed". ¹⁷ Hag e lavarjont : "Un hêrezh o devoa tec'hidi Benjamin, ha ne vo ket rasket ur meuriad eus Israel. ¹⁸ Hogen n'hellomp ket reiñ dezho gwraez diouzh hor merc'hed, peogwir o deus touet Bugale Israel o lavarout : Milliget an hini a roio ur wreg da Venjamin ! ¹⁹ Hag e lavarjont : "Bez e vez ur goul d'an Aotrou e Silo bep bloaz, ouzh hanternoz Betel, er sav-heol eus an hent a grap eus Betel da Sikem, hag e-kreiz Lebona". ²⁰ Hag un urzh a voe roet da Vugale Benjamin en ur lavarout : "It da c'hedal er gwini, ha sellit : ha pa zeuio merc'hed Silo evit dañsal korolloù, ez eot er-maez eus ho kwini, hag e skrapot pep a wreg a-douez merc'hed Silo, hag ez eot da vro Benjamin. ²² Ha pa-z erroo o zadoù, pe o breudeur, da dabatal ganimp, e lavarimp dezho : Ho pet truez outo hag ouzhimp ; n'hor boa ket tapet da bep hini e wreg er brezel. N'eo ket c'hwil hoc'h eus roet ar remañ dezho, anez e vefec'h bet kablus".

²³ Hag e reas evel-se bugale Benjamin, hag e timezjont, hervez o niver, gant ar c'horollerezed o devoa preizhet. Hag ez ejont en-dro d'o hêrezh, hag e savjont kêriou, hag e chomjont enno.

²⁴ Hag ez eas en-dro bugale Israel d'ar mare-se, pep hini d'e veuriad, d'e gerentiezh ; kuitaat a rejont alese pep hini evit e hêrezh.

²⁵ En deizioù-mañ, ne oa ket a roue en

Israel : pep hini, evel ma plije dezhañ, a
rae.

Levr ar Varnerien betek amañ.

Levr Rout.

Rout ha Noemi.

1¹ En amzer ar Varnerien e c'hoarvezas naonegezh er vro. Un den eus Betlehem e bro Youda a yeas da chom e maeziou Moab gant e wreg hag e zaou vab.

² Elimelek 'oa e anv, ha Noemi hini e wreg, hag anv e zaou vab, Mahalon ha Kelion : Efratiz e oant, eus Betlehem Youda, hag ez ejont betek maeziou Moab, da chom eno.

³ Mervel a reasag Elimelek, gwaz Noemi, hag hi a chomas hec'h-unan gant he daou vab. ⁴ Ar re-mañ a zimezas gant merc'hed eus Moab. Unan a oa Orpa hec'h anv hag eben Rout. Eno e chomjont un dek vloaz bennak. ⁵ Neuze e varvas ivez an daou vab, Mahalon ha Kelion, hag e vanas ar wreg hep he daou vab hag hep he fried.

⁶ Hag hi da sevel gant he merc'hed-kaer evit kuitaat maeziou Moab, rak klevet he devoa e oa deuet an Aotrou da welout e bobl ha roet dezho bara. ⁷ Hag e kuitaas ti he den lec'h gant he div verc'h-kaer, hag int en hent evit distreiñ da vro Youda.

⁸ Hag e lavaras Noemi d'he div verc'h-kaer : "Kit, distroit, pep hini da di ho mamm, hag an Aotrou da ober en ho keñver gant madelezh, evel m'hoc'h eus graet ouzh ar re varv hag ouzhin ! ⁹ Ma raio deoc'h an Aotrou kavout diskuizh, pep hini e ti ur pried !" Hag e pokas dezho, hag e savjont o mouezh da ouelañ. ¹⁰ Hag e lavarjont dezhi : "Nann, ganit e tistroimp d'az pobl !" ¹¹ Hag e lavaras Noemi : "Kit en-dro, va merc'hed ; perak e teufec'h ganin ? N'am bo ket ken a vibien eus va c'hof da vezañ gwazed evidoc'h. ¹² Kit war ho kiz, va merc'hed, kit ! Rak re gozh on evit bezañ d'ur gwaz. Ha ma lavarfen em eus esper hag e vin fenoz d'ur gwaz, hag e c'hanin c'hoazh mibien, ¹³ daoust ha gortoz a reot ma vezint bras ? Daoust hag evito en em zalc'hot hep kaout priedoù ? Nann, va merc'hed, rak c'hwerc'h eo evidon eget evidoc'h ; deuet eo warnon dorn an Aotrou". ¹⁴ Hag e savjont o mouezh da ouelañ c'hoazh. Hag e pokas Orpa d'he mamm-gaer, met Rout en em stagas outi.

¹⁵ "Sell, eme Noemi neuze da houmañ. War-dro 450 KHS e kreder ez eo bet savet al levr-mañ, goude an Harlu. Ur gaer a gentel ez eo, pa vez techet Mab-den da ober fac ouzh ar re zister, ouzh ar re a zo disheñvel dre o yezh, o istor, o sevenadur.

Distroet eo da c'hoar-gaer da gaout he fobl hag he doueou ; distro te ivez, ha kae war he lerc'h".

¹⁶ Met Rout a respontas :

"Na zalc'h ket warnon d'ober din dilezel ac'hanout, ha treiñ kein dit ; rak da belec'h bennak ez i, ez in, hag el lec'h ma chomi, e chomin, da bobl a vezo va fobl, ha da Zoue va Doue.

¹⁷ E-lec'h ma varvi e varvin, hag e vezin beziet. Evel-hen da ray din an Aotrou, ha muioc'h-c'hoazh, ma n'eo ket ar marv hepken a ray dispartit etrezon-me ha te !"

¹⁸ O welout e tale'he ken start evit mont ganti, e paouezas Noemi da gomz outi.

¹⁹ Hag e kerzhjont o-div betek erruout e Betlehem. Ha pa zegouezhjont e Betlehem, e voe strafuilhet ar gêr a-bezh ganto, hag e lavared : "Ha hounnezh eo Noemi ?"

²⁰ "N'am anvit ket Noemi, emezi, hogen roit din an anv a Vara, rak an Hollc'halloudeg en deus va c'harget a c'hwervoni. ²¹ Aet e oan kuit karget a vadoù, hag an Aotrou am degas en-dro en dienez a bep tra. Perak eta e roit din an anv a Noemi, p'en deus an Aotrou va diskaret, ha p'en deus an Hollc'halloudeg va glac'haret ?"

²² Setu penaos e tistroas Noemi gant Rout, ar Voabiadez, he merc'h-kaer, hag a oa deut ganti eus maeziou Moab. En em gaout a rejont e Betlehem e deroù eost an heiz.

Rout e parkoù Booz.

2¹ Bez he doa Noemi un den kar dezhi diouzh tu he fried, un den mat ar bed gantañ, eus tiegezh Elimelek. Booz a veze graet anezhañ.

² Rout, ar Voabiadez, a lavaras d'he mamm-gaer : "Me 'garfe, mar plij ganit, mont d'ar parkeier da bennaouiñ war-lerc'h unan a gavfen gras ouzh e zaoulagad".

"Mat eo din, emezi, kae 'ta, va merc'h".

³ Mont a reas eta hag e teuas da dañvouesa

1, 1 an amzer ma varne ar Varnerien : d.l.e. war-dro 1200-1050 KHS. Ar vro : bro Israel. Maeziou Moav : ouzh reter Mor an Holen.

d'ar parkeier war-lerc'h an eosterien. Ha setu ma tichañsas dezhi en em gaout en ur pezh-douar hag a oa da Vooz eus tiegezh Elimelek. ⁴Ha setu Booz o tegouezhout eus Betlehem, hag e lavaras d'an eosterien : "An Aotrou ganeoc'h !" Hag int da lavarout dezhañ : "R'az pennigo an Aotrou !" ⁵Hag e lavaras Booz d'e servijer karget eus ar vederien : "Da biv eo ar vaouez yaouank-se ?" ⁶Hag e respontas ar servijer karget eus ar vederien, o lavarout : "Ur vaouez yaouank eus Moab, deuet endro gant Noemi eus maeziou Moab. ⁷Lavaret he deus : Ez an da deskata, mar plij, da zastum e-touez an drammoù war-lerc'h an eosterien. Hag ez eo deuet, ha chomet, abaoe neuze, abaoe beure betek bremañ, ha diskuizh en ti n'he deus ket graet nemeur".

⁸Hag e lavaras Booz da Rout : "Klevout a rez, va merc'h, n'a ket da bennaouiñ d'ur park all ; n'a ket ac'hann, met dalc'h mat war o lerc'h. ⁹Sell e peseurt park e vezint o pennaouiñ ; kae war o lerc'h. Difennet em eus ouzh va faotred stekiñ ouzhit. Ha m'az pezh sec'hed, kae d'ar podoù da evañ eus ar pezh o devo tennet ar baotred". ¹⁰Neuze en em daolas Rout d'an douar, hag e stouas dirazañ : "Penaos, emezi, em eus kavet gras dirak da zaoulagad, pa daolez evezh ouzhin-me, ha me ur vaouez divroet ?"

¹¹Ha Booz a respontas dezhi : "Kontet eo bet din kement ac'h eus graet evit da vamm-gaer goude marv da bried, ha penaos ac'h eus kuitaet da dad ha da vamm, da vro c'henidik, hag ez out deuet da gaout ur bobl hag a oa dizanav dit diagent. ¹²An Aotrou d'az paoe hervez da oberoù ! Ra vo da c'hopr leun-barr a-berzh an Aotrou, Doue Israel, ma-z out deuet da repuiñ dindan e zivaskell". ¹³Hag hi da lavarout : "Ra gavin gras ouzh da zaoulagad, va aotrou, p'ac'h eus va frealzet ha komzet ouzh kalon da servijerez, goude ma n'on ket eus da servijerez !" ¹⁴Hag e lavaras dezhi Booz da vare ar pred : "Deus amañ ha debr bara, ha soub da damm er chaos". Azezañ a reas e-kichen an eosterien, hag eñ a ginnige greun rostet dezhi, hag hi a zebras he gwalc'h hag

e vanas diouto. ¹⁵Hag ec'h adsavas evit teskaouiñ. Ha Booz a roas an urzh-mañ d'e vevelien : "Lezit anezhi da doc'hata, e-kreiz ar malanoù, ha na rit ket dismegañs dezhi. ¹⁶Tennit zoken eviti pennaou-ed, eus ar malanoù, hag o stlapit war ho lerc'h, evit m'o dastumo, ha na rit ket trouz outi".

¹⁷Evel-se e pennaouas er park betek an abardaez, hag e tornas ar pezh he devoa teskaouet, hag e voe war-dro un efa heiz.

¹⁸Hen dougen a reas, hag ez eas d'ar gêr ; hag e welas he mamm-gaer ar pezh he devoa teskaouet. Hag e tennas ar pezh a oa manet ganti diwar he fred, goude bezañ debret he gwalc'h, hag e roas anezhañ d'he mamm-gaer.

¹⁹Hag e lavaras dezhi he mamm-gaer : "E pelec'h out bet o toc'hata hiziv, ha pelec'h out bet o labourat ? Benniget ra vezo an hini en deus graet dit ken brav degemer". Neuze, Rout a roas da anaout d'he mamm-gaer e ti biv e oa bet o labourat, hag a lavaras dezhi c'hoazh : "An den m'on bet o labourat en e bark hiziv a zo Booz e anv".

²⁰Hag e lavaras Noemi d'he merc'h-kaer :

"Benniget ra vezo gant an Aotrou,
na zilez ket, gant e c'hras,
nag ar re ev nag ar re varv !"

Hag hi da lavarout c'hoazh : "Kar-nes eo deomp an den-se, hag unan eus ar re o deus warnomp gwir a zaspen". ²¹Hag e lavaras Rout, ar Voabiadez : "Lavaret en deus din : Ouzh va servijerien en em stagi, betek ma vo peurechu an eost".

²²Hag e lavaras Noemi da Rout, he merc'h-kaer : "Mat eo evidout, va merc'h, mont gant e servijerezed, gant aon ma vijes gwall-degemeret en ur park all".

²³Hag en em stagas ouzh servijerezed Booz evit pennaouiñ, ken na voe peurechu eost an heiz hag ar gwinizh. Hag o chom gant he mamm-gaer edo.

Rout e-harz Booz kousket.

3 ¹Hag e lavaras Noemi, he mamm-gaer dezhi : "Va merc'h, ha ma klaskfen evidout un diskuizh, ne vefe ket gwelloc'h dit ? ²Ac'hanta ! Ha n'eo ket Booz kar deomp,

1, 6 da welout, pe : da weladenniñ.

1, 7 e ti he den : d.l.e. e ti an den a zimezo ganti.

1, 16 el lec'h ma chomi e chomin, pe : el lec'h ma nozvezhi e nozvezhiin.

1, 2 Mara : C'hwerv (sell. Er 15,23).

An Hollc'halloudeg : heb. Shadai.

2, 7 ha diskuizh en ti... : amsklaer an destenn.

2, 8 war o lerc'h : war-erc'h ar mitizhien.

2, 17 un efa : war-dro 36 litrad.

3, 1 un diskuizh : d.l.e. un dimezi.

eñ, ma-z out bet gant e servijerezed ? Setu ma vo o wentañ ul leuriad heiz fenez. ³En em walc'h eta hag en em olev, ha laka da vantell warnout, ha diskenn d'al leur, hep en em lezel da vezañ anavezet gant an den a-raok m'en devo echu da zebriñ ha da evañ. ⁴Ha pa-z ay da gousket, evesha e pelec'h e vezo o kousket, hag ez i da zizoleiñ e ballenn-treid hag e c'hourvezi, hag eñ a zisklêrio dit ar pezh az po da ober". ⁵Hag e lavaras dezhi : "Kement tra ac'h eus lavaret a rin".

⁶Hag e tiskennas d'al leur, hag e reas holl bezh he devoa kemennet he mamm-gaer.

⁷Hag e tebras Booz hag ec'h evas, ha pa voe laouen e galon ez eas da gousket e-harz penn ar bern. Hag hi a zeuas dre guzh, a zizoloas e ballenn-treid hag a c'hourvezas. ⁸Met da greiz an noz e spontas an den hag e troas : ha setu ma oa ur vaouez gourvezet dindan e ballenn-treid. ⁹Hag e lavaras : "Piv out-te ?" Hag hi da lavarout : "Me eo Rout, da servijerez. Displeg da bastell war da servijerez, o vezañ m'ac'h eus gwir-daspren warnon". ¹⁰Hag eñ dezhi : "Benniget ra vezi gant an Aotrou, va merc'h ! Brasoc'h eo da garantez diwezhañ eget an hini gentañ, pa n'out ket aet war-lerc'h ar baotred yaouank, paour pe binvidik. ¹¹Ha bremañ, va merc'h, bez dizaon ; holl bezh a lavari a rin evidout, rak gouzout a ouzer en holl dorjoù va fobl ez out ur vaouez a galon. ¹²Koulskoude, mard eo gwir ez on dasprener, me, ez eus c'hoazh un dasprener nesoc'h egedon. ¹³Chom fenez, ha setu, a-benn arc'hoazh, mar daspren, mat, e taspreno ; ha mar n'en deus ket c'hoant dasprenañ, me az taspreno, me va-unan, ken gwir ha ma-z eo bev an Aotrou ! Kousk eta betek arc'hoazh !"

¹⁴Hag hi a gouskas neuze e-harz e dreid betek ar beure. Hag e savas a-raok ma c'hellfe an dud en em anaout an eil egile, rak lavaret en devoa Booz : "Gant na vo ket gouezet ez eo deuet amañ ar vaouez-mañ war al leur !" ¹⁵Hag e lavaras : "Ro din ar c'habell a zo warnout, dalc'h-eñ gant da zaou zorn". Hag hi e zigoras hag a

zalc'has mat dezhañ, hag e vuzulias c'hwec'h muzul heiz, a sammas warni, hag ez eas-hi e kêr. ¹⁶Ha pa zegouezhas e ti he mamm-gaer, e lavaras houmañ : "Petra nevez ganit, va merc'h ?" Hag hi da gontañ dezhi kement tra en devoa graet eviti an den. ¹⁷Hag e lavaras : "Ar c'hwec'h muzul heiz-mañ en deus roet din en ur lavarout : Ned i ket dibourvez da di da vamm-gaer". ¹⁸Hag houmañ da lavarout : "Chom dinec'h, va merc'h, ken na ouezi penaos e c'hoarvezo gant an afer-mañ. N'en devo peoc'h ebet an den ken n'en devezo kaset da benn ar pezh en deus lavaret hiziv".

Booz o priediñ da Rout.

⁴¹Booz a bignas betek Dor-kêr hag a goazezas eno. Ha setu an dasprener o tremen, an hini en devoa Booz komzet dioutañ. Hag e lavaras dezhañ : "Deus agostez amañ, hen-ha-hen !"

Hag ez eas a-gostez en e goaez. ²Hag e kemeras Booz dek den eus Kozhidi kêr hag e lavaras : "Deuit en ho koazez amañ !" Hag int da azezañ. ³Hag e lavaras d'an dasprener : "An dachenn-bark en devoa hor breur Elimelek a zo da werzhañ gant Noemi, deuet en-dro eus maeziou Moab. ⁴Hag em eus lavaret e tigorfen da skouarn, o lavarout : Pren, dirak ar re a zo azezet amañ, dirak Kozhidi va fobl. Ma fell dit ober implij eus da wir-daspen, gra, met ma ne fell ket dit, disklêr din hag e ouezin, rak n'eus nemedout evel dasprener, ha me war da lerc'h". Hag e lavaras : "Dasprener on !" ⁵Hag e lavaras Booz : "D'an deiz ma preni ar park eus dorn Noemi, Rout, ar Voabiadez, gwreg an hini marv, a breni ivez, evit adsevel anv an hini marv, war e hêrezh". ⁶Hag e lavaras an dasprener : "Ne c'hellan ket dasprenañ, evidon-me, pe e wastan va hêrezh. Daspren, te, va dasprenadenn, pa ne c'hellan ket me dasprenañ".

⁷Sed a oa gwechall en Israel, pa veze daspren pe eskemm, evit peurseveniñ un afer bennak : lemel a rae unan e solenn hag he reiñ d'egile, ha se a oa un testeni en

3, 9 displeg da bastell, displeg pastell da vantell : arouez an dimezi.

3, 15 ar mouchouer, pe ar c'habell.

3, 18 chom dinec'h : heb. chom.

4, 1 dor ar gêr, e-lec'h ma veze reizhet an aferioù dirak ar Gozhidi.

4, 2 dek den : an niver rekis evit barn un afer.

4, 4 e tigorfen da skouarn : d.l.e. e lavarfen dit e toull ar skouarn.

4, 5 evit adsevel anv... : sell. Adl. 25, 5. Hervez kustum al leviregezh, itañvez un den hep bugale a veze dimezet gant breur an den-mañ, hag ar mab ganet eus an unvaniez-se a veze sellet evel mab an ozhac'h kentañ.

Israel. ⁸Hag e lavaras an dasprener da Vooz : "Pren evidout !" Hag e lamas e solenn. ⁹Hag e lavaras Booz d'ar Gozhidi ha d'ar bobl a-bezh : "Testoù ez oc'h hiziv e prenan kement tra e devoa Elimelek ha kement tra a oa da Gelion ha Mahalon, eus dorn Noemi. ¹⁰Ha Rout, ar Voabiadez, gwreg Mahalon, a brenan evidon da wreg, evit sevel un anv d'an hini marv, war e hêrezh. Ha ne vo ket rasket anv an hini marv a-douez e vreudeur nag eus Dor e gêr. C'hwï a zo testoù hiziv eus kement-se".

¹¹Hag e lavaras an holl dud a oa ouzh an Nor, hag ar Gozhidi : "Ya testoù omp ! Ra lakaio an Aotrou ar wreg a ya du-se evel Rahel hag evel Lia, o deus savet o-div tiegezh Israel ! Gra berzh en Efrata ! Brud un anv e Betlehem ! ¹²Ra vezo da diegezh evel tiegezh Peres, a c'hanas Tamar da Youda, gant al lignez a rioio an Aotrou dit dre ar wreg yaouank-se".

¹³Hag e kemeras Booz Rout, hag e voe e wreg. Hag ez eas daveti hag e roas an Aotrou dezhi da goñseviñ, hag e c'hanas ur mab. ¹⁴Hag e lavaras ar gwragez da Noemi :

"Benniget ra vezo an Aotrou,
n'en deus ket da lezet hiziv hep un
dasprener.

Ra vo brudet e anv en Israel !

¹⁵Bez e vo ar bugel evidout unan
hag a frealzo da galon
hag a harpo da gozhni ;
rak da verc'h-kaer hag a gar ac'hanout
he deus hen ganet,
hag hi a dalvez gwelloc'h dit-te eget
seizh mab".

¹⁶Noemi a gemeras ar bugel hag hen lakaas war he brennid, hag e voe e vagerez.

¹⁷Hec'h amezegezed a roas un anv dezhañ o lavarout : "Ganet ez eus ur mab da Noemi !" Hag e rojont dezhañ an anv a Obed. Henezh eo tad Jese, tad David.

¹⁸Ha sed amañ bugale Peres : Peres a engehentas Esrom. ¹⁹Hag Esrom en devoe Aram, ha Aram en devoe Aminadab ; ²⁰hag Aminadab en devoe Naason, ha Naason en devoe Salmon ; ²¹ha Salmon en devoe

4, 12 Peres : hendar d'ar roue David.

4, 17 roas dezhañ : embannas, kentoc'h, rak an anv a veze roet gant an tad pe ar vamm, ha n'eo ket gant an

Booz, ha Booz en devoe Obed ; ²²hag Obed en devoe Jese, ha Jese en devoe David.

Levr Rout betek amañ.

Levr kentañ Samouel.

Anna, mamm Samouel.

1¹ Bez' e oa un den eus Ramataim-Soufita, war Menez-Efraim, Elkana e anv, mab da Yeroham, mab da Elihu, mab da Souf, un Eufriatiad. ² Div wreg en devoa : unan anvet Anna hag eben Penenna. Bugale he devoa Penina, hogen Anna n'he devoa ket a vugale.

³ Bep bloaz e pigne an den-se eus e gêr, evit azeuliñ, ha kinnig sakrifisoù da Aotrou an armeoù, e Silo. Eno edo daou vab da Eli ar beleg bras : Ofni ha Pineas, beleien an Aotrou.

⁴ En deiz ma kinnige Elkana ur sakrifis, e roe, evel ma boaz, pep a lod da Benenna e wreg, ha d'hec'h holl vibien ha merc'hed.

⁵ Ha da Anna ne roe nemet ul lodenn daoust ma kare muioe'h anezhi, met an Aotrou n'en devoa ket roet bugale dezhi.

⁶ Hag e veze hegaset gant hec'h enebourez, evit lakaat droug da sevel enni, dre m'en devoa an Aotrou Doue he rentet difrouezh.

⁷ Evel-se e c'hoarveze bep bloaz, ken lies gwech ha ma-z aent e pirc'hirinaj da Dempl an Aotrou Doue, hag eben a greske evel-se glac'har Anna. Met en drovezh-se, Anna en em lakaas da ouelañ hag a chomas hep debriñ. ⁸ Hag e lavaras dezhi Elkana, he gwaz : "Anna ! perak e ouelez, ha perak ne zebrez ket, ha perak ez out fallgalonet ? Daoust ha n'on ket gwel evidout eget dek mab ?"

⁹ Savet e oa Anna, goude debriñ hag evañ e Silo, hag Eli, ar beleg, a oa en e goazez war ur gador e-harz post templ an Aotrou.

¹⁰ Hag hi, c'hwerv hec'h eme, a bede e-kichen an Aotrou hag a ouele. ¹¹ Ober a rae ur gouestl hag e lavare : "Aotrou an Armeoù, ma sellez ouzh reuzeudigezh da vatezh, m'az pez soñj ac'hanon, mar n'ankounac'haez ket da vatezh ha ma roez d'az matezh ur bugel, ur paotr, e teroin

anezhañ d'an Aotrou holl zeizioù e vuhez, hag an aotenn ne savo ket war e benn".

¹² Hag e talc'he da bediñ dirak an Aotrou, hag Eli a evshae ouzh he genou : ¹³ Anna a gomze diwar he c'halon hepken ; he muzelloù a fiñve, met he mouezh ne glevet ket. Hag e soñjas Eli e oa mezv.

¹⁴ Hag e lavaras Eli dezhi : "Betek peur e vi mezv ? Skarzh da win diwarnout !"

¹⁵ Hag e respontas Anna o lavarout : "Nann, va aotrou, ur vaouez nec'het he spered on-me, met na gwin na boeson n'am eus evet. Skuilh a ran va ene dirak an Aotrou. ¹⁶ Arabat dit lakaat da vatezh

keñver-ouzh-keñver gant ur plac'h a netra : dre 'm eus kalz a breder hag a zoan em eus komzet betek-hen". ¹⁷ Hag e respontas Eli o lavarout : "Kae e peoc'h ! Ha Doue Israel da roio dit ar mennad a c'houlennet digantañ".

¹⁸ Hag hi da lavarout : "Kavet he deus da vatezh gras ouzh da zaoulagad". Hag ez eas ar vaouez gant hec'h hent, hag e tebras, hag an hevelep dremm n'he devoa ken.

¹⁹ Ha savet abred, e stoujont dirak an Aotrou. Ha war o c'hiz ez ejont d'ar gêr da Rama. Hag ec'h anavezas Elkana Anna, e wreg ; hag an Aotrou en devoe soñj anezhi.

²⁰ Ha deuet an amzer, e koñsevas Anna hag e c'hanas ur mab, hag e roas dezhañ an anv a Samouel, "rak, emezi, digant an Aotrou em boa hen goulennet".

²¹ Hag e pignas an den, Elkana, gant e holl diegezh, da ginnig d'an Aotrou e sakrifis-bloaz hag e ouestl. ²² Met Anna ne bignas ket : lavarout a reas d'he gwaz : "Pa vo dizonet ar paotr, e tegasin anezhañ, hag en em ziskouezo dirak an Aotrou hag e chomo eno bepred".

²³ Hag e lavaras dezhi Elkana, he gwaz : "Gra ar pezh a vo ar gwellañ ouzh da zaoulagad ; chom ken n'az po e zizonet. Hogen, ra seveno an Aotrou da gomzoù !" Hag e chomas ar

Istor ar bamer, profed ha gwelour Samouel eo al levr-mañ. A varzhoniezh ennañ n'hon eus nemet "Magnificat an Emglev kozh" gant e vamm Anna hag un nebeut gwerzennoù er pennad 15, A-bouez eo l Samouel evit kompren levr ar Salmoù ma-z eo ar roue David aozer an darn vuiañ anezho, rak anv 'zo anezhañ amañ hag eus Saoul e ziaaraoger ivez.

1, l Efratiad : pe un den eus Efraim, pe eus Betlehem-Youda, a vez anvet Efrat ivez.

1, 3 Silo : eno edo Arc'h an Emglev. Yahve Sabaoth : Aotrou an Armeoù, re Israel. Tu'zo da dreñ ivez gant Aotrou ar Strolladoù : an heol, ar stered, al loar, h. a. e lec'hioù all ar gres. a droio gant Aotrou (Doue) hollc'halloudek.

1, 20 an anv Samouel a seblant dont eus 'shloa' : selaou hag eus 'El' : Doue. Tennañ a ra ivez d'an anv 'Shaoul' : goulenner.

1, 23 da gomzoù : an Aotrou da roio dit ar vennozh prometet d'an hini a ra ur gouestl.

vaouez da vagañ he mab ken na voe dizonet.

²⁴Hag e reas dezhañ pignat ganti, pa voe dizonet, gant ur c'hole tri bloaz, un efa bleud hag ur c'hroc'henad gwin. Hag e gas a reas da Di an Aotrou, e Silo, hag ar paotrig a oa yaouank. ²⁵Hag e voe lidlazhet ar c'hole, ha degaset ar paotrig davet Eli. ²⁶Hag hi da lavarout : "Mar plij, aotrou ! Bevet da ene, aotrou ! Me eo ar vaouez en em zalc'he en da gichen amañ hag a bede an Aotrou. ²⁷Evit ar paotrig-mañ e peden, hag en deus roet an Aotrou din ar pezh a c'houlenn digantañ. ²⁸Ha me d'am zro, a brest anezhañ d'an Aotrou Doue, ha preste eo d'an Aotrou Doue evit e vuhez penn-da-benn".

Hag int da azeuliñ eno, dirak an Aotrou.

Kan Anna - Samouel e Silo.

2 ¹Hag e pedas Anna o lavarout :

"Lammat a ra va c'halon a joa evit an Aotrou,

va nerzh a zo adsavet gant Doue ;
va genou a ra fent gant va enebourien,
laouenaet on bet gant ho silvidigezh.

²N'eus den ebet santel evel an Aotrou,
n'eus roc'h ebet evel hon Doue : n'eus
nemedoc'h, Aotrou.

³Na gomzit ket ken uhel, ken rok,
dont a ra pouferezh eus ho kenou !
Un Doue gouiziek eo an Aotrou,
reizh eo kement tra en deus graet.

⁴Gwareg an dud c'halloudek a zo
torret,
hag ar re a vransele a zo bet gourizet a
nerzh.

⁵Ar re o devoa o gwalc'h a vo gopret
evit bara,
hag ar re o devoa naon, o deus
paouezet da labourat.

An hini a oa gaonac'h he deus bugale,
betek seizh,
hag an hini he deveze kalz bugale a zo
difrouezh.

⁶An Aotrou a ra mervel ha bevañ,
diskenn da vro an Ankoù hag adsevel.

⁷Paouraat ha pinvidikaat a ra an
Aotrou,

izelaat a ra, met ivez uhelaat.

⁸Adsevel a ra eus ar poultr an

ezhommeg,

diwar an teil ec'h adsav ar paour,
d'o lakaat da azezañ gant ar briñsed :
ha da reiñ dezho un tron a c'hloar.

Rak sichennoù an douar a zo d'an
Aotrou,

diasezet en deus warno ar bed.

⁹Diwall a ra treid e vignoned,
ar re fallakr avat, a ya da get d'an
deñvalijenn.

n'eo ket dre an nerzh e trec'h an den.

¹⁰Brevet e vo ar re a sav a-enep an
Aotrou,

warno, en Neñvoù, e ra kurunou ;

barn a ray an Aotrou dibennoù an
douar ;

reiñ a ra galloud d'e roue,

sevel a ra korn e olevad".

¹¹Hag ez eas Elkana da Rama, d'ar gêr.
Hag ar paotrig a voe e servij an Aotrou
dirak Eli, ar beleg.

¹²Met Bugale Eli a oa paotred didalvez :
n'anavezent ket an Aotrou, ¹³na gwirioù ar
veleien e-keñver ar bobl. Un den bennak a
rae ur sakrifis ? Dont a rae mevel ar beleg
pa vezed o poazhañ ar c'hig, ur forc'h
tridant en e zorn, ¹⁴hag e skoe e-barzh ar
penton, pe ar gaoter, pe ar billig, pe ar pod,
ha kement tra a save ar forc'h a gemere ar
beleg : evel-se e veze graet e-keñver
kement Israelad a zeue da Silo. ¹⁵Met a-
raok ma roste al lard, e teue paotred ar
beleg da lavarout d'an den a aberzhe : "Ro
kig da rostañ d'ar beleg ! Ne zegemero ket
ganit kig bervet, met hini kriz".

¹⁶Ha ma lavare an den dezho : "Rostet e
vo, a-raok, al lard, hag e kemerot evidoc'h
diouzh c'hoant hoc'h ene", e lavared
dezhañ : "Bremañ e roi, pe e kemerimp dre
nerzh !" ¹⁷Hag e voe pec'hed ar baotred-
mañ bras-meurbet dirak an Aotrou :
disprizout a rae an dud-mañ profadennoù
an Aotrou.

¹⁸Ha Samouel a servije dirak an Aotrou ; ar
paotrig a oa gourizet gant un efod lin. ¹⁹Ur
vantell vihan he devoa graet e vamm
dezhañ, hag e pigne davetañ bep bloaz, pa
bigne gant he gwaz d'ober ar sakrifis-
bloaz. ²⁰Hag e vennigas Eli Elkana hag e
wreg en ur lavarout : "Ra lakaio an Aotrou
dit ul lignez eus ar wreg-mañ, evit ar
goulenn a oa bet graet d'an Aotrou !" Hag

1, 24 kroc'henad : sach da lakaat evaj, graet gant
krochen.

2, 1 nerzh : heb. korn.

ez aent d'ar gêr. ²¹Hag e weladennas an Aotrou Anna, a goñsevas, hag he devoe tri mab ha div verc'h. Hag e kreske ar paotrig Samouel e-kichen an Aotrou.

²²Hag Eli, kozh-meurbet, a glevas holl bezh a rae e vibien da Israel a-bezh. ²³Hag e lavaras dezho : "Perak e rit traoù evel-se ? Klevout a ran hoc'h eus brud fall gant ar bobl a-bezh. ²⁴Nann, va Bugale ! N'eo ket brav an traoù a glevan ; ober a rit treuzkamañ Pobl an Aotrou.

²⁵Ma pec'h un den, e vo barnet gant Doue, met mard eo enep an Aotrou e pec'h un den, piv a erbedo evitañ ?"

Met ne selaoent ket mouezh o zad, rak c'hoant en devoa an Aotrou d'o lakaat d'ar marv.

²⁶Hag ar paotrig Samouel a yae war vrasaat ha war wellaat dirak Doue ha dirak an dud.

²⁷Hag e teuas un den-a-Zoue davet Eli, hag e lavaras dezhañ : "Evel-hen e komz an Aotrou : En em zisklêriet em boa da diegezh da dad pa oa en Egipt e ti Faraon, ²⁸hag em eus e zibabet a-douez holl veuriadoù Israel da gaout beleien evit ober holokostoù war va aoter, devañ ezañs ha dougen an efod dirazon, hag em eus rouet da diegezh da dad holl dan-aberzhoù bugale Israel.

²⁹Perak mac'hellañ an aberzhoù hag ar profadennoù am eus gourc'hemennet em Chom-lec'h, hag enoriñ da vibien muioch egedon, pa 'n em lardit gant ar gwellañ eus profadennoù Israel, va Fobl ?

³⁰Setu perak, - diougan an Aotrou, Doue Israel - em boa lavaret : da diegezh ha tiegezh da dad a gerzho dirazon da viken. Met bremañ, - diougan an Aotrou - pell diouzhin ! Ar re am enor a enoran, ar re am dispriz a vo disprizet ! ³¹Setu deizioù o tont, ma troc'hin da vrec'h, brec'h tiegezh da dad ; ned ay den da gozh ez tiegezh.

³²Hag e weli enkrez er Chom-lec'h, e-keit ha ma vo eurvad gant Israel, ha ne yelo den da gozh eus du-se, biken ! ³³Unan bennak, na zilamin ket diganit, eus kichen va aoter, a vo evit dizeriañ da zaoulagad ha diviañ da ene, hag ar re a gresko ez tiegezh a varvo en oad-gour. ³⁴Hag az po da sin ar pezh a c'hoarvezo gant da zrou vab, Ofni ha Pineas : d'an hevelep deiz e varvint o-

daou.

³⁵Hag e savin evidon ur beleg feal ; diouzh va c'halon ha va ene e ray ; sevel a rin dezhañ un ti padus, hag e kerzho dirak va olevad da viken. ³⁶Ha kement hini a vo manet ez ti a zeuio da stouñ dirazañ evit ur pezhig arc'hant, un dorzh vara, en ur lavarout : "Stag ac'hanon, me az ped, ouzh ur garg-beleg bennak, ma tebrin un tamm bara !"

Samouel galvet gant an Aotrou.

3 ¹Ar paotrig Samouel a servije an Aotrou dirak Eli. Ha komz an Aotrou a oa dibaot en deizioù-se : ne oa ket stank ar gweledigezhioù. ²Ha setu, un deiz ma oa Eli o kousket en e lec'h, - e zaoulagad a oa krog da deñvalaat ha n'halle ken gwelout, - ³lamp Doue ne oa ket c'hoazh mouget, ha Samouel a gouske e Templ an Aotrou, e-lec'h ma oa Arc'h an Aotrou. ⁴Hag e c'halvas an Aotrou Samouel, a lavaras : "Setu me !" ⁵Hag e redas davet Eli en ur lavarout : "Setu me, peogwir ec'h eus galvet ac'hanon". Hag hemañ da lavarout : "N'em eus ket galvet ac'hanout ; kae endro da gousket !" Hag ez eas da gousket. ⁶Hag ec'h adkrogas an Aotrou da c'hervel, c'hoazh, Samouel. Hag e savas Samouel, hag ez eas da gaout Eli en ur lavarout : "Setu me, peogwir ec'h eus va galvet". Hag e lavaras : "N'em eus ket da c'halvet, va mab, kae endro da gousket !" ⁷Ha Samouel n'anaveze ket c'hoazh an Aotrou, ne oa ket c'hoazh anat dezhañ komz an Aotrou.

⁸Hag ec'h adkrogas an Aotrou da c'hervel Samouel un deirvet gwech. Hag e savas hag ez eas davet Eli hag e lavaras : "Setu me, peogwir am galvez". Hag e komprenas Eli e oa an Aotrou o c'hervel ar c'hrennard. ⁹Hag e lavaras Eli da Samouel : "Kae da gousket, ha ma vez huchet warnout e lavari : Komzit, Aotrou, selaou a ra da servijer". Hag ez eas Samouel da gousket en e lec'h.

¹⁰Hag e teuas an Aotrou, hag en em zalc'has eno, hag e huchas evel bewech : "Samouel ! Samouel !" Hag e lavaras Samouel : "Komzit, rak selaou a ra da servijer". ¹¹Hag e lavaras an Aotrou da

2, 25 erbedo : amañ hon eus daou ster ar verb heb. : pediñ ha barn. An doare-mañ da lavarout ne nac'h ket frankiz Mab-den avat.

2, 32 pe : Hag e weli ur c'hevezer er Chom-lec'h hag an holl vad a ray da Israel.

Samouel : "Ez an d'ober un dra en Israel : neb a glevo, e tinto e zivskouarn. ¹²En deiz-se e sevenin enep Eli kement am eus lavaret war e diegezh, eus an deroù d'an dibenn.

¹³Kemennet em eus dezhañ e varfen e diegezh da viken, abalamour d'ar pec'hed a oar, rak vil e ra e vibien, ha ne c'hourdrouz ket anezho. ¹⁴Setu perak em eus touet da diegezh Eli ne vefe ket pardonet pec'hed tiegezh Eli dre aberzhoù na profadennoù, biken".

¹⁵Hag e kouskas Samouel betek ar beure, hag e tigas dorjoù Templ an Aotrou. Ha Samouel en devoa aon da gontañ ar weledigezh da Eli. ¹⁶Hag e c'halvas Eli Samouel, hag e lavaras : "Samouel, va mab !" Hag e lavaras hemañ : "Setu me !"

¹⁷Hag e lavaras : "Petra en deus lavaret dit ? N'e guzh ket ouzhin. Evel-hen e ray dit Doue hag evel-hont ouzhpenn ma kuzhez ouzhin un dra bennak a gement en deus lavaret dit". ¹⁸Hag e kontas dezhañ Samouel kement tra, hep kuzhat outañ. Hag hemañ da lavarout : "An Aotrou eo ! Ar pezh a vo mat ouzh e zaoulagad a raio !"

¹⁹Hag e kreske Samouel, hag an Aotrou a oa gantañ, ha ne leze da gouezhañ hini ebet eus e gomzoù d'an douar. ²⁰Hag e ouezas Israel a-bezh, adalek Dan betek Bersabea, e oa evit gwir Samouel profed an Aotrou. ²¹Hag ec'h adkrogas an Aotrou da 'n em ziskouez e Silo. En em ziskuliañ a rae an Aotrou da Samouel e Silo, hag eno e komze an Aotrou, hag e voe komz Samouel evit Israel a-bezh.

An Arc'h tapet.

4 ¹Hag ez eas Israel en arbenn d'ar Filistiz d'ar brezel, hag e kampjont e-kichen Eben-Ezer, tra ma save ar Filistiz o c'hamp e-tal Afek. ²Hag en em renkas ar Filistiz evit an emgann ouzh Israel, hag e krogas ar stourmad. Israel a voe koll gant ar Filistiz, hag ar re-mañ a lazhas war-dro pevar mil den war an dachenn-emgann.

³Hag e teuas ar bobl d'ar c'hamp, hag e lavaras Kozhidi Israel : "Perak en deus an Aotrou Doue ho lakaet da vezañ trec'het hiziv dirak ar Filistiz ? Deomp eta da Silo da gerc'hat Arc'h Emglev an Aotrou, a

zeuio en hon touez hag hon salvo eus daouarn hon enebourien". ⁴Hag e kasas ar bobl tud da Silo da gerc'hat alehont Arc'h Emglev Aotrou an Armeoù, en e goazez war ar Geroubined. Eno e oa daou vab Eli gant Arc'h Emglev an Aotrou Doue : Ofni ha Pineas.

⁵Ha pa erruas Arc'h Emglev an Aotrou Doue er c'hamp, e youc'has Israel a-bezh, ur youc'hadeg vras, hag e krenas an douar.

⁶Hag e klevas ar Filistiz trouz ar youc'hadeg, hag e lavarjont : "Petore trouz eo ar youc'hadeg vras-mañ e kamp an Hebreiz ?" Hag e ouezjont e oa Arc'h an Aotrou oc'h erruout er c'hamp. ⁷Hag o devoa aon ar Filistiz, "rak, emezo, erruet eo Doue er c'hamp, hag, emezo, siwazh evidomp, rak n'eus bet c'hoarvezet kemend-all diagent. ⁸Siwazh evidomp ! Piv hon tenno diouzh dorn an doueed galloudus-se ? Ar re-se eo an doueed a skoas war an Egipt dre gement a daolioù er gouelec'h ! ⁹Bezit kreñv ha bezit gwazed, Filistiz, gant aon servijout dindan an Hebreiz evel ma servijent dindanoc'h. Bezit gwazed ha stourmit !"

¹⁰Hag e vrezelas ar Filistiz, hag e voe pilet Israel, hag e tec'has pep hini d'e dinell. Hag e voe se un taol bras-meurbet ; hag e kouezhas eus Israel tregont mil troadeg.

¹¹Hag Arc'h Doue a voe tapet, ha daou vab Eli a varvas, Ofni ha Pineas.

¹²Hag e redas un den eus Benjamin, eus ar renkadoù, hag ez erruas e Silo er memes deiz, e zilhadr freget ha douar war e benn.

¹³Pa erruas, e oa Eli en e goazez war e gador, e kostez an hent, o c'hedal, e galon o krenañ abalamour da Arc'h Doue. Hag an den oc'h erruout a roas keloù e kêr, hag e c'harvas kêr a-bezh. ¹⁴Hag e klevas Eli trouz ar c'harmadeg, hag e lavaras : "Petore trouz gant an engroez du-hont ?" Hag an den a hastas dont da reiñ keloù da Eli. ¹⁵Hag Eli en devoa triwec'h vloaz ha pevar-ugent : e zaoulagad a oa difiñv ha n'halle ket gwelout. ¹⁶Hag e lavaras an den da Eli : "Me a zo o tont eus ar renkadoù ; er renkadoù e oan hag ez on tec'het hiziv". Hag e lavaras : "Penaos emañ kont, va mab ?" ¹⁷Hag e respontas ar c'helaouer o lavarout : "Tec'het eo Israel dirak ar Filistiz, hag Arc'h Doue a zo bet tapet".

¹⁸Kerkent ha meneget Arc'h Doue, e

3, 22 Spis'heriañ a ra an destenn hebraek : "...ha penaos e kouskent gant ar maouezed en em zastume war dreuzoù Teltenn an Emgav".

kouezhas diwar e gador, en a-dreñv e-harz an nor, hag e torras e gilpenn hag e varvas, rak kozh e oa an den ha pounner : barnet en devoa Israel e-pad daou-ugent vloaz.

¹⁹Hag e verc'h-kaer, gwreg Pineas, brazez war-nes genel, pa glevas ar c'helou e oa tapet Arc'h Doue, ha marvet he zad-kaer hag he gwaz, a blegas hag a wilioudas, rak degouezhet e oa ganti he gwentloù. ²⁰Evel ma varve, e lavaras ar maouezed a oa en-dro dezhi : "Bez dizaon : ur mab a c'hanvez". Met ne respontas ket ha ne reas ket a van. ²¹Hag e voe anvet he faotr "Ichabod", da lavarout eo : "Harluet eo bet gloar Israel" dre ma oa bet tapet Arc'h Doue, hag en askont d'he zad-kaer ha d'he fried. ²²Lavarout a rae : "Harluet eo bet gloar Israel, tapet eo bet Arc'h Doue !"

An Arc'h o tegas reuz war an enebourien.

⁵¹Hag ar Filistiz, p'o devoe tapet Arc'h Doue, he c'hasas eus Abenezzer da Azot. ²Hag ec'h adkemerias ar Filistiz Arc'h Doue d'he degas da dempl Dagon, ha d'he lakaat e-kichen Dagon.

³Met pa savas tud Azot antronoz, e oa Dagon kouezhet war e zremm d'an douar dirak Arc'h an Aotrou. Hag e kemerjont Dagon ha d'e lakaat en e lec'h. ⁴Met pa savjont diouzh ar beure, antronoz, edo Dagon kouezhet war e zremm d'an douar dirak Arc'h an Aotrou ; ha penn Dagon, gant e zaouarn, a oa troc'het, war an treuzoù ; nemet korf Dagon a oa chomet gantañ. ⁵Setu perak ne gerzh mui beleien Dagon war an treuzoù, na kement hini a zeu da dempl Dagon en Azot betek hiziv.

⁶Hag e pounneras dorn an Aotrou war dud Azot ouzh o mantrañ ha skeiñ warno gant goriou, war Azot hag he ziriad. ⁷Ha pa welas tud Azot e oa evel-se, e lavarjont : "Gant na chomo ket Arc'h Doue Israel ganimp ! Re rust eo bet e zorn warnomp ha war Dagon, hon doue". ⁸Hag e kerc'hjont hag e vodjont holl satraped ar Filistiz daveto, hag e lavarjont : "Petra a raimp gant Arc'h Doue Israel ?" Hag e lavarjont : "Betek Gat e vo distroet Arc'h Doue Israel". Hag e kasjont kuit Arc'h Doue Israel. ⁹Met goude ma oa bet degaset houmañ, e voe dorn an Aotrou war ar gêr, -

4, 21 Ichabod : hep gloar.

5, 3 Doue ar gwinih Filistiz eo Dagon.

un drubuilh vras-meurbet - hag e skoas war dud kêr, adalek ar bihanañ betek ar brasañ, hag e tifluke dezho goriou. ¹⁰Hag e kasjont Arc'h Doue da Ekron.

Met kerket ha ma voe erruet Arc'h Doue en Ekron, e c'harmas tud Ekron en ur lavarout : "Kaset eo bet din Arc'h Doue Israel evit ober din mervel gant va fobl". ¹¹Hag e kerc'hjont hag e vodjont holl satraped ar Filistiz, hag e lavarjont : "Kasit Arc'h Doue Israel en-dro, d'ar gêr, ha ne ray ket din mervel na d'am fobl". Rak bez' e oa un spontadeg a varv e kêr a-bezh, pounner-tre e oa dorn Doue warno. ¹²An dud na varvent ket a veze skoet gant goriou ; hag e save klemmadeg kêr betek an neñv.

An Arc'h degaset en-dro.

⁶¹Seizh miz e voe Arc'h an Aotrou war zouar ar Filistiz. ²Hag e c'halvas ar Filistiz ar veleien hag an divinerien ha lavarout : "Petra a raimp gant Arc'h an Aotrou ? Grit deomp gouzout penaos he c'has d'ar gêr".

³Hag e lavarjont : "Ma kasit Arc'h Doue Israel, n'he c'hasit ket goull ; rentit en-dro eviti un dic'haou, ha neuze e pareot, hag e ouiot perak ne zistroe ket e zorn diouzhoc'h". ⁴Hag e lavarjont : "Peseurt dic'haou a rentimp eviti ?" Hag e lavarjont : "Hervez niver satraped ar Filistiz : pemp gor aour, pemp logodenn aour ; ar reuz, an hevelep hini, a zo war an holl ha war ho satraped. ⁵Grit skeudennoù eus ho koriou, skeudennoù eus ho logod, a zistruje ar vro, hag o roit da Zoue Israel, d'e c'hloar. Marteze e skañvaio e zorn diwarnoc'h, diwar ho toueou ha diwar ho tour. ⁶Ha perak pounneraat ho kalon evel m'o devoa pounneraat Egiptiz ha Faraon o c'halon ? Daoust hag-eñ, p'o gwallgasas, n'o lezjont ket da vont ? ⁷Neuze 'ta, kemerit, sternit ur c'harr nevez ha div vuoc'h war o laezh, ha n'eus ket bet lakaet warno ar yev, hag e stagot ar saout-mañ ouzh ar c'harr, en ur zistreiñ o leueou diwar o lerc'h d'o c'hraou. ⁸Hag e kemerot Arc'h an Aotrou d'he lakaat war ar c'harr ; hag an traoù aour a rentit eviti evel dic'haou a lakot en ur c'houfir ouzh he c'hostez, hag he lezel a reot da vont. ⁹Hag e sellot : Ma-z a etrezek he bro, ma pign war-du Betsames,

5, 8 satraped : priñsed, uhelidi.

eo Eñ a rae deomp an droug bras-se ; a-hent-all e ouezimp n'eo ket e zorn a skoe warnomp, met dre zarvoud e c'hoarveze kement-se ganimp".

¹⁰Hag e reas an dud evel-se : kemer a rejont div vuoc'h war o laezh a stagjont ouzh ur c'harr, hag o leueoù a serrjont er c'hraou. ¹¹Hag e lakjont Arc'h an Aotrou war ar c'harr hag ur c'houfr gant logod aour ha skeudennoù goriou.

¹²Hag ez eas war-eeun ar saout gant an hent war-du Betsames ; war an hent-mañ hepken ez aent, en ur vlejal, hep distreiñ a-zehou nag a-gleiz. Ha satraped ar Filistiz a yeas war o lerc'h betek harzoù Betsames.

¹³Hag e Betsames e oad oc'h ober cost an ed en draonienn. Hag e savjont o daoulagad hag e weljont an Arc'h, hag o devoe levenez ouzh he gwelout.

¹⁴Hag ar c'harr, erruet e park Josoua, e Betsames, a arsavas eno. Bez' e oa eno ur maen bras. Faoutet e voe koad ar c'harr, ha gant ar saout e voe graet un holokost d'an Aotrou. ¹⁵Al Levited o devoa diskennet Arc'h an Aotrou hag ar c'houfr a oa ganti, ma oa ennañ traoù aour, hag e lakaat a rejont war ar maen bras. Ha tud Betsames a reas holokostoù, a reas aberzhoù en deiz-se d'an Aotrou. ¹⁶Ha pemp satrap ar Filistiz, p'o devoa gwelet se, a zistroas da Ekron en deiz-se.

¹⁷Hag ar goriou aour a voe rentet gant ar Filistiz evel dic'haou d'an Aotrou : unan evit Azot, unan evit Gaza, unan evit Ashkelon, unan evit Gat, unan evit Ekron.

¹⁸Hag al logod aour, ken niverus hag holl c'hêriou ar Filistiz, re ar pemp satrap : adalek ar c'hêriou ramparzhed betek ar bourc'hioù digor. Test eo bet ar maen bras a lakjont warnañ Arc'h an Aotrou, hag a zo betek hiziv e park Josoua e Betsames.

¹⁹Bugale Jekonia, a-douez tud Betsames, ne oant ket laouen p'o devoa sellet ouzh Arc'h an Aotrou ; ha skeiñ a reas an Aotrou, a-douez ar bobl, war dek ha tri-ugent den diwar hanter-kant mil den. Ha kañv a reas ar bobl, rak skoet en devoa an Aotrou un taol bras war ar bobl. ²⁰Hag e lavaras tud Betsames : "Piv a c'hello dere'hel dirak an Aotrou, an Doue santel-mañ ? War-du piv e savo a-ziganimp ?"

²¹Hag i da gas kannaded da annezidi Kariatiarim da lavarout : "Rentet o deus ar

6, 9 Eñ : Doue Israel.

6, 20 e savo : an Aotrou pe an Arc'h.

Filistiz Arc'h Doue. Diskennit d'he sevel davedoc'h".

Samouel saveteer.

⁷¹Hag e teuas tud Kariatiarim da sevel Arc'h an Aotrou, hag he c'has a rejont da di Abinadab, war an dorgenn. Hag Eleazar, e vab, a voe santelaet evit mirout Arc'h an Aotrou. ²Hag adalek an deiz ma chomas an Arc'h e Kariatiarim e voe kalz deizioù, e voe ugent vloaz, hag e hirvoudas holl diegezh Israel war-lerc'h an Aotrou. ³Hag e komzas Samouel ouzh holl diegezh Israel o lavarout : "Mard eo a holl galon e tistroit davet an Aotrou, lamit doueou an estren eus ho touez hag an "Astarotoù", ha lakait start ho kalonou gant an Aotrou, servijit-Eñ nemetañ, hag ho saveteiñ a ray diouzh dorn ar Filistiz". ⁴Hag e lamas bugale Israel Baalou hag Astarotoù evit servijout nemetken an Aotrou.

⁵Hag e lavaras Samouel : "Bodit Israel a-bezh e Maspas, hag e pedin evidoc'h an Aotrou". ⁶Hag ar re-mañ, bodet e Maspas, a dennas dour, hen skuilhas dirak an Aotrou, a yunas en deiz-se hag a lavaras eno : "Pec'het hon eus e-keñver an Aotrou !" Hag e varnas Samouel bugale Israel e Maspas.

⁷Hag e klevas ar Filistiz e oa bodet bugale Israel e Maspas, hag e pignas satraped ar Filistiz enep Israel. Hag e klevas bugale Israel, hag o devoe aon rak ar Filistiz.

⁸Hag e lavaras bugale Israel da Samouel : "Na zilez ket ac'hanomp ! Garm etrezeke an Aotrou, hon Doue, m'hor savetaio diouzh dorn ar Filistiz". ⁹Hag e kemeras Samouel un oan-laezh, hag e reas un holokost gantañ d'an Aotrou. Hag e c'harmas Samouel etrezeke an Aotrou evit Israel, hag e respontas dezhañ an Aotrou. ¹⁰Hag edo Samouel oc'h ober an holokost, hag ar Filistiz a dostae evit an emgann enep Israel. Hag e taranas an Aotrou kurunou bras, en deiz-se, war ar Filistiz, hag e voent peurspontet, hag e voent pilet gant Israel. ¹¹Hag ez eas er-maez soudarded Israel da redek war-lerc'h ar Filistiz, hag o dornañ a rejont betek dindand Bet-Kar. ¹²Hag e kemeras Samouel ur maen, a lakaas etre Maspas ha Sen, hag e anvas Abenezzer, hag e lavaras : "Betek amañ hor

7, 9 gantañ : heb. gantañ a-bezh.

skoazellas an Aotrou". ¹³Hag e voe sujet ar Filistiz, ha ne zistrojont ken war diriad Israel, holl deizioù Samouel. ¹⁴Rentet e voe da Israel ar c'hêriou bet tapet digant Israel gant ar Filistiz, eus Ekron betek Gat. Hag o ziriad a saveteas Israel diouzh dorn ar Filistiz, hag e voe peoc'h etre Israel hag an Amoreiz.

¹⁵Hag e varnas Samouel Israel holl zeizioù e vuhez. ¹⁶Hag ez ae bep bloaz d'ober tro Betel, Gilgal ha Maspa, hag e varne Israel en holl lec'hioù-se. ¹⁷Hag e tistroe da Rama, rak eno e oa e di, hag eno e varne Israel, hag en devoa savet eno un aoter d'an Aotrou.

Ar Bobl o c'houlenn ur roue.

8 ¹Ha pa voe kozh Samouel, e lakaas e vibien da varnerien war Israel. ²Hag anv e vab henañ a oa Yoel, hag anv an eil a oa Abia, hag e voent barnerien e Bersabea. ³Met ne gerzhas ket e vibien war e roudoù ; pleget e oant war-lerc'h ar gounid hag e tegemerent donezonoù, hag e plegent ar gwir.

⁴Hag en em vodas holl Gozhidi Israel evit dont da gaout Samouel e Rama. ⁵Hag e lavarjont dezhañ : "Setu, kozh out, ha da vibien ne gerzhont ket war da roudoù ; laka deomp ur roue d'hor barn evel an holl vroadoù". ⁶Hag e voe fall an dra-mañ ouzh daoulagad Samouel, pa lavarent : "Ro deomp ur roue evit hor barn". Hag e pedas Samouel an Aotrou. ⁷Hag e lavaras an Aotrou da Samouel : "Selaou ouzh mouezh ar bobl e kement tra a lavaront dit ; n'eo ket te a zistaolont, me eo a zistaolont, ma na vin ket roue warno. ⁸Hervez an hevelep doare ober e reont abaoe an deiz m'o savis eus an Egipt betek hiziv : va dilezel ha servijañ doueou all ; evel-se e reont ganit ivez. ⁹Bremañ avat, selaou ouzh o mouezh ha disklêr dezho gwir ar roue a reno warno".

¹⁰Hag e lavaras Samouel holl gomzoù an Aotrou dirak ar bobl a c'houlenne digantañ ur roue. ¹¹Lavarout a reas : "Setu pere a vo gwirioù ar roue a reno warnoc'h : ho mibien a gemero hag a lakaio gant e girri ha gant e virc'hi da redek dirak e garroñs, ¹²hag o lakaat a ray da ofiserien a viladoù ha da ofiserien a hanter-gantoù, ha da arat

e aradurioù, da costañ e eostoù, da ober e armoù-brezel hag e harnezioù-kiiri. ¹³Ho merc'hed a gemero evel louzaouerezed, keginerezed ha bouloñjerezed. ¹⁴Ho parkeier, ho kwini hag hoc'h olivezegi gwellañ a gemero hag a roio d'e servijerien. ¹⁵Diwar hoc'h edegoù ha diwar ho kwiniegoù e teogo evit reiñ d'e spazhidi ha d'e servijerien. ¹⁶Ho servijerien hag ho mitizhien, ho krennarded wellañ, hoc'h ezen a gemero d'ober ganto evit e labourioù. ¹⁷Ho teñved a zeogo, hag e viot dezhañ e sklaved. ¹⁸Hag e c'harmot, en deiz-se, dirak ho roue ho po choazet warnoc'h, met ne responto ket an Aotrou deoc'h en deiz-se". ¹⁹Hag e nac'has ar bobl sentiñ ouzh mouezh Samouel, hag e lavarjont : "Nann ! ur roue a vo warnomp ! ²⁰Hag e vezimp, ni ivez, evel an holl vroioù, hag hor barn a ray hor roue, hag e kerzho en hor raok en hor brezelioù". ²¹Hag e selaouas Samouel holl gomzoù ar bobl, hag o lavaras ouzh divskouarn an Aotrou. ²²Hag e lavaras an Aotrou da Samouel : "Selaou ouzh o mouezh ha laka ur roue da ren warno". Hag e lavaras Samouel da dud Israel : "Kit pep hini d'ar gêr".

Saoul roue.

9 ¹Bez e oa un den eus Benjamin, hag e anv a oa Kis, mab Aviel, mab Seror, mab Bec'horat, mab Afia : ur paotr eus Benjamin, un den kadarn. ²Hag en devoa ur mab, e anv Saoul, yaouank ha kaer ; ne oa den a-douez paotred Israel kaeroc'h egetañ ; adalek e skoaz e oa brasoc'h, uheloc'h eget an holl dud.

³Hag e oa bet kollet azenezed Kis, tad Saoul, hag e lavaras Kis da Saoul, e vab : "Kemer ganit unan eus ar baotred ha sav, kae da glask an azenezed". ⁴Hag e tremenas dre venez Efraim, hag e tremenas dre vro Salisa, ha ne gavent ket, hag e tremenjont dre vro Salim, ha netra ! Hag e tremenas dre vro Benjamin ha ne gavent ket. ⁵Hag int oc'h erruout e bro Souf, ha Saoul da lavarout d'ar paotr a oa gantañ : "Deomp war hor c'hiz, gant aon na vefe ken spered va zad gant an azenezed, met nec'het ganimp". ⁶Hag e lavaras dezhañ : "Bez' ez eus un den-Doue er gêr-mañ, un

den brudet ; kement a lavar a c'hoarvez. Neuze 'ta, comp d'e gaout ; marteze e tisklêrio deomp hon hent, an hini hon eus da vont gantañ".

⁷Hag e lavaras Saoul d'e baotr : "Ac'hanta ! Deomp ! Met petra a gasimp d'an den-se ? Bara, n'eus ken en hor pakadoù ; donezon ebet da gas d'an den-a-Zoue. Petra hon eus ?" ⁸Hag ez adkrogas ar paotr da respont da Saoul o lavarout : "Bez' em eus em dorn ur c'hard shekel arc'hant a roin d'an den-a-Zoue a zisklêrio deomp hon hent". ⁹Gwechall en Israel eo evel-hen e lavared pa-z aed da c'houlennata Doue : "Deus ! Eomp da gaout ar gweler", rak ar profed a hiziv a veze galvet gwechall gweler. ¹⁰Hag e lavaras Saoul d'e baotr : "Mat a lavarez ! Deus ! Eomp !" Hag ez ejont d'ar gêr ma oa enni an den-a-Zoue.

¹¹Edont o pignat da grec'h kêr pa gavjont merc'hed yaouank o tont da buñsañ dour, hag e lavarjont dezho : "Hag-eñ emañ aze ar gweler ?" ¹²Hag i da respont dezho o lavarout : "Emañ aze dirazout. Hast bremañ, rak hiziv eo deuet e kêr : bez' ez eus ur sakrifis hiziv evit ar bobl war an uhelenn. ¹³En ur erruout e kêr, diouzhtu e kavot anezhañ a-raok ma pigno d'an uhelenn evit ar pred ; ne zebro ket an dud ken na vo erruet ha ken n'en devo benniget ar sakrifis, goude-se e tebro ar gouvidi. Neuze 'ta, kit war-grec'h davetañ, hiziv e kavot anezhañ".

¹⁴Hag i da bignat e kêr. Erruet e oant e kreiz-kêr, ha setu Samouel o tont war-arbenn dezho en ur bignat d'an uhelenn.

¹⁵An Aotrou en devoa graet un diskuliadenn ouzh skouarn Samouel un devezh a-raok ma teuas Saoul, en ur lavarout : ¹⁶"D'ar c'houlz-mañ arc'hoazh e kasin dit un den eus bro Benjamin, hag hen oleviñ a ri da rener war va Fobl Israel, hag e salvo va Fobl diouzh dorn ar Filistiz, rak gwelet em eus va Fobl : deuet eo he garmadeg betek ennon". ¹⁷Ha Samouel a welas Saoul, hag an Aotrou a lavaras dezhañ : "Setu an den a lavaran dit ; eñ a c'houarno va fobl".

¹⁸Hag e tostaas Saoul ouzh Samouel betek kreiz dor-kêr, hag e lavaras : "Disklêr eta din pelec'h emañ ti ar gweler". ¹⁹Hag e respontas Samouel da Saoul : "Me eo ar

9, 8 ur shekel (pe ar sikl e Mezopotamia) a zo 11, 424 grammad.

gweler. Pign em raok da santual ar menez, hag e tebrot ganin hiziv, ha da adkas a rin arc'hoazh, ha kement a zo ez kalon a zisklêrin dit. ²⁰Evit an azezed kollet ganit hiziv 'zo tri deiz, ne lakai ket da galon ganto : kavet int. Met da biv emañ holl draoù prizius Israel, mar n'eo ket dit ha da holl diegezh da dad ?" ²¹Hag e respontas Saoul o lavarout : "Daoust ha n'on ket eus Benjamin, unan eus bihanañ meuriadoù Israel, ha va c'herentiez, an hini vihanañ eus holl gerentiezhioù rummadoù Benjamin ? Perak e lavarez din komzoù evel-se ?"

²²Hag e kemeras Samouel Saoul hag e baotr hag o c'hasas d'ar sal, hag e roas dezho ur plas e penn ar gouvidi, hag e oant war-dro tregont den. ²³Hag e lavaras Samouel d'ar c'heginer : "Ro al lod am boa roet dit en ur lavarout : Lak-eñ ez kichen". ²⁴Hag e savas ar c'heginer ar skoaz ha kement a oa ganti, a lakaas dirak Saoul. Hag e lavaras Samouel : "Sed ar pezh a van ! Laka dirazout, debr ! Evit an emgav ez eo bet miret dit". Hag e lavaras : "Ar bobl am eus galvet". Hag e tebras Saoul gant Samouel en deiz-se.

²⁵Hag e tiskennjont eus an uhelenn e kêr. Hag e komzas Samouel gant Saoul war an doenn.

²⁶Hag abred, pa savas ar gouloù-deiz, e c'halvas Samouel Saoul war an doenn en ur lavarout : "Sav ! Ma kimiadin diouzhit". Hag e savas Saoul, hag ez ejont o-daou, eñ ha Samouel, er-maez.

²⁷Edont o tiskenn eus penn-kêr, ha Samouel da lavarout da Saoul : "Lavar d'ar paotr tremen en hor raok". Hag e tremenas. "Ha te, chom bremañ, hag e rin dit klevout komz Doue".

Saoul olevet.

10 ¹Hag e kemeras Samouel ur vuredad eoul, hag e skuilhas anezhi war e benn, hag e pokas dezhañ en ur lavarout : "An Aotrou Doue, gant an eoul-mañ a sakr ac'hanout evel priñs war e bobl Israel. Te eo a vo o c'houarn pobl an Aotrou hag a denno anezho diouzh daouarn o enebourien tro-war-dro. Ha sed aze ar sin a ziskouez en deus an Aotrou da olevet war e hêrezh evel rener : ²Pa guitai hiziv a-

9, 10 Rama eo ar gêr.

ziouzhin, e kavi daou zen, e-kichen bez Rahel, e tiriad Benjamin, a lavaro dit : "Kavet hon eus an azenezed e oas aet da glask. Dilezet en deus da dad afer an azenezed, met nec'het eo ganeoc'h hag e lavar : Petra a rin evit va mab ?" ³Hag e kendalc'hi alese, ha pelloc'h ez errui betek Dervenn Tabor, hag en em gavo ganit tri den o pignat etrezek Doue da Vetel, unan o tougen tri menn, unan o tougen teir dorzh vara, hag unan o tougen ur c'hroc'henad gwin, ⁴hag e heto dit peoc'h en ur reiñ dit div varaenn a zegemeri eus o dorn. ⁵Ha goude ez errui war Run Doue, hag enno o deus ar Filistiz, gedourien. En ur erruout eno e kêr, e kouezhi war ur vandenn brofeded o tiskenn eus an uhelenn, en o raok telenn, taboulin, fleüt ha lourenn, hag o tiouganañ. ⁶Hag e strinko warnout Spered an Aotrou, hag e tiougani ganto, hag e vi troet en un den all. ⁷Ha setu, pa vo deuet ar sinoù-se dit, e ri ar pezh az po galloud da ober : Doue a vo ganit. ⁸Diskenn a ri em raok betek Gilgal, hag e tiskennin betek ennout evit ober holokostoù ha kinnig aberzhoù a beoc'h. Seizh deiz e c'hortozio, ken na zeuin betek ennout, hag e teskin dit petra ober". ⁹Kerkent ha m'en devoa troet e gein evit mont digant Samouel, e voe cheñchet gant Doue ; ur galon all a voe dezhañ. Hag e c'hoarvezas an holl sinoù en deiz-se. ¹⁰War ar Run e oant oc'h erruout, hag ur vandenn brofeded war-arbenn dezhañ, pa strinkas warnañ Spered Doue, hag e tiouganas en o zouez. ¹¹Hag an holl re hen anaveze diagent a welas e oa e-mesk ar brofeded o tiouganañ ; hag e lavaras an dud an eil d'egile : "Petra en deus mab Kis ? Hag-eñ emañ Saoul e-touez ar brofeded ivez ?" ¹²Hag e respontas un den alese o lavarout : "Ha piv eo o zad ?" Setu perak eo deuet ar c'hreñn-lavar : "Hag-eñ emañ Saoul e-touez ar brofeded ivez ?" ¹³Ha p'en devoe echuet da ziouganañ, ez eas d'an uhelenn. ¹⁴Hag e lavaras contr Saoul dezhañ ha d'e baotr : "Pelec'h e oac'h aet ? Hag e lavaras : "Da glask an azenezed ; gwelot hon eus ne oa netra, hag ez omp aet da gaout Samouel". ¹⁵Hag e lavaras contr Saoul : "Kont eta deomp petra en deus lavaret deoc'h Samouel".

10, 4 hag e heto dit peoc'h : heb. az saludo.

10, 7 ar pezh az po galloud da ober : heb. ar pezh a gavo da zorn.

¹⁶"Disklêriet en deus deomp e oa kavet an azenezed". Met evit afer ar rouantelezh, ne gontas ket dezhañ ar pezh en devoa lavaret Samouel.

¹⁷Galvet en devoa Samouel ar bobl davet an Aotrou e Maspá. ¹⁸Hag e lavaras da vugale Israel : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Savet em eus Israel eus an Egipt, ho tennet diouzh dorn an Egiptiz ha diouzh dorn an holl rouantelezhioù a oa ouzh ho mac'homañ.

¹⁹Hag hiziv e tisprizit ho Toue en deus ho salvet eus an holl reuzioù hag enkrezioù, o lavarout dezhañ : "Ur roue a lakai warnomp. Ac'hanta ! En em zalc'hit dirak an Aotrou dre veuriad ha dre viliadoù".

²⁰Hag e reas tostaat Samouel holl veuriadoù Israel, hag e voe tapet meuriad Benjamin. ²¹Hag e reas tostaat meuriad Benjamin dre gerentiezh, hag e voe tapet kerentiezh Matri, hag e voe tapet Saoul, mab Kis hag e voe klasket, ha ne voe ket kavet. ²²Hag e voe goulennataet c'hoazh an Aotrou : "Ha deuet 'zo amañ c'hoazh un den ?" Hag e lavaras an Aotrou : "En em guzhat a ra e-mesk ar pakadoù". ²³Hag e redjont d'e gerc'hat alese, hag hemañ, en e sav e-kreiz ar bobl, a oa uheloc'h eget an holl dud : adalek e skoaz e oa uheloc'h. ²⁴Hag e lavaras Samouel d'an holl dud : "Gwelout a rit an hini en deus dibabet an Aotrou ? N'eus ket eveltañ e-touez ar bobl a-bezh !" Hag e teredas an holl dud, hag e lavarjont : "Bevet ar roue !"

²⁵Hag e lavaras Samouel d'an dud gwirioù ar rouantelezh, hag o skrivas e-barzh ul levr, a lakaas dirak an Aotrou. Hag e kasas Samouel an holl dud, pep hini d'ar gêr.

²⁶Ha Saoul a yeas d'ar gêr, e Gabaa, hag ez eas gantañ ar re gadarn en devoa gounezet Doue o c'halon. ²⁷Met tud a netra a lavaras : "Penaos hor savetaio hemañ ?" Hag o devoe tispriz outañ ha ne gasjont ket dezhañ a brofoù. Eñ avat a oa dilavar.

Tud Iabes dieubet.

11 ¹Hag e pignas Nahash an Amoniad, hag e kampas e-kichen Iabes-Galaad ; hag e lavaras holl dud Iabes da Nahash : "Diviz ganimp un emglev, hag e vimp ez servij".

²Hag e lavaras dezho Nahash an

10, 20 tapet : dre ar sord.

10, 26 gounezet : heb. skoet.

Amoniad : "Evel-hen e tivizin ganeoc'h : toullañ deoc'h-holl al lagad dehou, ha lakaat evel-se un dismegañs war Israel a-bezh".³ Hag e lavaras dezhañ Kozhidi laves : "Lez ganimp seizh deiz, hag e kasimp kannaded da holl diriad Israel, ha ma ne vez den d'hor salviñ ez aimp davedout".⁴ Hag ez erruas ar gannaded e Gabaa-Saoul, hag e lavarjont ar c'homzoù-se ouzh divskouarn an dud. Hag e savas an holl dud o mouezh en ur ouelañ.

⁵Ha setu Saoul o tont a-dreñv an oc'hen eus ar park ; hag e lavaras Saoul : "Petra o deus an dud da ouelañ ?" Hag e voe kontet dezhañ afer tud laves. ⁶Hag e strinkas Spered Doue war Saoul pa glevas an drase. Hag ez entanas e gounnar, meurbet. ⁷Hag e kemeras ur yevad oc'hen hag o didamm, hag o c'hasas dre holl diriad Israel, dre ar gannaded, en ur lavarout : "An hini ned ay ket war-lerc'h Saoul ha war-lerc'h Samouel, setu pezh a vo graet d'e oc'hen !" Hag e kouezhas spont an Aotrou war an dud hag e teredjont evel un den. ⁸Hag e voent niveret e Bezek. Hag e voe bugale Israel tri c'hant mil, ha tud Youda tregont mil. ⁹Hag e lavarjont d'ar gannaded a oa deuet : "Evel-hen e komzot ouzh tud laves/Galaad : Arc'hoazh ho po silvidigezh pa vo tomm an heol". Hag ez eas ar gannaded da reiñ ar c'heloù da dud laves, a voe laouen. ¹⁰Hag e lavaras tud laves : "Warc'hoazh ez aimp davedoc'h, hag e reot deomp kement a vo mat ouzh ho taoulagad".

¹¹Hag antronoz e lakaas Saoul an dud e teir rann, hag ez eas dre greiz ar c'hamp, da-geñver beilh ar beure, hag e voe skoet war Amon betek tommder an deiz. Ar re a vanas a yeas a-strew ; ne vanas ket anezho daou a-gevret.

¹²Hag e lavaras an dud da Samouel : "Piv a lavare : Saoul a renfe warnomp ? Deroit an dud-se hag o lakaimp d'ar marv". ¹³Hag e lavaras Saoul : "Ne vo lakaet den ebet d'ar marv hiziv rak hiziv en deus graet an Aotrou silvidigezh en Israel". ¹⁴Hag e lavaras Samouel d'an dud : "Deuit ! Eomp betek Gilgal hag e nevesaimp eno ar rouantelezh". ¹⁵Hag ez eas an holl dud betek Gilgal d'ober roue eno Saoul dirak an Aotrou, e Gilgal. Hag e voe graet eno peoc'h-aberzhoù dirak an Aotrou. Hag o

11, 11 an dud : ar soudarded.

12, 3 e olevad : ar roue.

devoe levenez eno Saoul hag holl dud Israel, ken o devoe.

Kimiad Samouel.

12¹Hag e lavaras Samouel da Israel a-bezh : "Selaouet em eus ouzh ho mouezh evit kement a lavarec'h din, hag em eus lakaet ur roue da ren warnoc'h".²Bremañ avat, ar roue-se a gerzho en ho raok. Me a zo kozh, kabac'h ; va mibien a zo en ho touez, ha me am eus kerzhet en ho raok ez yaouank betek hiziv. ³Setu me amañ : tamallit-me dirak an Aotrou ha dirak e olevad. Ejen piv am eus kemeret ? Azen piv am eus kemeret ? Piv am eus gaouet ? Piv am eus gwasket ? Diouzh dorn piv em eus kemeret un donezon, evit serriñ va daoulagad warnañ ? Prest on da rentañ".⁴Hag e lavarjont : "N'ec'h eus nag hor gaouet, nag hor gwasket, na kemeret diouzh dorn den netra".⁵Hag e lavaras dezho : "Test eo an Aotrou enep deoc'h, ha test e olevad hiziv : ne gavit em dorn mann ebet !" Hag e lavarjont : "Test !"

⁶Hag e lavaras Samouel d'an dud : "An Aotrou en deus labouret gant Moizez ha gant Aaron, hag en deus savet ho hendadoù eus bro Egipt. ⁷Ha bremañ, en em zalc'hit amañ, m'ho parnin dirak an Aotrou a-zivout holl vadoberoù an Aotrou, a reas evidoc'h hag evit ho tadoù. ⁸Pa zeuas Jakob eus an Egipt, ha pa c'harmas ho tadoù etrezek an Aotrou, e kasas an Aotrou Moizez hag Aaron, a dennas ho tadoù diouzh an Egipt hag o diazezas el lec'h-mañ. ⁹Met ankounac'haat a rejont an Aotrou, o Doue, o gwerzhas e dorn Sisera, penngadour lu Asor, hag e dorn ar Filistiz hag e dorn roue Moab, a rae brezel dezho.

¹⁰Hag i da c'harminñ etrezek an Aotrou en ur lavarout : "Pec'het hon eus, dilezet hon eus hon Aotrou ha servijet Baalou hag Astarotoù. Met bremañ, tenn ac'hanomp diouzh dorn hon enebourien, ha da servijout a raimp". ¹¹Hag e kasas an Aotrou Jerobaal, Bedan, Jefta, Samouel a dennas ac'hanoc'h diouzh dorn hoc'h enebourien a-ziwar-dro, hag e chomjoc'h e surentez. ¹²Ha pa weljoc'h e oa Nahash, roue Bugale Amon, o tont warnoc'h, ho poa lavaret din : "Nann ! Met ur roue a reno warnomp", goude ma-z eo an Aotrou,

12, 11 Jerobaal : Gedeon (lesanv) kv Barn. 6, 32.

ho Toue, ho roue. ¹³Ha bremañ, setu ar roue hoc'h eus dibabet, goulnnet ! Lakaet en deus an Aotrou ur roue warnoc'h.

¹⁴Gant ma toujot an Aotrou, ouzh e servijout, o sentiñ ouzh e vouezh ha nann o tiseniñ ouzh urzhioù an Aotrou, met o vezañ, c'hwi hag ar roue a ren warnoc'h, war-lerc'h an Aotrou, ho Toue ! ¹⁵Met ma ne selaouit ket mouezh an Aotrou, ma tisentit ouzh urzhioù an Aotrou, e vo dorn an Aotrou warnoc'h evel war ho tadou.

¹⁶Bremañ c'hoazh, en em zalc'hit amañ, hag e welot an dra veur ez a an Aotrou d'ober dirak ho taoulagad. ¹⁷Hag-eñ n'eo ket eost ar gwinih hiziv ? Ez an da bediñ an Aotrou, hag e roio kurun ha glav, hag e vo anat deoc'h, o welout se, pebezh fallagriez vras hoc'h eus graet ouzh daoulagad an Aotrou, o c'houlenn evidoc'h ur roue !" ¹⁸Hag e pedas Samouel an Aotrou, hag e roas an Aotrou kurun ha glav en deiz-se. ¹⁹Hag o devoe aon an holl dud, meurbet, rak an Aotrou ha rak Samouel. Hag e lavaras an holl dud da Samouel : "Ped an Aotrou, da Zoue evit da servijerien, ma na varvimp ket ! Adlakaet hon eus war hon holl bec'hedoù, ar fallagriez, o c'houlenn evidomp ur roue".

²⁰Hag e lavaras Samouel d'an dud : "Bezid dizaon : graet hoc'h eus an holl droug-mañ, met na guitait ket a-ziwar-lerc'h an Aotrou.

²¹Servijit an Aotrou a holl galon, kuit da ziankañ war-lerc'h netraoù ha na servijont ket ha na savetaont ket, rak didalvez ez int.

²²Ne zilezo ket an Aotrou e Bobl, en abeg d'e anv bras, peogwir e fellas d'an Aotrou ober ganeoc'h e Bobl. ²³Evidon-me, pell diouzhin a bec'hiñ e-keñver an Aotrou en ur baouez da bediñ evidoc'h ! Desket em eus deoc'h an hent mat hag eeun. ²⁴Doujit an Aotrou ha servijit anezhañ ez-leal a holl galon. Gwelit na pegen bras en deus graet en ho keñver ! Ma rit an droug, c'hwi pe ho roue, ez eot da get !"

Israel gwasket gant ar Filistiz.

13 ¹Abaoe ur bloaz e oa Saoul o ren ; daou vloaz en devoa renet Israel, ²pa zibabas Saoul tri mil Israelad, hag e voe gant Saoul daou vil e Mac'hmas war menezioù Betel, ha mil gant Jonatan e Gabaa-Benjamin, ha

12, 15 dorn an Aotrou warnoc'h : evit ho kastizañ.

12, 17 eost ar gwinih : ur mare ma ne vez morse glav.

memorant ar bobl a voe kaset pep hini d'e deltenn. ³Hag e tornas Jonatan ur bagad Filistiz, a oa e Gabaa, hag e klevas se ar Filistiz ; ha Saoul a reas seniñ ar c'horn-boud dre ar vro a-bezh, en ur lavarout : "Ra glevo an Hebreiz !" ⁴Hag Israel a-bezh a glevas lavarout : "Dornet en deus Saoul ur bagad Filistiz, hag ez eo deuet flærius Israel evit ar Filistiz". Hag en em gevredas an dud war-lerc'h Saoul e Gilgal.

⁵Hag ar Filistiz en em vodas evit ober brezel da Israel : tregont tri mil karr, c'hwec'h mil marc'heg, ha tud evel an traezh war aod ar mor, ken niverus ! Hag int da bignat ha da gampiñ e Mac'hmas, ouzh Reter Betaven. ⁶Ha tud Israel en em welas er gwask, rak enket e oa ar bobl ; hag en em guzhe an dud e kevioù, e faoutennoù, e-mesk ar reier, e riboulou, e puñsoù. ⁷Hebreiz o devoa treuzet ar Yordan evit bro Gad ha Galaad.

Ha Saoul a oa c'hoazh e Gilgal ; an holl dud a sponte ouzh e heul. ⁸Gortoz a reas seizh deiz an emgav gant Samouel, ha ne zeue ket Samouel da c'hGilgal, hag e yae an dud a-stlabez a-zigantañ. ⁹Hag e lavaras Saoul : "Degasit din holokost ha peoc'h-aberzhoù". Hag e reas an holokost.

¹⁰Hag evel ma echue d'ober an holokost, e teuas Samouel ; hag ez eas Saoul war-arbenn dezhañ d'e saludiñ. ¹¹Hag e lavaras Samouel : "Petra ac'h eus graet ?" Hag e lavaras Saoul : "Pa welen ez ae a-stlabez an dud a-ziganin, ha n'errues ket d'an emgav d'an deiziad, hag e oa ar Filistiz dastumet e Mac'hmas, ¹²em eus lavaret : Bremañ-souden e tiskeno ar Filistiz warnon da c'hGilgal, ha dremm an Aotrou n'am eus ket habaskaet ! Hag em eus kemeret warnon ober an holokost".

¹³Hag e lavaras Samouel da Saoul : "Diboell out bet ! N'ec'h eus ket miret gourc'hemenn an Aotrou, da Zoue, en devoa kemennet dit. Diazezet en dije an Aotrou da rouantelezh war Israel da viken, ¹⁴met bremañ, ne bado ket da rouantelezh : klasket en deus an Aotrou evitañ un den hervez e galon, hag en deus kemennet an Aotrou e vefe rener war e bobl, peogwir n'ec'h eus ket miret an urzhioù a ro dit an Aotrou".

¹⁵Hag e savas Samouel, hag e pignas eus

13, 1 ren a rae abaoe daou vloaz met ne oa nemet bloaz abaoe ma oa bet olevet.

13, 10 d'e saludiñ : pe d'e vennigañ.

Gilgal etrezek Gabaa Benjamin. Hag e kontas Saoul an dud en em gave gantañ : war-dro c'hwech kant den.

¹⁶Ha Saoul, gant Jonatan, e vab, hag an dud en em gave ganto, a chomas e Gabaa Benjamin, hag ar Filistiz a gampe e Mac'hmas.

¹⁷Hag e teuas an argaderien eus kamp ar Filistiz : teir rann. Ur rann a droas war hent Efra, war-du bro Soual ; ¹⁸ur rann a droas war hent Betoron, hag ur rann a droas etrezek an harzoù a sell, a-us da draonienn ar Seboim, war-du ar gouelec'h.

¹⁹Ha gov ebet ne gaved en Israel a-bezh, rak, - a lavare ar Filistiz- gant na ray ket an Hebreed klezeier na goafioù ! ²⁰Hag e tiskenne Israel a-bezh da gaout ar Filistiz evit lemman pep hini e soc'h, pe e bigell, pe e vouc'hal, pe e goultr. ²¹Hag e veze lemnet, evit ur 'fim' ur soc'h, pe ur bigell, pe un tridant, pe ur vouc'hal ha beget ur broud. ²²Met da zevezh an emgann ne veze kavet na kleze na goaf e dorn an holl dud a oa gant Saoul ha Jonatan ; kavet e veze hepken gant Saoul ha Jonatan, e vab.

²³Hag e oa aet ur rakward a Filistiz da ode Mac'hmas.

Trec'h Jonatan.

14 ¹Hag un devezh e lavaras Jonatan, mab Saoul, d'ar floc'h a zouge e armoù : "Deus ! Treuzomp betek gward ar Filistiz a zo en tu all, a-hont". Met d'e dad ne gontas ket se. ²Saoul a rae e chomlec'h e dibenn Gabaa dindan ar c'hreunadezenn a oa e Migron, ha tud a oa gantañ, war-dro c'hwech kant den. ³Ahias, mab Ac'hitob, breur Ichabod, mab Pineas, mab Heli, beleg an Aotrou e Silo, a zouge an efod, hag an dud ne ouient ket e oa aet kuit Jonatan.

⁴An ode a glaske Jonatan tremen da gaout gward ar Filistiz, he devoa un dant roc'h eus un tu hag un dant roc'h eus an tu all ; anv unan a oa 'Boses' hag anv egile 'Sene'.

⁵Un dant a oa a-sav-sonn ouzh an hanternoz, a-dal da Vac'hmas, hag egile ouzh ar c'hreisteiz, a-dal da C'habaa. ⁶Hag e lavaras Jonatan d'ar floc'h a zouge e armoù : "Kae ! Treuzomp betek gward an

13, 20 diasur eo anv ar binvioù.

13, 21 ur 'fim' a c'hell bezañ ur moneiz.

14, 3 a zouge an efod : a oa beleg-bras.

14, 6 gant kalz pe gant nebeut, pe : war galz pe war nebeut.

diamdroc'hidi-se. Marteze e labouro an Aotrou evidomp, rak n'en deus an Aotrou harz ebet evit trec'hiñ gant kalz pe nebeut".

⁷Hag e lavaras dezhañ e zouger-armoù : "Gra kement a zo ez kalon ! War-raok ! Setu ma-z on ganit a-greiz-kalon !" ⁸Hag e lavaras Jonatan : "Emaomp o vont da dreuziñ da-geñver an dud-se ha d'en em zizoleiñ dezho. ⁹Ma lavaront deomp : Arsav, ken n'erruimp ganeoc'h, ec'h arsavimp pik hep mont war-raok daveto ; ¹⁰met ma lavaront : Deuit davedomp, ez aimp, rak o lakaat a ra an Aotrou en hon dorn : se a vo evidomp ur sin".

¹¹Hag en em ziskouezjont o-daou da ward ar Filistiz, hag e lavaras ar Filistiz : "Setu Hebreed o tont er-maez eus an toulloù ma oant kuzhet enno". ¹²Hag e komzas soudarded ar gward ouzh Jonatan hag ouzh e zouger-armoù o lavarout : "Deuit davedomp, hag e roimp da c'houzout deoc'h un dra". Hag e lavaras Jonatan d'e zouger-armoù : "Deus war va lerc'h : o lakaat a ra an Aotrou e dorn Israel". ¹³Hag e pignas Jonatan war e grabanoù, e zouger-armoù a-dreñv dezhañ. Hag e kouezhe ar Filistiz dirak Jonatan ha dirak e zouger-armoù, o lakae d'ar marv war e lerc'h.

¹⁴Hag evit o zaol kentañ e voe skoet gant Jonatan hag e zouger-armoù war-dro ugent den, war un hanter devezh-arat bennak.

¹⁵Hag ur spouron a voe er c'hamp, er vro hag e-touez an holl dud ; ar warded hag an argaderien a voe spontet ivez, hag e krenas an douar hag e voe ur spont-Doue.

¹⁶Hag e welas gedourien Saoul e Gabaa Benjamin e oa an engroez o teuziñ hag o vont amañ hag ahont. ¹⁷Hag e lavaras Samouel d'an dud a oa gantañ : "Kontit an dud, da welout piv a zo aet a-ziganimp". Hag e voe kontet, hag e vanke Jonatan hag e zouger-armoù. ¹⁸Hag e lavaras Saoul da Ahias : "Tosta Arc'h Doue, rak bez' e oa Arc'h Doue, en deiz-se, gant bugale Israel.

¹⁹Hag e-keit ha ma komze Saoul gant ar beleg, ar mesk, e kamp ar Filistiz, a yae war-gresk. Hag e lavaras Saoul d'ar beleg : "Souz da zorn !"

²⁰Hag e stollas Saoul an holl dud a oa gantañ, hag ez ejont d'an emgann, hag e oa kleze an eil war egile : ur fuilhaded vras-

14, 13 war e grabanoù : war e zaouarn ha war e dreid.

14, 14 un hanter devezh-arat : aradur ur c'houblad en ur park.

14, 15 ur spont-Doue : ur spont bras.

meurbet. ²¹Hag an Hebreed a oa gant ar Filistiz abaoe ur pennad, hag e oa pignet ganto en o c'hamp, a-ziwar-dro, hag int da vont gant Israel, gant Saoul ha Jonatan. ²²Hag an holl dud eus Israel en em guzhe war menez Efraim, o klevout e tec'he ar Filistiz, en em stagas, int ivez, war o lerc'h d'an emgann. ²³Hag e roas an trec'h an Aotrou, en deiz-se, da Israel, hag ez eas an emgann en tu-hont eus Betaven.

²⁴Met tud Israel a oa divi en deiz-se. Ul le en devoa graet Saoul evit ar bobl en ur lavarout : "Milliget an den a zebro bara ac'hann d'an abardaeg, ken na vin veñjet eus va enebourien !" Ha n'en devoa tañvaet nikun a vara. ²⁵Hag an holl vroidi a oa aet er c'hoadoù, hag e oa mel war c'horre an douar. ²⁶Aet e oa eta an holl dud er c'hoadoù, hag e rede ar mel, met den ne gase e zorn d'e c'henou, rak doujañ a rae an dud al ledoued.

²⁷Met Jonatan, - ha n'en devoa ket klevet le e dad evit an dud - a gasas penn e vazh a oa en e zorn, en soubas en un direnn vel, hag a zerenas e zorn d'e c'henou ; hag e sklæraas e zaoulagad. ²⁸Hag e komzas un den eus ar bobl o lavarout : "Touet en deus da dad evit an dud, o lavarout : Milliget ra vo an hini a zebro boued hiziv, kaer o deus bezañ divi an dud". ²⁹Hag e lavaras Jonatan : "Trubuilhañ a ra va zad ar vro. Sellit pegen sklæra eo va daoulagad abaoe 'm eus tañvaet an tamm mel-mañ ! ³⁰Mar he dije debret hiziv ar bobl preizh hec'h enebourien he deus kavet, e vije bet, a-benn bremañ, brasoc'h an trec'h war ar Filistiz !"

³¹Skoet e voe, en deiz-se, war ar Filistiz eus Mac'hmas da Aialon, met skuizh e voe an dud meurbet. ³²Hag e lammas ar bobl war ar preizh, o tapout deñved, saout, leueoù, a voe lazhet war an douar, hag e tebras an dud gant ar gwad. ³³Hag e voe roet keloù da Saoul ha lavaret dezhañ edo ar bobl o pec'hñ e-keñver an Aotrou en ur zebriñ gant gwad. Hag e lavaras : "Treitourien ac'hanoc'h ! Ruilhit betek ennon hiziv ur maen bras". ³⁴Hag e lavaras Saoul : "En em strewit e-mesk an dud ha lavarit dezho : Degasit din, hemañ e ejen, hennezh e zañvad, hag o aberzhit amañ, hag e tbroet hep pec'hñ enep an Aotrou en ur zebriñ gant ar gwad". Hag e kasas an

14, 32 gant ar gwad : pe e-kichen ar gwad.

holl dud pep a ejen 'n ere e stag, en noz-se, hag e voent sakrifiet eno. ³⁵Hag e savas Saoul un aoter d'an Aotrou : ar wech kentañ e oa ma savas un aoter d'an Aotrou. ³⁶Hag e lavaras Saoul "Diskennomp war-lerc'h ar Filistiz, da noz, hag o freizhatomp betek gouloù-deiz, ha na lezomp diouto den ebet". Hag e lavarjont : "Kement a vezo mat ouzh da zaoulagad da vezo graet !" Hag e lavaras ar beleg : "Tostaomp amañ da gaout Doue". ³⁷Hag e c'houlennas Saoul digant Doue : "Hag-eñ e tiskennin war-lerc'h ar Filistiz, e lakai anezh e dorn Israel ?" Met ne roas ket respont dezhañ en deiz-se. ³⁸Hag e lavaras Saoul : "Tostait amañ, holl briñsed ar bobl, da c'houzout ha da welout petore pec'hed a zo bet hiziv ; ³⁹rak, - bevet an Aotrou, salver Israel ! - nag e vefe hemañ e Jonatan, va mab, mervel a ray !" Den ne respontas dezhañ, eus an holl dud.

⁴⁰Hag e lavaras da Israel a-bezh : "C'hwi a vo en tu-mañ, ha me, gant Jonatan, va mab, a vo en tu all". Hag e lavaras an dud da Saoul : "Ar pezh a vo mat ouzh da zaoulagad a ri". ⁴¹Hag e lavaras Saoul d'an Aotrou : "Doue Israel, ro an Toumim !" Hag e voe kemeret Jonatan ha Saoul, hag an dud a guitaas. ⁴²Hag e lavaras Saoul : "Ra vo tennet etrezon-me ha Jonatan, va mab !" Hag e voe tapet Jonatan.

⁴³Hag e lavaras Saoul da Jonatan : "Disklêr din petra ac'h eus graet". Hag e roas kont dezhañ Jonatan o lavarout : "Tañvaet em eus gant penn ar vazh a oa em dorn un tamm mel. Prest on da vervel !" ⁴⁴Hag e lavaras Saoul : "Evel-hen da raio Doue, hag evel-hont ouzhpenn, ma ne varvez ket, Jonatan !" ⁴⁵Hag e lavaras an dud da Saoul : "Daoust ha Jonatan a varvo, eñ hag en deus graet un trec'h ken bras evit Israel ? Biken ! - Bevet an Aotrou ! - Ne gouezho blevenn ebet eus e benn d'an douar, rak gant an Aotrou en deus graet se hiziv". Hag e tasprenas ar bobl Jonatan ha ne varvas ket.

⁴⁶Hag e tistroas Saoul eus mont war-lerc'h ar Filistiz ; hag ar Filistiz a yeas d'ar gêr.

⁴⁷Ha Saoul, p'en devoe ar rouantelezh war Israel, a vrezelekaas tro-war-dro enep e holl enebourien : Moab, Bugale Amon, Edom, rouaned Soba ha Filistiz, ha dre-holl m'en em droe e trec'he. ⁴⁸Ober a reas

14, 37 priñsed : heb. mein-korn.

taolioù kaer hag e pilas Amalek hag e saveteas Israel diouzh dorn o skraperien.

⁴⁹Hag e voe Bugale Saoul : Jonatan, Isui ha Melkisoua ; hag anv e ziv verc'h, anv an hini henañ, Merob hag anv an hini yaouankañ, Mic'hol. ⁵⁰Hag anv gwreg Saoul a oa Ac'hinoam, merc'h Akimaas ; hag anv penngadour e lu, Abner, mab Ner, contr Saoul. ⁵¹Kis, tad Saoul, ha Ner, tad Abner, a oa mibien da Aviel.

⁵²Hag e voe brezelioù garv enep ar Felistiz, holl deizioù Saoul. Ha pa wele Saoul un den bennak kadarn, ur soudard bennak, hen dec'halve davetañ.

Brezel enep Amalek. Saoul distaolet.

15 ¹Hag e lavaras Samouel da Saoul : "Va c'haset en devoa an Aotrou d'az oleviñ evel roue war va fobl Israel. Ha bremañ, selaou mouezh, komzoù an Aotrou. ²Evel-hen e komz Aotrou an Armeoù : Ez an da gounaat ar pezh en devoa graet Amalek da Israel, ar pezh a lakaas dezhañ war an hent pa bigne eus an Egipt. ³Bremañ, kae ! Hag e skoï war Amalek, hag ec'h anaouei holl bezh en deus hep kaout truez outañ, o lakaat d'ar marv gwazed, maouezed, bugale, magadenned, oc'hen, deñved, kañvaled hag ezen".

⁴Hag e c'halvas Saoul ar bobl hag o niveras e Telem : daou c'hant mil troadeg, ha dek mil den eus Youda. ⁵Hag ez erruas Saoul betek kêr Amalek, hag e lakaas ur ged e-kichen ar froud. ⁶Hag e lavaras Saoul da dud Ken : "It kuit ! Diskennit a-greiz Amalek, pe e pakan ac'hanoc'h ganto ; rak graet ho poa gras da holl vugale Israel pa bignent eus an Egipt". Hag ez eas kuit Keniz eus ti Amalek.

⁷Hag e skoas Saoul war Amalek adalek Hevila, pan erruer e Sour, rag-enep d'an Egipt. ⁸Hag e tapas Agag, roue Amalek, bev ; hag an holl dud a anaouegas gant barvenn ar c'hleze. ⁹Met espernet e voe, gant Saoul hag e dud, Agag hag ar pep gwellañ eus an deñved, eus ar saout, eus al loened lart, eus an oaned, ha kement tra mat a oa ; ha n'oullent ket o anaoueiñ ; met kement tra a oa dister ha divalav a voe anaouecet.

¹⁰Hag e komzas an Aotrou ouzh Samouel o lavarout : ¹¹"Keuz am eus a vezañ lakaet da ren Saoul evel roue : distroet eo diwar

va lerc'h ; va c'homzoù n'en deus ket sevenet". Kounnar en devoe Samouel, hag e c'harmas etrezek an Aotrou e-pad an noz.

¹²Hag e savas Samouel war-arbenn da Saoul diouzh ar beure. Hag e voe roet keloù da Samouel o lavarout : "Aet eo Saoul d'ar C'harmel ; savet en deus eno ur c'houn-trec'h, hag ez eo adtrement hag ez eo diskennet da c'hGilgal". ¹³Hag ez eas Samouel da gaout Saoul. Hag e lavaras dezhañ Saoul : "Benniget out gant an Aotrou ! Peurc'hraet em eus komz an Aotrou".

¹⁴Hag e lavaras Samouel : "Ha petra eo trouz an deñved-mañ ouzh va divskouarn ? Ha trouz ar saout a glevan ?" ¹⁵Hag e lavaras Saoul : "Diwar an Amalekiz ez int degaset ; espernet o deus an dud ar re wellañ eus an deñved hag eus ar saout evit o aberzhiñ d'an Aotrou, da Zoue ; ar rest hon eus anaouecet".

¹⁶Hag e lavaras Samouel da Saoul : "Paouez ! Ez an da gontañ dit ar pezh en deus lavaret an Aotrou din en noz-mañ". Hag e lavaras dezhañ : "Komz !" ¹⁷Hag e lavaras Samouel : "Evidout da vezañ dister ouzh da zaulagad da-unan, da bennrener meuriadoù Israel ez out bet olevet gant an Aotrou evel roue war Israel. ¹⁸Hag en deus da gaset an Aotrou en hent o lavarout : Kae ! hag ec'h anaouei ar bec'herien-se, an Amalekiz, hag e ri brezel dezho, ken na vint peurzistrujet. ¹⁹Perak n'ec'h eus ket sentet ouzh mouezh an Aotrou hag ez out lammet war ar preizh, oc'h ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou ?" ²⁰Hag e lavaras Saoul da Samouel : "Sentet em eus ouzh mouezh an Aotrou ; bet on dre an hent m'en deus va c'haset an Aotrou ; degaset em eus Agag, roue Amalek, hag Amalekiz am eus anaouecet. ²¹Met kemeret o deus an dud diwar ar preizh an deñved, ar saout gwellañ eus an anaouecet evit o aberzhiñ d'an Aotrou, da Zoue, e Gilgal".

²²Hag e lavaras Samouel :

"Hag-eñ eo plijet an Aotrou gant an holokostoù hag ar sakrifisoù pe gant ar sentidigezh ouzh e vouezh ?

Sentidigezh a zo gwelloc'h eget sakrifis, doujañs a zo gwelloc'h eget lard ar meot.

²³Amsentidigezh a zo ken gwazh pec'hed ha sorserezh. Ha re-fiziañs a zo ur pec'hed a idolatriezh. Dre m'ac'h

eus distaolet kuit komz an Aotrou Doue, an Aotrou Doue en deus da zistaolet kuit evel roue".

²⁴Hag e lavaras Saoul da Samouel : "Pec'het em eus, treuzet em eus urzh an Aotrou ha da gomzou. Aon am boa rak ar bobl, hag em eus selaouet ouzh o mouezh. ²⁵Met bremañ, pardon va fec'hed, distro ganin, hag ec'h azeulin an Aotrou". ²⁶Hag e lavaras Samouel da Saoul : "Ne zistroin ket ganit ; peogwir ec'h eus disprizet komz an Aotrou, da zisprizout a ray evel roue war Israel".

²⁷Hag e troas Samouel evit mont, hag e krogas Saoul e pastell e vantell, a fregas.

²⁸Hag e lavaras dezhañ Samouel : "Fregañ a ra an Aotrou rouantelezh Israel diwarnout hiziv, hag he roet en deus d'ur c'hencil dit, a zo gwelloc'h egedout.

²⁹Koulskoude Sked Israel n'eo ket gaouiat ha n'en devez ket a geuz ; n'eo ket evel un den hag en devez keuz". ³⁰Hag e lavaras Saoul : "Pec'het em eus, met bremañ ro enor din, mar plij, dirak Kozhidi va fobl ha dirak Israel ; distro ganin, hag ec'h azeulin an Aotrou, da Zoue". ³¹Hag e tistroas Samouel war-lerc'h Saoul, hag ec'h azeulas Saoul an Aotrou.

³²Hag e lavaras Samouel : "Degasit din Agag, roue Amalek". Hag e teuas davetañ Agag, laouen, hag e lavaras Agag : "Sur ! Aet eo kuit c'hwervoni ar marv !" ³³Hag e lavaras Samouel : "Evel ma-z eo bet divugaleet gwraez gant da gleze, e vo divugaleet, e-touez ar gwraez, da vamm !" Hag e tifoeltras Samouel Agag dirak an Aotrou e Gilgal. ³⁴Hag ez eas Samouel da Rama, ha Saoul a bignas d'e di e Gabaa-Saoul. ³⁵Ha ne zistroas ket Samouel da welout Saoul, betek devezh e varv, rak glac'haret e oa bet Samouel gant Saoul ; hag an Aotrou en devoa keuz a vezañ graet roue Saoul war Israel.

David olevet.

16 ¹Hag e lavaras an Aotrou da Samouel : "Betek pegoulz e talc'hi-te da ouelañ da Saoul p'am eus-me e daolet kuit evit na reno ket war Israel ? Kemer da gorn-eoul, ha kae war-raok ! Da gas a ran da di Jese a Vetlehem, rak e-touez e vibien em eus dibabet evidon-me ur roue". ²Hag e

15, 27 pastell : heb. askell.

15, 29 Sked Israel, d.l.e. an Aotrou.

lavaras Samouel : "Penaos ez in ? Ma klev se Saoul, e vin lazhet gantañ !" Hag e lavaras an Aotrou : "Un annoar a gemer ganit, hag e lavari : Evit aberzhiñ d'an Aotrou eo e teuan. ³Hag e pedi Jese d'ar sakrifis, hag e rin dit gouzout ar pezh a vo d'ober evit oleviñ evidon an hini a lavarin dit".

⁴Hag e reas Samouel ar pezh en devoa lavaret an Aotrou, hag ez eas da Vetlehem ; hag e krene Kozhidi kêr o tont d'e gaout en ur lavarout : "Gant peoc'h e teuez ?" ⁵Hag e lavaras : "Gant peoc'h ! Evit aberzhiñ d'an Aotrou e teuan. En em santelaiz, hag e teuiot ganin d'ar sakrifis". Hag e lakaas da 'n em santelaat Jese hag e vibien ; hag o fedañ a reas d'ar sakrifis.

⁶Pa antrejoñ, Samouel a welas Eliab hag e lavaras outañ e-unan : "A-dra sur ! Setu amañ dirak an Aotrou Doue, ar roue a zo da vezañ sakret gantañ !"

⁷Met an Aotrou a lavaras da Samouel : "Na sell ket ouzh e stumm nag ouzh e vent uhel, rak e zistaolet em eus. Ne sell ket Doue evel ma ra an den ; an den a sell ouzh an diavaez met an Aotrou Doue a sell ouzh ar galon". ⁸Hag e c'halvas Jese Abinadab, a lakaas da dremen dirak Samouel, a lavaras : "N'eo ket hemañ en deus dibabet an Aotrou". ⁹Hag e tremenas Jese Samma, hag e lavaras Samouel : "N'eo ket hennezh kennebeut en deus dibabet an Aotrou". ¹⁰E-giz-se e tegasas Jese e seizh mab da Samouel, met Samouel a lavaras dezhañ : "N'en deus an Aotrou dibabet hini ebet eus ar re-mañ".

¹¹Neuze e c'houlennas Samouel digant Jese : "N'eus ken a baotred ?" Hag e lavaras : "C'hoazh e vank an hini yaouankañ : emañ o vesa an deñved, avat". Neuze e lavaras Samouel da Jese : "Kas unan bennak d'e gerc'hat ; rak ne daimp ket ouzh taol ken na vo deuet amañ". ¹²Hag e voe kerc'het ha degaset : Ur melegan e oa anezhañ, daoulagad kaer dezhañ, un dremm stummet-brav. Hag e lavaras an Aotrou : "Sav ! Eoul anezhañ, rak hennezh eo !" ¹³Hag e kemeras Samouel ur c'hornad eoul hag ec'h eoulias David dirak e vreudeur. Hag e strinkas Spered an Aotrou war David adalek an deiz-se ha da c'houde. Hag e savas Samouel hag ez eas da Rama.

15, 32 laouen : pe ereet, ster diasour.

¹⁴Ha Spered Doue a zistroas digant Saoul, hag e voe trubuilhet gant ur spered fall a-berzh an Aotrou. ¹⁵Hag e lavaraz servijerien Saoul dezhañ : "Setu ur spered fall a-berzh Doue ouzh da drubuilhañ. ¹⁶Ma lavar hon aotrou, da servijerien a zo dirazout, a glasko un den o c'houzout c'hoari gant an delenn, ha pa vezo warnout ar spered fall-se a-berzh Doue, e c'hoario gant e zorn hag ez ay gwelloc'h ganit". ¹⁷Hag e lavaraz Saoul d'e servijerien : "Gwelit eta un den mat da c'hoari ha degasit-eñ davedon". ¹⁸Hag e respontas unan eus ar baotred o lavarout : "Ac'hanta ! gwelet em eus ur mab da Jese e Betlehem, hag a oar c'hoari, hag a zo ur paotr kadarn, un den a vrezel, a gompren an traou, a zo un den a-zoare, hag an Aotrou a zo gantañ". ¹⁹Hag e kasas Saoul kannaded da Jese da lavarout : "Kas davedon David, da vab, a zo gant an deñved". ²⁰Hag e kemeras Jese un azen gant bara, ur c'hroc'henad gwin, ur menn-gavr, hag o c'hasas, dre Zavid, e vab, da Saoul. ²¹Hag ez erruas David e ti Saoul, hag en em zalc'has dirazañ ha karet e voe gantañ meurbet ; hag e voe e zouger-moù. ²²Hag e kasas Saoul unan davet Jese, da lavarout : "Ra chomo David ganin ! Kavout a ra gras ouzh va daoulagad". ²³Ha pa veze ar spered fall a-berzh Doue war Saoul, e kemere David an delenn, hag e c'hoarie gant e zorn, hag e frealze Saoul, a veze gwelloc'h ; hag e tistroe diwarnañ ar spered fall.

David enep Goliat.

¹⁷ Hag e vodas ar Filistiz o c'hampoù evit ar brezel, hag en em vodjont e Soc'ho, a zo e Youda, hag e kampjont etre Soc'ho hag Azeka, en Afesdimmim. ² Saoul ha tud Israel en em vodas hag a gampas e traonienn Ela war renk a vrezel da ziabenn ar Filistiz. ³ Ar Filistiz en em zalc'he war ar menez, eus un tu, hag Israel en em zalc'he war ar menez, eus an tu all, ar saonenn etrezo.

⁴ Hag e teuas war-raok un hanterour eus kampoù ar Filistiz, Goliat e anv, eus Gat. E uhelder a oa c'hwec'h ilinad hag ur rahouennad. ⁵ Un dokenn arem en devoa war e benn ; gant un hobregon skantek e

16, 15 ur spered fall : ur c'hleñved a spered.

17, 4 un hanterour, pe ur c'hampion.

oa gwisket ha pouez an hobregon-se a oa pemp mil shekel arem. ⁶ Bodreou arem en devoa war e zivhar, hag ur speg arem war e zivskoaz ; ⁷ koad e c'hoaf a oa evel karvan ur gwader ; laonenn e c'hoaf he devoa c'hwec'h kant shekel, en houarn. Un douger skoed a gerzhe dirazañ. ⁸ Hag en em zalc'has hag e huchas war renkadoù Israel o lavarout : "Hag-eñ n'on ket me ar Filistiad, ha c'hwi, sklaved Saoul ? Dibabit deoc'h un den, a ziskenno davedon. ⁹ Mar gall brezelekaat ganin hag e ven skoet gantañ, e vezimp ho sklaved ; ha mar bezan-me trec'h dezhañ hag eñ skoet ganin, e vezot c'hwi hor sklaved ha servijerien deomp". ¹⁰ Hag e lavare ar Filistiad : "Me a ra fae ouzh renkadoù Israel, hiziv : roit din un den, hag en em gannañ a raimp etrezomp".

¹¹ Hag e kleve Saoul hag Israel a-bezh komzoù ar Filistiad gant spont hag aon bras.

¹² David a oa mab an den-se eus Efrata, pe Betlehem Youda, e anv Jese, hag en devoa eizh mab ; an den-mañ, e deizioù Saoul, a oa kozh, deuet en oad e-touez an dud.

¹³ Aet e oa tri mab da Jese, ar re vrasañ, war-lerc'h Saoul d'ar brezel. Anv e dri mab aet d'ar brezel a oa : Eliab, an hini henañ, an eil Abinadab, hag an trede Samma.

¹⁴ David a oa an hini yaouankañ ; an tri henañ a oa aet war-lerc'h Saoul. ¹⁵ David a rae ar monedonea a-gichen Saoul, evit mesa deñved e dad e Betlehem.

¹⁶ Hag e tostae ar Filistiad diouzh ar beure ha d'abardaez, hag e kendalc'has daou-ugent deiz.

¹⁷ Hag e lavaraz Jese da Zavid, e vab : "Kemer, evit da vreudeur, an efa greun-rostet-mañ hag an dek baraenn-mañ, ha red betek kamp da vreudeur. ¹⁸ Hag an dek tamm keuz-mañ a gasi d'an ofiser a vilriad. Da vreudeur a weli hag a saludi ; o c'hefreoù a gemeri. ¹⁹ Saoul a zo gant ar re-mañ ha gant holl dud Israel e traonienn Ela, o vrezeliñ enep ar Filistiad.

²⁰ Hag e savas David diouzh ar beure, hag e lezas an deñved gant ur mesaer, hag e samm gantañ, ez eas evel ma c'houre'hemenne dezhañ Jese. Pa erruas war an dachenn, edo ar soudarded o vont er renkadoù hag o youc'hal evit an emgann.

17, 18 o c'hefreديوù : pe o c'hred, pe o gopr.

17, 20 war an dachenn : heb. e-barzh ar c'helc'h.

²¹Hag en em renkas Israel hag ar Filistiad, renkadoù rag-enep da renkadoù. ²²Hag e lezas David an traoù a oa gantañ etre daouarn diwaller ar pakadoù, hag e redas d'ar renkadoù, hag en ur erruout e hetas ar peoc'h d'e vreudeur.

²³Edo o komz ganto, ha setu an hanterour o tont war-raok, Goliat ar Filistiad e anv, eus Gat, eus renkadoù ar Filistiz. Hag ec'h adlavaras an hevelep komzoù, ha David o c'hlevas. ²⁴Hag holl dud Israel, o welout an den-se a dec'has dirazañ, aon bras warno. ²⁵Hag e lavaras un den a Israel: "Ha gwelot hoc'h eus an den a zo pignet aze? Evit ober goap ouzh Israel ez eo deuet. Met an den a skoio warnañ a vo graet pinvidik gant ar roue, pinvidik bras! Hag e verec'h a roio dezhañ, ha ti e dad a vo frankizet en Israel".

²⁶Hag e komzas David ouzh ar wazed en em zalc'he en e gichen, o lavarout: "Petra a vo graet d'an den a skoio war ar Filistiad-se, hag a lamo an dismegañs a-ziwar Israel? Ha piv eo ar Filistiad diamdroc'h-se a zismeg renkadoù an Doue bev?"

²⁷Hag e lavaras dezhañ an dud an hevelep komzoù, o lavarout: "Evel-se e vo graet d'an den a skoio warnañ". ²⁸Hag e selaoue Eliab, e vreur henañ, pa gomze gant ar wazed, hag ec'h entanas kounnar Eliab ouzh David, hag e lavaras: "Perak ez out diskennek? Ha gant piv ec'h eus lezet an nebeud deñved hon eus er gouelec'h? Anavezout a ran da hardizhegezh ha drougiezh da galon! Ya, evit gwelout an emgann ez out diskennek!" ²⁹Hag e lavaras David: "Petra am eus graet eta nemet kaozeal?" ³⁰Hag ez eas kuit eus e gichen davet un all, hag a lavaras an hevelep komzoù, hag e respontas dezhañ an dud evel m'o devoa komzet ar re gentañ.

³¹Pa voe klevet ar pezh a lavare David, e voe kontet dirak Saoul, hag hemañ a reas e gerc'hat.

³²Hag e lavaras David da Saoul: "Arabab koll kalon abalamour da C'holiat. Me, da servijer, a yelo d'en em gannañ ouzh ar Filistiad-se". ³³Hag e lavaras Saoul da Zavid: "N'halli ket mont d'ar Filistiad-se d'en em gannañ outañ, re yaouank ez out, hag eñ, un den a vrezel abaoe e yaouankiz". ³⁴Hag e lavaras David da Saoul: "Mesaer e oa da servijer, evit e

dad, war an deñved; ha pa zeue ul leon pe un arzh da dapout un oan eus ar bagad, ³⁵ez aen war e lerc'h, e skoer warnañ, hag e ziframmañ a raen eus e c'henou, ha pa save warnon, e krogen en e voue, hag e skoer warnañ d'ar marv. ³⁶Leoned hag arzhed en deus lazhet da servijer; hag e vo ar Filistiad diamdroc'h-mañ evel unan anezho, pa ra goap eus renkadoù an Doue bev!" ³⁷Hag e lavaras: "An Aotrou, hag am zennas diouzh skilfoù al leon ha diouzh ivinoù an arzh, am zenno diouzh dorn ar Filistiad-se!" Hag e lavaras Saoul da Zavid: "Kae, hag an Aotrou da vezo ganit!"

³⁸Hag e wiskas Saoul da Zavid e zilh, hag e lakaas un dokenn arem war e benn, hag e wiskas dezhañ un hobregon. ³⁹Hag e c'hourizas David e gleze war e zilh, hag e vennas kerzhout, met ne oa ket boas. Hag e lavaras David da Saoul: "N'hallan ket kerzhout gant an traoù-mañ; n'on ket boas". Hag o lemel a reas David diwarnañ.

⁴⁰Hag e kemeras e vazh en e zorn hag e tibabas pemp bilienn eus ar froud, a lakaas er sac'h-mesaer en devoa hag en e c'hodell; hag e vatalm en e zorn, e tostaas ouzh ar Filistiad.

⁴¹Hag e kerzhas ar Filistiad hag e tostaas ouzh David, e zouger-skoed dirazañ. ⁴²Hag e sellas ar Filistiad, hag o welout David, e reas goap anezhañ dre ma oa yaouank ha melegan, ha koant da welout. ⁴³Hag e lavaras ar Filistiad da Zavid: "Ur c'hi ez on-me, pa zeuec'h davedon gant bizhier?" Hag e villigas ar Filistiad David dre e zoucoù. ⁴⁴Hag e lavaras ar Filistiad da Zavid: "Deus din, hag e roin da gig da evned an neñvoù ha da loened ar maezioù!" ⁴⁵Hag e lavaras David d'ar Filistiad: "Te a zo o tont din gant kleze ha goaf ha speg, ha me a ya dit en anv Aotrou an Armeoù, Doue renkadoù Israel, a zismegañsez. ⁴⁶Hiziv e vi paket gant an Aotrou etre va daouarn, me a ya d'az lazhañ hag e troc'hin dit da benn hag e roin da gorf-te ha korfoù marv ar Filistiz da laboused an neñv ha d'al loened gouez. Ar bed-holl a ouezo ez eus un Doue en Israel. ⁴⁷Hag e ouezo an holl dud-mañ n'eo ket dre gleze na goaf e trec'h an Aotrou, rak an Aotrou eo mestr ar brezel, hag ho lakaat a ray holl etre hon daouarn".

⁴⁸Hag evel ma talc'he ar Filistiad da gerzhout ha da dostaat a-ziarbenn David, e hastas David redek war-du an talbenn etrezek ar Filistiad. ⁴⁹Hag e kasas David e zorn d'e sac'h, hag e kemeras dioutañ ur maen, a vatalmas, a skoas gant ar Filistiad ouzh e dal. Sankañ a reas ar maen en e dal, hag e kouezhas war e zremm d'an douar. ⁵⁰Trec'het en devoa David war ar Filistiad gant ur vatalm hag ur maen, ha roet d'ar Filistiad taol ar marv ; ne oa ket a gleze e dorn David.

⁵¹Hag e redas David hag ec'h arsavas e-kichen ar Filistiad, hag e kemeras e gleze, a dennas eus e c'houin, hag hen lakaas d'ar marv, hag e troc'has e benn.

Pa welas ar Filistiz e oa marvet o hini kadarnañ, e tec'hjont. ⁵²Hag e krogas soudarded Israel ha Youda da youc'hal ha da argas ar Filistiz betek erruout gant an draonienn, betek dorjoù Ekron, hag e kouezhas muntridi Filistiz war hent Saarim, betek Gat ha betek Ekron. ⁵³Hag e tistroas bugale Israel eus o heskinerezh war-lerc'h ar Filistiz, goude bezañ preizhataet o c'hampoù.

⁵⁴Hag e kemeras David penn ar Filistiad, a gasas da Jeruzalem, hag e armoù a lakaas en e dinell.

⁵⁵P'en devoa gwelet Saoul David o vont a-ziarbenn d'ar Filistiad, en devoa lavaret da Abner, penngadour al lu : "Mab piv eo hemañ yaouank, Abner ?" Hag en devoa lavaret Abner : "Bebet da ene, o roue ! N'ouzon ket". ⁵⁶Hag en devoa lavaret ar roue : "Goulenn mab piv eo ar c'hrennard-se". ⁵⁷Hag evel ma tistroe David a vezañ lazhet ar Filistiad, e voe kemeret gant Abner ha degaset dirak Saoul, penn ar Filistiad en e zorn. ⁵⁸Hag e lavaras Saoul dezhañ : "Mab piv out-te, paotr yaouank ?" Hag e lavaras David : "Mab da servijer Jese, eus Betlehem".

Gwarizi Saoul ouzh David.

18 ¹P'en devoe echu David da gomz ouzh Saoul, ene Jonatan en em stagas ouzh ene David, hag e garout a reas Jonatan evel e ene. ²Hag e zegemer a reas Saoul en deiz-se, n'e lezas ket da ziskenn da di e dad. ³Hag e tivizas Jonatan gant David un emglev, peogwir e garout a rae evel e ene.

18, 1 evel e ene : pe eveltañ e-unan.

⁴Hag e tiwiskas Jonatan ar vantell en devoa, d'he reiñ da Zavid, gant e harnez, e gleze, e wareg hag e c'houriz. ⁵Hag ez eas David, ha dre-holl ma veze kaset gant Saoul e rae berzh ; e lakaat a reas Saoul e penn ar vrezelourien, hag e voe mat se ouzh daoulagad an holl dud hag ouzh daoulagad servijerien Saoul.

⁶Edont oc'h erruout, pa zistroe David a vezañ lazhet ar Filistiad, hag ez ae er-maez ar maouezed eus kêrioù Israel en ur ganañ ha dañsal en arbenn da Saoul, ar roue, gant taboulinoù, el levenez, ha telennoù. ⁷Hag e tiskane ar maouezed, hag en ur c'hoarzhin e lavarent :

"Saoul en deus lazhet miliadoù :

Ha David dek-miliadoù !"

⁸Hag e kounnaras Saoul, meurbet : fall e oa ar c'homzou-se ouzh e zaoulagad, hag e lavaras : "Roet o deus da Zavid an dek-miliadoù ha din-me ar miliadoù ; prestik en devo ar rouantelezh !" ⁹Ha Saoul a sellas a-dreuz ouzh David adalek an deiz-se, ha da c'houde.

¹⁰Hag antronoz e strinkas ur spered fall a-berzh Doue war Saoul hag ec'h ambrenas e-kreiz an ti, ha David a sone gant e zorn evel bemdez, hag ar goaf a oa e dorn Saoul. ¹¹Hag e taolas Saoul e c'hoaf en ur lavarout : "Skeiñ a rin David ouzh ar speurenn !" Met diflipañ a reas David dioutañ div wech. ¹²Hag en devoa aon Saoul dirak David, rak an Aotrou a oa gantañ, ha digant Saoul e oa aet kuit. ¹³E bellaat a reas Saoul dioutañ, ouzh e lakaat ofiser a viliadoù : mont ha dont a rae e penn ar bobl. ¹⁴Ha David, en e holl hentoù, a rae berzh : an Aotrou a oa gantañ. ¹⁵Ha pa welas Saoul e rae berzh meurbet, e voe trefuet gantañ. ¹⁶Hag Israel a-bezh ha Youda a gare David, rak mont ha dont a rae en o fenn.

¹⁷Hag e lavaras Saoul da Zavid : "Setu va merc'h henañ, Merob : hounnezh a roin dit da wreg, gant ma vi evidon ur paotr kadarn d'ober brezelioù an Aotrou". Ha Saoul a lavare outañ e-unan : "Ne vo ket va dorn warnañ, met bez' e vo warnañ dorn ar Filistiz". ¹⁸Hag e lavaras David da Saoul : "Piv on-me, ha petra eo va buhez ha tiegezh va zad en Israel, din da vezañ mab-kaer ar roue ?" ¹⁹Met pa voe ar mare da reiñ Merob, merc'h Saoul, da Zavid, e voe

18, 9 a sellas a-dreuz : a gasaas.

roet da Ariel, eus Mehola, da wreg.

²⁰Hag e karas Mic'hol, merc'h Saoul, David, hag e voe kontet se da Saoul, hag e voe reizh an dra ouzh e zaoulagad. ²¹Hag e lavare Saoul : "Reiñ a rin houmañ dezhañ, ma vo evitañ ur pech, hag e vo warañ dorn ar Filistiz". Hag e lavaras Saoul da Zavid : "Dre eben e vi mab-kaer din hiziv". ²²Hag e c'hourc'hemennas Saoul d'e servijerien : "Komzit ouzh David e kuzh, o lavarout : Plijout a rez d'ar roue, hag e holl servijerien az kar : bremañ eta, bez mab-kaer d'ar roue !"

²³Hag e lavaras servijerien Saoul ouzh divskouarn David ar c'homzou-se ; hag e lavaras David : "Hag-eñ ez eo aezet, ouzh ho taoulagad, bezañ mab-kaer d'ar roue ? Me a zo un den paour ha dister". ²⁴Hag e kontas se servijerien Saoul dezhañ o lavarout : "Kement-mañ en deus lavaret David". ²⁵Hag e lavaras Saoul : "Evel-hen e komzot ouzh David : Ne c'hoanta ar roue evel argouroù nemet kant amdroc'had Filistiz evit en em veñjiñ eus enebourien ar roue". Ha Saoul a soñje lakaat da gouezhañ David e dorn ar Filistiz.

²⁶Hag e kontas e servijerien an traou-mañ da Zavid. Hag e voe reizh an dra ouzh daoulagad David, evit bezañ mab-kaer d'ar roue. Ha ne oa ket peurdremenet an deizioù, ²⁷ma voe savet David hag aet gant e dud da lazhañ d'ar Filistiz daou c'hant den. Hag en devoa degaset David o amdroc'hadou, a beurgontas d'ar roue, evit bezañ mab-kaer d'ar roue.

Hag e roas dezhañ Saoul Mic'hol, e vere'h, da wreg. ²⁸Gwelet en devoa Saoul, gouezet en devoa e oa an Aotrou gant David ; ha Mic'hol, merc'h Saoul, a garas anezhañ. ²⁹Muioc'h a se en devoe Saoul aon rak David c'hoazh, hag e voe Saoul enebour da Zavid dalc'hmat. ³⁰Argadiñ a rae ofiserien ar Filistiz, hag a-feur ma-z argadent, e rae berzh David, muioc'h eget servijerien Saoul, hag e voe prizet meurbet e anv.

David tennet diouzh dorn Saoul.

19 ¹Hag e komzas Saoul ouzh Jonatan, e vab, hag ouzh e holl servijerien, evit lakaat David d'ar marv. Met Jonatan, mab Saoul, a gare David, meurbet. ²Hag e kontas se Jonatan da Zavid o lavarout : "Klask a ra Saoul, va zad, ober dit mervel. Gant-se, diwall ! Arc'hoazh e chomi kuzhet hag e skoachi. ³Ha me a yelo er-maez hag en em zalc'ho e-kichen va zad, er park lec'h ma vi, hag e komzin diwar da benn ouzh va zad, hag e welin, hag e kontin dit".

⁴Hag e komzas Jonatan eus David, brav, ouzh Saoul, e dad, hag e lavaras dezhañ : "Gant na bec'ho ket ar roue e-keñver e servijer David, rak n'en deus ket pec'het ouzhit, hag e oberoù a zo mat evidout, meurbet. ⁵Lakaet en deus e vuhez en arvar evit lazhañ ar Filistiad, ha graet en deus an Aotrou un trec'h eus ar c'haerañ evit Israel a-bezh : gwelet ec'h eus se gant levez. Perak eta pec'hiñ gant ur gwad didamall, en ur lakaat d'ar marv David hep abeg ?"

⁶Hag e selaouas Saoul ouzh mouezh Jonatan, hag e touas Saoul : "Ken gwir ha ma-z eo bev an Aotrou Doue ne vo ket lakaet d'ar marv !" Hag e c'halvas Jonatan David, hag e kontas dezhañ Jonatan an holl draoù-se, hag e tegasas Jonatan David davet Saoul, hag e voe dirazañ evel diagent.

⁸Hag e voe adarre brezel, hag ez eas David da vrezelekaat enep ar Filistiz, hag e skoas warno un taol bras, hag e tec'hjont dirazañ.

⁹Hag e voe ur spered fall a-berzh an Aotrou war Saoul : edo en e di en e goazez, e c'hoaf en e zorn, ha David a rae sonerezh gant e zorn. ¹⁰Hag e klaskas Saoul skeiñ gant ar goaf David ouzh ar speurren. Met diflipañ a reas hemañ a-zirak Saoul, a skoas ar goaf er speurren, ha David a dec'has hag a zifloupas. D'an noz-se, ¹¹e kasas Saoul kannaded betek ti David evit ober gward warnañ hag e lakaat d'ar marv diouzh ar beure. Met disklériañ a reas se da Zavid Mic'hol, e wreg, o lavarout : "Mar ne saveteez ket da vuhez fenoz, arc'hoazh ez out marv !" ¹²Hag e tiskennas Mic'hol David dre ar prenestr, hag ez eas, war dec'h, hag e tiflipas ; ¹³hag e kemeras Mic'hol an 'terafim', a lakaas war ar gwele, hag ur feur-c'havr evel goubenner, hag o goloas gant ul liñsel.

19, 5 en arvar : en e balv.

19, 13 ur feur : pe un dorchenn, pe ur sac'h-lêr.

¹⁴Hag e kasas Saoul kannaded da dapout David, hag e lavaras hi dezho : "Klañv eo !" ¹⁵Hag ec'h adkasas Saoul ar gannaded da welout David o lavarout : "Degasit-eñ en e wele davedon evit e lakaat d'ar marv". ¹⁶Hag ez erruas ar gannaded, hag edo an 'terafim' war ar gwele, ur feur-c'havr evel goubenner.

¹⁷Hag e lavaras Saoul da Vic'hol : "Perak va zouellañ evel-se, ha lezel va enebour da vont kuit ?" Hag e lavaras Mic'hol da Saoul : "Eñ en deus lavaret din : Va lez da vont, pe az lazhan !"

¹⁸Ha David, tec'het ha diflipet, a yeas da gaout Samouel e Rama, hag e kontas holl bezh a rae dezhañ Saoul. Hag ez eas gant Samouel da chom e Naiot.

¹⁹Hag e voe kontet se da Saoul o lavarout : "Emañ David e Naiot-Rama". ²⁰Hag e kasas Saoul kannaded da dapout David, hag e weljont strollad ar brofeded o tiouganañ, ha Samouel en e sav o ren warno. Hag e voe Spered Doue war gannaded Saoul, hag e tiouganjont ivez.

²¹Hag e voe roet keloù da Saoul, a gasas kannaded all, a ziouganas ivez, hag adarre Saoul da gas kannaded, un deirvet gwech, hag e tiouganjont ivez.

²²Hag ez eas e-unan da Rama, hag oc'h erruout gant ar puñs bras a zo e Soc'ho, e c'houlennas o lavarout : "Pelec'h emañ Samouel ha David ?" Hag e voe lavaret : "Emaint e Naiot-Rama".

²³Hag ez eas di, da Naiot-Rama, hag e voe warnañ ivez Spered Doue, hag en ur gerzhout e tiouganas betek erruout e Naiot-Rama. ²⁴Hag e lamas, eñ ivez, e zilhad, hag e tiouganas, eñ ivez, dirak Samouel, hag e c'hourvezas, diwisk, e-pad an deiz hag e-pad an noz. Setu perak e lavarer "Hag-eñ emañ ivez Saoul e-touez ar brofeded ?"

Tec'h David gant skoazell Jonatan.

20 ¹Hag e tec'has David diouzh Naiot-Rama, hag e teuas da lavarout dirak Jonatan : "Petra am eus graet ? Petore fazi, petore pec'hed dirak da dad, p'emañ o klask va buhez ?" ²Hag e lavaras dezhañ Jonatan : "Nann ! Ne varvi ket ! Ne ra va zad netra, bras pe vihan, hep hen disklêriañ d'am skouarn. Ha perak e kuzhfe va zad ouzhin an afer-mañ ? Se ne vo ket !" ³Hag

e teuas c'hoazh David en ur lavarout : "Gouzout a oar da dad em eus kavet gras ouzh da zaoulagad, hag e lavar : Gant na ouio ket Jonatan, pe en defe glac'har ; ha marteze, - bevet an Aotrou, ha bevet da ene ! - n'eus ket ur c'hammed etrezon-me hag ar marv".

⁴Hag e lavaras Jonatan da Zavid : "Petra bennak a lavari, te da-unan, a rin evidout".

⁵Hag e lavaras David da Jonatan : "Setu al loar nevez warc'hoazh, hag em bo da azezañ gant ar roue evit debrñ. Va lez da vont da guzhat war ar maeziou betek an abardaeg, an trede deiz. ⁶Ma klask da dad ac'hanon, e lavari : Goulennet en deus diganin David redek da Vetlehem, e gêr : ur sakrifis-bloaz ez eus eno evit e holl gerentiez. ⁷Ma lavar : "Mat !", e vo peoc'h evit da servijer, met mar bez fuloret, e ouezi ez eo divizet ur gwalleur eus e berzh. ⁸Hag e ri un drugarez e-keñver da servijer, rak dre un emglev dirak an Aotrou ec'h eus degaset da servijer du-se, ma-z eus ennon ur fazienn, va lakaat a ri da-unan d'ar marv ; perak va c'has betek da dad ?" ⁹Hag e lavaras Jonatan : "Nebaon ! Mar deuan da c'houzout ez eo divizet ar gwalleur da vont warnout a-berzh va zad, daoust hag-eñ ne roin ket keloù dit ?"

¹⁰Hag e lavaras David da Jonatan : "Piv a roio keloù din, ma respontfe dit da dad ez-garv ?"

¹¹Hag e lavaras Jonatan da Zavid : "Deus ! Deomp war ar maeziou !" Hag ez ejont o-daou war ar maeziou. ¹²Hag e lavaras Jonatan da Zavid : "Dre an Aotrou, Doue Israel ! Ez an da furchal va zad etre warc'hoazh hag an deiz war-lerc'h, mar deo tuet mat e-keñver David. Ha ma ne gasan ket davedout d'hen disklêriañ d'az skouarn, ¹³evel-hen da raio an Aotrou da Jonatan, hag evel-hont ouzhpenn ! Mar deo gwell gan va zad ober droug dit, hen disklêriañ a rin d'az skouarn, ha da lezel a rin da vont, hag ez i e peoc'h, hag e vo an Aotrou ganit, evel ma-z eo bet gant va zad.

¹⁴Mar ben c'hoazh bev, e ri em c'heñver trugarez, e anv an Aotrou, ha mar ben marv, ¹⁵ne lami ket da drugarez digant va ziegezh biken, zoken pa zistrujo an Aotrou enebourien David, holl anezho, diwar c'horre an douar". ¹⁶Hag e tivizas Jonatan un emglev gant tiegezh David, hag e pedas an Aotrou d'e dennañ diouzh dorn

enebourien David. ¹⁷Hag ec'h adkrogas Jonatan da aspediñ David, dre e garantez evitañ, rak e garout a rae eveltañ e-unan.

¹⁸Hag e lavaras dezhañ Jonatan : "Warc'hoazh emañ al loar nevez, hag e vo merzet ez eo goullo da gador. ¹⁹E-pad tri deiz e pel lai, hag ez errui betek al lec'h ma oas aet da guzhat ennañ da zeiz an afer, hag e chomi e-kichen ar maen-bonn. ²⁰Evidon-me, teir bir a-gostez a dennin, evel evit o c'has d'ur pal. ²¹Kerkent e kasin ar floc'h, hag e lavar in dezhañ : "Kae ! Kav ar birou !" Ma lavaran d'ar floc'h : "Emañ ar birou en tu-mañ dit, kerc'h anezho", e teui, rak peoc'h ez eus evidout : ne vo netra ! bevet an Aotrou ! ²²Ha ma lavaran d'ar paotr : "Emañ ar birou en tu-hont dit", ez i kuit, da gas a ra an Aotrou ! ²³Evit an dra hon eus lavaret, me ha te, emañ an Aotrou etrezomp da viken !" ²⁴Hag en em guzhas David war ar maez.

Hag e voe loar nevez, hag e koazezas ar roue evit ar pred, da zebriñ. ²⁵Azezañ a reas ar roue war e gador, evel bewech, war ur gador e-kichen ar speurenn ; hag e savas Jonatan, hag e koazezas Abner e-kichen Saoul, hag e oa goullo plas David. ²⁶Met ne lavaras Saoul netra en deiz-se, rak soñjal a rae : dre zarvoud eo, dec'hlan eo, n'eo ket glan ! ²⁷Met antronoz al loar nevez, d'an eilvet deiz, e oa goullo c'hoazh plas David, hag e lavaras Saoul da Jonatan, e vab : "Perak n'eo ket deuet mab Jese na dec'h na hiziv, d'ar pred ?" ²⁸Hag e respontas Jonatan da Saoul : "Goulennet en deus David diganin mont da Vetlehem, ²⁹o lavarout : Va lez da vont, rak ur sakrifis kerentiez hon eus e kêr, hag en deus roet urzh din va breur ; bremañ eta, ma kavan gras ouzh da zaoulagad, ez in kuit hag e welin va breudeur. Setu perak n'eo ket deuet ouzh taol ar roue".

³⁰Hag ez entanas kounnar Saoul enep Jonatan, hag e lavaras dezhañ : "Mab ur pezh direizh ha disuj ! Daoust ha n'ouzon ket ec'h eus graet dibab eus mab Jese, evit da vezh hag evit mezh da vamm ?" ³¹Rak e-keit ha ma vo mab Jese bev war an douar, ne vi ket divrall, na te, na da rouantelezh. Ha bremañ, kas d'e gerc'hat davedon : mab an Ankoù eo !" ³²Hag e respontas Jonatan da Saoul, e dad o lavarout dezhañ : "Perak e lakaat d'ar marv ? Petra en deus graet ?" ³³Hag e stlapas Saoul ar goaf gantañ, da

^{20, 29} va breur : ar breur henn moarvat, pe unan eus e vreur.

skeiñ warnañ, hag e ouezas Jonatan e oa peurzvizet gant e dad lakaat David d'ar marv. ³⁴Hag e savas Jonatan diouzh taol, e barr e gounnar, ha ne zebzas ket, en eil deiz eus al loar nevez, boued ebet, ken glac'haret ma oa evit David, ken dismegañset gant e dad.

³⁵Diouzh ar beure ez eas Jonatan war ar maez d'an emgav gant David, ur floc'hig gantañ. ³⁶Hag e lavaras d'e floc'h : "Red eta da gavout ar birou a dennan". Hag ar floc'h a redas, hag eñ a dennas ur bir dreist dezhañ. ³⁷Ha pan erruas ar floc'h e-lec'h ma oa ar bir en devoa tennet Jonatan, e huchas Jonatan war-lerc'h ar floc'h o lavarout : "Daoust ha n'emañ ket ar bir en tu-hont dit ?" ³⁸Hag e huchas Jonatan war-lerc'h ar floc'h : "Hast afo ! na zale ket !" Hag e serras floc'h Jonatan ar bir hag ez erruas betek e vestr. ³⁹Ar floc'h ne ouie mann ebet, met Jonatan ha David a gomprenas an dra.

⁴⁰Hag e roas Jonatan e armoù d'ar floc'h a oa gantañ hag e lavaras dezhañ : "Kae ! Kas d'ar gêr !" ⁴¹Ar floc'h a yeas kuit, ha David a savas ouzh tu ar c'hreisteiz, a gouezhas, e zremm d'an douar, hag a stouas teir gwech. Hag e pokjont an eil d'egile, en ur ouelañ an eil gant egile, David dreist-holl. ⁴²Hag e lavaras Jonatan da Zavid : "Kae e peoc'h ! Touet hon eus, ni hon daou, dre anv an Aotrou, en ur lavarout : An Aotrou da vezañ etrezomp-me ha te, etre va gouenn ha da hini da viken".

David sikouret gant beleien Nov.

21 ¹David a savas hag a guitaas, ha Jonatan a yeas e kêr. ²Hag ez eas David da Nov, davet Ac'himelek, ar beleg ; hag e krene Ac'himelek pa 'n em gavas gant David ; hag e lavaras dezhañ : "Perak ez out da-unan, ha n'eus den ganit ?" ³Hag e lavaras David da Ac'himelek, ar beleg : "Ar roue en deus gourc'hemennet din un dra o lavarout din : Gant na ouezo den da betra az kasan, nag an urzh am eus roet dit. D'ar baotred em eus roet emgav e lec'h-mañ-lec'h. ⁴Ha bremañ, petra ac'h eus dindan da zorn ? Laka pemp baraenn em dorn, pe seurt a zo".

⁵Hag e respontas ar beleg da Zavid o lavarout : "N'em eus ket bara boutin dindan va dorn, met bara santel a zo, mar o

deus en em viret da baotred, evel-just, diouzh ar merc'hed". ⁶Hag e respontas David d'ar beleg o lavarout dezhañ : "Ar merc'hed a zo berzet ouzhimp abaoe dec'h ha derc'hent dec'h ; pa vrezelan, e vez korfoù ar baotred santel ; houmañ a zo ur veaj boutin, met daoust da se, hiziv ez int santel en o c'horfoù". ⁷Hag e roas dezhañ ar beleg bara santel, peogwir ne oa eno, a vara, nemet bara-bezañs, a oa bet tennet a-zirak an Aotrou evit lakaat bara fresk en deiz ma vez dilamet.

⁸Met bez' e oa eno un den, ur servijer da Saoul, en deiz-se, chomet dirak an Aotrou, e anv Doeg an Edomiad, mestr war mesaerien Saoul. ⁹Hag e lavaras David da Ac'himelek : "N'eus ket amañ dindan da zorn ur goaf pe ur c'hleze ? Na va c'hleze na va armoù n'am eus kemeret ganin, rak kefridi ar roue a oa difraëtis". ¹⁰Hag e lavaras ar beleg : "Kleze Goliat, ar Filistiad, az poa lazhet e traonienn an Dervenn, a zo amañ, paket en ur vantell, a-dreñv an efod : mar goullez e gemer, kemer anezhañ, rak n'eus hini all ebet amañ". Hag e lavaras David : "N'eus ket eveltañ, ro anezhañ din".

¹¹Hag e savas David hag e tec'has en deiz-se a-zirak Saoul, hag ez eas davet Ac'hish, roue Gat :

¹²Hag e lavaras servijerien Ac'hish dezhañ : "Ha n'eo ket hemañ David, roue ar vro ? Ha n'eo ket evitañ e tiskaned en ur zañsal hag en ur lavarout :

Pilet en deus Saoul e viliadoù,
ha David e zek-miliadoù ?"

¹³Hag e lakaas David ar c'homzoù-se en e galoñ, hag en devoa aon meurbet rak Ac'hish, roue Gat. ¹⁴Dic'hizañ a reas e zoare ouzh o daoulagad, hag e reas e nay etre o daouarn, o taboulinañ war dalbennoù an nor hag o lezel diskenn e vabouz war e varv. ¹⁵Hag e lavaras Ac'hish d'e servijerien : "Ne welit ket ez eo brellet an den-se ? Perak hoc'h eus e zegaset din ? ¹⁶Hag ezhomm am eus a sodien, pa zegasit hemañ da follezhin en-dro din ? Ha dont a ray em zi ?"

Beleien Nov lazhet gant Saoul.

²²¹Hag ez eas David alese, hag e tec'has da gev Odollam. Hag e klevas se e vreudeur hag holl diegezh e dad, hag e tiskennjont davetañ betek eno. ²Hag en em vodas gantañ an holl dud wasket, an holl dud o devoa dle hag an holl dud a oa c'hwerv o ene ; hag e voe warno evel kabiten, hag e voe gantañ war-dro pevar c'hant den.

³Hag ez eas David alese betek Maspas Moab, hag e lavaras da roue Moab : "Ra yelo, mar plij, va zad ha va mamm ganeoc'h, ken na ouezin petra a ray din Doue". ⁴Hag o degas a reas davet roue Moab, hag e chomjont gantañ e-keit ha ma voe David en e greñvlec'h.

⁵Hag e lavaras Gad, ar profed, da Zavid : "Na chom ket er c'hreñvlec'h : kerzh ! Kae da vro Youda !" Hag ez eas David, hag ez erruas betek koad Haret.

⁶Hag e klevas Saoul e oa bet anavezet David hag an dud a oa gantañ. Ha Saoul a oa en e goazez e Gabaa, dindan al lorn war an dosenn, e c'hoaf en e zorn, hag e holl servijerien en o sav en e gichen. ⁷Hag e lavaras Saoul d'e servijerien en o sav en e gichen : "Selaouit eta, Benjaminiz ! Deoc'h-holl e roio mab Jese parkeier ha gwini ? Ganeoc'h-holl e ray ofiserien a viliadoù hag ofiserien a gantoù ? ⁸Iriennet hoc'h eus, holl ac'hanoc'h, enep din ha den n'en deus disklêriet em divskouarn emglev va mab gant mab Jese ! Den ac'hanoc'h n'eo bet ankeniet ganin, n'en deus disklêriet em divskouarn en devoa savet va mab va servijer enep din, da vout ur spier evel ma-z eo hiziv !"

⁹Hag e respontas Doeg, an Edomiad, mestr war servijerien Saoul, o lavarout : "Gwelet em eus mab Jese o tont da Nov da gaout Ac'himelek, mab Ac'hitob. ¹⁰Hemañ en deus goulennet evitañ an Aotrou, boued en deus roet dezhañ, ha kleze Goliat, ar Filistiad, en deus roet dezhañ".

¹¹Hag e kasas ar roue gervel Ac'himelek, mab Ac'hitob, ar beleg, hag holl diegezh e dad, ar veleien a oa e Nov ; hag e teujont holl davet ar roue. ¹²Hag e lavaras Saoul : "Selaou eta, mab Ac'hitob !" Hag e lavaras : "Hag a ran, aotrou". ¹³Hag e lavaras dezhañ Saoul : "Perak hoc'h eus iriennet enep din, te ha mab Jese, pa c'h

eus roet dezhañ bara ha kleze, ha goulennataet evitañ Doue, pan eo savet enep din evel spier hiziv". ¹⁴Hag e respontas Ac'himelek d'ar roue o lavarout : "Na piv, e-touez da servijerien, a zo evel David ; ken leal, mab-kaer d'ar roue, dilennet d'az kuzul, enoret ez ti ? ¹⁵Daoust hag ez eo hiziv em bije kroget da c'houlennata evitañ Doue ? Pell ac'hanon ! Gant na damallo ar roue netra d'e servijer, na da holl diegezh va zad, rak ne ouie da servijer eus kement-mañ, tra ebet, bihan pe vras !" ¹⁶Hag e lavaras ar roue : "Mervel a ri, Ac'himelek, te hag holl diegezh da dad !"

¹⁷Hag e lavaras ar roue d'ar rederien en o sav en e gichen : "Kit ! Lakait d'ar marv beleien an Aotrou, rak o dorn ivez a zo gant David : pa ouient e oa tec'het hemañ, n'o deus ket disklêriet se d'am skouarn". Met n'houle ket servijerien ar roue astenn o dorn da skeiñ war beleien an Aotrou. ¹⁸Hag e lavaras ar roue da Doeg : "Kae ! Te, ha sko war ar veleien !" Hag e troas Doeg an Edomiad hag e skoas war ar veleien, hag e varvas, en deiz-se, pemp den ha pevar-ugent, dougerien efod lin. ¹⁹Ha Nov, kêr ar veleien, a voe skoet warni gant barvenn ar c'hleze : gwaz, gwreg, bugel, poupiged, ejen, azen ha dañvad, gant barvenn ar c'hleze.

²⁰Met diflipañ a reas ur mab da Ac'himelek, mab Ac'hitob, e anv Abiatar, hag a dec'has war-lerc'h David. ²¹Hag e kemennas Abiatar da Zavid, en devoa lazhet Saoul beleien an Aotrou.

²²Hag e lavaras David da Abiatar : "Gouzout a raen, en deiz-se, peogwir e oa eno Doeg an Edomiad, e roje keloù da Saoul. Me a zo kiriek eus marv holl dud tiegezh da dad ; ²³chom ganin, bez dizaon ! Neb a glasko va buhez a glasko da hini : gwarezet e vi ganin !"

Saoul war-lerc'h David.

23 ¹Hag e voe roet keloù da Zavid o lavarout : "Emañ ar Filistiz oc'h ober brezel e Keila hag o skribañ al leurioù". ²Hag e c'houlennas David an Aotrou o lavarout : "Ha mont a rin da skeiñ war ar Filistiz-se ?" Hag e lavaras an Aotrou da Zavid : "Kae ! skeiñ a ri war ar Filistiz hag e savetei Keila". ³Hag e lavaras soudarded

David dezhañ : "Ni amañ, e Youda, hon eus aon ; seul-vui ma-z comp da Geila enep renkadoù ar Filistiz".

⁴Hag ec'h adkrogas c'hoazh David da c'houlennata an Aotrou, hag e respontas dezhañ an Aotrou o lavarout : "Sav ! Diskenn betek Keila : me a lakaio ar Filistiz ez torn !" ⁵Hag ez eas David hag e soudarded da Geila d'ober brezel d'ar Filistiz, hag e kasas gantañ o chatal hag e skoas warno un taol bras ; hag e saveteas David annezidi Keila. ⁶Pa oa tec'het Abiatar, mab Ac'himelek, gant David da Geila, an efod a oa aet gantañ.

⁷Hag e voe roet keloù da Saoul e oa erruet David e Keila. Hag e lavaras Saoul : "Deroet eo gant Doue em dorn, rak en em serret en deus o vont en ur gêr gant dorn ha morailh". ⁸Hag e c'halvas Saoul e holl dud d'ar brezel, da ziskenn da Geila evit ober seziz war David ha war e soudarded.

⁹Hag e ouezas David e oa enep dezhañ Saoul oc'h ijinañ droug, hag e lavaras da Abiatar, ar beleg : "Tosta an efod". ¹⁰Hag e lavaras David : "Aotrou, Doue Israel, klevet en deus da servijer e klask Saoul dont da Geila evit distrujañ kêr abalamour din-me. ¹¹Hag-eñ e vin serret gant bourc'hizien Keila en e zorn ? Hag-eñ e tiskenno Saoul evel m'en deus klevet da servijer ? Aotrou, Doue Israel, disklêr se d'az servijer !" Hag e lavaras an Aotrou : "Diskenn a ray". ¹²Hag e lavaras David : "Hag-eñ e vin serret gant bourc'hizien Keila, ha va soudarded e dorn Saoul ?" Hag e lavaras an Aotrou : "Serrñ a raint".

¹³Hag e savas David hag e soudarded, war-dro c'hwec'h kant den, da guitaat Keila, hag int da gerzhout ha da gerzhout. Ha da Saoul e voe roet keloù e oa tec'het David eus Keila, hag e paouezas da vont.

¹⁴Hag e chomas David er gouelec'h, er c'hreñvlec'hioù ; chom a reas war ar menez, e gouelec'h Zif. Hag e glask a rae Saoul dalc'hmat, met ne voe ket deroet gant Doue en e zorn. ¹⁵Hag e wele David ez ae Saoul da glask e vuhez. David a oa e gouelec'h Zif, e Horesa. ¹⁶Hag e savas Jonatan, mab Saoul, hag ez eas da gaout David e Horesa, hag e kengerzhas e zorn en anv Doue, ¹⁷o lavarout dezhañ : "Bez dizaon ! N'az kavo ket dorn Saoul, va zad, hag e reni war Israel, hag e vin da geneil ; Saoul zoken, va zad, a oar kement-se".

22, 17 rederien : servijerien karget da redek dirak ar roue, pe da redek da gas e urzhioù.

¹⁸Hag e tivizjont o-daou un emglev dirak an Aotrou, hag e chomas David e Horesa, ha Jonatan a yeas d'ar gêr.

¹⁹Hag e pignas tud Zif da gaout Saoul e Gabaa, ha lavarout : "Daoust ha n'emañ ket David kuzhet en hon touez, e kreñvlec'hioù Horesa, war run Hac'hila, e kreisteiz an dezerzh ? ²⁰Ha bremañ, p'en devo c'hoant da ene, o roue, da ziskenn, e tiskenni ; hag e serrñ a raimp e dorn ar roue". ²¹Hag e lavaras Saoul : "Benniget oc'h gant an Aotrou, da vezañ bet truez ouzhin. ²²Kit eta, en em asurit c'hoazh, anavezit, sellit pelec'h emañ, pelec'h emañ e droad, piv en deus e welet eno ? Lavaret 'zo bet din e oa gwidreüs-tre. ²³Sellit, anavezit an holl guzhiadelloù en em guzhfe e-barzh ; hag addeuit d'am c'haout pa vo sur, ma-z in ganeoc'h ! Mard emañ er vro-se, e glask a rin gant holl viliadoù Youda". ²⁴Hag e savjont da vont betek Zif, a-raok Saoul. Met David hag e soudarded a oa e gouelec'h Maon, er gampoullenn, e kreisteiz an dezerzh. ²⁵Pa-z eas Saoul hag e dud d'e glask, e voe roet keloù da Zavid, hag e oa diskennet d'ar Roc'h, hag e oa o chom e gouelec'h Maon. Hag e klevas se Saoul, hag e redas war-lerc'h David da ouelec'h Maon. ²⁶Hag e valeas Saoul war un tu eus ar menez, ha David, gant e soudarded, war an tu all eus ar menez. Ha David a zifraec evit mont a-raok Saoul ; ha Saoul hag e dud a enklc'hie David hag e dud evit o zapout ; ²⁷met ur c'hannad a zeuas da gaout Saoul hag a lavaras dezhañ : "Hast dont, rak en em ledañ a ra ar Filistiz war ar vro". ²⁸Hag e tistroas Saoul a redek war-lerc'h David, evit mont en arbenn d'ar Filistiz. Setu perak ez eo bet galvet al lec'h-se : Roc'h an dispartioù.

Saoul espernet gant David.

²⁴¹Hag e pignas David alese, hag e chomas e kreñvlec'hioù En-Gadi. ²Met pa zistroas Saoul a-ziwar-lerc'h ar Filistiz, e voe roet keloù dezhañ o lavarout : "Emañ David e gouelec'h En-Gadi". ³Hag e kemeras Saoul tri mil den eus an dibab adouez holl dud Israel, hag ez eas da glask David hag e soudarded a-grap reier ar c'hragvouc'hed. ⁴Ha pa erruas gant kloziou an deñved, e-kichen an hent, e-lec'h ma oa ur vougev e-lec'h ma-z antreas Saoul evit e

ezhommoù naturel. Ha David hag e baotred a oa azezet e goueled ar vougev kuzhet eno. ⁵Hag e lavaras soudarded David dezhañ : "Setu an deiz ma lavar an Aotrou dit : lakaat a ran da enebour etre da zaoarn, evel m'en devoa lavaret, gra outañ evel ma plijo dit". Hag e savas David hag e troc'has pastell mantell Saoul dre guzh. ⁶Ha goude-se e skoe kalon David, dre m'en devoa troc'het pastell mantell Saoul. ⁷Hag e lavaras d'e soudarded : "Arabab din, dre an Aotrou, ober an dra-se d'am aotrou, da olevad an Aotrou, kas va dorn warmañ, rak olevad an Aotrou ez eo". ⁸Herzel a reas David e soudarded gant ar c'homzoù-se, n'o lezas ket da lammat war Saoul ; ha Saoul a savas eus ar c'hev, hag ez eas gant e hent.

⁹Hag e savas David goude, hag ez eas ermaez eus ar c'hev, hag e huchas war-lerc'h Saoul o lavarout : "Va Mestr ha va Roue !" Saoul a reas ur sell war e lerc'h ha David a blegas betek an douar hag a stouas dirazañ.

¹⁰Hag e lavaras David da Saoul : "Perak e selaouez ouzh komzoù tud hag a lavar : Emañ David o klask droug ouzhit ? ¹¹Setu, hiziv o deus gwelad da zaoulagad penaos en devoa da lakaet an Aotrou, hiziv, etre va daouarn er vougev hag e lavared din da lazhañ, met da espernet em eus en ur lavarout : Na gasin ket va dorn war va aotrou, rak olevad an Aotrou eo. ¹²Ya, va zad, sell ! Sell pastell da vantell em dorn : troc'het em eus pastell da vantell hep da lazhañ. Anzav, en ur welout se, n'eus em dorn na droug na torfed, n'em eus ket pec'het enep dit, hag e stignez pechoù d'am buhez evit he lemel diganin. ¹³Ra varno an Aotrou etrezon-me ha te ! R'am veñjo an Aotrou diouzhit ! Met va dorn ne stoko ket warnout. ¹⁴Evel ma lavar ar sturienn gozh : 'Eus ar re fallakr e teu fallagriez'h'. Va dorn ne stoko ket warnout. ¹⁵War-lerc'h piv ez eo aet roue Israel ? War-lerc'h piv emaut o redek ? war-lerc'h ur c'hi marv ? War-lerc'h ur c'hwenenn ? ¹⁶Ra vo an Aotrou tredeog ha barnet etrezon-me ha te ! Hag e welo hag e tifenno va c'haoz hag am zenno eus da zorn !"

¹⁷Ha p'en devoe echuet David da lavarout ar c'homzoù-se da Saoul, e lavaras Saoul : "Ha da vouezh eo, va mab David ?" Hag e savas Saoul e vouezh en ur zifronkañ. ¹⁸Hag e lavaras da Zavid : "Reishoc'h ez

out egedon : rentet ec'h eus din ar mad ha me a rente dit an droug.

¹⁹ Disklêriet ec'h eus hiziv penaos e rez gant madelezh em c'heñver : serret e oan bet gant an Aotrou etre da zaouarn ha n'ec'h eus ket va lazhet ! ²⁰ Pa gav un den e enebour, daoust hag e gas a ra war hent an eurvad ? An Aotrou da rento dit eurvad, abalamour da hiziv, evit ar pezh ec'h eus graet evidon ! ²¹ Bremañ ec'h ouzon e reni hag e vo divrall rouantelezh Israel etre da zaouarn. ²² Ha bremañ, tou din, dre an Aotrou, ne raski ket va gouenn war va lerc'h, ne zistruji ket va anv eus Ti va zad". ²³ Hag e touas David da Saoul. Hag ez eas Saoul d'ar gêr. Ha David, gant e soudarded, a bignas d'ar c'hreñvlec'h.

David hag Abigail.

25 ¹ Mervel a reas Samouel, hag en em vodas Israel a-bezh d'ober kañv dezhañ, hag e voe beziet en e di, e Rama.

Hag e savas David, hag e tiskennas da ouelec'h Paran. ² Un den eus Maon en devoa e zomani e Karmel ; hag an den-mañ a oa pinvidik-meurbet : bez' en devoa deñved, tri mil, ha mil gavr. Hag e oa e Karmel evit touzañ. ³ Anv an den-se a oa Nabal hag anv e wreg Abigail. Ar vaouez a oa spredet mat ha kaer da welout ; hag an den a oa kalet ha fall-oberour : ur C'haleviad a oa anezhañ.

⁴ Hag e klevas David, er gouelec'h, e touze Nabal e zeñved. ⁵ Hag e kasas David dek paotr, hag e lavaras David d'ar baotred-se : "Pignit da Garmel hag it da gaout Nabal ha hetit dezhañ em anv, ar peoc'h. ⁶ Hag e komzot evel-hen d'am breur : Warnout peoc'h ha war da di peoc'h, ha war da beadra peoc'h ! ⁷ Ha bremañ, klevet em eus e oa touzerien du-se. Ac'hanta ! Ar vesarien az poa hag a oa ganimp, n'hon eus ket graet vil dezho, n'eus manket dezho netra e-keit ha ma oant e Karmel. ⁸ Goulenn digant da baotred hag e kontint se dit, hag e kavo va faotred gras ouzh da zaoulagad, rak da-geñver un devezh mat ez erruomp ! Ro eta ar pezh a gavo da zorn d'az servijerien ha d'az mab David".

⁹ Hag ez eas paotred David da lavarout da Nabal an holl gomzoù-se e anv David, hag e c'hortozjont. ¹⁰ Hag e respontas Nabal da servijerien David o lavarout : "Piv eo

24, 19 e rez gant madelezh : e rez ganin ar mad.

David ? Piv mab Jese ? Hiziv ez eus kalz servijerien kemeret ganto o frankiz, pep hini a-zirak o mestr. ¹¹ Hag e kemerfen va bara ha va dour hag ar pezh am eus lazhet evit ar re a zo o touzañ du-mañ, da reiñ da dud ha n'ouzon ket a belec'h ez int ?"

¹² Hag e tistroas paotred David eus o beaj, hag erruet en-dro, ez ejont da gontañ dezhañ an holl gomzoù-se. ¹³ Hag e lavaras David d'e soudarded : "Ra c'hourizo pep hini e gleze !" Hag e c'hourizas pep hini e gleze, hag e c'hourizas David ivez e gleze ; hag int war-raok war-lerc'h David, war-dro pevar c'hant den, daou c'hant o vezañ chomet gant an traoù.

¹⁴ Hag Abigail, gwreg Nabal, he devoe keloù digant unan eus ar baotred, a lavaras : "Kaset en deus bet David kannaded eus ar gouelec'h evit bennigañ hon aotrou, met lammet en deus ganto.

¹⁵ Hag an dud-se a oa bet mat-tre evidomp, ha n'o devoa ket graet vil deomp, ha n'eus manket netra deomp e-keit hag hon eus kerzhet ganto pa oamp war ar maez. ¹⁶ Ur ramparzh ez int bet en-dro deomp noz-deiz e-keit ma-z omp bet ganto o vesa an deñved. ¹⁷ Bremañ ez eo dit gouzout ha gwelout Petra d'ober ; a-hent-all eo divizet ar gwalleur enep hon aotrou hag enep e holl diegezh. Hemañ a zo ur paotr-a-netra ; n'eus ket da gomz outañ".

¹⁸ Hag e tifraecas Abigail da gemer daou c'hant baraenn ha daou sac'had gwin, pemp dañvad aozet, pemp muzul greun roset, kant kouign-rezin ha daou c'hant a fiez, hag o lakaas war an ezen. ¹⁹ Hag e lavaras d'he faotred : "Tremenit em raok, ha me, war ho lerc'h a yelo". D'he gwaz Nabal ne lavaras doare. ²⁰ Edo houmañ a-c'haoliad war un azen o tiskenn, dre guzh, eus ar menez, ha setu David gant e soudarded o tiskenn en arbenn dezhi, hag e tegouezhas ganto. ²¹ Ha David a lavare : "Ya, en aner em eus diwallet peadra hemañ er gouelec'h ; n'eus bet dianket eus holl bezh en devoa, netra ; met va faeañ a ra fall evit ar mad-se. ²² Evel-hen da raio Doue da enebourien David, hag evel-hont ouzhpenn, ma lezan, a-douez holl bezh en deus, ac'hann da veure, zoken ur staoter ouzh ar voger !"

²³ Pa welas Abigail David, e hastas diskenn diwar an azen, ha kouezhañ dirak David war he dremm, en ur stouiñ d'an douar.

25, 2 Karmel : netra da welout gant ar menez holl-anavezet.

²⁴Ha kouezhet e-harz e dreid, e lavaras : "Warnon, aotrou, ar fazi ! Met ra gomzo da vatezh ez tivskouarn ! Ha selaou komzoù da vatezh ! ²⁵Gant na ray ket an aotrou van ouzh an den-a-netra-se, ouzh Nabal, rak evel e anv ez eo, sot e anv ha sotoni ennañ. Ha me, da vatezh, n'em boa ket gwelet paotred va aotrou, az poa kaset. ²⁶Ha bremañ, va aotrou ! Bevet an Aotrou ha bev et da ene ! P'en deus harzet ouzhit an Aotrou da vont betek ar gwad, da drec'hiñ drezout da-unan, ac'hanta ! Ra vezo evel Nabal da enebourien hag ar re a glaskfe d'am aotrou un droug bennak ! ²⁷Setu an donezon a gas da vatezh d'am aotrou, hag a ro d'ar baotred a gerzh war roudoù va aotrou. ²⁸Pardon eta mank da servijerez. Rak ober a ray an Aotrou d'am aotrou un ti padus, brezelioù an Aotrou emañ va aotrou oc'h ober ; falloni ebet n'eus bet kavet ennout a-viskoazh. ²⁹Ma sav un den da redek war da lerc'h, da glask da vuhez, ra vezo buhez va aotrou miret e-touez ar re vev gant an Aotrou, da Zoue, ha buhez da enebourien da vezo batalmet a-greiz palv ar vatalm ! ³⁰Ha p'en devo graet an Aotrou Doue d'am aotrou kement ha m'en deus lavaret a vad diwar e benn, ha p'en devo roet urzh ma vi rener war Israel, ³¹ne vo ket se un asoup evidout, ha ne skuilho ket va aotrou, diabeteg, ar gwad, evit bezañ trec'h drezañ e-unan. P'en devo roet berzh an Aotrou Doue d'am aotrou, az pezh soñj eus da vatezh".

³²Hag e lavaras David da Abigail : "Benniget an Aotrou, Doue Israel, en deus da gaset hiziv war-arbenn din ! ³³Benniget da furnez ha bennozh dit da vout harzet ouzhin hiziv da vont betek ar gwad ha da drec'hiñ drezon va-unan. ³⁴Ya, evelkent ! Bevet an Aotrou, Doue Israel, en deus miret ouzhin d'ober droug dit, ha ma n'az pije ket hastet dont war-arbenn din, ne vije ket manet da Nabal, ac'hann da gouloù-deiz, ur staoter ouzh ar voger !" ³⁵Hag e kemeras David eus he dorn ar pezh a gase dezhañ, ha dezhi e lavaras : "Kae e peoc'h d'ar gêr ; sell ! selaouet em eus ouzh da vouezh, ha savet da zremm".

³⁶Hag ez eas Abigail davet Nabal, hag e oa ur banvez en e di, evel ur banvez-roue, ha kalon Nabal a oa laouen ennañ ; mezv e oa ken e oa ; ne gontas hi dezhañ netra, bihan

25, 29 miret e-touez ar re vev : heb. paket e pakad ar vuhez.

pe vras, ac'hann gouloù-deiz. ³⁷Diouzh ar beure, aet ar gwin diouzh Nabal, e kontas dezhañ e wreg an darvoudoù, hag e semplas e galon en e greiz, hag e voe evel ur maen. ³⁸Hag a-benn dek devezh e roas an Aotrou taol ar marv da Nabal.

³⁹Pa glevas David e oa marvet Nabal, e lavaras : "Benniget an Aotrou en deus difennet va c'haoz pa-z on bet dismegañset gant Nabal ! Ouzh e servijer en deus harzet d'ober droug, ha fallentez Nabal en deus distroet an Aotrou war e benn". Hag e kasas David da lavarout da Abigail he c'hemere da wreg. ⁴⁰Hag ez erruas servijerien David e ti Abigail, e Karmel ; ha da gomz outi o lavarout : "David hor c'has davedout d'az kemer evitañ da wreg !" ⁴¹Hag e savas houmañ hag e stouas, he dremm d'an douar, hag e lavaras : "Setu, da vatezh a vo ur sklavez da walc'hiñ treid servijerien va aotrou". ⁴²Ha gant mall e savas Abigail, hag a-c'haoliad war un azen, pemp eus he mitizhien o vont war he roudoù, ez eas war-lerc'h kannaded David hag e voe e wreg.

⁴³Ac'hinoam a voe kemeret ivez gant David eus Izreel, hag e voe an div-mañ gwiragez dezhañ.

⁴⁴Ha Saoul en devoa roet Mic'hol, e verc'h, bet gwreg David, da Palti, mab Laish, a oa eus Gallim.

David hael e-keñver Saoul.

26 ¹Hag ez erruas Zifiz da gaout Saoul e Gabaa en ur lavarout : "Daoust ha n'emañ ket David o kuzhat war run Hac'hila, e kreisteiz an dezerzh ?" ²Hag e savas Saoul, hag e tiskennas da ouelec'h Zif, ha gantañ tri mil den eus an dibab, eus Israel, evit klask David e gouelec'h Zif.

³Hag e kampas Saoul war run Hac'hila, a zo ouzh kreisteiz an dezerzh, e-kichen ar Yordan, ha David, hag a oa o chom er gouelec'h, a verzas e teue Saoul warnañ d'ar gouelec'h. ⁴Hag e kasas David spieren, hag e ouezas e oa deuet Saoul evit gwir. ⁵Hag e savas David, hag ez eas betek al lec'h ma kampe Saoul. Hag e welas David pelec'h e kouske Saoul hag Abner, mab Ner, penngadour e lu. Saoul a gouske er c'hreiz, hag ar soudarded a

25, 36 heb. savet da zremm : graet trugarez dit.

25, 37 e semplas : heb. e varvas.

gampe en-dro dezhañ. ⁶Hag e komzas David o lavarout da Ac'himelek, an Hitiad, ha da Abisai, mab Sarvia, breur Joab, evel-hen : "Piv a ziskenno ganin betek Saoul d'ar c'hamp ?" Hag e lavaras Abisai : "Me a ziskenno ganit".

⁷Hag ez erruas David hag Abisai betek ar soudarded, e-kerzh an noz ; edo Saoul gourvezet, o kousket er c'hreiz, e c'hoaf sanket en douar e-kichen e benn, hag Abner gant ar soudarded gourvezet en-dro dezhañ. ⁸Hag e lavaras Abisai da Zavid : "Serret en deus Doue, hiziv, da enebour ez torn ; va lez da skeiñ warnañ gant ar goaf d'an douar, en un taol, kuit da adskeiñ !"

⁹Hag e lavaras David da Abisai : "N'e zistruj ket ! Piv a gasfe e zorn war olevad an Aotrou, hep bezañ kastizet ?" ¹⁰Hag e lavaras David : "Bebet an Aotrou ! an Aotrou eo a skoio gantañ, pe e zevezh a zeuio, hag e varvo, pe d'ar brezel e tiskenno hag e vo falc'het !" ¹¹Nann ! dre an Aotrou ! Ne gasin ket va dorn war olevad an Aotrou ! Met evit bremañ, kemer ar goaf a zo e-kichen e benn hag ar podad dour, ha deomp kuit !" ¹²Hag e kemeras David ar goaf hag ar podad dour a oa e-kichen penn Saoul, hag int kuit. Den n'o gwelas, den ne ouezas, den ne zihunas, holl e kouskent ur c'houk pounner a oa kouezhet warno a-berzh an Aotrou.

¹³Hag e tremenas David en tu all ; hag en e sav, war lein ar menez, a-bell ha kalz a blas etrezo, ¹⁴e huchas David d'ar soudarded ha da Abner, mab Ner, o lavarout : "Ne responti ket, Abner ?" Hag e respontas Abner o lavarout : "Piv out, te hag a huch war ar roue ?" ¹⁵Hag e lavaras David da Abner : "Daoust ha ne oas ket ur gwaz ? Piv a oa evel-dout en Israel ? Perak ne ziwallez ket da aotrou, ar roue ? Aet 'zo bet unan eus ar bobl evit distrujañ ar roue, da aotrou !

¹⁶N'eo ket brav an dra-se ac'h eus graet ! Bevet an Aotrou ! Mibien an Ankoù ez oc'h, pa ne ziwallit ket hoc'h aotrou, bet olevet gant an Aotrou ! Ha bremañ, sell pelec'h emañ goaf ar roue hag ar podad dour a oa ouzh e benn !"

¹⁷Hag ec'h anavezaz Saoul mouezh David, hag e lavaras : "Ha da vouezh eo, va mab David ?" Hag e lavaras David : "Va mouezh eo, aotrou roue !" ¹⁸Hag e

lavaras : "Perak emañ va aotrou o redek war-lerc'h e servijer ? Petra am eus graet ? Petra a zo em dorn, a fall ?" ¹⁹Bremañ eta, ra selaouo an aotrou roue komzoù e servijer : ma-z eo an Aotrou en deus da iset enep din, ra zegemero ur brofadenn ! Met mar d-eo tud, ra vezint milliget dirak an Aotrou, rak va argas a reont hiziv, evit va distagañ diouzh hêrezh an Aotrou, en ur lavarout : Kae da servijañ doueou all ! ²⁰Met bremañ, gant na gouezho ket va gwad d'an douar, pell diouzh dremm an Aotrou ! Aet eo roue Israel da glask ur c'hwenenn evel ma chaseer ar glujar war ar menezioù !"

²¹Hag e lavaras Saoul : "Pec'het em eus ! Distro, va mab David, ne vin ken drouk ouzhit, peogwir ez eo bet ker va buhez ouzh da zaoulagad hiziv. Bet on diskiant, dianket kalz-meurbet". ²²Ha David o sevel e vouezh a lavaras da Saoul : "Setu goaf ar roue, ra zeuio unan bennak eus da dud yaouank d'e gerc'hat. ²³Hag an Aotrou da rento da bep hini hervez e reizhded hag e fealded ! Da lakaet en devoa an Aotrou hiziv etre va daouarn ha n'eus ket bet fellet din lakaat va dorn war olevad an Aotrou.

²⁴Hag evel m'eo bet bras da vuhez ouzh va daoulagad, ken bras ra vezo va buhez ouzh daoulagad an Aotrou, ma vin saveteet gantañ diouzh pep enkrez".

²⁵Hag e lavaras Saoul da Zavid : "Benniget out-te, va mab David ! Ya, ez oberoù e ri berzh !" Hag ez eas David gant e hent, ha Saoul a zistroas d'ar gêr.

David e-touez ar Filistiz.

²⁷¹Hag e lavaras David en e galon : "Bremañ e vin falc'het un deiz bennak dre zorn Saoul. Evidon, ar gwellañ eo tec'hout da vro ar Filistiz, hag e tic'hoantaio diouzhin Saoul, n'am c'hlasko ken war holl diriad Israel, hag e vin saveteet eus e zorn". ²Hag e savas David, hag e tremenas, eñ hag ar c'hwec'h kant den a oa gantañ, davet Ac'hish, mab Maoc'h, roue Gat. ³Hag e chomas David gant Ac'hish, e Gat, eñ hag e dud, pep hini en e di : David gant e ziv wreg, Ac'hinoam an Izreeliadez, hag Abigail, gwreg Nabal, eus Karmel. ⁴Hag e voe roet ar c'heloù da Saoul e oa tec'het David betek Gat, ha ne gendalc'has ket d'e

glask.

⁵Hag e lavaras David da Ac'hish : "Ma kavan gras ouzh da zaoulagad, ra vezo roet din ul lec'h, e-barzh unan eus kêrioù ar maeziou, ma 'n em dennin eno ; perak e chomfe da servijer e kêr ar roue ganit ?"

⁶Hag e roas Ac'hish Siklag dezhañ, en deiz-se. Setu perak ez eo Siklag da rouaned Youda betek hiziv. ⁷Hag e voe niver an deizioù ma chomas David e maeziou ar Filistiz, ur bloaz ha pevar miz.

⁸Hag ez eas David hag e soudarded da argadiñ enep Gesouriz, Gerziz hag Amalekiz hag a oa o chom er vro, a-wechall, war-du Sour ha betek bro an Egipt. ⁹Hag e pile David ar vro, ha ne leze den bev, paotr na plac'h, hag e tape deñved, saout, ezen, kañvaled ha dilhad ; hag e tistroe da gaout Ac'hish. ¹⁰Hag e lavare Ac'hish : "Pelec'h eo bet an argad hiziv ?" Hag e lavare David : "Enep Negev Youda, enep Negev Ierameeliz hag enep Negev Keniz". ¹¹Ne zegase David na paotr na plac'h e buhez betek Gat ; lavarout a rae outañ e-unan : "Gant aon na gontfent diwarnomp o lavarout : Evel-hen en deus graet David". Ar c'hiz-se en devoe en holl amzer ma chomas e maeziou ar Filistiz.

¹²Hag en devoa fiziañs Ac'hish e David ; lavarout a rae : "En em c'hraet en deus argarzhus d'e bobl, da Israel : bez' e vo evidon ur servijer da viken".

Saoul e ti un igromañserez.

28 ¹D'ar mare-se e vodas Filistiz o c'hampoù en ul lu, evit ober brezel da Israel ; hag e lavaras Ac'hish da Zavid : "Gouzout a ouzout e teuez ganin d'ar c'hamp, te ha da soudarded". ²Hag e lavaras David da Ac'hish : "Gouzout a rez eta ar pezh a ray da servijer". Hag e lavaras Ac'hish da Zavid : "Ya, diwaller va fenn az lakaan evit brepred".

³Ha Samouel a oa marvet hag en devoa graet kañv dezhañ Israel a-bezh hag e veziet e Rama, e gêr. Ha Saoul en devoa skarzhet an igromañserien hag an divinourien diouzh ar vro.

⁴Hag en em vodas ar Filistiz, hag e teujont da gampañ e Sounam. Hag e vodas Saoul Israel a-bezh, hag e kampjont e Gelboe.

28, 13 Un anaon : un anaon bennak, heb. Elohim d.l.e. doueou. Aze hon eus ur sin e krede an Hebreed e gwirvoudelzh an eneoù, a veze skeudennet evl

⁵Hag e welas Saoul kamp ar Filistiz, hag en devoa aon, hag e krenas e galon, meurbet. ⁶Hag e c'houlenntas Saoul an Aotrou, ha ne respontas dezhañ an Aotrou na dre huñvreou na dre an 'Ourim', na dre an diouganerien.

⁷Hag e lavaras Saoul d'e servijerien : "Klaskit din ur vaouez, mestrez war an igromañsoù ma-z in daveti d'he goulennata". Hag e lavaras e servijerien dezhañ : "Bez' ez eus ur vaouez igromañserez en En-Dor". ⁸Hag en em zic'hizas Saoul en ur wiskañ dilhad all, hag ez eas, eñ ha daou zen gantañ, hag ez errujont e ti ar vaouez, da noz, hag e lavaras : "Sav din, mar plij, gant da igromañsoù, sav din an hini a lavarin dit".

⁹Hag e lavaras ar vaouez dezhañ : "Gouzout a rez ar pezh en deus graet Saoul : rasket en deus an igromañserien hag an divinourien diouzh ar vro ; perak e lakaez ur pech d'am buhez d'ober din mervel ?" ¹⁰Hag e touas dezhi Saoul dre an Aotrou o lavarout : "Bebet an Aotrou ! N'az po pec'hed ebet gant an dra-se !"

¹¹Hag e lavaras ar vaouez : "Piv a savin dit ?" Hag e lavaras : "Samouel ! Sav-eñ din !"

¹²Ha pa welas ar vaouez Samouel, e huchas a vouezh uhel, hag e komzas ar vaouez ouzh Saoul o lavarout : "Perak ec'h eus va zouellet ? te eo Saoul !" ¹³Hag e lavaras dezhi ar roue : "Bez dizaon ! petra a welez ?" Hag e lavaras ar vaouez da Saoul : "Un anaon a welan o pignat eus an douar". ¹⁴Hag e lavaras dezhi : "Petore stumm en deus ?" Hag e lavaras hi : "Un den kozh a bign, paket en ur vantell". Hag e ouezas Saoul eo Samouel e oa, hag e taoublegas, e zremm d'an douar, hag e stouas.

¹⁵Hag e lavaras Samouel da Saoul : "Perak va zrubuilhañ, ouzh va sevel ?" Hag e lavaras Saoul : "Anken am eus, meurbet ; ar Filistiz a ra brezel ouzhin, ha Doue en deus va c'huitaet, ne respont ket din ken, dre ar brofed na dre huñvreou ; hag em eus da c'halvet evit reiñ din da c'houzout petra ober". ¹⁶Hag e lavaras Samouel : "Perak va goulennata, ma-z eo an Aotrou kuitaet diouzhit, ha mar d-emañ a-enep dit ?" ¹⁷Graet en deus an Aotrou evidon ar

tasmantoù er Sheol, an Ifern, ur menoziad a zeu eus amzerioù kozh an Neolitic.

pezh en devoa lavaret drezon, ha diframmañ a ra an Aotrou ar rouantelezh eus da zorn, evit he reiñ d'ur c'heneil dit, da Zavid.

¹⁸N'ec'h eus ket sentet ouzh mouezh an Aotrou. N'ec'h eus ket sevenet gwrez e gounnar war Amalek : alese an dra-mañ a ra dit an Aotrou hiziv : ¹⁹lakaat a ra an Aotrou Israel, ha te da heul, etre daouarn ar Filistiz ; warc'hoazh, te ha da vibien a vo ganin, ha kamp Israel a vo lakaet gant an Aotrou e dorn ar Filistiz".

²⁰Hag afo Saoul a gouezhas war e hed d'an douar, aon dezhañ meurbet rak komzoù Samouel, hag ouzhpenn, dinerzh dre ma n'en devoa ket debret boued e-pad an deiz nag e-pad an noz.

²¹Hag e teuas ar vaouez davet Saoul, aon dezhi ken e krene meurbet, hag e lavaras dezhañ : "Sentet he deus da servijerez ouzh da vouezh ; lakaet em eus va buhez en arvar ha sentet ouzh ar c'homzoù a lavaras din. ²²Met bremañ, selaou eta, te ivez, ouzh mouezh da servijerez : lakaat a ran dirazout un tamm bara : debr, hag az po nerzh da vont gant an hent". ²³Met n'houille ket, hag e lavaras : "Ne zebrin ket !" Met pouezañ a reas warnañ e servijerien hag ar vaouez, hag e sentas ouzh o mouezh, hag e savas eus an douar, hag e koazezas war ar gwele. ²⁴Bez' he devoa ar vaouez ul leue lart er c'hraou ; difraeañ a reas d'e lazañ, hag e kemeras bleud, hen meras hag e poazhas bara dic'hoell. ²⁵Hag e kinnigas se da Saoul ha d'e servijerien. Hag e tebrjont, hag e savjont, hag ez ejont kuit en noz-se.

David nac'het outañ ober brezel da Israel.

29 ¹Hag o devoa bodet ar Filistiz o holl gampoù en Afek ; hag Israel a gampe e-kichen ar feunteun a zo en Izreel. ²Ha satraped ar Filistiz a dremenas gant o c'hantoù hag o miliadoù ; ha David, gant e soudarded, a dremenas d'an diwezhañ, gant Ac'hish. ³Hag e lavaras ofiserien ar Filistiz : "Petra eo an Hebreiz-se ?" Hag e lavaras Ac'hish da ofiserien ar Filistiz : "Hemañ eo David, servijer Saoul, roue Israel, hag a zo ganin bloaz 'zo pe daou, ha n'em eus kavet enep dezhañ mann ebet abaoe an deiz m'eo degouezhet betek hiziv". ⁴Hag e fuloras outañ ofiserien ar

Filistiz ; hag e lavaras dezhañ ofiserien ar Filistiz : "Kas kuit an den-se, ma tistroio d'al lec'h az poa merket dezhañ. Met ne ziskenno ket ganimp d'an emgann, ne vo ket evidomp un enebour en emgann. Penaos e plijfe d'e vestr, nemet diwar-goust pennoù an dud-mañ ? ⁵Ha n'eo ket hemañ an David a ziskaned dezhañ en ur zañsal ha lavarout :

Pilet en deus Saoul e miliadoù,
ha David e zek-miliadoù ?"

⁶Hag e c'halvas Ac'hish David, hag e lavaras dezhañ : "Bebet an Aotrou ! Reizh ez out ha mat e oa ouzh va daoulagad e vijes bet o vont hag o tont ganin er c'hamp, peogwir n'em eus ket kavet ennout a zroug abaoe an deiz ma oas deuet du-mañ betek hiziv ; met ouzh daoulagad ar satraped n'ec'h eus ket grad-vat. ⁷Ha bremañ, distro ha kae e peoc'h, ha ne ri ket displijadur da satraped ar Filistiz". ⁸Hag e lavaras David da Ac'hish : "Met petra am eus graet ? Petra a gavez ez servijer, adalek an deiz ma-z on dirazout betek hiziv, ma n'afen ket da vrezlekaat enep enebourien va aotrou, ar roue ?" ⁹Hag e respontas Ac'hish o lavarout da Zavid : "Gouzout a ran ez out mat ouzh va daoulagad, evel un ael Doue, met ofiserien ar Filistiz a lavar : Ne bigno ket ganimp d'ar brezel ! ¹⁰Neuze 'ta, bez abred warc'hoazh gant servijerien da aotrou a zo deuet ganit ; savit abred diouzh ar beure da c'houlou-deiz, hag it kuit !" ¹¹Hag e savas abred David gant e soudarded, da vont kuit antronoz war o c'hiz da vro ar Filistiz ; hag ar Filistiz a bignas en Izreel.

Trec'h David war an Amalekiz.

30 ¹Pa zegouezhas David hag e soudarded e Siklag d'an trede deiz, o devoa an Amalekiz argadennet en Negev hag enep Siklag ; skoet o devoa war Siklag hag he devet en tan, ²ha graet prizonidi ar maouezed hag an dud a oa enni, bihan ha bras. N'o devoa lakaet den ebet d'ar marv, met o c'haset en ur vont gant o hent. ³Hag ez erruas David hag e soudarded e kêr, hag e oa tangwallet, hag ar maouezed, gant o mibien hag o merc'hed, a oa bet graet prizonidi. ⁴Hag e savas David hag an dud a oa gantañ o mouezh da zifronkañ, betek ma n'o devoe ken a nerzh da ouelañ. ⁵Div
^{29, 7} displijadur : heb. ne ri ket fall ouzh daoulagad...

wreg David a oa bet tapet : Ac'hinoam eus Izreel, hag Abigail, bet gwreg Nabal, eus Karmel.

⁶Hag en devoa anken David meurbet, rak komz a rae an dud d'e veinata, ken c'hwerv ma oa ene an holl dud-se, pep hini evit e vibien pe e verc'hed. Met kennerzhed e voe David gant an Aotrou, e Zoue. ⁷Hag e lavaras David da Abiatar, ar beleg, mab Ac'himelek : "Degas din an efod !" Hag e tegasas Abiatar an efod da Zavid. ⁸Hag e c'houlennatas David an Aotrou o lavarout : "Redek a rin war-lerc'h ar vandenn-se ? Hag he zapout a rin ?" Hag e lavaras dezhañ : "Red war o lerc'h ! O zizhout hag o saveteiñ a ri". ⁹Hag ez eas David hag ar c'hwec'h kant den a oa gantañ, hag ez errujont betek froud Besor ; ar stlejerien a chomas eno, ¹⁰hag e kendalc'has David gant pevar c'hant den. Chomet e oa daou c'hant den, re faezh evit treuziñ froud Besor.

¹¹Kavet e voe un den egiptat war ar maez, hag e zegas a rejont da Zavid, hag e voe roet dezhañ bara, hag e tebras hag ec'h evas dour. ¹²Hag e voe roet dezhañ un troc'had kouign-fiez ha daou a rezin sec'h, hag e tebras hag ez addeuas e spered dezhañ ; n'en devoa ket debret boued nag evet dour tri deiz ha teir noz a oa. ¹³Hag e lavaras dezhañ David : "Da biv out-te, hag a belec'h e teuez ?" Hag e lavaras : "Ur paotr egiptat ez on, servijer un den amalekat, va dilezet en deus va mestr, dre ma oan klañv, hiziv 'zo tri deiz.

¹⁴Argadennet hon eus e Negev Kretiz, hini Youda, ha Negev Kaleb ; ha Siklag hon eus tangwaller". ¹⁵Hag e lavaras dezhañ David : "Ha diskenn a ri ganimp betek ar vandenn-se ?" Hag e lavaras : "Tou din, dre Zoue, n'am lakai ket d'ar marv, n'am serri ket e dorn va mestr, hag e tiskennin ganit betek ar vandenn-se".

¹⁶Hag e tiskennas gantañ ; ha setu ma oant a-stlabez war-c'horre ar vro, o tebrñ hag oc'h evañ hag o festal gant an holl breizh bras o devoa kemeret eus bro ar Filistiz hag eus bro Youda.

¹⁷Hag e skoas warno David, adalek tarzhan-deiz betek an abardaez antronoz ; ne ziflipas diouto den ebet nemet pevar c'hant paotr a valee war gañvaled, hag a dec'has.

¹⁸Hag e saveteas David kement tra en 30, 14 Kretiz : anv roet d'ar Filistiz deuet eus enez Kreta.

devoa kemeret Amalek ; hag e ziv wreg a saveteas David. ¹⁹Ne zioueras hini ebet dezho, na bihan na bras, na mab na merc'h, na preizh : kement tra a oa bet kemeret dezho, an holl a voe derenet gant David.

²⁰Hag e kemas David an holl zeñved hag ar saout. Ar re a gase en a-raok an tropell-mañ a lavare : "Setu preizh David".

²¹Hag ez erruas David gant an daou c'hant den a oa bet re faezh evit mont war-lerc'h David, hag a oa bet lezet e-kichen froud Besor. Hag e teujont war-arbenn da Zavid ha d'an dud a oa gantañ ; hag e tostaas David ouzh an dud-se en ur hetiñ dezho ar peoc'h. ²²Hag e respontas an holl baotred fall, an dud-a-netra a-douez ar soudarded o devoa kerzhet gant David, o lavarout : "Peogwir n'o deus ket kerzhet ganimp, ne vo ket roet dezho eus ar preizh hon eus saveteet, nemet da bep hini e wreg hag e yugale, da gas ganto ha da vont kuit !"

²³Hag e lavaras David : "Na reot ket evel-se, va breudeur, gant ar pezh en deus roet an Aotrou deomp ; hon diwallet en deus, ha lakaet ar vandenn a oa deuet warnomp etre hon daouarn. ²⁴Piv a selaoufe ouzhoc'h evit an dra-se ? Lod an hini a ziskenn d'an emgann a zo evel lod an hini a chom war-dro an traoù ; a-gevret e lodennont". ²⁵Hag e voe, adalek an deiz-mañ, ha war-lerc'h, lakaet se da reolenn ha da gustum evit Israel, betek hiziv.

²⁶Hag ez erruas David e Siklag, hag e kasas preizh da Gozhidi Youda, e geneiled, en ur lavarout : "Setu evidoc'h un donezon eus ar preizh diwar enebourien an Aotrou".

²⁷Da re Vetel, da re Ramatnageb, ha da re Ieter, ²⁸da re Aroer, da re Sefamot ha da re Estemo, ²⁹da re Garmel, da re kêriou Ierameeliz ha da re kêriou Ken, ³⁰da re Horma, da re Borasan ha da re Atac'h, ³¹da re Hebron, ha da re an holl lec'hioù m'en devoa kerzhet drezo David gant e soudarded.

Marv Saoul.

31 ¹Ar Filistiz a reas brezel da Israel, hag e tec'has soudarded Israel dirak ar Filistiz, hag e kouezhas muntridi war menez Gelboe. ²Hag e pegas ar Filistiz ouzh Saoul hag ouzh e vibien, hag e lazhas ar Filistiz Jonatan, hag Abinadab ha

30, 26 donezon : heb. ur vennozh.

Melkissoua, Bugale Saoul.

³Hag e pounneraas an emgann war Saoul ; hag e voe kavet gant tennerien, gant gwaregerien, hag e voe gloazet grevus gant an dennerien-se. ⁴Hag e lavaras Saoul d'e zouger-armoù : "Dic'houin da gleze ha toull-me gantañ, ma n'erruo ket an diamdroc'hidi-se d'am zoullañ ha d'am gwallgas". Met n'houlle ket e zouger-armoù : aon en devoa meurbet. Hag e kemeras Saoul ar c'hleze hag e kouezhas warnañ. ⁵Pa welas e zouger-armoù e oa marvet Saoul, e kouezhas, eñ ivez war e gleze, hag e varvas gantañ. ⁶Hag e varvas Saoul, e dri mab, e zouger-armoù hag e holl soudarded en deiz-se asambles. ⁷Ha pa welas tud Israel a oa en tu all d'an draonienn, hag ar re a oa en tu all d'ar Yordan, e tec'he tud Israel hag e oa marvet Saoul hag e vibien, e tilezjont ar c'hêrioù hag e tec'hjont, hag e teuas ar Filistiz da chom enno.

⁸Hag antronoz ez erruas ar Filistiz da zibourc'hañ ar re vuntret, hag e kavjont Saoul hag e dri mab kouezhet war menez Gelboe. ⁹Ha da droc'hañ e benn ha d'e zibourc'hañ eus e armoù, ha da gas, dre vro ar Filistiz tro-war-dro, ar c'heloù-mat betek tiez an idoloù ha da di an dud ; ¹⁰hag e lakjont e armoù e templ Astarot, hag e gorf a voe poentet ouzh moger Betsan. ¹¹Met klevout a reas annezidi Iabes-Galaad ar pezh o devoa graet ar Filistiz da Saoul. ¹²Hag e savas an holl dud kadarn, hag ez ejont, e-kerz an noz, da gemer korf Saoul ha korfoù e vibien diouzh moger Betsan, ha distroet da Iabes, e tevjont anezho eno. ¹³Hag e kemerjont o eskern evit o beziañ dindan lorn Iabes, hag e yunjont seizh deiz-pad.

Levr kentañ Samouel betek amañ.

Eil levr Samouel.

Marv Saoul kemennet da Zavid.

1¹ Ha setu, goude marv Saoul ha bezañ trec'het war an Amalekiz e tistroas David hag e chomas daou zevezh e Siklag. ² Ha d'an trede deiz, setu un den o tont eus ar c'hamp, a-zigant Saoul, roget e oa e zilhag hag e benn goloet a boult. Hag erruet e-kichen David, en em daolas d'an douar hag e stouas. ³ Hag e lavaras dezhañ David : "A belec'h e teuez ?" Hag e lavaras dezhañ : "Eus kamp Israel ez on diflipet". ⁴ "Petra a zo en em gavet, eme David, lavar din eta". "Tec'het eo bet an arme diwar an dachenn-emgann, emezañ, ha kalz a zo kouezhet e-kerzh ar stourmad, marv. Saoul e-unan hag e vab Jonatan a zo marv".

⁵ Hag e lavaras David d'ar paotr a zegemne se dezhañ : "Penaos ec'h eus gouezet e oa marvet Saoul ha Jonatan, e vab ?" ⁶ Hag e lavaras ar paotr en devoa roet ar c'heloù dezhañ : "Dre zarvoud e oan degouezhet war menez Gelboe ; hag e oa harpet Saoul war e c'hoaf, kirri ha marc'heien ouzh e waskañ ; ⁷ hag o sellout a-dreñv dezhañ am gwelas hag e huchas warnon ; hag e lavaris : "Setu me !" ⁸ Hag e lavaras din : "Piv out ?" Hag e lavaris dezhañ : "Un Amalekad on". ⁹ Hag e lavaras din : "Chom eta em c'hichen, ha va laka d'ar marv, rak kregiñ a ra ennon ur falladenn, daoust ha m'emañ c'hoazh va holl vuhez ennon". ¹⁰ Hag e chomis en e gichen, hag e lakaat a ris d'ar marv, peogwir e ouien ne vevje ket goude ma oa kouezhet. Hag e kemeris e gurunenn diwar e benn hag e chadennig diwar e vrec'h hag o c'hasan d'am aotrou amañ.

¹¹ Hag e krogas David en e zilhag hag o rogas, ha kement hini a oa gantañ a reas kement all. ¹² Hag e voe klemmvan ha daeroù ha yun betek an abardaez war Saoul ha war Jonatan, e vab, ha war bobl an Aotrou, ha war diegezh Israel, dre ma oant kouezhet dre ar c'hleze.

¹³ Hag e lavaras David d'ar paotr en devoa roet ar c'heloù dezhañ : "A belec'h ez Tabenniñ al levr-mañ "Levr ar roue David" a vefe bet reishoc'h. An darvoudoù a sav d'ar bloavezhioù 1010-1000 KHS. Ne chomo ket Hebron kêrbenn ar rouantelezh rak ur wech tapet Jeruzalem e savo eno e balez. Ar roue David a zo an den-meur hoalusañ e istor Israel. Daoust d'e splannder ez eo karget e vuhez a drubuilhoù ivez. 2 Sam 16, 5-14 a ra d'al

out ?" Hag e lavaras : "Mab un den estren, un Amalekad, ez on". ¹⁴ Hag e lavaras dezhañ David : "Penaos n'ec'h eus ket bet aon da gas da zorn da zistrujañ olevad an Aotrou ?" ¹⁵ Hag e c'halvas David unan eus ar baotred hag e lavaras : "Tosta ! Tizheñ !" Hag e skoas warnañ hag e varvas. ¹⁶ Hag e lavaras dezhañ David : "Da wad da vezo war da benn ! Da c'henou en deus respontet enep dit p'ec'h eus lavaret : Me am eus lakaet d'ar marv olevad an Aotrou". ¹⁷ Hag e reas David ar werz-mañ war Saoul ha war Jonatan, e vab. ¹⁸ Hag e lavaras he c'helenn da vibien Youda : "Ar Wareg". Skrivet eo e "Levr an den reizh" :

¹⁹ "Allas ! Diskaret eo bet gloar Israel war lein ar menezioù. Penaos eo bet kouezhet ar re gadarn ?

²⁰ Arabat kemenn se e Gat, na reiñ ar c'heloù e straedoù Ekron : re laouen e vefe merc'hed Filistiz, dañsal a rafe merc'hed an amdroc'hidi.

²¹ Menezioù Gelboe, gant na vo ken na glizh na glav warnoc'h ! na parkeier druz, rak eno eo bet kailharet skoad an harozed !

Skoed Saoul ne oa ket olevet gant eoul.

²² Met gant gwad al lazhide ha gant lard an harozed ; gwareg Jonatan ne gile ket en a-dreñv, kleze Saoul ne zistroe ket dibourvez.

²³ Saoul ha Jonatan, karet ha karadek-bras e-doug o buhez ne dint ket bet dispartiet en o marv.

Dreist d'an erered e oant herrek, dreist d'al leoned, kadarn !

²⁴ Merc'hed Israel, gouelid da Saoul, eñ hag ho kwiske a limestra hag a lin fin, eñ hag a ispilhe bragerizoù-aour ouzh ho tilhad.

²⁵ Penaos e kouezhas an harozed e-kreiz an emgann ?

Jonatan, war da runioù, a zo bet lazhet.

²⁶ Enkrez am eus ganit, va breur Jonatan, plijout a raes din, dreist !

C'hwekoc'h e oa din da garantez eget karantez ar merc'hed !

²⁷ Penaos ez eo kouezhet an dud kadarn ?

lenner kendrueziñ outañ, ha rakverzout a reomp ennañ neuze an Hini a vo graet anezhañ, dek kantved bennak war-lerc'h, Mab David, an Hini a zeuio, Mab Doue, da salviñ mab-den.

1, 18 "Levr ar Gwir" : pe Lev an Hini reizh, ha n'eo ket deuet betek ennomp kv Ez 10, 13.

Ha chomet o armoù-brezel war an dachenn !"

David, roue Youda - Isbaal, roue Israel.

2¹ Ha goude-se e c'houlennatas David an Aotrou o lavarout : "Ha pignat a rin da unan eus kêrioù Youda ?" Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : "Kae !" Hag e lavaras David : "Da belec'h ez in ?" Hag e lavaras : "Da Hebron".² Hag e pignas dezhi David gant e ziv wreg, Ac'hinoam eus Izreel, hag Abigail, bet gwreg Nabal, eus Karmel.³ Ar soudarded a oa gantañ a gasas ivez David, pep hini gant e diegezh, hag e chomjont e kêrioù Hebron.⁴ Hag e teuas tud Youda da oleviñ eno David da roue war di Youda.

Hag e voe roet ur c'heloù da Zavid : lavaret e voe dezhañ : "Tud Iabes-Galaad o deus beziet Saoul".⁵ Hag e kasas David kannaded da dud Iabes-Galaad, da lavarout dezho : "Benniget oc'h gant an Aotrou, da vezañ graet truez e-keñver hoc'h aotrou Saoul hag e veziet.⁶ Ha bremañ e ray an Aotrou ouzhoc'h truez ha fealded, ha me ivez a ray en ho keñver an hevelep madelezh, peogwir hoc'h eus graet an drase.⁷ Neuze 'ta, kennerzhit ho taouarn ha bezit paotred kadarn ! Marvet eo hoc'h aotrou Saoul, ha me 'zo bet olevet gant ti Youda da roue warnoc'h !"

⁸ Met Abner, mab Ner, penngadour lu Saoul, en devoa kemeret Isbaal, mab Saoul, hag e oa tremenet gantañ e Mahanaim,⁹ hag e c'hraet roue war Galaad, war Aseriz, war Izreel, war Efraim, war Benjamin ha war Israel a-bezh.¹⁰ An oad a zaou-ugent vloaz en devoa Isbaal, mab Saoul, pa voe roue war Israel, ha daou vloaz e renas ; ti Youda hepken a voe war-lerc'h David.

¹¹ Hag e voe niver ar bloavezhioù ma voe David roue en Hebron war di Youda, seizh vloaz ha c'hwec'h miz.

¹² Hag ez eas Abner, mab Ner, ha servijerien Isbaal, mab Saoul, eus Mahanaim war-du Gabaon.

¹³ Ha Joab, mab Sarvia, ha servijerien David a yeas ivez, hag en em gavjont e-kichen lenn Gabaon, war-un-dro, hag e chomjont, un darn ouzh un tu d'al lenn hag un darn all ouzh an tu all d'al lenn.¹⁴ Hag e

lavaras Abner da Joab : "Ra savo ar re yaouank da c'hoari stourm dirazomp !" Hag e lavaras Joab : "Ra savint !" ¹⁵ Hag e savjont, hag ez ejont, niveret daouzek eus Benjamin evit Isbaal, mab Saoul, ha daouzek eus soudarded David.¹⁶ Hag e krogjont pep hini e penn e gevezer, e gleze e kostez e gevezer ; hag e kouezhjont a-gevret, hag e voe galvet al lec'h-se "Park ar Reier", a zo e Gabaon.

¹⁷ Hag e voe an emgann rust-kenañ en deiz-se ; pilet e voe Abner ha soudarded Israel gant soudarded David.¹⁸ Bez' e oa eno tri mab Sarvia : Joab, Abisai hag Asael. Asael a oa skañv e dreid evel re ar gazeled war ar maezioù.¹⁹ Hag e redas Asael war-lerc'h Abner, hep distreiñ en ur vont nag a-gleiz nag a-zehou, diwar-lerc'h Abner.²⁰ Hag e tistroas Abner en ur lavarout : "Ha te eo, Asael ?" Hag e lavaras : "Me eo !" ²¹ Hag e lavaras dezhañ Abner : "Distro a-zehou pe a-gleiz dit, ha krog en unan eus ar re yaouank, hag e kemeri evidout e zibourc'hioù". Met n'houllas ket Asael distokañ diwar e lerc'h.²² Hag ec'h adkrogas Abner da gomz ouzh Asael : "Distro diwar va lerc'h ! Perak az tiskarfen d'an douar ? Penaos e savfen va dremm dirak Joab, da vreur ?"

²³ Ne fellas ket dezhañ distreiñ, hag e skoas gantañ Abner, gant diadrefñ e c'hoaf, en e gof, ken ez eas e-maez ar goaf a-dreñv dezhañ, hag e kouezhas eno hag e varvas war an dachenn, ha kement hini a errue el lec'h ma oa kouezhet Asael ha marvet, a arsave eno.

²⁴ Hag e redas Joab hag Abisai war-lerc'h Abner. An heol a oa o vont da guzh pa-z errujont gant run Amma, rag-enep Gaiah, war hent gouelec'h Gabaon.²⁵ Hag en em vodas Bugale Benjamin, war-lerc'h Abner, hag e voent ur strollad en em zalc'has war benn ur run.²⁶ Hag e huchas Abner war Joab o lavarout : "Ha dalc'hmat e tistrujo ar c'hleze ? Ha n'ouzout ket e vo c'hwervoni goude ? Ac'hann pegeit ne lavari ket d'an dud distreiñ a-ziwar-lerc'h o breudeur ?"

²⁷ Hag e lavaras Joab : "Bevet Doue ! Ma n'az pije ket komzet, eo ac'hann ar beure n'o dije ket paouezet an dud, pep hini diwar-lerc'h e vreur".²⁸ Hag e sonas Joab

2, 8 Mab Saoul eo Isbaal, pe Ish-Boshet e testennoù all. An doue kanaanad Baal a veze lesanvet Boshet : mezh.

2, 16 "Park ar Reier" : park a re gadarn, kalet evel mein. Reier a zo ul lesanv roet d'ar gadourien.

2, 18 ur c'hoar da Zavid eo Sarvia.

er c'horn-boud, hag ec'h arsavas an holl dud, hep redek ken war-lerc'h Israel, hep kenderc'hel da vrezekaat. ²⁹Hag Abner, gant e soudarded, da gerzhout dre an Araba e-pad an noz, ha da dreuziñ ar Yordan evit mont, dre ar Betron a-bezh da erruout e Mahanaim. ³⁰Ha Joab, distroet diwar-lerc'h Abner, a vodas an holl soudarded, hag e vanke, e-touez soudarded David, naontek den hag Asael.

³¹Ha soudarded David o devoa skoet d'ar marv, eus Benjamin, eus soudarded Abner, tri c'hant tri-ugent den. ³²Kerc'het e voe Asael ha beziñ e bez e dad e Betlehem. Hag e kerzhas Joab hag e soudarded, noz-pad, ha da c'houlouñ-deiz e voent en Hebron.

Marv Abner.

³ Hag e voe ar brezel padus etre ti Saoul ha ti David. Ti David a yae war greñvaat, ha ti Saoul a yae war wanaat.

²Hag en devoe David mibien en Hebron. Hag e voe e mab henañ Amnon, eus Ac'hinoam, an Izreeladez ; ³ hag an eil, Kelaab, eus Abigail, bet gwreg Nabal, eus Karmel ; hag an trede, Absalom, mab Maac'ha, merc'h Tolmai, roue Gesour ; ⁴ hag ar pevare, Adonias, mab Haggit ; hag ar pempvet, Safiatia, mab Abital ; ⁵ hag ar c'hwec'hvet, Ietraam, eus Egla, gwreg David. Ar re-se en devoe David en Hebron.

⁶ Hag e-keit ha ma voe brezel etre ti Saoul ha ti David, Abner a greñvas e-barzh ti Saoul. ⁷ Ha Saoul en devoa bet un adwreg, hec'h anv, Respa, merc'h Aia. Hag e lavaras Isbaal da Abner : "Perak ez out aet gant adwreg va zad ?" ⁸ Hag e fuloras Abner, meurbet, gant komzoù Isbaal, hag e lavaras : "Daoust hag ur penn-ki ez on eus Youda ? Hiziv en em ziskouezan feal e-keñver ti Saoul, da dad, ha gant e vreudeur hag e vignoned, ha n'az lezan ket etre daouarn David, hag e tamallez din ur pec'hed gant ar wreg-se hiziv ?" ⁹ Evel-hen da raio Doue da Abner, hag evel-hont ouzhpenn, ma n'eo ket evel m'en deus touet an Aotrou da Zavid e labourin evitañ, ¹⁰ evit lakaat da dremen ar rouantelezh eus ti Saoul, ha sevel tron David war Israel ha war Youda, eus Dan betek Bersabea". ¹¹ Ha

2, 29 Arava : izelenn ar Yordan a ya en tu-hont da vor an Holen betek pleg-mor Akaba. Bitron : un ode.

ne c'hellas ken respont da Abner netra gant an aon razañ.

¹²Hag e kasas Abner kannaded da Zavid eus e berzh evit lavarout : "Da biv e vo ar vro ?" Ha lavarout : "Diviz un emglev ganin, hag e vo va dorn ganit evit treiñ davedout Israel a-bezh". ¹³Hag e lavaras : "Mat ! Me a zivizo ganit un emglev ; un dra hepken a c'houlennan diganit, da lavarout eo : ne weli ket va dremm nemet, en a-raok, e kasfes Mic'hol, merc'h Saoul, pa zeui da welout va dremm". ¹⁴Hag e kasas David kannaded da Isbaal, mab Saoul, evit lavarout : "Ro din va gwreg Mic'hol, am boa bet evit kant amdroc'h Filistiz". ¹⁵Hag e kasas Isbaal tud da gerc'hat houmañ digant he den, Paltiel, mab Laish. ¹⁶Mont a reas ganti he den, hag en ur gerzhout e ouele war he lerc'h betek Bahurim. Hag e lavaras dezhañ Abner : "Kae war da giz !" Hag ez eas en-dro.

¹⁷Hag un diviz en devoe Abner gant Kozhidi Israel da lavarout : "Abae pell-amzer e oac'h o klask David evel roue warnoc'h". ¹⁸Ac'hanta ! bremañ eo deoc'h oberiañ, peogwir an Aotrou en deus komzet ouzh David o lavarout : Dre zorn David, va servijer, e salvin va fobl Israel diouzh dorn ar Filistiz ha diouzh dorn o holl enebourien". ¹⁹Hag e komzas ivez Abner ouzh divskouarn Benjamin ; hag ez eas ivez Abner da lavarout ouzh divskouarn David en Hebron kement a oa bet mat ouzh daoulagad Israel hag ouzh daoulagad holl di Benjamin. ²⁰Hag ez erruas Abner e ti David, en Hebron, ha gantañ ugent soudard ; hag e reas David ur banvez da Abner ha d'an dud a oa gantañ.

²¹Hag e lavaras Abner da Zavid : "Ez an da sevel ha da vont da vodañ Israel a-bezh endro d'am aotrou, ar roue ; hag e vo divizet ganit un emglev, hag e reni war gement a c'hoantaio da ene". Hag e tigouvias David Abner, a yeas e peoc'h.

²²Ha setu servijerien David ha Joab o tont eus un argadenn, ha preizh bras ganto a zegasent, hag Abner ne oa ken gant David en Hebron : lezet e oa bet gantañ da vont e peoc'h. ²³Joab hag an holl soudarded a oa gantañ a oa erruet, hag e voe roet keloù da Joab o lavarout : "Deuet eo Abner, mab Ner, da di ar roue, hag en deus e lezet da vont e peoc'h !" ²⁴Hag ez eas Joab da gaout

3, 8 en em ziskouezan feal : heb. e ran fealded.

ar roue, hag e lavaras : "Petra ac'h eus graet ? Deuet eo Abner davedout ; perak bezañ bet e lezet da vont e peoc'h ?²⁵ Anavezout a rez Abner, mab Ner ! Evit da douellañ ez eo deuet, evit gouzout da vonedonea, evit gouzout kement tra a rez !" ²⁶ Hag aet er-maez Joab eus ti David, e kasas kannaded war-lerc'h Abner hag e reas dezhañ dont war e giz eus puñs Sira, ha David ne ouie netra. ²⁷ Hag ec'h addeuas Abner da Hebron ; hag e sachañ a reas Joab ouzh toull an nor evit komz outañ siouloc'h, hag e skoas warnañ en e gof, hag e varvas evit gwad Asael, e vreur. ²⁸ Hag e klevas se David goude, hag e lavaras : "Didamall on, ha va rouantelezh, e-keñver an Aotrou da viken, eus gwad Abner, mab Ner. ²⁹ Ra gouezho war benn Joab ha war holl di e dad ! Gant n'ehano ket ti Joab da gaout devererien, kakouzien, embregerien gwerzhid, tud o kouezhañ dre ar c'hleze hag e diouer a vara !" ³⁰ Joab hag Abisai, e vreur, o devoa lazhet Abner dre m'en devoa roet taol ar marv da Asael, o breur, e Gabaon, er brezel.

³¹ Hag e lavaras David da Joab ha d'an holl dud a oa gantañ : "Fregit ho tilhad hag en em c'hourizit a seier, ha hirovidit dirak Abner !" Hag ar roue David a gerzhas a-dreñv d'ar c'hravazh. ³² Hag e voe beziet Abner en Hebron, hag e savas ar roue e vouezh, hag e ouelas war bez Abner, hag e ouelas ar bobl a-bezh. ³³ Hag ur werz a reas ar roue war Abner hag a lavare :

"Evel marv ur sod e oa da vezañ marv Abner ?

³⁴ Da zaouarn ne oant ket bet ereet, na da dreid er chadennoù bountet ; evel ma kouezher dirak torfedourien ez out kouezhet !"

Hag e kendalc'has an holl dud da ouellañ warnañ.

³⁵ Hag ez eas an holl dud d'ober da Zavid debriñ, hag e oa c'hoazh deiz, hag e touas David en ur lavarout : "Evel-hen da raio din Doue, hag evel-hont ouzhpenn ! Met kent ma vo aet an heol da guzh, ne dañvain na bara na netra. ³⁶ An holl dud a ouezas se, hag e voe mat ouzh o daoulagad : kement a rae ar roue dirak an holl dud a veze mat. ³⁷ Hag e ouezas an holl dud,

3, 27 evit gwad Asael : evit tennañ veñjañs eus gwad Asael.

3, 29 embregerien gwerzhid : tud blizidik, die'houest d'ar brezel. E testennoù all : branellerien, tud krog e

Israel a-bezh, en deiz-se, n'eo ket a-berzh ar roue e oa bet lakaet d'ar marv Abner, mab Ner. ³⁸ Hag e lavaras ar roue d'e servijerien : "N'ouzoc'h ket ez eo un ofiser bras a zo kouezhet hiziv en Israel ? ³⁹ Ha me, hiziv, a zo dinerzh, daoust din bezañ bet olevet da roue, hag ar baotred-se, Bugale Sarvia, a zo taeroc'h egedon. Ra rento an Aotrou d'an hini a ra an droug hervez e zrougiezh !"

Marv Isbaal.

⁴ Pa glevas mab Saoul e oa marvet Abner en Hebron, e voe laosk e zaouarn, hag Israel a-bezh a voe trubuilhet. ² Daou zen, penn strolladoù, en devoa mab Saoul : anv unan a oa Baana, hag anv egile, Rec'hab, Bugale da Remon, eus Berot, paotred a Venjamin, rak Berot a veze kontet gant Benjamin. ³ Tec'het o devoa tud Berot betek Gettaim, hag e oant eno o chom betek an deiz-se.

⁴ Ha Jonatan, mab Saoul, en devoe bet ur mab nammet e zivhar : ur paotrig a bemp bloaz e oa pa zeuas ar c'heloù diwar-benn Saoul ha Jonatan, eus Izreel ; hag he devoa e vagerez e sammet en ur dec'hout, ha gant he hast da dec'hout, e oa kouezhet hemañ ha kammet. Hag e anv a oa Meribbaal.

⁵ Hag ez eas Bugale Remon, eus Berot, Rec'hab ha Baana, hag ez errujont, tomm an deiz, betek ti Isbaal, a oa oc'h ober e gousk-kreisteiz. ⁶ Hag int o vont e diabarzh an ti, evel evit kerc'hat gwinizh, hag o skeiñ gantañ en e gof. Ha Rec'hab ha Baana e vreur da skarzhañ. ⁷ Pa oant aet en ti, e oa o kousket war e wele, en e gambre-gousket, ha roet dezhañ taol ar marv, o devoa distaget e benn, ha kemeret ganto e benn, e kerzhjont war hent an Araba e-pad an noz.

⁸ Hag ez errujont gant penn Isbaal e ti David en Hebron, hag e lavarjont d'ar roue : "Setu penn Isbaal, mab Saoul, da enebour, a glasse da ene. Roet en deus an Aotrou d'hon aotrou, ar roue, veñjañs hiziv eus Saoul hag eus e ouenn". ⁹ Hag e respontas David da Rec'hab ha da Vaana, e vreur, mibien Remon, eus Berot, o lavarout : "Bebet an Aotrou, en deus

flac'hioù.

4, 4 Meribbaal : pe Mefi-Boshet kv 2, 8 ha 1 Dn 8.

4, 8 da ene : da vuhez.

dasprenet va ene eus pep anken ! ¹⁰ Met an hini a roas keloù din o lavarout : Marvet eo Saoul - hag e oa se ur c'heloù mat ouzh e zaoulagad - a grogis ennañ hag a lazhis e Siklag, evit pacañ dezhañ e geloù-mat ! ¹¹ Seul vuioe'h pa o deus tud fallakr lazhet un den reizh en e di war e wele, evel bremañ, daoust ha ne glaskin ket e wad eus ho torn ouzh ho skubañ diwar an douar ?" ¹² Hag e roas David urzh d'ar baotred d'o lazhañ ha da droc'hañ o daouarn hag o zreid, a lakjont a-ispilh e-kichen lenn Hebron. Ha penn Isbaal a voe kemeret ha beziet e bez Abner en Hebron.

David, roue war Israel.

⁵ ¹ Hag e teuas holl veuriadoù Israel da gaout David en Hebron ha da gomz outañ o lavarout : "Setu ! da eskern ha da gig ez omp-ni. ² Abaoe pell-amzer, pa oa Saoul roue warnomp, eo te a gase hag a zegase Israel ; hag en devoa lavaret an Aotrou dit : Te a vo Pastor va Fobl Israel, te a vo rener war Israel".

³ Hag e teuas holl Gozhidi Israel da gaout ar roue en Hebron, hag e tivizas ganto ar roue David un emglev en Hebron dirak an Aotrou, hag e voe olevet David da roue war Israel. ⁴ Tregont vloaz en devoa David pa renas, ha daou-ugent vloaz e renas. ⁵ En Hebron e renas war Youda seizh vloaz ha c'hwec'h miz ; hag e Jeruzalem e renas tri bloaz ha tregont war Israel a-bezh ha war Youda, war un dro.

⁶ Hag ez eas ar roue hag e soudarded da Jeruzalem enep ar Jebuzeiz a oa o chom er vro-se, hag a gomzas ouzh David o lavarout : "Na zeu ket amañ, pe ar re zall hag ar re gamm o-unan az kaso war da giz". Da lavarout eo : "Ne zeuio ket David amañ !" ⁷ Hag e tapas David kreñvlec'h Sion, a voe Kêr Zavid. ⁸ Lavaret en devoa David en deiz-se : "Evit skeiñ war ar Jebouseiz eo dav mont dre ar c'hanol d'ar re gamm ha d'ar re zall, a gasa buhez David". Setu perak e lavarer : "Dall ha kamm ! Ne zeuer ket en diabarzh !" ⁹ Hag e chomas David er c'hreñvlec'h, a c'halvas Kêr Zavid ; hag e reas David savadurioù tro-war-dro, adalek ar savenn hag en diabarzh. ¹⁰ Hag ez ae galloud David war greskiñ, rak an Aotrou, Doue an armeoù, a

^{5, 14} Salomon ; heb. Shlomo, Salaun e brezhoneg. Miret hon eus ar gr. Σαλωμων, eta, holl-anavezet.

oa gantañ.

¹¹ Hag e kasas Hiram, roue Tir, kannaded da Zavid, ha koad-sedrez, hag artizaned koad ha benerien mein, a savas un ti da Zavid. ¹² Hag e ouezas David hen diazeze an Aotrou da roue war Israel, hag e roe an trec'h d'e rouantelezh abalamour d'e bobl Israel.

¹³ Hag e kemeras David c'hoazh adwrazezh ha maouezed eus Jeruzalem, goude bezañ deuet eus Hebron ; hag en devoa c'hoazh David mibien ha merc'hed. ¹⁴ Ha setu anvioù ar vugale en devoe e Jeruzalem : Samoua, Sobab, Natan ha Salomon ; ¹⁵ Jebahar, Elisoua, Nafeg ha Iafia ; ¹⁶ Elisama, Eliada hag Elifalet.

¹⁷ Hag e klevas ar Filistiz e oa bet olevet David da roue war Israel, hag e pignas an holl Filistiz da glask David ; hag e klevas se David hag e tiskennas betek. ar c'hreñvlec'h. ¹⁸ Hag ar Filistiz a oa erruet hag en em ledet e traonienn ar Ramzed. ¹⁹ Hag e c'houlennatas David an Aotrou o lavarout : "Ha mont a rin d'ar Filistiz ? Hag o lakaat a ri em dorn ?" Hag e lavaras an Aotrou : "Kae ! lakaat a ran ar Filistiz ez torn !" ²⁰ Hag ez erruas David e Baalfarasim, hag e skoas warno eno David, hag e lavaras : "Freuzet en deus an Aotrou va enebourien dirazon, evel ma vezer freuzet gant an doureier". Setu perak ez eo bet galvet anv al lec'h-se Baalfarasim.

²¹ Lezel a rejont eno o skeudennoù, hag e voent dilamet gant David hag e soudarded. ²² Hag ec'h adkrogas ar Filistiz da zont war-laez ha da 'n em ledañ e traonienn ar Ramzed. ²³ Hag e c'houlennatas David an Aotrou, a lavaras : "N'a ket a-dal, tro a-dreñv dezho hag ez errui warno a-dal d'an Efl. ²⁴ Pa glevi trouz kammedoù e penn an eflennoù, neuze e hasti, rak neuze ez ay an Aotrou ez raok da skeiñ war gamp ar Filistiz". ²⁵ Hag e reas David evel m'en devoa gourc'hemennet dezhañ an Aotrou, hag e skoas war ar Filistiz, eus Gabaa betek erruout e Gazer.

An Arc'h e Jeruzalem.

⁶ ¹ Hag e vodas c'hoazh David an holl zibab eus Israel : tregont mil den. ² Hag e savas, hag ez eas David, hag ar bobl a-bezh a oa gantañ, eus Baala-Youda, en ur ^{5, 20} heb. Perasim, freuzet, a zo en anv-lec'h Baalfarasim.

zegas alese Arc'h Doue, al lec'h ma veze galvet an Anv, anv Aotrou an Armeoù, a veze o chom etre ar geroubined warni. ³Hag e voe degaset Arc'h an Aotrou war ur c'harr nevez, douget eus ti Abinadab, war ar run; hag Oza hag Ahio, mibien Abinadab, a vlenie ar c'harr nevez. ⁴Douget e voe eus ti Abinadab, war ar run, hag int gant Arc'h Doue, hag Ahio a gerzhe dirak an Arc'h. ⁵David hag holl di Israel a rae ebatoù dirak an Aotrou, gant pep a skourr siprez ha gant lourennoù, telennoù, taboulinoù, sistrennoù ha simbalennoù. ⁶Oc'h erruout e-kichen leur Nac'hon, e kasas Oza e zorn etrezek Arc'h Doue hag e krogas enni, rak risklet o devoa an oc'hen. ⁷Hag e tommas kounnar an Aotrou enep Oza, a voe skoet eno gant an Aotrou en abeg d'ar fazienn-se; hag e varvas eno e-kichen Arc'h Doue. ⁸Hag e kounnaras David, dre m'en devoa an Aotrou freuzet Oza, hag e c'halvas al lec'h-se Paresoza, a zo c'hoazh hiziv. ⁹Hag e toujas David an Aotrou en deiz-se hag e lavaras : "Penaos e teuio du-mañ Arc'h an Aotrou ?" ¹⁰Ha n'houle ken David distreiñ gantañ Arc'h an Aotrou da Gêr Zavid, hag e tiheñchas anezhi David da di Obed-Edom, eus Gat. ¹¹Hag e chomas Arc'h an Aotrou e ti Obed-Edom eus Gat tri miz, hag e vennigas an Aotrou Obed-Edom hag e holl diegezh. ¹²Hag e voe roet keloù d'ar roue David o lavarout : "Benniget en deus an Aotrou ti Obed-Edom hag e holl dud abalamour da Arc'h Doue". Hag e tegasas David da Arc'h Doue eus ti Obed-Edom da Gêr Zavid, el levenez. ¹³Adal m'o devoe kerzhet dougerien Arc'h an Aotrou c'hwec'h kammed, e voe aberzhet un ejen hag ul leue lart. ¹⁴Dañsal a rae David en ur droieta gant e holl nerzh dirak an Aotrou Doue, gant ur gouriz-lin en-dro dezhañ. ¹⁵Ha David hag holl diegezh Israel a ambrougas Arc'h an Aotrou gant youc'hadennoù ha son ar c'horn-boud. ¹⁶Hag evel ma oa Arc'h an Aotrou oc'h erruout e Kêr Zavid, setu Mic'hol, merc'h Saoul, o sellout dre ar prenestr hag e welas ar roue David o korollañ hag o troidellañ dirak an Aotrou, hag e zisprizañ a reas en

he c'halon.

¹⁷Hag e voe kaset Arc'h an Aotrou ha lakaet en he lec'h e-kreiz an deltenn en devoa savet David eviti. Hag e kinnigas David holokostoù dirak an Aotrou Doue ha aberzhoù a beoc'h. ¹⁸Ha goude m'en devoe David peur-ginniget an holokostoù-se, e vennigas ar bobl en anv Aotrou an Armeoù. ¹⁹Hag e roas o lod d'an holl dud, da holl engroez Israel, paotred ha merc'hed, pep a gurunenn-vara, pep a damm-kig ha pep a wastellenn-rezin. Neuze ez eas an holl dud pep hini d'ar gêr. ²⁰Hag e tistroas David da vennigañ e diegezh, hag e teue Mic'hol, merc'h Saoul, war arbenn da Zavid, hag e lavaras houmañ : "Pebezh enor hiziv da roue Israel en em zizoloet hiziv dirak mitizhien e servijerien, evel m'en em zizolo an dud-anetra !" ²¹Hag e lavaras David da Vic'hol : "Dirak an Aotrou an hini a oa, Eñ hag en deus va dibabet e-lec'h da dad hag e holl diegezh, ouzh va urzhiañ da rener war bobl an Aotrou, war Israel; graet em eus ebatoù dirak an Aotrou. ²²Nag e vefen disprizet c'hoazh muioc'h, hag izelaet ouzh da zaoulagad, gant ar mitizhien a lavarez, ganto e vin enoret !" ²³Ha Mic'hol, merc'h Saoul, n'he devoe ket a vugale betek devezh he marv.

Diougan Natan ha pedenn David.

⁷Ha setu, pa voe diazezet-mat ar roue David en e di; ha p'en devoe an Aotrou Doue roet ar peoc'h dezhañ a bep tu aberzh e enebourien, ²e lavaras ar roue da Natan, ar profed : "Sell eta ! Me a zo o chom en un ti sedrez, hag Arc'h Doue a zo o chom dindan un deltenn". ³Hag e lavaras Natan d'ar roue : "Gra kement a zo ez kalon, rak an Aotrou a zo ganit". ⁴Ha d'an noz-se end-eeun, e komzas an Aotrou ouzh Natan hag e lavaras dezhañ : ⁵"Kae ! hag e lavari d'am servijer David : Evel-hen e komz an Aotrou : Ha te eo an den a savo din un ti da chom e-barzh ? ⁶Rak n'on ket bet o chom en un ti abaoe an deizioù m'em boa savet bugale Israel eus bro Ejipt, betek an deiz-mañ. Met baleet

6, 9 Klask a ra David kaout un darempred a garantez gant Doue, ha n'eo ket unan a sujidigezh aniek ober a rae ebatoù ha dañsal evit Doue dirak an Arc'h. Amañ, goude ur barrad kounnar, e touj David diviz digomprenus an Aotrou Doue en deus Oza : Emdreiñ

a ra an darempred etre Doue hag an dud a-hed ar Bibl, eus ar sujidigezh d'ar garantez. Bremañ, goude donedigezh Jezuz Krist e komprenomp ma ne oa ket prest c'hoazh Israel da dremen eus ar sujidigezh d'ar garantez. Dont a raio en e boent.

em eus amañ hag ahont dindan an deltenn hag en un tabernakl. ⁷E kement lec'h ma-z on bet tremenet gant bugale Israel, daoust hag am eus goulennet biskoazh ouzh unan bennak eus ar re am boa gourc'hemennet dezho bezañ pastored va fobl Israel : Perak n'hoc'h eus ket savet din-me un ti-sedrez ? ⁸Neuze 'ta e lavari d'am servijer David : Setu amañ komzoù Aotrou an Armeoù : Da dennet em eus eus ar peurvanou eus a-ziwar-lerc'h an deñved evit da lakaat da rener war va fobl Israel ⁹Bet on ganit e kement lec'h bennak ma-z out bet ; distrujet em eus da enebourien dirazout, ha lakaat a rin da anv da vezañ evel anv an dud uhelañ a zo war an douar. ¹⁰Ul lec'h a verkin d'am fobl Israel ; he flantañ a rin eno ; en he zi e vo o chom, ne vezo mui kaset-ha-degaset, hag an dud fall n'he gwaskint mui evel diagent, ¹¹hag evel en amzer m'am boa lakaet Barnerien war va fobl Israel, hag e roin peoc'h dit a-berzh da holl enebourien. Hag hen diskouez a ra dit an Aotrou : un ti en deus graet dit an Aotrou. ¹²Ha pa vezo deuet deizioù da vuhez da benn, ha pa vi o repoziñ gant da Dadoù-kozh, e talc'hin war da lerc'h da lignez gant unan eus da vugale, hag e tiazezin start e dron a roue. ¹³Eñ eo a savo un ti d'am anv, hag e rin sonn tron e rouantelezh da viken. ¹⁴Bez' e vin evitañ un Tad, hag eñ a vo din ur mab. Mar gra ur fallentez bennak e skoin warnañ gant ur wialenn, evel ma ra an dud, gant reuzioù mab-den. ¹⁵Met va gras ne dennin ket digantañ evel em boa he zennet digant Saoul, hag am boa argaset a-zirazout. ¹⁶Padout a ray da diegezh ha da rouantelezh dirazon da viken, ha da dron a vo diazezet-start da viken.

¹⁷Setu ar c'homzoù, setu a-grenn ar weledigezh a lavaras Natan da Zavid.

¹⁸Hag ez eas ar roue David da azezañ dirak an Aotrou, hag e lavaras : "Piv on-me, Aotrou Doue, ha petra eo va ziegezh, p'ac'h eus va savet d'ar stad m'omañ ?

¹⁹Ha re nebeut c'hoazh eo se ouzh ho taoulagad, Aotrou Doue, pa gomzit zoken eus tiegezh ho servijer evit un amzer da zont hir ? Daoust ha se eo lezenn an den, Aotrou Doue ? ²⁰Ha petra muioc'h en deus David c'hoazh da lavarout deoc'h ?

7, 19 Daoust ha se eo lezenn an den : d l e, moarvat, daoust hag an den a zo dellezek a gement-all a vadelezh ?

Anavezout a rit ho servijer, Aotrou Doue ! ²¹Evit ho servijer, hervez ho kalon hoc'h eus graet kement a vrasterioù evit kelenn ho servijer ! ²²Ya, bras oc'h, Aotrou Doue, n'eus ket eveldeoc'h ! N'eus ket a Zoue estregedoc'h, hervez kement hon eus klevet gant hon divskouarn ! ²³Ha pehini, evel ho pobl, evel Israel, ar bobl nemeti war an douar ma-z eo aet Doue d'he dasprenañ evit bout e bobl, en ur lakaat warni un anv, en ur ober eviti traoù marzhus ha spontus, evit ho touar, en ur argas dirak ho pobl hoc'h eus dasprenet evidoc'h eus an Egipt, ar baganed hag o doueoù ? ²⁴Diazezet hoc'h eus ho pobl Israel evit ma vo ho pobl da viken, ha c'hwi, o Aotrou, a zo deuet da vezañ o Doue. ²⁵Ha bremañ, Aotrou Doue, dalc'hit d'ar ger hoc'h eus lavaret diwar-benn ho servijer hag e diegezh, sevenit anezhi da viken, ha grit evel m'hoc'h eus lavaret. ²⁶Ha ra vezo mil-enoret hoc'h anv da viken, ha ra vezo lavaret : "Aotrou an Armeoù eo a zo Doue Israel ! Ra vezo ivez tiegezh David, ho servijer, diazezet divrall dirazoc'h. ²⁷Rak c'hwi hoc'h-unan, Aotrou an Armeoù, Doue Israel, hoc'h eus disklêriet kement-mañ d'ho servijer : "Un Ti a savin dit-te", ha setu perak en deus bet ho servijer kalon a-walc'h evit ober deoc'h ar bedenn-mañ. ²⁸Ha bremañ, Aotrou Doue, c'hwi eo a zo Doue, ha gwir eo ho komzoù. ²⁹Ha peogwir hoc'h eus graet ar promesaoù kaer-se d'ho servijer, plijet ganeoc'h skuilh ho pennozh war diegezh ho servijer evit ma pado da viken dirazoc'h. Rak c'hwi, Aotrou Doue, hoc'h eus graet ar broma, hag ho pennozh a chomo war diegezh ho servijer da viken".

Brezelioù David.

8 ¹Ha goude-se e pilas David ar Filistiz hag o sujas ; hag e kemeras David Gat ha tro-dro diouzh dorn ar Filistiz. ²Hag e tornas Moab, hag o muzuliañ a reas gant ar gordenn ouzh o ledañ war an douar ; hag e vuzulie div gordennad da lazhañ, ur gordennad da lezel bev. Hag e voe Moab evit David sujidi o tegas truj. ³Hag e tornas David Adadezer, mab Rohob, roue Soba, a oa o vont da adlakaat e zorn war ar

8, 1 Testenn diaes da dreiñ. Al latin a ro "Geth et urbes eius".

Stêr. ⁴Hag e tapas David digantañ seitek kant marc'heg-karr hag ugent mil den war droad ; hag e kmmas David an holl girri, nemet e viras diouto kant. ⁵Hag e teuas Aram, eus Damas, da sikour Adadezer, roue Soba, hag e tiskaras David da Aram daou vil den warn-ugent. ⁶Hag e lakaas David gedoù en Aram eus Damas, hag e voe an Aramiz evit David sujidi a zegase truej. An trec'h a roe an Aotrou da Zavid e kement lec'h ma-z ae. ⁷Hag en devoa kemeret David ar skoedoù aour a oa gant servijerien Adadezer, hag o c'haset da Jeruzalem. ⁸Hag eus Tebah ha Berotai, kêrioù Adadezer, e kemeras ar roue David arem e-leizh, meurbet.

⁹Hag e klevas Tou, roue Emat, en devoa dornet David holl arme Adadezer ; ¹⁰ hag e kasas Tou Adoram, e vab, d'ar roue David, da hetañ dezhañ peoc'h ha d'e vennigañ evit bezañ graet brezel da Adadezer hag e zornet, rak un den a rae brezel enep Tou e oa bet Adadezer. En e zorn e oa traoù arc'hant ha traoù aour ha traoù arem. ¹¹ An traoù-mañ a gensakras ar roue David d'an Aotrou, gant an arc'hant hag an aour kensakret eus an holl bobloù en devoa aloubet : ¹² Aram, Moab, mibien Amon, ar Filistiz hag an Amalekiz, ha gant ar breizhadenn diwar Adadezer, mab Rohob, roue Soba.

¹³ Hag en em reas David un anv, pa zistroas a vezañ pilet, eus Aram, e traonienn an Holen, triwec'h mil den. ¹⁴ Hag e lakaas en Edom gedoù ; dre-holl en Edom e lakaas gedoù, hag e voe holl Edomiz sujidi da Zavid. Hag e roe trec'h an Aotrou da Zavid e kement lec'h ma-z ae.

¹⁵ Hag e renas David war Israel a-bezh ; ha David a rae justis ha reizhded e-keñver e holl bobl.

¹⁶ Joab, mab Sarvia, a oa e penn al lu, ha Josafat, mab Ahiloud, enñvorenour ; ¹⁷ Sadok, mab Ac'hitob, hag Ac'himelek, mab Abiatar, beleien ; ha Sarvia, skrivagner. ¹⁸ Ha Banaias, mab Joiada, gant Kretiz ha Peletiz ; ha mibien David a voe beleien.

David ha Meribbaal.

⁹ Hag e lavaras David : "Piv c'hoazh a van eus ti Saoul, ma rin en e geñver trugarez, abalamour da Jonatan ?" ² Hag eus ti Saoul e oa ur servijer, e anv Siba, hag e voe galvet dirak David, hag e lavaras ar roue dezhañ : "Ha te eo Siba ?" Hag e lavaras : "Da servijer". ³ Hag e lavaras ar roue : "N'eus den ken eus ti Saoul ? Ober a rafen en e geñver trugarez en anv Doue". Hag e lavaras Siba d'ar roue : "C'hoazh ez eus ur mab da Jonatan, nammet e zivhar". ⁴ Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Pelec'h emañ ?" Hag e lavaras Siba d'ar roue : "Emañ e ti Mac'hir, mab Ammiel, e Lodabar". ⁵ Hag e kasas ar roue David d'e gerc'hat eus ti Mac'hir, mab Ammiel, eus Lodabar.

⁶ Hag ez erruas Meribbaal, mab Jonatan, mab Saoul, e ti David, hag e kouezhas war e zremm, stouet. Hag e lavaras David : "Meribbaal !" Hag e lavaras : "Da servijer !" ⁷ Hag e lavaras dezhañ David : "Bez dizaon ! Ober a rin ez keñver trugarez, abalamour da Jonatan, da dad ; hag e rentan dit holl zouarou Saoul, da dad, hag e tebri bara ouzh va zaol, dalc'hmat". ⁸ Hag e stouas en ur lavarout : "Petra eo da servijer, m'en em droez ouzh ur c'hi marv evel don ?"

⁹ Hag e c'halvas ar roue Siba, bet servijer Saoul, hag e lavaras dezhañ : "Kement tra en devoa Saoul hag e holl diegezh, a roan da vab da aotrou. ¹⁰ Labourat a ri evitañ an douar, te ha da vibien ha da vevelien, hag ar pezh a denni a vo evit mab da aotrou, ar boued a zebro, ha Meribbaal, mab da aotrou, a zebro dalc'hmat boued ouzh va zaol". Ha Siba en devoa pemzek mab hag ugent servijer. ¹¹ Hag e lavaras Siba d'ar roue : "A-grenn evel m'en deus gourc'hemennet va aotrou, ar roue, e ray da servijer ; ha Meribbaal, pa zebro ouzh taol, a vo evel unan eus mibien ar roue".

¹² Ha Meribbaal en devoa ur mab yaouank, e anv Mic'ha ; hag holl goskor ti Siba a voe e servijer Meribbaal. ¹³ Met Meribbaal a chome e Jeruzalem, rak ouzh taol ar roue, dalc'hmat, e tebre. Hag e oa kamm eus e zivhar.

8, 3 Ar Stêr : ar stêr Eufrates. War banniel Israel ez eus steredenn David etre an div stêr : an Eufrates hag an Nil.

8, 18 Kretiz ha Peletiz : gwarded David, moarvat. Beleien : hervez darn all e vefe kloer, ministred, priñsed.

Kannaded vezhus.

10¹ Ha setu, goude-se, e varvas roue Bugale Amon, hag e renas Hanon, e vab, war e lerc'h. ²Hag e lavaras David : "Ober a rin trugarez e-keñver Hanon, mab Nahash, evel m'en devoa graet e dad em c'heñver trugarez". Hag e kasas David e gengañvoù dezhañ dre e servijerien, evit e dad. Hag ez erruas servijerien David e bro Bugale Amon. ³Hag e lavaras ofiserien Bugale Amon da Hanon, o mestr : "Hag enoriñ a ra David da dad, gouez dit, pa gas dit kengañvoù ? Daoust ha n'eo ket evit furchal kêr, ergerzhout enni hag he diskar e kas David e servijerien davedout ?"

⁴Hag e kemeras Hanon servijerien David, hag e touzas an hanter eus o barv, hag e troc'has o dilhad dre hanter betek o divfeskenn, hag o c'hasas kuit. ⁵Kontet e voe se da Zavid, hag e kasas war arbenn dezho, rak an dud-mañ a oa mezhek-tre. Hag e lavaras ar roue : "Chomit e Jeriko ken na vo advountet ho parv, hag ez addeuiot".

⁶Hag e welas Bugale Amon e oant flacierus da Zavid ; hag e kasas Bugale Amon da c'hopraat Aramiz Betrohob hag Aramiz Soba : ugent mil troadeg, ha roue Maac'ha gant mil den, ha tud eus Tob : daouzek mil a dud. ⁷Hag e klevas se David, hag e kasas Joab gant an holl armead, ar re gadarnañ.

⁸Hag e teuas Bugale Amon war renk a vrezel, e-kichen toull an nor, Aramiz Soba ha Rohob, ha tud Tob ha Maac'ha o vezañ o-unan war ar maeziou. ⁹Hag e welas Joab, talet outañ dremm ar brezel, a-dal hag a-dreñv, hag e tibabas ar re wellañ eus Israel hag o renkas a-dal d'an Aramiz.

¹⁰Hag an nemorant eus ar soudarded a lakaas etre dorn Abisai, e vreur, hag o renkas enep Bugale Amon. ¹¹Hag e lavaras : "Mar bez kreñvoc'h Aram egedon, e teui te d'am sikour ; ha mar bez Bugale Amon kreñvoc'h egedout, e teuin da reiñ sikour dit. ¹²Bez kreñv ! Bezomp kreñv, evit hog pobl hag evit kêrioù hon Doue ; hag an Aotrou a ray pezh 'zo mat ouzh e zaoulagad". ¹³Hag e tostaas Joab hag ar soudarded a oa gantañ, d'an emgann enep Aram, a dec'has dirazo. ¹⁴Ha Bugale Amon, o welout e tec'he Aram, a dec'has ivez dirak Abisai, hag ez ejont e kêr. Hag e tistroas Joab diwar vibien Amon, evit mont

da Jeruzalem.

¹⁵Pa welas an Aramiz e oant bet trec'het gant Israel, en em vodjont a-gevret. ¹⁶Hag e kasas Adadezer da gerc'hat Aramiz eus an tu all d'ar Stêr. Ar re-mañ a erruas e Elam, Sobac'h, penngadour lu Adadezer, en o raok. ¹⁷Hag e voe roet keloù da Zavid, hag e vodas Israel a-bezh, hag e treuzas ar Yordan, hag ez erruas en Elam. Hag en em renkas an Aramiz dirak David d'ober brezel dezhañ. ¹⁸Met tec'hout a reas Aram dirak Israel, hag e lazhas David, eus Aram, seizh kant karrour ha daou-ugent mil marc'heg ; ha Sobac'h, penngadour al lu, a voe skoet d'ar marv eno. ¹⁹Ha pa welas an holl rouaned a servije Adadezer e oant bet pilet dirak Israel, e rejont ar peoc'h gant Israel evit e servijout. Hag o devoa aon an Aramiz da sikour Hiviziken Bugale Amon.

David avoultrer.

11¹ Ha setu, da zistro ar bloaz, d'ar c'houlz m'eo boas ar rouaned da ober brezel, e kasas David Joab hag e servijerien gantañ, hag Israel a-bezh ; drastañ a rejont Bugale Amon hag e lakjont ar seziz war gêr-Rabba, tra ma chome David e-unan e Jeruzalem.

²Un deiz bennak d'abardaez, David o vezañ savet diwar e wele, en em lakaas da vale war leur-doenn ar palez, ha diwar al leur-doenn e welas ur vaouez hag a oa ouzh en em walc'hiñ. Hag ar vaouez a oa kaer da welout, meurbet.

³Hag e lakaas David ober un enklask diwar-benn ar vaouez, hag e voe respontet dezhañ : "Hounnezh eo Betsabea, merc'h Eliam, gwreg Ouria an Hitiad". ⁴Hag e kasas David kannaded d'he c'herc'hat ; hag e teuas hi davetañ ; hag e kouskas ganti ; hag hi, en em naetaet eus dic'hlanded he amzerioù, a zistroas d'ar gêr. ⁵Koñsevet he devoa ar vaouez, hag e kasas da reiñ keloù da Zavid, da lavarout : "Koñsevet em eus".

⁶Hag e kasas David an urzh-mañ da Joab : "Degas din Ouria an Hitiad". Hag e kasas Joab Ouria da Zavid. ⁷P'en em gavas Ouria gantañ, e c'houlennas David digantañ penaos edo ar bed gant Joab, gant an arme ha gant ar brezel. ⁸Hag e lavaras David da Ouria : "Diskenn d'az ti ha gwalc'h da dreid". Hag e kuitaas Ouria ar palez hag e voe kaset war e lerc'h meuzioù diwar daol

ar roue. ⁹Met kousket a reas Ouria war dreuzoù dor palez ar roue gant holl servijerien e vestr, hep diskenn d'e di.

¹⁰Hag e voe roet keloù da Zavid o lavarout : "N'eo ket diskennet Ouria d'e di". Hag e lavaras David da Ouria : "Eus ur veaj ez out o tont, ha n'out ket diskennet d'az ti ?" ¹¹Hag e lavaras Ouria da Zavid : "An Arc'h, gant Israel ha Youda, a zo o chom dindan logoù, hag an aotrou Joab ha soudarded va aotrou a zo war c'horre ar maezioù o kampiñ, hag ez afen d'am zi evit debriñ, evañ ha kousket gant va gwreg ? War da vuhez ! Bevet da ene ! Ne rin ket an dra-se !" ¹²Hag e lavaras David da Ouria : "Chom amañ c'hoazh hiziv, ha warc'hoazh az kasin". Hag e chomas Ouria e Jeruzalem an deiz-se hag antronoz. ¹³Hag e bediñ a reas David da zebriñ dirazañ ha da evañ, ha d'e vezviñ. Hag ez eas d'abardaez da gousket war e gravazh gant servijerien e aotrou, met d'e di ne ziskennas ket.

¹⁴Ha diouzh ar beure e skrivas David ul lizher da Joab hag e roas al lizher da Ouria da gas dezhañ, ¹⁵ha skrivet en devoa war al lizher : "Lakañ Ouria el lec'h ma vo startañ an emgann, ha kilit a-drek e gein evit ma vo skoet ha ma vo lazhet". ¹⁶Hag evel ma oa Joab o ren seziz-kêr, e lakaas Ouria el lec'h ma ouie edo ar soudarded wellañ. ¹⁷Hag ez eas tud kêr d'an emgann enep Joab, hag e kouezhas tud eus servijerien David ; hag e varvas ganto Ouria an Hitiad.

¹⁸Hag e kasas Joab un den da rentañ kont da Zavid eus holl zarvoudoù an emgann.

¹⁹Hag e roas urzhioù d'ar c'hannad o lavarout : "P'az po echu gant holl zarvoudoù an emgann da gomz ouzh ar roue, ²⁰mar sav fulor er roue hag e lavar dit : Perak mont ken tost ouz kêr d'ober brezel ? Ha ne ouiec'h ket e tenner diwar ar ramparzh ?" ²¹Piv en devoa skoet war Abimelek, mab Jerobaal ? Ha n'eo ket ur plac'h a daolas warnañ ur maen-milin diwar ar ramparzh, hag e varvas e Teves ? Perak mont ken tost d'ar ramparzh ? Neuze e lavari : Ha da servijer Ouria a zo marvet".

²²Hag ez eas ar c'hannad ; hag oc'h erruout e tisklêrias da Zavid kement tra en devoa e gaset Joab da lavarout. ²³Hag e lavaras ar c'hannad da Zavid : "Trec'hiñ a rae

warnomp ar soudarded, ha dont a raent warnomp war ar maezioù. Ha ni dezho betek toull an nor. ²⁴Hag o deus tennet ar waregerien war da servijerien diwar ar ramparzh, hag ez eus marvet lod eus soudarded ar roue, ha zoken da servijer Ouria an Hitiad a zo marv". ²⁵Hag e lavaras David d'ar c'hannad : "Evel-hen e lavari da Joab : Gant na vo ket re fall ouzh da zaoulagad an afer-se ! Hemañ pe hennezh a vez debret gant ar c'hleze ! Gra startoc'h ar brezel d'ar gêr-se hag he diskar ! Ha kennerzh anezhañ".

²⁶Hag e klevas gwreg Ouria e oa marvet Ouria, he gwaz, hag e reas kañv war he fried. ²⁷Ha pa vo tremenet ar c'hañvoù, e kasas David tud d'he c'hemer evit e di. Hag e voe dezhañ da wreg, hag e c'hanas dezhañ ur mab. Met fall e oa an dra en devoa graet David ouzh daoulagad an Aotrou.

Rebechoù Natan.

12 ¹Hag e kasas an Aotrou Doue Natan da Zavid, hag e teuas davetañ, hag e lavaras dezhañ : "Daou zen a oa en ur gêr : unan pinvidik, hag unan paour. ²An hini pinvidik en devoa deñved ha saout e-leizh-meurbet. ³Ar paour n'en devoa netra nemet un dañvadez vihan en devoa prenet, ha bevet, ha kresket he devoa en e di war un dro gant e vugale. Debrñ a rae eus e vara, evañ en e werenn ha kousket a rae war boull e galon ; bez' e voe evitañ evel ur verc'h. ⁴Met dont a reas un diavaeziad da di ar pinvidik. Hemañ avat, ne fellas ket dezhañ kemerout unan bennak eus e loened, na bras na munut, evit aozañ boued d'ar beajour a oa deuet d'e di ; laerezh a reas dañvadez ar paour hag aozañ anezhi evit an hini a oa deuet d'e di".

⁵Droug bras a savas neuze e David ouzh an den-se, meurbet, hag e lavaras da Natan : "Ker gwir ha ma-z eo bev an Aotrou Doue, Mab an Ankou eo an den en deus graet se !" ⁶Hag an dañvadez a baco d'ar pevarc'hemmentad, peogwir en deus graet an dra-se, peogwir ez eo bet didruez !" ⁷Hag e lavaras Natan da Zavid : "Te eo an den-se ! Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Da olevet am eus da roue war Israel, ha da dennet am eus diouzh dorn Saoul, ⁸roet em eus dit ti da

aotrou, gwragez da aotrou etre da zivrec'h, roet em eus dit tiegezh Israel ha Youda, ha mar deo kement se re nebeut, e oan prest da reiñ dit kalz muioc'h. ⁹Perak ec'h eus disprizet Komz an Aotrou, en ur ober ar pezh a zo fall dirak e zaoulagad ? Ouria an Hitiad ac'h eus lazhet gant ar c'hleze ; e wreg ac'h eus kemeret evidout da wreg, hag e lazhet ec'h eus dre gleze Bugale Amon. ¹⁰"Bremañ, biken ne bellaio ar c'hleze diouzh da di, dre m'ac'h eus va disprizet ha m'ac'h eus kemeret evel gwreg, pried Ouria an Hitiad". ¹¹Evel-hen e lavar an Aotrou : setu amañ petra a lavar an Aotrou Doue : Me a lako ar gwallleur da sevel eus a-greiz da di da-unan a-enep dit. Da wragez a gemerindindan da zaoulagad, evit o reiñ d'un den all hag hemañ a gousko ganto dindan lagad an heol-mañ ! ¹²Rak graet az poa an taol-se e kuzh, met me a ray an dra-mañ dirak Israel a-bezh ha dirak an heol".

¹³Hag e lavaras David da Natan : "Pec'het em eus a-enep an Aotrou Doue !" Hag e lavaras Natan da Zavid : "An Aotrou en deus pardonet dit da bec'hed : ne varvi ket ! ¹⁴Met peogwir ec'h eus lakaet enebourien an Aotrou Doue da zroukpediñ, e varvo ar mab a zo bet ganet dit". ¹⁵Hag ez eas Natan d'ar gêr.

Skeiñ a reas an Aotrou Doue gant ar bugel a oa bet ganet da Zavid gant gwreg Ouria, hag e voe gwall-glañv.

¹⁶Hag ec'h aspedas David Doue evit ar patrig, hag e reas David ur yun, hag ez ae, da noz, da gousket war an douar. ¹⁷Hag e savas Kozhidi e diegezh en-dro dezhañ, ma savje diwar an douar. Met n'houllas ket debriñ ganto pred ebet. ¹⁸Ha setu, d'ar seizhvet deiz e varvas ar bugel. Aon o devoa servijerien David da reiñ ar c'helou dezhañ e oa marvet ar bugel, rak, emezo, "Pa oa bev ar bugel, e komzemp gantañ ha ne selaoue ket ouzh hor mouezh ; penaos eta e lavarimp dezhañ : marvet eo ar bugel ? Ober a ray ur gwallleur !" ¹⁹Met gwelout a rae David e servijerien o vouskomz, hag e komprenas David e oa marv ar bugel, hag e lavaras David d'e servijerien : "Ha marvet eo ar bugel ?" Hag e lavarjont : "Marv eo".

²⁰Hag e savas David eus an douar hag en em walc'has, hag e lakaas frondoù hag e

12, 10 tri mab d'ar roue a vo lazhet dre ar c'hleze.

12, 25 Iedidia : heb. mignon d'an Aotrou.

cheñchas e zilhad, hag ez eas da di an Aotrou, hag e stouas. Hag erruet er gêr e c'houlennas, hag e voe lakaet dezhañ boued hag e tebras. ²¹Hag e lavaras e servijerien dezhañ : "Petra ac'h eus graet aze ? E-keit ma oa ar bugel bev ec'h eus yunet ha gouelet, ha pa-z eo marv ar bugel e savez hag e tebrez boued ?" ²²Hag e lavaras : "Pa oa bev ar bugel, e yunen hag e ouelen, o lavarout : Piv a oar ? Marteze en devo truez ouzhin an Aotrou, hag e vevo ar bugel ; ²³met bremañ pa-z eo marv, perak e yunfen ? Hag-eñ e c'hellfen e lakaat da addont ken ? Me a yelo davetañ, met eñ ne zeuio ken davedon".

²⁴Hag e frealzas David Betsabea, e wreg, hag ez eas daveti hag e kouskas ganti. Hag houmañ a c'hanas ur mab, hag eñ a c'halvas e anv Salomon, hag an Aotrou hen karas, ²⁵hag a gemennas dre Natan, ar profed, gervel e anv : Iedidia, abalamour d'an Aotrou.

²⁶Hag e vrezelas Joab enep Rabba Bugale Amon, hag e tapas kêr ar roue. ²⁷Hag e kasas Joab kannaded da Zavid evit lavarout : "Graet em eus brezel da Rabba ha tapet kêr an dour. ²⁸Ha bremañ, bod an nemorant eus ar bobl, ha kamp e-kichen kêr ha kemer anezhi, pe e tapin-me ar gêr-se, hag e vo roet va anv dezhi". ²⁹Hag e vodas David an holl soudarded, hag ez eas da Rabba d'ober brezel outi hag e tapas anezhi. ³⁰Hag e kemeras kurunenn o roue diwar e benn, he fouez, un talant aour, gant ur maen prizius, hag e voe houmañ war benn David. Ha preizh eus kêr a dennas, kalz meurbet. ³¹An dud a oa e-barzh a dennas hag a lakaas d'an heskennoù, d'an ogedoù houarn ha d'ar bouc'hili houarn, hag e kasas anezho d'ar brikennoù. Evel-se e rae da holl gêrioù Bugale Amon. Hag e chomas David hag an holl bobl e Jeruzalem.

Tamar gwallet.

13 ¹Ha setu, goude-se ; Absalom, mab David, en devoa ur c'hoar goant, hec'h anv Tamar, hag a oa karet gant Amnon, mab David. ²Met nec'het e oa Amnon, betek bezañ klañv, gant Tamar e c'hoar : gwerc'hez e oa ha dic'hallus e seblante da Amnon ober dezhi tra ebet. ³Met Amnon

12, 26-27 : kêr ar roue, kêr an dour : lodennoù moarvat eus kêr Rabba.

en devoa ur c'heneil, e anv Ionadab, mab Samma, breur David ; ha Ionadab a oa un den ijinus-meurbet. ⁴Hag e lavaras dezhañ : "Perak e tizeriez evel-se, mab ar roue, a veure da veure ? Ne gonti ket se din ?" Hag e lavaras dezhañ Amnon : "Tamar, c'hoar Absalom va breur a garan". ⁵Hag e lavaras dezhañ Ionadab : "Gourvez war da wele evel ur c'hlañvour, hag e teuo da dad d'az kwelout, hag e lavari dezhañ : Ra zeuio, mar plij, Tamar, va c'hoar, da reiñ din boued ; aozañ a ray dirazon ar pred, evit ma welin hag e tebrin eus he dorn". ⁶Hag e c'hourvezas Amnon evel ur c'hlañvour, hag e teuas ar roue d'e welout ; hag e lavaras Amnon d'ar roue : "Ra zeuio, mar plij, Tamar, va c'hoar, hag e ray dirazon div galonenn, hag e tebrin eus he dorn".

⁷Hag e kasas David davet Tamar d'he zi, da lavarout : "Kae betek ti Amnon, da vreur, ha gra dezhañ ar pred". ⁸Hag ez eas Tamar da di Amnon, he breur, hag e oa en e wele. Hag e kemeras toaz, hen meras hag e reas dirazañ hag e poazhas ar c'halonnenoù. ⁹Hag e kemeras ar billig, hag o skuilhas dirazañ. Met n'houlle ket debriñ : lavarout a reas Amnon : "Kasit er-maez an holl dud eus va c'hichen". Hag ez eas er-maez an holl dud eus e gichen. ¹⁰Hag e lavaras Amnon da Damar : "Degas ar pred er gambr, hag e tebrin eus da zorn". Hag e kemeras Tamar ar c'halonnenoù he devoa graet hag o c'hasas da Amnon, he breur, er gambr. ¹¹Pa ginnigas dezhañ da zebrif, e krogas enni hag e lavaras dezhi : "Deus ! Gourvez ganin, va c'hoar". ¹²Hag hi da lavarout dezhañ : "Nann, va breur, n'am gwalli ket ! Ne vez ket graet se en Israel, ne ri ket ar viloni-se !". ¹³Ha me pelec'h e kasfen va dismegañs ? Ha te a vefe evel unan eus sodien Israel. Met kentoc'h, komz ouzh ar roue : n'am dinac'ho ket ouzhit !" ¹⁴Met n'houllas ket sentiñ ouzh he mouezh, ha, kreñvoc'h egeti, eñ he gwallas o c'hourvez ganti.

¹⁵Hag en devoe kasoni outi Amnon, kasoni bras-meurbet, brasoc'h e voe ar gasoni en devoe outi eget ar garantez en devoa bet en he c'heñver. Hag e lavaras dezhi Amnon : "Sav ! Kae !" ¹⁶Met hi a lavaras dezhañ :

"Evit digarez ebet ! An droug-mañ a vefe gwashoc'h eget egile ac'h eus graet din : va c'has kuit !" Met n'houlle ket he selaou. ¹⁷Hag e c'halvas ar floc'h en e servij hag e lavaras : "Ra vo kaset houmañ eus va c'hichen, er-maez, ha sparlet an nor war he lerc'h !" ¹⁸Bez' he devoa ur sae milginek : evel-se e veze gwisket merc'hed ar roue gwerc'hez, gwechall. Hag he c'has a reas ar servijer er-maez, hag e sparlas an nor war he lerc'h.

¹⁹Hag e kemeras Tamar ludu war he fenn, hag ar sae milginek he devoa a fregas, hag o lakaat he dorn war he fenn ez eas kuit en ur c'harmin. ²⁰Hag e lavaras dezhi Absalom, he breur : "Amnon, da vreur, a zo bet ganit ? Ac'hanta ! Va c'hoar, tav ! Da vreur eo ! Na samm ket da galon gant an dra-se !" Hag e chomas Tamar, mantret, e ti Absalom, he breur.

²¹Ar roue David, pa glevas an holl draoù-mañ, a fuloras meurbet. ²²Ne gomzas Absalom ouzh Amnon na fall na mat ; met kasoni en devoe Absalom ouzh Amnon dre m'en devoa gwallet Tamar e c'hoar.

²³Ha setu a-benn daou vloaz e voe touzerien Absalom e Baalhasor, e-tal Efraim, hag e pedas Absalom holl vibien ar roue. ²⁴Pan erruas Absalom e ti ar roue e lavaras : "Emañ an douzerien gant da servijer : ra zeuio eta ar roue gant e servijerien betek ti da servijer". ²⁵Hag e lavaras ar roue da Absalom : "Nann, va mab, nann, ne d-aimp ket holl da lakaat samm warnout". Pouezañ a reas warnañ, met ne c'houllas ket mont, hag e vennigañ a reas. ²⁶Hag e lavaras Absalom : "Pa ne zeuez ket, ra zeuio, mar plij, ganimp Amnon, va breur". Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Perak ez afe ganit ?" ²⁷Hag e pouezas warnañ Absalom, hag e lezas da vont gantañ Amnon hag holl vibien ar roue.

²⁸Hag e roas urzhioù Absalom d'e holl baotred o lavarout : "Sellit, mar plij ! Pa vo drant kalon Amnon gant ar gwin hag e lavarin deoc'h : Skoit Amnon d'ar marv, n'ho pet ket aon, peogwir eo me a ro urzh deoc'h : bezit kreñv, bezit paotred kadarn".

²⁹Hag e reas paotred Absalom da Amnon evel m'en devoa gourc'hemennet Absalom.

13, 6 div galonenn : gwestell e stumm ur galon
13, 13 Dre ma oa hanter-c'hoar e oa tu : Gen. 20, 12.
Diwezhatoc'h e voe berzet : Lv. 18, 11 ; 20, 17 ; Adl 27, 22.

13, 18 ur sae milginek kv Gen 37, 3.
13, 20 Na samm ket da galon : heb. na laka ket da galon.
13, 25 e vennigas anezhañ : e tigouvias anezhañ.

Hag e savas holl vibien ar roue, ha da c'haoliañ pep hini e vul ha da dec'hout.

³⁰Ha p'edont gant an hent, ur c'hannad da erruout betek David, o lavarout : "Skoet en deus Absalom war holl vibien ar roue ; n'eus manet anezho hini ebet". ³¹Hag e savas ar roue hag e fregas e zilhad hag e c'hourvezas war an douar ; hag e holl servijerien a chomas en o sav, freget o dilhad. ³²Hag e komzas Ionadab, mab Samma, breur David, o lavarout : "Gant na soñjo ket va aotrou : an holl baotred, mibien ar roue, a zo bet lakaet d'ar marv, rak Amnon hepken a zo marvet ; war urzh Absalom e oa bet divizet se abaoe an deiz m'en devoa gwallet Tamar, e c'hoar. ³³Neuze 'ta, arabat eo d'an aotrou ar roue, sammañ e galon gant an dra-se en ur lavarout ez eo marvet holl vibien ar roue, rak Amnon hepken eo a zo marvet". ³⁴Ha tec'het e oa Absalom.

Hag e savas ar floc'h-gedour e zaoulagad, hag e welas tud e-leizh o tont gant an hent a oa a-dreñv dezhañ, war zinaou ar menez. ³⁵Hag e lavaras Ionadab d'ar roue : "Emañ mibien ar roue o tont : evel ma lavare da servijer ez eo bet". ³⁶Hag endra ma-z echue da gomz, setu mibien ar roue oc'h erruout, hag e savjont o mouezhioù da c'harmañ. Hag ar roue hag e holl servijerien a ouelas ur gouelvan bras-meurbet.

³⁷Hag Absalom, o tec'hout, a oa aet davet Tolmai, mab Amihoud, roue Gesour. Ha David a rae kañv d'e vab bemdez. ³⁸Hag Absalom, skarzhet hag erruet e Gesour, a voe eno tri bloaz.

³⁹Hag ez ehanas David, ar roue, da vont enep Absalom, pa voe frealzet gant marv Amnon.

Distro Absalom.

14¹ Hag e ouezas Joab, mab Sarvia, e oa preder ar roue gant Absalom. ²Hag e kasas Joab tud da Dekoa, da gerc'hat ale-hont ur vaouez poellek, hag e lavaras dezhi : "En em laka e kañv, mar plij ! Gwisk dilhad kañv, kuit a frondoù coulek. Bez evel ur vaouez a vefe abaoe ur pennad bras e kañv

14, 1 preder : heb. kalon.

14, 6 disranner, d.l.e. unan da ziframmañ an eil diouzh egile.

14, 13 a-zivout pobl Doue : a-zivout tud eus e Bobl, goude ma oa, evitañ-eñ, ar roue. Dre ar setañs en deus roet en em sant ar roue kablus, pa ne zistro ket e

da unan marv. ³Ha deus davet ar roue, ha lavar evel-hen dezhañ". Hag e lakaas Joab komzoù en he genou. ⁴Hag e komzas ar vaouez eus Tekoa ouzh ar roue ; kouezhañ a reas war he genou d'an douar, aotrou e stouas hag e lavaras : "D'am sikour, aotrou roue !" ⁵Hag e lavaras dezhi ar roue : "Petra ac'h eus ?" Hag hi da lavarout : "Siwazh ! Ur vaouez intañvez ez on-me ; marv eo va fried. ⁶Ha da servijerez he devoa daou vab, hag en em gannjont o-daou war ar maez, ha ne oa ket a zisranner etrezo, hag en deus skoet unan egile d'ar marv. ⁷Hag ez eo savet an holl gerentiez war da servijerez, hag e lavaront : Ro an hini en deus skoet war e vreur, ma lazhip-eñ evit buhez e vreur en deus muntret, hag e tistrujimp ivez an heritour. Hag emaint o vougañ an etev a vane ganin, ha ne lezint d'am fried nag anv na dilerc'hiad war c'horre an douar". ⁸Hag e lavaras ar roue d'ar vaouez : "Kae d'ar gêr, hag e roin urzhioù diwar da benn". ⁹Hag e lavaras ar vaouez eus Tekoa d'ar roue : "Warnon, aotrou roue, ar pec'hed, ha war diegezh va zad ! Met ar roue hag e dron da vezañ direbech !" ¹⁰Hag e lavaras ar roue : "An hini a gomzo ganit, kas-eñ din, ha ne gendalc'ho ket da stekiñ ouzhit !" ¹¹Hag hi da lavarout : "Asped, mar plij, o roue, an Aotrou, da Zoue, ma na vo ket kresket gant ar veñjer-gwad an dismantr, ma na vo ket distrujet va mab !" Hag eñ da lavarout : "Bebet an Aotrou ! Ne gouezho ket ur vlevenn eus da vab d'an douar !"

¹²Hag e lavaras ar vaouez "Ra lavarao, mar plij, da vatezh, d'an aotrou roue un dra !" Hag e lavaras : "Komz !" ¹³Hag e lavaras ar vaouez : "Perak ec'h ijinez e oa kement-mañ a-zivout pobl Doue ? Dre e setañs en deus ar roue en em zisklêriet kablus, pa ne zistro ket ar roue e harluad. ¹⁴Mervel a reer, hag evel dour fotet d'an douar, ne vezer ket dastumet : ober a ra e venoz, met na zilamo ket Doue buhez an harluad ; ober a ra e venoz ma na varvo ket harluet dioutañ an harluad. ¹⁵Koulskoude, pa zeuen da lavarout d'ar roue, va aotrou, an dra-mañ, e oan spontet gant an dud, met lavarout a rae da vatezh : Komz a rin gant harluad Absalom.

14, 14 e zilamo ket Doue buhez an harluad : pe n'adsavo ket Doue d'ar vuhez, d.l.e. an hini marv, Amnon, n'adsavo ket d'ar vuhez ; pe ne lam ket doue ar vuhez, d.l.e. n'eo ket doue a glask marv ar pec'her, marv absalom.

ar roue, marteze e ray ar roue ar pezh a lavar e vatezh. ¹⁶Pan asant ar roue saveteiñ e vatezh diouzh dorn an den am raskfe, ma ha va mab a-gevret eus hêrezh Doue, ¹⁷e lavar da vatezh : Bez' en devoa an aotrou roue ur gomz frealzus, rak evel un ael Doue e vez an aotrou roue o selaou ar mad hag ar fall, hag an Aotrou, da Zoue, a zo ganit".

¹⁸Hag e respontas ar roue o lavarout d'ar vaouez : "Na guzh, mar plij, ouzhin netra a gement a c'houlennin diganit". Hag e lavaras ar vaouez : "Komz, mar plij, aotrou roue !" ¹⁹Hag e lavaras ar roue : "N'emañ ket dorn Joab e kement-mañ ?" Hag e respontas ar vaouez o lavarout : "Bebet da ene, aotrou roue ! N'eus ket da dreiñ a-zehou nag a-gleiz eus kement a lavar an aotrou roue. Ya, da servijer Joab eo en deus roet urzhioù din, eñ eo en deus lakaet e genou da vatezh an holl gomzoù-mañ. ²⁰Evit reiñ un dro all d'an afer eo en deus graet da servijer Joab an dra-se. Met va aotrou en deus furnez evel un ael Doue evit gouzout kement tra war an douar".

²¹Hag e lavaras ar roue da Joab : "Ober a rin an dra-mañ. Kae ! Gra distreiñ ar paotr Absalom". ²²Hag e kouezhas Joab war e zremm d'an douar, hag e stouas, hag e vennigas ar roue. Hag e lavaras Joab : "Hiziv e oar da servijer em eus kavet gras ouzh da zaulagad, aotrou roue, peogwir e ray ar roue an dra lavaret gant e servijer". ²³Hag e savas Joab da vont betek Gesour, hag e tegasas Absalom da Jeruzalem. ²⁴Hag e lavaras ar roue : "Ra zistroio d'e di ! Va dremm ne welo ket !" Hag e tistroas Absalom d'ar gêr, met dremm ar roue ne welas ket.

²⁵Hag evel Absalom ne oa den ken kaer en Israel a-bezh, meulet-meurbet : eus sol e droad betek e glopenn ne oa ket ennañ ur si. ²⁶Pa douze e benn, - e dibenn pep bloaz e veze touzet ; pa veze re bounner warnañ, en em douze - e poueze blev e benn daou c'hant shekel, eus pouez ar roue !

²⁷Ha bugale en devoa Absalom : tri mab hag ur verc'h, hec'h anv Tamar, hag e oa ur plac'h koant da welout.

²⁸Hag e chomas Absalom e Jeruzalem e-pad daou vloaz, met dremm ar roue ne welas ket. ²⁹Hag e kasas Absalom tud davit Joab, ma kasje anezhañ da gaout ar roue,

14, 17 evel un ael Doue : evel un den a skiant-poell hag a furnez-dreist evit merzout ar mad hag ar fall.

met n'houllass ket dont. Kas a reas davetañ c'hoazh div wech, met n'houlle ket dont. ³⁰Hag e lavaras d'e servijerien : "Sellit park Joab, e-kichen va hini, hag ez eus ennañ heiz : Kit ! Tangwallit-cñ !" Hag e tangwallas servijerien Absalom ar parkad.

³¹Hag e savas Joab, hag ez eas da gaout Absalom en e di, hag e lavaras dezhañ : "Perak o deus tangwallet da servijerien ar park a zo din ?" ³²Hag e lavaras Absalom da Joab : "Ac'hanta ! Kaset em boa da lavarout dit : Deus amañ, m'az kasin da di ar roue evit lavarout perak ez on deuet eus Gesour ; gwelloc'h e vefe din bout c'hoazh eno ! Ha bremañ, ra welin dremm ar roue ! Ha mar bez ennon ur pec'hed, va lakaat a ray d'ar marv !" ³³Hag ez eas Joab da gaout ar roue, hag e kontas se dezhañ. Hag e c'halvas Absalom, a zeuas da di ar roue hag a stouas outañ, e zremm d'an douar dirak ar roue. Hag e pokas ar roue da Absalom.

Tec'h David.

15 ¹Ha goude-se en devoe Absalom ur c'harroñs ha mirc'hi, ha hanter-kant den a rede dirazañ. ²Ha beure mat ez ae Absalom da 'n em zerc'hel war gostez hent dor-kêr, ha kement den en deveze ur prosez hag a yae da gaout ar roue evit bezañ barnet, a veze galvet gant Absalom, a lavare : "A betore kêr ez out ?" Hag e lavare : "Eus unan a-douez meuridoù Israel eo da servijer".

³Hag e lavare dezhañ Absalom : "Sell ! Da gaoz a zo mat ha reizh, met ne vi ket selaouet gant ar roue". ⁴Hag e lavare c'hoazh Absalom : "Piv am lakaio da varner war ar vro ? D'am c'haout e teufe kement den en defe un dael, ur breud, hag e rofen e wir dezhañ !" ⁵Ha pa dostae unan bennak en ur stouiñ outañ, e kase e zorn hag e kroge ennañ hag e poke dezhañ. ⁶Hag e rae Absalom hevelep tra evit kement Israelad a zeue d'al lez-varn e ti ar roue. Laerezh a rae Absalom kalon tud Israel.

⁷Hag a-benn pevar bloaz e lavaras Absalom d'ar roue : "Va lez, mar plij, da seveniñ ar gouestl am boa graet d'an Aotrou en Hebron. ⁸Ur gouestl am boa graet, me da servijer, pa oan o chom e

14, 22 e vennigas : kv 13, 25.

14, 26 tost da bemp lur-pouez 2,2 kg.

Gesour, en Aram, o lavarout : Mar am distro an Aotrou da Jeruzalem, e servijin an Aotrou !"

⁹Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Kae e peoc'h !" Hag e savas hag ez eas da Hebron.

¹⁰Hag e kasas Absalom spierien dre holl veuriadoù Israel da lavarout : "Pa glevot son ar c'horn-boud, e lavarot : Ren a ra Absalom en Hebron !" ¹¹Ha gant Absalom e oa aet daou c'hant den eus Jeruzalem, galvet hag aet hep disfiz, hep gouzout netra. ¹²Hag e reas Absalom kerc'hat Ahitofel, kuzulier David eus e gêr, Gilo, e-keit ha ma kinnige aberzhoù ; hag an irienn a voe kreñv, hag an dud a yae niverus gant Absalom.

¹³Hag e teuas ur c'hannad da gaout David o lavarout : "Emañ kalon tud Israel a-du gant Absalom". ¹⁴Hag e lavaras David d'e holl servijerien a oa gantañ e Jeruzalem : "Savit ! Ha skarzomp ! Pe n'hor bo tec'h ebet dirak Absalom. Hastit mont, anez ne c'hellimp ket en em dennañ eus daouarn Absalom. Hastit buan mont kuit, gant aon na hastfe e-unan ha na gouezhfê warnomp, ha na rafe droug deomp, ha na lazhfe holl dud kêr a-daolioù kleze".

¹⁶Hag ez eas kuit ar roue hag e holl diegezh war droad, nemet e lezas ar roue dek maouez, eus e eil wragez, da ziwall an ti. ¹⁷Hag ez eas ar roue hag e holl dud war droad, hag ec'h arsavjont er gêriadenn bellañ.

¹⁸Hag e holl servijerien a dremenas en e gichen, hag an holl Kretiz ha Peletiz ; hag an holl Gettiz, c'hwec'h kant den deuet war e lerc'h eus Gat, a dremenas dirak ar roue.

¹⁹Hag e lavaras ar roue da Etai, eus Gat : "Perak e tuez, te ivez, ganimp ? Distro ha chom gant ar roue, rak un estren ez out, un harluad, e kement lec'h ma vi !" ²⁰Dec'h ez out erruet, hag hiziv e rafen dit kantreal, en ur zont ganimp, ha me o vont n'ouzon pelec'h ? Distro, hag adkas da vreudeur ganit : karantez ha fealded !" ²¹Hag e respontas Etai d'ar roue o lavarout : "Bebet an Aotrou ! Ha bevet an aotrou roue ! Met e-lec'h ma vo an aotrou roue, pe evit ar marv, pe evit ar vuhez, eno e vo da servijer". ²²Hag e lavaras David da Etai : "Kae ! tremen !" Hag e tremenas Etai, eus Gat, hag e holl dud, hag an holl vugale a

oa gantañ.

²³Hag ar vro a-bezh a ouele a vouezh uhel, hag an holl dud a dremene, hag ar roue a dreuzas ar froud C'hedron hag an holl dud a dreizhas etrezek hent ar gouelec'h. ²⁴Ha Sadok, hag an holl Levited gantañ a zouge Arc'h Emglev Doue ; hag e tisammjont Arc'h Doue, ma oa deuet Abiatar ganti, ken n'o devoe echu an holl dud da dremen eus kêr. ²⁵Hag e lavaras ar roue da Sadok : "Adkas Arc'h Doue e kêr. Ma kavan gras ouzh daoulagad an Aotrou, e ray din distreiñ hag he gwelout en-dro hag he chomlec'h". ²⁶Ha ma lavar : N'em eus ket c'hoant ac'hanout, ac'hanta e ray din evel ma vo mat ouzh e zaoulagad !" ²⁷Hag e lavaras ivez ar roue da Sadok, ar beleg : "Gwelout a rez ? Distro e kêr, e peoc'h, gant Akimaas, da vab, ha Jonatan, mab Abiatar, ho taou vab ganeoc'h. ²⁸Sellit ! Me a c'houlere'hio en odeoù ar gouelec'h, ken na zeuio ur gomz eus ho perzh da reiñ keloù din". ²⁹Hag e tegasjont, Sadok hag Abiatar, Arc'h Doue da Jeruzalem, hag e chomjont eno.

³⁰Ha David a bigne gant menez an olivez, hag en ur bignat, e ouele, e benn gantañ mouchet ; hag e kerzhe diarc'hen. Hag an holl dud a oa gantañ, mouchet ganto o fenn, a bigne ivez en ur ouelañ. ³¹Ha David en devoe ur c'heloù a lavare : "Ahitofel a zo e-touez an iriennerien, gant Absalom". Hag e lavaras David : "Gra c'hwitañ, mar plij, kuzul Ahitofel, Aotrou !"

³²Bez' e oa David erruet war ar beg, e-lec'h ma stouer dirak an Aotrou, pa zeuas d'e gaout Houshai an Arkiad, freget e doneg ha douar war e benn. ³³Hag e lavaras dezhañ David : "Mar deuez d'am heul, e vi evidon ur samm ; ³⁴met ma tistroez e kêr ha ma lavarez da Absalom : Da servijer ez on, o roue ; bet on servijer da dad gwechall, ha bremañ e vin da servijer, neuze e ri c'hwitañ kuzul Ahitofel evit va mad. ³⁵Bez' e vo ganit eno Sadok hag Abiatar, ar veleien. ³⁶Ha p'emañ ganto o daou vab, Akimaas, hini Sadok, ha Jonatan, hini Abiatar, e kasot drezo din-me kement ho po klevet". ³⁷Hag ez eas Houshai, mignon David, e kêr, pa voe Absalom oc'h erruout e Jeruzalem.

David milliget gant Semei.

16¹ David en devoa tremenet, a-boan, penn ar menez, ha setu Siba, servijer Meribbaal, o tont d'e gaout gant ur c'houlblad ezen sterniet, ha warno daou c'hant baraenn, kant kouignenn-rezin ha kant frouezhenn, hag ur c'hroc'henad gwin.

²Hag e lavaras ar roue da Siba : "Da betra ar pezh a zo ganit ?" Hag e lavaras Siba : "An ezen a zo da diegezh ar roue evit bale ; ar bara hag ar frouezh da zebriñ d'ar baotred, hag ar gwin da evañ evit an hini a vo skuizh er gouelec'h". ³Hag e lavaras ar roue : "Ha pelec'h emañ mab da aotrou ?" Hag e lavaras Siba d'ar roue : "Emañ o chom e Jeruzalem, hag e lavar : Hiziv e rento din ti Israel rouantelezh va zad".

⁴Hag e lavaras ar roue da Siba : "Ac'hanta ! Dit e vo kement tra en devoa Meribbaal". Hag e lavaras Siba : "Stouiñ a ran. Ra gavin gras ouzh da zaoulagad, aotrou roue !"

⁵Hag ez eas ar roue David betek Bahurim. Ha setu alese un den o tont, eus kerentiezh ti Saoul, e anv Semei, mab Gera. Hag e teue en ur vallozhiñ, ⁶hag e skoe mein gant David ha gant holl servijerien ar roue David, daoust ma oa an arme a-bezh hag an holl soudarded hag ar bobl o sterniñ ar roue a-gleiz hag a-zehou dezhañ.

⁷Hag evel-hen e komze Semei, ouzh e villigañ ar roue : "Kae kuit ! kae ! den-a-wad, den diaoulek !

⁸An Aotrou Doue a laka da adkouezhañ warnout holl wad tiegezh Saoul ac'h eus te laeret e rouantelezh ; ha lakaet en deus an Aotrou ar rouantelezh e dorn Absalom, da vab, hag ez out er gwalleur dre ma-z out bet un den-a-wad". ⁹Hag e lavaras Abisai, mab Sarvia, d'ar roue : "Perak e vallozh ar c'hi marv-mañ an aotrou roue ? Va lez da vont da lemel e benn digantañ". ¹⁰Hag e lavaras ar roue : "Petra hoc'h eus-hu da welout aze, mibien Sarvia ? Lezit-eñ da villigañ, rak m'en deus an Aotrou Doue lavaret dezhañ : Millig David, piv eta a c'hellfe goulenn digantañ : Perak e rez evel-se ?" ¹¹Hag e lavaras David da Abisai ha d'e holl servijerien : "Peogwir va mab, deuet eus va c'horf, a zo o klask lemel va buhez diganin ; perak eta bezañ estonet o welout ar Beniaminad-se oc'h ober kement all ? Lezit-eñ da zroukpediñ, rak an Aotrou

Doue en deus hen gourc'hemennet dezhañ. ¹²Marteze e welo an Aotrou va reuzeudigezh, hag e rento an Aotrou din an eurvad e-lec'h ar mallozhioù a-hiziv".

¹³Hag ez eas David hag e dud gant o hent, Semei o kerzhout gant tor ar menez, a-gostez dezho, hag o terc'hel da lavarout droukpedennoù hag e skoe mein gantañ hag e taole douar gantañ. ¹⁴Hag e teuas ar roue hag an holl dud a oa gantañ da vout faezh, hag e tiskuizhjont eno.

¹⁵Hag Absalom, hag an holl bobl, tud Israel, a oa eruet e Jeruzalem, hag Ahitofel ganto. ¹⁶Hag ez eas Houshai, an Arkiad, mignon David, da gaout Absalom. Hag e lavaras Houshai da Absalom : "Bebet ar roue ! Bevet ar roue !" ¹⁷Hag e lavaras Absalom da Houshai : "Ha se eo da garantez evit da vignon ? Perak n'out ket aet gant da vignon ?" ¹⁸Hag e lavaras Houshai da Absalom : "N'eo ket se ! Met an hini dibabet gant an Aotrou hag ar bobl-mañ hag holl dud Israel, dezhañ e vin ha gantañ e chomin. ¹⁹Ha d'an eil, piv servijout, ma n'eo ket e vab ? Evel 'm eus servijet da dad, az servijin-te".

²⁰Hag e lavaras Absalom da Ahitofel : "Ac'hanta ! Kuzuliit etrezoc'h petra da ober". ²¹Hag e lavaras Ahitofel da Absalom : "Kae davet adwragez da dad, en deus lezet da ziwall an ti. Hag e klevo Israel a-bezh ez out deuet flaerius d'az tad, ha se a gennerzho daouarn an holl re a zo ganit". ²²Hag e voe stignet da Absalom un dinell war an doenn, hag ez eas Absalom davet adwragez e dad ouzh daoulagad Israel a-bezh. ²³Hag ur c'huzul roet a-berzh Ahitofel, en deizioù-se, a veze evel ma vije bet goulennet komz Doue : evel-se e veze kuzul Ahitofel, ken evit David, ken evit Absalom.

Ahitofel, kuzulier Absalom.

17¹ Hag e lavaras Ahitofel da Absalom : "Va lez da zibab daouzek mil den, hag e savin da redek war-lerc'h David fenoz. ²Hag ez in dezhañ e-keit ha ma-z eo skuizh ha laosk e zaouarn, hag e spontañ a rin, hag e tec'ho an dud a zo gantañ, hag e skoin war ar roue pa vo e-unan. ³Hag e rin distreiñ an holl bobl davedout ; hag e tistroio an holl p'az po bet an hini a glaskez, hag ar bobl a-bezh he devo ar

peoc'h". ⁴Hag e voe reizh an dra-se ouzh daoulagad Absalom hag ouzh daoulagad holl Gozhidi Israel.

⁵Hag e lavaras Absalom : "Galv eta ivez Houshai an Arkiad, ma klevimp petra a vo en e c'henou ivez". ⁶Hag e teuas Houshai davet Absalom ; hag e komzas Absalom outañ o lavarout : "Evel-hen e komz Ahitofel : ha graet e vo diouzh e gomzou pe nann ? Te a lavaro". ⁷Hag e lavaras Houshai da Absalom : "N'eo ket mat ar c'huzul en deus roet Ahitofel ar wech-mañ". ⁸Hag e lavaras Houshai : "Te a anavez da dad hag e soudarded, tud kadarn ma 'zo ; c'hwerv eo o ene, evel un ourzez hep he reoù vihan war ar maez. Ha da dad a zo un den a vrezel ha na ra ket ehan-noz gant e dud. ⁹Bremañ emañ kuzhet en ur c'hev pe ul lec'h bennak. Ha ma kouezh hiniennoù er c'hentañ taol, e vo klevet se ha lavaret : Bet 'zo ur gwall-reuz gant an dud a vez war-lerc'h Absalom. ¹⁰Ha zoken ar soudard kadarnañ, hag en deus ur galon evel kalon al leon, a deuzo, rak gouzout a ra Israel a-bezh pegen kadarn eo da dad hag ar soudarded a zo gantañ. ¹¹Da aliañ a ran da zastum davedout Israel a-bezh, eus Dan betek Bersabea, evel traezh war ribl ar mor, ken niverus, ha te da-unan, mont d'an argad. ¹²Hag ez erruimp warnañ el lec'h m'en em gavo, hag e vezimp warnañ evel ma kouezh glizh war an douar, ha ne vano dezhañ, eus an holl dud a zo gantañ, hini ebet. ¹³Mar en em denn en ur gêr, e tougo Israel a-bezh d'ar gêr-se kerdin, hag o stlejimp betek ar froud, ken na vo ket kavet el lec'h ma oa, ur maen zoken !" ¹⁴Hag e lavaras Absalom hag holl dud Israel : "Gwelloc'h eo kuzul Houshai an Arkiad eget kuzul Ahitofel". An Aotrou en devoa divizet ober c'hwitañ kuzul Ahitofel, hag e oa mat, en doare ma kase an Aotrou ar reuz war Absalom.

¹⁵Hag e lavaras Houshai da Sadok ha da Abiatar, ar veleien : "Evel-hen hag evel-hont en deus aliet Ahitofel Absalom ha Kozhidi Israel, hag evel-hen hag evel-hont em eus aliet, me. ¹⁶Ha bremañ kasit buan keloù da Zavid da lavarout : "Na chom ket da noz en odeoù ar gouelec'h, met kae war-raok, gant aon na vefe foeltret ar roue hag an holl dud a zo gantañ".

¹⁷Jonatan hag Akimaas en em zalc'he en

En-Rogel ; hag ez eas ur vatezh da reiñ keloù dezho, hag i da vont da reiñ keloù d'ar roue David. Ne c'hellent ket en em ziskouez en ur vont e kêr.

¹⁸Met o gwelout a reas ur paotr a roas keloù da Absalom ; hag ez ejont o-daou buan hag ez errujont e ti un den eus Bahurim hag en devoa ur puñs en e borzh, hag e tiskennjont e-barzh.

¹⁹Kemer a reas ar wreg ur c'holoenn da astenn war c'horre ar puñs, hag a-stlabez warni greun pilet, ha ne ouied netra. ²⁰Hag ez erruas servijerien Absalom gant ar vaouez en ti, hag e c'houlennjont : "Pelec'h emañ Akimaas ha Jonatan ?" Hag e lavaras ar vaouez dezho : "Tremenet eo ganto ar stankad dour". Hag e klaskjont hep kavout, hag ez ejont war o c'hiz da Jeruzalem.

²¹Goude ma voe aet ar re-mañ, e pignas ar re all eus ar puñs hag ez ejont da reiñ keloù d'ar roue David, en ur lavarout da Zavid : "War-raok ! Tremenet buan an dour, rak evel-hen en deus kuzuliet Ahitofel diwar ho penn". ²²Hag e savas David hag an holl dud a oa gantañ, hag e tremenjont ar Yordan a-raok gouloù-deiz ; hini ebet ne vanas hep bezañ tremenet ar Yordan.

²³Hag Ahitofel, o welout ne oa ket bet graet diouzh e ali, a sternas e azen, a savas hag a yeas d'e di, en e gêr ; hag e roas urzhioù d'e diegezh hag en em grougas hag e varvas ; hag e voe beziet e bez e dad.

²⁴David a oa erruet e Mahanaim, hag Absalom a dremenas ar Yordan, eñ hag holl dud Israel gantañ. ²⁵Hag Amasa a oa bet lakaet gant Absalom e-lec'h Joab e penn al lu. Hag Amasa a oa mab d'un den, e anv Ieter, eus Izreel, dimezet da Abigail, merc'h Nahash, c'hoar Sarvia, mamm Joab. ²⁶Hag e kampas Israel hag Absalom e bro Galaad.

²⁷Pan erruas David e Mahanaim, Sobi, mab Nahash, eus Rabba-mibien-Amon, ha Mac'hir, mab Ammiel, eus Lodabar, ha Barzellai, ar Galaadad, eus Rogelim, a zegasas gweleoù, pladoù, traoù poderezh, gwinizh, heiz, bleud ha greun-rostet, piz, fer, ²⁸mel, amann, deñved ha keuz saout, a ginnigas da Zavid ha d'an dud a oa gantañ da zebriñ, rak, emezo, "an dud-mañ o deus naon hag a zo skuzh, hag o deus bet sec'hed er gouelec'h".

Marv Absalom.

18¹ Hag e kontas David an dud a oa gantañ, hag e lakaas warno ofiserien a viliadoù hag ofiserien a gantadoù. ²Hag e kasas David e soudarded : un drederenn e dorn Joab, un drederenn e dorn Abisai, mab Sarvia, breur Joab, hag un drederenn e dorn Etai, ar Getead. Hag e lavaras ar roue d'an dud-se : "Mont a rin ivez ganeoc'h". ³Hag e lavaras an dud : "Ne zeui ket rak ma tec'homp, ne raint ket van ouzhimp, ha ma varv un hanter ac'hanomp, ne raint ket van ouzhimp ; met te a zo evel dek mil ac'hanomp ; neuze gwelloc'h eo e vefes prest d'hor skoazellañ eus kêr". ⁴Hag e lavaras dezho ar roue : "Ar pezh a vo mat ouzh ho taoulagad a rin". Hag en em zalc'has e-kichen an nor, an holl soudarded o vont er-maez dre gantadoù ha dre viliadoù. ⁵Hag e roas urzhioù ar roue da Joab ha da Abisai ha da Etai o lavarout : "Goustadik gant va faotr Absalom !" Hag an holl dud o devoa klevet gourc'hemenn ar roue d'an holl ofiserien diwar-benn Absalom.

⁶Hag ez eas an dud war ar maezioù war arbenn da Israel ; hag e voe an emgann e koad Efraïm.

⁷Hag e voe pilet eno pobl Israel gant servijerien David ; hag eno e voe pilet kalz en deiz-se : ugent mil a dud. ⁸Hag alese en em astennas ar brezel war c'horre ar vro, hag en deiz-se e voe debret muioc'h a dud gant ar goadeg, eget gant ar c'hleze.

⁹En em gavout a reas Absalom dre zegouezh tal-ouzh-tal gant servijerien David. Absalom a valee war ur mul, hag ez erruas ar mul dindan brankoù un dervenn vras, hag e voe paket e benn en dervenn, hag en em gavas etre an neñv hag an douar, tra ma talc'he gant e hent e vul a oa dindanañ. ¹⁰Hag e welas se un den, hag e yeas da gas ar c'heloù da Joab : "Gwelet em eus, emezañ, Absalom e pign ouzh ur wezenn-derv".

¹¹Hag e lavaras Joab d'an den a roe ar c'heloù dezhañ : "E welet ac'h eus ? Ha perak ne'c'h eus ket e ziskaret d'an douar ? Bet em bije roet dit dek pezh-arc'hant hag ur gouriz !" ¹²Hag e lavaras an den da Joab : "Nag e tibouezfen war va daouarn mil pezh-arc'hant, ne gasfen ket va dorn

war vab ar roue, rak ouzh hon divskouarn en deus gourc'hemennet ar roue dit ha da Abisai ha da Etai o lavarout : Diwallit pep hini ar paotr Absalom ! ¹³Nag em bije lavaret en desped din ur gaou,- met netra ne guzher ouzh ar roue - az pefe en em lakaet enep din". ¹⁴Hag e lavaras Joab : "Ne zalein ket evel-se ganit". Hag e kemeras tri daret en e zorn, hag o sankas e kalon Absalom, c'hoazh bev en dervenn. ¹⁵Hag e teredas tro-dro dek floc'h a zouge armoù Joab, da reiñ da Absalom taol ar marv.

16 Hag e sonas Joab er c'horn, hag e tistroas an dud a redek war-lerc'h Israel : harzet en devoa Joab ar soudarded.

¹⁷Kemeret e voe Absalom ha taolet er c'hoad e-barzh un toull bras ; lakaet e voe warnañ ur bern mein bras-meurbet, hag Israel a-bezh a dec'has pep hini d'e dinell.

¹⁸Absalom en devoa kemeret ha savet evitañ e-unan, e-kerz e vuhez, ur peulvan, e traonienn ar roue, rak, emezañ, n'em eus ket a vab evit derc'hel an eñvor eus va anv. Hag en devoa galvet ar peulvan-se dre e anv ; anvet eo 'Maen-sav Absalom' betek hiziv.

¹⁹Hag Akimaas, mab Sadok, a lavaras : "Va lez da redek evit reiñ ar c'heloù mat d'ar roue : en deus dieubet anezhañ an Aotrou diouzh dorn e enebour". ²⁰Hag e lavaras dezhañ Joab : "N'eo ket un den a geloù mat e vefes hiziv ; reiñ a ri keler ar deiz all ; hiziv ne rofes ket ur c'heloù mat peogwir eo mab ar roue a zo marvet".

²¹Hag e lavaras Joab d'ur C'housiad : "Kae da gemenn d'ar roue ar pezh ac'h eus gwelet". Hag e stouas ar C'housiad dirak Joab hag e redas. ²²Hag e krogas adarre Akimaas, mab Sadok, da lavarout da Joab : "Ne vern ! va lez da redek, me ivez, war-lerc'h ar C'housiad !" Hag e lavaras Joab : "Perak redek, va mab ? Evidout, n'eo ket ur c'heloù da vezañ gopraet !" ²³"Ne vern ! redek a ran !" Hag e lavaras dezhañ : "Red !" Hag e redas Akimaas dre hent ar gampoullenn hag e tremenas ar C'housiad.

²⁴Hag e oa David en e goazeg etre an div zor-kêr ; hag e kerzhe ar gedour war lein toenn an nor, a-us d'ar ramparzh, hag e savas e zaoulagad hag e welas e oa un den o redek e-unan. ²⁵Hag e c'halvas ar roue da gemenn se dezhañ ; hag e lavaras ar roue :

"Mar d-emañ e-unan, ez eus ur c'heloù mat en e c'henou". An den a zalc'he da dostaat.

²⁶Hag e welas ar gedour un den all o redek ; hag e huchas ar gedour d'ar porzhier o lavarout : "Setu un den o redek e-unan-penn". Hag e lavaras ar roue : "Hennezh ivez a zo ur c'helaouer mat !"

²⁷Hag e lavaras ar gedour : "Gwelout a ran e red an hini kentañ evel ma red Akimaas, mab Sadok". Hag e lavaras ar roue : "Un den mat eo ; evit ur c'heloù mat e teu".

²⁸Hag e huchas Akimaas o lavarout d'ar roue : "Peoc'h !", hag e stouas dirak ar roue, e fri d'an douar, hag e lavaras : "Benniget ra vo an Aotrou, da Zoue, en deus paket an dud o devoa savet o dorn war an aotrou roue". ²⁹Hag e lavaras ar roue : "Ha salv eo ar paotr Absalom ?" Hag e lavaras Akimaas : "Gwelet em eus un tousmac'h bras, pa voe kaset ur servijer d'ar roue a-berzh Joab, da servijer, ha n'ouzo doare". ³⁰Hag e lavaras ar roue : "A-gostez ! Chom aze !" Hag ez eas agostez, en e sav. ³¹Hag ar C'housiad da erruout : hag e lavaras ar C'housiad : "Ur c'heloù mat, aotrou roue ! Da zieubet en deus an Aotrou hiziv diouzh ar re holl a oa en em savet enep dit-te". ³²Hag e lavaras ar roue d'ar C'housiad : "Hag Absalom yaouank, mont mat a ra ?" Hag e lavaras ar C'housiad : "Ra vezo evel ar paotr-se enebourien an aotrou roue, hag an holl re a sav enep dit, d'ober droug dit !"

Distro David.

19 Hag e voe trefuet ar roue, hag e pignas d'ar gambr uhel, a-us d'an nor, hag e ouelas. Hag evel-hen e lavare en ur ouelañ : "Va mab Absalom ! Va mab ! Va mab Absalom ! Salv din e vijen marvet ez lec'h ! Absalom, va mab ! va mab !"

²Hag e voe kontet da Joab : "Emañ ar roue o ouelañ hag oc'h ober kañv war e vab".

³Hag e voe an trec'h, en deiz-se, evel ur c'hañv evit ar bobl a-bezh, rak klevet o devoa an dud, en deiz-se, o lavarout : "Glaç'haret eo ar roue gant e vab". ⁴Hag evel dre laer e voe ar soudarded, en deiz-se, o tistreiñ e kêr, dre laer, evel tud mezhek bet tec'het diwar an dachenn-emgann. ⁵Ar roue en devoa mouchet e zremm. Hag e c'harme ar roue a vouezh uhel : "Va mab Absalom ! Va mab ! Va

mab !"

⁶Hag ez eas Joab da gaout ar roue en e di, hag e lavaras : "Mezhiñ a rez hiziv dremm da holl servijerien o deus saveteet da vuhez hiziv, ha buhez da vibien ha da verc'hed, buhez da wragez ha buhez da adwragez, ⁷dre ma karez ar re az kasa, hag e kasaez ar re az kar. Ya, disklieriañ a rez hiziv n'eus evidout nag ofiserien na soudarded ; hag hen gouzout a ran, ma vefe bet Absalom bev ha ni holl hiziv marv, ya, neuze e vefe bet se reishoc'h ouzh da zaoulagad. ⁸Ha bremañ, sav ! Kae er-maez ha komz ouzh kalon da soudarded, rak, dre an Aotrou e touan, ma ne zeuez ket er-maez, ne chomo den ganit fenoz, hag e vo gwashoc'h evidout kement-se eget an holl walleurioù a zo deuet warnout abaoe da yaouankiz betek bremañ !" ⁹Hag e savas ar roue, hag e koazezas e-harz an nor, ha d'an holl bobl e voe roet ar c'heloù o lavarout : "Emañ ar roue en e goazez e-harz an nor". Hag e teuas an holl bobl dirak ar roue.

Hag Israel a oa tec'het, pep hini d'e dinell.

¹⁰Hag an holl dud a vreurtae en holl rummadoù Israel o lavarout : "Ar roue en deus hon tennet diouzh dorn hon holl enebourien hag hor saveteet diouzh dorn ar Filistiz, ha bremañ ez eo tec'het eus ar vro en abeg da Absalom. ¹¹Hag Absalom, hon devoa olevet evit bezañ roue warnomp, a zo marvet er brezel ; ha bremañ perak chom mut e-lec'h ober addont ar roue ?"

¹²Hag ar roue David a gasas da gaout Sadok hag Abiatar, ar veleien, da lavarout : "Komzit ouzh Kozhidi Youda ha lavarit : Perak daleañ da ober addont ar roue en e di ? Komzoù Israel a-bezh a zo erruet betek ar roue, betek e di, ¹³Va breudeur, c'hwil va eskern ha va c'hig ! C'hwil, perak bezañ ar re ziwezhañ o lakaat da addont ar roue ? ¹⁴Ha da Amasa e lavarot : Bez' ez out va askorn ha va c'hig ivez ! Evel-hen da raio din Doue, hag evel-hont ouzhpenn, ma ne vezet ket dirazon penngadour al lu, dalc'hmat, e-lec'h Joab !" ¹⁵Hag e tedennas kalon holl dud Youda evel hini un den ; hag e kemennjont d'ar roue : "Deus en-dro, gant da holl servijerien !" ¹⁶Hag e tistroas ar roue hag ez erruas betek ar Yordan. Ha Youda a erruas e Gilgal en ur vont war-arbenn d'ar roue, evit ober d'ar roue tremen ar Yordan.

¹⁷Hag e hastas Semei, mab Gera, Benjamiad eus Bahurim, da ziskenn gant tud Youda war-arbenn d'ar roue David ; ¹⁸mil den a oa gantañ, eus Benjamin ; ha Siba, bet mevel e ti Saoul, gant e bemzek mab hag e ugent servijer da heul, a dreizhas ar Yordan a-raok ar roue. ¹⁹Hag e treuzas ur vag da ober tremen tiegezh ar roue ha da ober eus o gwellañ evitañ. Ha Semei, mab Gera, a gouezhas dirak ar roue pa voe tremenet gantañ ar Yordan. ²⁰Hag e lavaras d'ar roue : "Gant na damallo ket din an aotrou va fazi ! Gant ma tisoñjo fazienn da servijer, d'an deiz ma teue an aotrou roue eus Jeruzalem ! Arabat d'ar roue ober van ! ²¹Ya, hen gouzout a ra da servijer en deus manket, met deuet an hiziv, an hini kentañ eus holl diegezh Jozef o tiskenn war-arbenn d'an aotrou roue !" ²²Hag e respontas Abisai, mab Sarvia, o lavarout : "En askont da se ne vo ket lakaet d'ar marv Semei, eñ hag a villigas olevad an Aotrou ?" ²³Hag e lavaras David : "Petra am eus ganeoc'h, mibien Sarvia, paz oc'h evidon hiziv un eneber ? Hiziv e lakfed d'ar marv un den a Israel ? Daoust ha n'ouzon ket ez eo hiziv ez on roue war Israel ?" ²⁴Hag e lavaras ar roue da Semei : "Ne varvi ket". Hag e touas ar roue se dezhañ. ²⁵Meribbaal, mab Saoul, a ziskennas ivez war-arbenn d'ar roue. N'en devoa ket graet na war-dro e dreid na war-dro e varv ; e zilhada n'en devoa ket kannet abaoe an deiz ma oa aet kuit ar roue ken na oa addeuet e peoc'h. ²⁶Ha pan erruas eus Jeruzalem war-arbenn d'ar roue, e lavaras ar roue dezhañ : "Perak ne oas ket deuet ganin, Meribbaal ?" ²⁷Hag e lavaras : "Aotrou roue, va servijer en devoa va zouellet ; lavarout a ra da servijer : Ez an da sternañ din un azen hag ez in warnañ da gaout ar roue, peogwir ez eo kamm da servijer. ²⁸Droukkomzet e oa bet eus da servijer d'an aotrou roue, met an aotrou roue a zo evel un ael Doue ; hag e ri ar pezh a vo mat ouzh da zaoulagad. ²⁹Ne oa holl diegezh va zad nemet tud dellezek a varv a-berzh an aotrou roue, ha te az poa lakaet da servijer gant ar re a zebre ouzh da daol. Hag em bije c'hoazh un droed bennak da huchal davet ar roue ?" ³⁰Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Perak adlavarout da istor ? Lavaret em eus : Te ha Siba a

lodenno an douarou !" ³¹Hag e lavaras Meribbaal d'ar roue "Nag e kemerfe kement tra ! Peogwir ez eo deuet an aotrou roue e peoc'h d'ar gêr !"

³²Ha Barzellai, eus Galaad, a oa diskennet eus Rogelaim evit tremen ar Yordan gant ar roue hag e gas dre ar Yordan. ³³Barzellai a oa kozh-meurbet, oadet a bevar-ugent vloaz. Roet en devoa bet pourvezioù d'ar roue pa oa o chom e Mahanaim, rak un aotrou pinvidik-tre e oa. ³⁴Hag e lavaras ar roue da Varzellai : "Te, tremen ganin, hag e roin pourvezioù dit du-mañ e Jeruzalem". ³⁵Hag e lavaras Barzellai d'ar roue : "Pet bloavezh buhez am eus, din da bignat gant ar roue da Jeruzalem ?" ³⁶Un den a bevar-ugent vloaz ez on hiziv ; hag anavezout a ran etre mat ha fall ? Ha tañva a ra da servijer ar pezh a zebre hag a ev ? Ha klevout a ran c'hoazh mouezh ar ganerien hag ar c'hanerezed ? Perak e vefe da servijer c'hoazh ur samm evit an aotrou roue ?" ³⁷Un tammig e tremeno da servijer ar Yordan gant ar roue ; met perak e rofe din ar roue ar gopr-se ?" ³⁸Distreiñ a ray da servijer d'ar gêr e-kichen bez e dad hag e vamm. Met setu da servijer Kamaam, ra dremeno gant ar roue, va aotrou a ray dezhañ ar pezh a vo mat ouzh e zaoulagad". ³⁹Hag e lavaras ar roue : "Ganin e tremeno Kamaam, ha me a ray evitañ ar pezh a vo mat ouzh da zaoulagad, ha kement a c'houlenni diganin a rin evidout". ⁴⁰Hag e tremenas an holl dud ar Yordan, hag ar roue a dremenas ; hag e pokas ar roue da Varzellai, hag hen bennigas ; hag e tistroas hemañ d'ar gêr. ⁴¹Hag e tremenas ar roue da C'hilgal, ha Kamaam a dremenas gantañ. Holl bobl Youda a dremenas gant ar roue, hag ivez un hanter eus pobl Israel. ⁴²Ha setu holl dud Israel o tont da gaout ar roue ha da lavarout d'ar roue : "Perak o deus da laeret hor breudeur, tud Youda ? Ha perak o deus graet tremen ar Yordan d'ar roue ha d'e diegezh, ha da holl soudarded David gantañ ?" ⁴³Hag e respontas holl dud Youda da dud Israel : "Kar-tost eo ar roue deomp ! Perak e kounnarit evit an dra-se ? Ha debret hon eus diwar ar roue ? Ha douget 'zo bet profoù deomp ?" ⁴⁴Hag e respontas tud Israel da dud Youda o lavarout : "Dek perzh am eus gant ar roue, ha zoken en David ez on muioc'h egedout !

Perak am disprizez ? Hag-eñ n'eo ket bet va c'homz an hini gentañ evit lakaat da addont ar roue ?" Hag e voe rustoc'h komzoù tud Youda eget komzoù tud Israel.

Sama, kevezer David.

20¹ Hag eno en em gavas un den-a-netra, e anv Sama, mab Boc'hri, eus Benjamin, a sonas er c'horn hag a lavaras :

"N'hon eus perzh ebet gant David, hêrezh ebet gant mab Jese.

Pep hini d'e dinell, Israel !"

²Hag e pignas holl dud Israel, a-ziwar-lerc'h David, war-lerc'h Sama, mab Boc'hri ; ha tud Youda en em stagas ouzh o roue, adalek ar Yordan betek Jeruzalem.

³Hag ez erruas David en e di e Jeruzalem ; hag e kemeras ar roue an daouzek adwreg en devoa lezet da ober gward an ti, hag o lakaas en ti-gward hag o fourvezas, met daveto n'eas ket ; hag e voent serret betek deiz o marv : intañvezed unan bev !

⁴Hag e lavaras ar roue da Amasa : "Galv din tud Youda ; a-benn tri devezh az po da vezañ amañ".

⁵Hag ez eas Amasa da c'hervel Youda, met daleañ a reas en tu-hont d'an deiziad merket dezhañ.

⁶Hag e lavaras David da Abisai : "Bremañ eo gwashoc'h evidomp Sama, mab Boc'hri eget Absalom ! Kemper ganit soudarded da vestr, ha red war e lerc'h, gant aon na gavfe dezhañ kêrioù mogeriet ha na dec'hfe diouzh hon daoulagad !" ⁷Hag ez eas war e lerc'h gwazed Joab, Kretiz, Peletiz, an holl re gadarnañ a guitaas Jeruzalem evit redek war-lerc'h Sama, mab Boc'hri.

⁸Edont e-kichen ar Maen bras a zo e Gabao, hag Amasa oc'h erruout dirazo. Ha Joab a oa gourizet, e harnez warnañ, hag ouzh e c'houriz ar c'hleze en e c'houin, a-stok ouzh e groazell, ha pa zeuas er-maez, e kouezhas ar c'hleze. ⁹Hag e lavaras Joab da Amasa : "Ha yac'h out, va breur ?" hag e krogas dorn dehout Joab e barv Amasa, da bokat dezhañ. ¹⁰Hag Amasa ne ziwalle ket ouzh ar c'hleze a oa e dorn Joab, a skoas gantañ en e gof, hag e skuilhas e vouzellou d'an douar, kuit a daol all ; hag e varvas. Ha Joab, gant Abisai, e vreur, da redek war-lerc'h Sama, mab Boc'hri. ¹¹Hag un den en em zalc'he en e

20, 18 A-du gant ur Bibl germanek e troomp "Mar bije bet komzet da gentañ", ar re all a dro : "Lavaret

gichen, eus paotred Joab, hag a lavare : "Neb a gar Joab, neb a zo evit David, war-lerc'h Joab !" ¹²Hag Amasa a oa ruilhet en e wad e-kreiz an hent ; hag e welas an den ec'h arsave an holl dud ; hag e tistroas Amasa diwar an hent d'ar park, hag e taolas warnañ ur pezh-dilhad, peogwir e wele an holl dud a zeue oc'h arsaviñ en e gichen. ¹³Pa voe bet lamet diwar an hent, e tremenas an holl dud da heul Joab evit redek war-lerc'h Sama, mab Boc'hri.

¹⁴Hag e tremenas Sama dre holl veuriadoù Israel betek Abel-Betmaacha, hag holl dud ar Boc'hritiz en em vodas da vont ivez d'e heul. ¹⁵Hag e voe graet seziz warnañ en Abel-Betmaacha ; hag e voe berniet ur savenn enep kêr, a bigne betek rak-kêr, hag an holl dud a oa gant Joab a zistruje hag a ziskare ar ramparzh.

¹⁶Hag e huchas ur vaouez poellek, eus kêr : "Selaouit ! Selaouit ! Lavarit, mar plij, da Joab : Tosta betek amañ, ma komzin ganit !" ¹⁷Hag e tostaas daveti, hag e lavaras ar vaouez : "Ha te eo Joab ?" Hag e lavaras : "Me eo !" Hag hi da lavarout dezhañ : "Selaou komzoù da vatezh". Hag e lavaras : "Selaou a ran". ¹⁸Hag hi da gomz o lavarout : "Mar bije bet komzet da gentañ ha goulennataet Avel, e vefe bet peurc'hraet an traoù. ¹⁹Me a zo eus an dud a beoc'h hag a fealded en Israel, ha te a glask lakaat d'ar marv ur gêr-benn eus Israel ! Perak e tismantrez hêrezh an Aotrou ?" ²⁰Hag e respontas Joab o lavarout : "Nann ! Pell ac'hanon a zismantrañ hag a zistrujañ !" ²¹N'eo ket se eo ! Met un den eus menez Efraim, Sama mab Boc'hri e anv, en deus savet e zorn war ar roue David. Deroit-eñ, eñ hepken, hag en em dennin diouzh kêr". Hag e lavaras ar vaouez da Joab : "Setu ! E benn a vo taolet dit dreist d'ar ramparzh !" ²²Hag ez eas ar vaouez da gaout an holl dud, gant he furnez, hag e voe troc'het penn Sama, mab Boc'hri, ha taolet da Joab, a sonas er c'horn ; hag en em skignas diwar ar gêr an dud, pep hini d'e dinell ; ha Joab a zistroas da Jeruzalem davet ar roue.

²³Ha Joab a voe karget eus holl arme Israel, ha Banaia, mab Joiada, eus Kretiz ha Peletiz, ²⁴hag Adoram, eus an anerioù ; ha Josafat, mab Ahiloud, a oa diellour, ²⁵ha Siva a oa skrib, ha Sadok hag Abiatar, e veze gwechall". Kv Ad 20, 10.

beleien. ²⁶Hag Hira, eus Iair, a oa beleg David.

An naonegezh vras.

21 ¹Hag e voe un naonegezh e deizioù David, e-pad tri bloaz, bloaz war-lerc'h bloaz. Hag e klaskas David dremm an Aotrou, hag e lavaras an Aotrou : "War Saoul ha war e diegezh ez eus gwad, dre m'o deus lakaet d'ar marv Gabaoniz". ²Hag e c'halvas ar roue tud Gabaon, hag e komzas outo. Tud Gabaon ne oant ket eus bugale Israel, ne oant nemet un dilerc'hiad eus Amoreiz. Hag o devoa graet bugale Israel ul ledoued dezho ; met klasket en devoa Saoul skeiñ warno, dre c'hred evit bugale Israel ha Youda. ³Hag e lavaras David d'ar Gabaoniz : "Petra a rin evidoc'h ? Penaos e tiec'haouin, ma vennigot hêrezh an Aotrou ?" ⁴Hag e lavaras dezhañ tud Gabaon : "N'hon devo ket arc'hant nag aour digant Saoul, digant e diegezh, n'hon eus den da lazhañ en Israel". Hag e lavaras : "Petra a lavarit din ober evidoc'h ?" ⁵Hag e lavarjont d'ar roue : "An den en deus hon echuet hag a ijine hon distrujañ, ma na vije ken ac'hanomp war holl diriad Israel, ⁶ra vezo roet deomp seizh paotr eus e vugale, hag o feulstagimp dirak an Aotrou, war run Saoul, dilennad an Aotrou". Hag e lavaras ar roue : "O reiñ a rin".

⁷Espere a reas ar roue Meribbaal, mab Jonatan, mab Saoul, en abeg d'al le dre an Aotrou a oa bet etrezo, etre David ha Jonatan, mab Saoul. ⁸Met kemer a reas ar roue daou vab da Respa, merc'h Aia, he devoa ganet da Saoul : Armoni ha Meribbaal, ha pemp mab Mic'hol, merc'h Saoul, he devoa ganet da Ariel, mab Barzellai, eus Mehola. ⁹Hag o lakaet a reas e dorn tud Gabaon, hag e voent peulstaget ganto war ar menez dirak an Aotrou ; hag e kouezhjont o seizh a-gevret, hag e varvjont e deizioù kentañ an eost, e deroù eost an heiz.

¹⁰Hag e kemeras Respa, merc'h Aia, ur sac'h a astennas eviti war ar roc'h, adal ma krogas an eost, ken na c'hlavias dour warno eus an neñv. Ne lezas ket evned an neñv da chom warno war an deiz, na

21, 2 ledoued : kv Ez 9, 18-19.

21, 7 dwb. Al le-se : 1 Sam 20, 16-42.

21, 10 astennas : evel un dinell.

loened gouez da noz.

¹¹Hag e voe roet keloù da Zavid eus ar pezh a rae Respa, merc'h Aia, adwreg Saoul. ¹²Hag ez eas David da gemer eskern Saoul hag eskern Jonatan, e vab, digant mistri Iabes Galaad, o devoa o laeret eus leurenn Betsan, e-lec'h ma oant bet lakaet e-pign gant ar Filistiz en deiz m'o devoa lazhet ar Filistiz Saoul e Gelboe. ¹³Savet e voe alese eskern Saoul hag eskern Jonatan, e vab, ha dastumet eskern ar re beulstaget. ¹⁴Hag e voe beziet eskern Saoul ha Jonatan, e vab, e bro Venjamin, e Sela, e bez Kis, e dad. Graet e voe kement tra a c'houre'hemenne ar roue ; hag e selaouas an Aotrou ouzh ar vro goude-se.

¹⁵Hag e voe c'hoazh brezel etre ar Filistiz hag Israel. Hag e tiskennas David, gant e soudarded, da ober brezel d'ar Filistiz, hag e voe skuizh David. ¹⁶Hag Iesbibenob, unan eus bugale Rapa - pouez e spig a oa tri c'hant shekel, en arem - hag a oa gourizet a-nevez, a gomze eus lazhañ David. ¹⁷Met skoazell a roas da hemañ Abisai, mab Sarvia, a roas d'ar Filistiad taol ar marv. Neuze hen aspedas gwazed David en ur lavarout : "Ne zeui ken ganimp d'an emgann, ma ne vo ket mouget ganit goulaouenn Israel".

¹⁸Hag e voe c'hoazh brezel, e Gov, gant Filistiz ; neuze e lazhas Soboc'hai, eus Housa, Saf, unan eus bugale Rapa.

¹⁹Hag e voe c'hoazh brezel, e Gov, gant Filistiz, hag e lazhas Elkanan, mab Iair, eus Betlehem, Goliat, eus Gat. Koad goaf hemañ a oa evel karvan ur gwiader.

²⁰Hag e voe c'hoazh brezel, e Gat ; hag e oa eno un den mentek, ha bizied e zaouarn koulz ha bizied e dreid a oa c'hwec'h ha c'hwec'h, pevar warn-ugent ar gont, ha hemañ ivez bugel da Rapa. ²¹Hag e rae fac war Israel, met lazhet e voe gant Jonatan, mab Semei, breur David.

²²Ar pevar-mañ a oa bugale da Rapa, eus Gat, hag e kouezhjont dre zorn David ha dre zorn e soudarded.

Kan David.

22 ¹Hag e lavaras David d'an Aotrou komzoù ar c'h'an-mañ, en deiz ma voe tennet gant an Aotrou eus kraban e holl

21, 17 Evel skeudenn ar c'hlaouerenn en un oaled ez eo diziouerus da Bobl Israel e chomfe bev ar roue.

enebourien, hag eus kraban Saoul.

² Lavarout a reas :

"An Aotrou eo va Roc'h, va c'hreñvlec'h, va dieuber ;

³ Doue, ar Roc'h em bez goudor enni, va skoed, va c'horn-trec'her, va c'hastell, va minic'hi, va salver, eus ar feulster am salvez.

⁴ Meuliñ ha pediñ an Aotrou a ran, ha war va enebourien e trec'han.

⁵ Enkelc'hiet e oan gant tonnoù ar marv, froudoù diaoulek am sponte.

⁶ Kordenn ar Sheol en-dro din, dirazon rouedoù an Ankou.

⁷ Em enkreiz e pedan an Aotrou, an Aotrou a c'halvan,

hag e klev eus e neved va mouezh, va garm a ya betek e zivskouarn.

⁸ Horjellañ, horellañ a ra an douar, diazezoù an neñv a gren, trabidellañ a reont, rak kounnar a zo ennañ.

⁹ Sevel a ra maged eus e fri, ha tan eus e c'henou, hag a zebr, glaouennoù entanet a zeu dioutañ.

¹⁰ Damblegañ a ra an neñvoù, hag e tiskenn, koulmoul dindan e dreid.

¹¹ Marc'hekaat a ra war ur c'heroubin hag e nij, gwelet e vez war eskell an avel.

¹² Lakaat a ra teñvalijenn en-dro dezhañ evel un deltenn, gant berniadoù dour ha teñvder ar goabrennoù.

¹³ Gant dasked e zremm e flammine ar glaouennoù entanet.

¹⁴ Taranñ a ra eus an neñv an Aotrou, an Uhelañ a ro e vouezh.

¹⁵ Kas a ra biroù a-stlabez, ha luc'hed : ur spontadeg !

¹⁶ Gwelet e vez goueled ar mor, dizoloet diazezoù ar bed ;

pa c'hourdrouz an Aotrou, pa c'hwezh avel e fri.

¹⁷ Astenn a ra eus krec'h e zorn d'am c'hemer

va zennañ a ra eus an doueier bras.

¹⁸ Va saveteiñ a ra eus va enebour kreñv, eus va eneberien, galloudusoc'h egedon.

¹⁹ Deuet e oant enep din da zevezh va gwalleur,

met bet eo an Aotrou va skoazeller.

²⁰ Va degas a ra war ar frank,

va saveteiñ a ra, dre ma kar ac'hanon.

²¹ Va gopraat a ra an Aotrou hervez va reizhder,

hervez glanded va c'halon e taskor din.

²² Rak mirout a ran hentoù an Aotrou, ha n'on ket fallakr e-keñver va Doue.

²³ E holl setañsoù a vez dirazon, e holl reolennoù, ne guitaan ket diouto.

²⁴ Hag e vezan didamall dirazañ, hag en em zivall a ran diouzh ar pec'hed.

²⁵ Ha va faeañ a ra an Aotrou hervez va reizhded,

hervez va glanded dirak e zaoulagad.

²⁶ Ouzh un den truezus az pezh truez, e-keñver an hini didamall e vezez didamall.

²⁷ Gant an hini glan e vezez glan, gant an hini gwallsiec, e vezez gwidreüs.

²⁸ An dud kaezh a savetez, da zaoulagad ouzh ar re uhel, o izelaez.

²⁹ Te eo va goulaouenn, Aotrou, an Aotrou a ro sked d'am zeñvalijenn.

³⁰ Ya, ganit e redan enep bagadoù, gant va Doue e lamman dreist mogerioù.

³¹ Doue eo didamall e hent, lavar an Aotrou a zo amprout,

ur skoed ez eo evit kement hini a warez ennañ.

³² Piv a zo Doue estreget an Aotrou ? petore roc'hell a zo estreget hon Doue ?

³³ An Doue eo va c'hastell-kreñv, distrobellañ a ra va hent da vat.

³⁴ Lakaat a ra va zreid heñvel ouzh re an heizez,

ha war ar c'hrec'hioù e ra din derc'hel.

³⁵ Embregañ a ra va daouarn d'ar brezel, ha va divrec'h da stennañ ar wareg arem.

³⁶ Reiñ a rez din da skoed salvus, da vadelezh a ro din kresk.

³⁷ Frankaat a rez va c'hammedoù dindanon, ha divrall e vez va ufermioù.

³⁸ Pa redan war-lerc'h enebourien, o distrujan,

ne zistroan ket a-raok o echuiñ.

³⁹ O debriñ, o raskañ a ran ha n'adsavont ket,

kouezhet int dindan va zreid.

⁴⁰ Va gourizañ a rez a nerzh evit ar brezel, sujañ a rez va argaderien dindanon.

⁴¹ Va enebourien, diskouez a rez din o c'hein,

ha va eneberien a rez din distrujañ.

⁴² Huchal a reont : salver ebet !

Etrezek an Aotrou : respont ebet !

⁴³ O bruzunañ a ran evel poultr an douar, evel fank ar straedoù o fladan, o flastran.

⁴⁴ Va dieubiñ a rez eus tabutoù va fobl, va mirout a rez e penn pobladoù, tud ha n'anavezen ket am servij.

⁴⁵ Paotred an estren a ra kudoù din, adal ma klev o skouarn, e sentont ouzhin.

⁴⁶ Paotred an estren a zo faezhet, hag enklec'hiet en o c'hestell.

⁴⁷ Bevet an Aotrou, benniget va Roc'hell, uhelveulet Doue, va roc'hell salver !

⁴⁸ An Doue a ro dial din, a ziskar pobloù dindanon.

⁴⁹ Va zennañ a ra eus e nebourien, a-us d'ar re savet enep din am savez, eus an dud taer am savetez.

⁵⁰ Setu perak az meulan, Aotrou, e-touez ar broadoù, ha da anv a ganmeulan.

⁵¹ Niverus e ra trec'hioù e roue, gras a ro d'e olevad, da Zavid ha d'e lignez da viken".

Diwezhañ komzoù David.

23 ¹Setu lavarioù David, ar re ziwezhañ :

"Diougan David, mab Jese, diougan un den savet uhel, olevad Doue Jakob, hegar meulganou Israel.

² Spered an Aotrou a gomz drezon, e gomz a vez war va zeod.

³ Komz a ra Doue Israel, din e komz Roc'hell Israel ;

an hini a reno war an douar a vo reizh, a reno gant doujañs Doue.

⁴ Hag evel sklaerder ar beure pa sav an heol,

- ur beure digoumoul -

e ra skediñ goude glav geot an douar.

⁵ N'eo ket evel-se va zi gant Doue ?

Un emglev peurbad en deus lakaet din ; reizhet e kement tra ha miret mat !

Kement silvidigezh, kement c'hoant, ha n'eo ket Eñ a seven anezho ?

⁶ An dud-a-netra a zo evel spern da deurel kuit, holl anezho,

ne vezont ket gant an dorn kemeret.

⁷ An den a stok outo a implij un houarn pe un troad goaf,

hag en tan e vezont devet, war an dachenn".

⁸ Setu anvioù harozed David, kadoriad ar c'huzul, eus Hachamonit, penn an triad, a oa Adino, den akuit a drec'has war eizh kant, a lazhas en ur wech.

⁹ Ha goude hemañ, Eleazar, mab Dodo, mab Ahohi, eus an triad harozed a oa gant David pa rejont fae ouzh ar Filistiz bodet eno evit an emgann, tra m'en em denne Israel ; ¹⁰ hemañ a savas hag a skoaz e-mesk ar Filistiz ken e skuizhas e zorn, ken peg ma oa ouzh ar c'hleze ! Hag e reas an Aotrou un trec'h bras en deiz-se, hag an dud a zistroas war e lerc'h evit dibourc'hañ.

¹¹ Ha goude hemañ, Samma, mab Age, eus Arar. Bodet e oa ar Filistiz e Lehi, hag e oa eno ul lodenn bark leun a fav, hag ar bobl a dec'he dirak ar Filistiz ; ¹² hag en em zalc'has e-kreiz an dachenn hag hen dieubas en ur bilat ar Filistiz. Hag e reas an Aotrou un trec'h bras.

¹³ Hag e tiskennas an triad eus an Tregont kabiten, hag ez ejont, e-kerz an eost, da gaout David e kev Odollam, hag ur bagad Filistiz a gampe e traonienn ar Rafaiz.

¹⁴ David a oa e-barzh ar c'hreñvlec'h, hag ur ged a Filistiz a oa e Betlehem. ¹⁵ Hag ur c'hoantadenn en devoe David, hag e lavaras : "Piv a roio din da evañ dour eus puñs Betlehem a zo e-tal an nor ?" ¹⁶ Hag en em silas an tri haroz e kamp ar Filistiz, hag e tennjont dour eus puñs Betlehem, a zougjont hag a gasjont da Zavid. Met ne c'houllas ket evañ dioutañ, hag e reas un died-kinnig gantañ d'an Aotrou. ¹⁷ Hag e lavaras : "Ra viro an Aotrou ouzhin da ober an dra-se, gant gwad ar soudarded a zo aet war var o buhez !" Ha ne c'houllas ket evañ. : sed o devoa graet an tri haroz.

¹⁸ Hag Abisai, breur Joab, mab Sarvia, a oa e penn an Tregont. Hemañ a c'hoarias gant e c'hoaf war dri c'hant den a lazhas, hag e voe brudet an Tregont. ¹⁹ Muioc'h eget an Tregont e voe enoret hag e voe o fennrener, met en Triad n'erruas ket.

²⁰ Ha Banaias, mab Joiada, mab un den kadarn bras dre e oberoù, eus Kabseel, a lazhas daou 'leon' e Moab : diskennet e oa da lazhañ ul leon e-barzh ur puñs, un devezh erc'h. ²¹ Hemañ ivez a lazhas un Egiptad, un den a-bouez. E dorn an Egiptad e oa ur goaf, hag e tiskennas

dezhañ gant ur vazh, hag e tiframmas ar goaf diouzh dorn an Egiptad hag e lazhañ a reas gant e c'hoaf. ²²Sed a reas Banaïas, mab Joiada ; hag en devoe un anv e-touez an Tregont. ²³Muioe'h eget an Tregont e voe enoret, met en Triad n'erruas ket : e lakaat a reas David en e guzul.

²⁴Asael, breur Joab, a oa eus an Tregont, hag Elkanan, mab Dodo, eus Betlehem, ²⁵Samma, eus Harod ; Elika, eus Harod ; ²⁶Heles, eus Pelet ; Hira, mab Akas, eus Tekoa ; ²⁷Abiezer, eus Anatot, Soboc'hai, eus Housa ; ²⁸Salmon, eus Ahoh ; Maharai, eus Netofat ; ²⁹Heled, mab Baana, eus Netofat ; Itai, mab Ribai, eus Gabaat mibien Benjamin ; ³⁰Banaïas, eus Pireaton ; Heddai, eus froudoù Gaas ; ³¹Abibaal, eus an Araba ; Azmavet, eus Bahurim ; ³²Eliaba, eus Saalbon ; eus mibien Iasen, Jonatan ; ³³Samma, eus Arar ; Ahiam, mab Sarar, eus Arar ; ³⁴Elifalet, mab Aasbai, mab unan eus Maac'ha ; Eliam, mab Ahitofel, eus Gilo ; ³⁵Hesro, eus ar C'harmel ; Farai, eus Arab ; ³⁶Igal, mab Natan, eus Saba ; Bani, eus Gad ; ³⁷Selek, eus Amon ; Naharai, eus Berot ; a zouge armoù Joab, mab Sarvia ; ³⁸Hira, eus Ieter ; Gera, eus Ieter ; ³⁹Ouria, an Hitiad.

En holl, seizh ha tregont.

Niveradeg.

²⁴ ¹Hag ec'h adkrogas kounnar an Aotrou da dommañ enep Israel, hag e vountas David enep dezho en ur lavarout : "Kae da niveriñ Israel ha Youda !" ²Hag e lavaras ar roue da Joab, penngadour al lu, a oa gantañ : "Kerzh dre holl veuriadoù Israel, eus Dan betek Bersabea, ha gra an niveradeg eus ar bobl evit ma ouezin ar gont anezho". ³Hag e lavaras Joab d'ar roue : "Ra gresko an Aotrou, da Zoue, ar bobl, e-keñver ar pezh emañ, kant gwech, ha daoulagad ar roue d'o gwelout ! Met, aotrou roue, perak c'hoantaat an dra-se ?" ⁴Hogen, kemer e greñv a reas komz ar roue war Joab ha war ofiserien al lu ; ha Joab hag ofiserien al lu a yeas, a-berzh ar roue, da ziniveriñ pobl Israel.

⁵Treuziñ a rejont ar Yordan ha kampañ en Aroer, a-zehou kêr, a zo e stankenn Gad, hag etrezek Iazer. ⁶Hag ez ejont e Galaad hag er vro izeloc'h, d'an Hitiz, hag ez ejont

betek Dan ; hag adal Dan tro-war-droioù, ha war-du Sidon. ⁷Hag ez ejont betek kêr mogeriet Tir hag holl gêrioù an Heveziz ha Kanaaniz, ha da vont kuit war-du Negev Youda, betek Bersabea. ⁸Ha da ergerzhout ar vro a-bezh, ha d'erruout a-benn nav miz hag ugent deiz e Jeruzalem. ⁹Hag e roas Joab ar gont eus niveradeg an dud d'ar roue. Bez' e oa en Israel eizh kant mil soudard o tennañ kleze, hag a wazed e Youda, pemp kant mil.

¹⁰Hag e voe rannet kalon David goude bezañ niveret ar bobl, hag e lavaras David d'an Aotrou : "Pec'het em eus meurbet gant ar pezh am eus graet ! Met bremañ, Aotrou, pardon, mar plij, fazi da servijer : bet on diboell-meurbet". ¹¹Ha pa savas David antronoz, en devoa komzet an Aotrou ouzh Gad, ar profed, gweler David, o lavarout : ¹²"Kae da lavarout da Zavid : Evel-hen e komz an Aotrou : Tri zra a ginnigan dit : dibab unan anezho a rin evidout". ¹³Hag ez eas Gad da gaout David, hag e tisklêrias se dezhañ o lavarout : "Pe e teuo dit seizh vloaz naon ez pro, pe tri miz e vi o tec'hel dirak da waskerien ouzh da hemolec'hiñ, pe e vo tri deiz bosenn ez pro. Bremañ ez eo dit gouzout ha gwelout petra a respondi d'an hini en deus va c'haset : petra ?" ¹⁴Hag e lavaras David da Gad : "Enkrez am eus meurbet ; kouezhomp eta etre daouarn an Aotrou Doue, rak bras eo e drugarez ; ha ne fell ket din kouezhañ etre daouarn an dud !"

¹⁵Hag e tibabas David ar vosenn. Mare an east e oa. Hag e lakaas an Aotrou Doue bosenn en Israel, adalek ar beure betek ar mare divizet. Hag e varvas, a dud, eus Dan betek Bersabea, dek mil ha tri-ugent.

¹⁶Kaset en devoa e zorn an ael war Jeruzalem evit he distrujañ, met keuz en devoe an Aotrou d'ar gwalleur-se, hag e lavaras d'an ael a zistruje an dud : "A-walc'h bremañ ! Tenn da zorn kuit !"

Hag ael an Aotrou a oa e-kichen leur Areuna, ar Jebousead. ¹⁷Ha David o welout an Ael o skeiñ gant ar bobl a lavaras d'an Aotrou Doue :

"Me eo am eus graet an droug me eo am eus pec'het ; met an deñved, petra o deus graet ? Ra bouezo ho torn warnon-me eta ha war diegezh va zad !"

¹⁸Hag ez eas Gad da gaout David en deiz-

se, hag e lavaras dezhañ : "Kae ! sav d'an Aotrou un aoter war leur Areuna, ar Jebousead !" ¹⁹Hag ez eas David, hervez komz Gad, evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou. ²⁰Hag e sellas Areuna, hag e welas ar roue hag e servijerien o tont davetañ ; hag ez eas Areuna da stouiñ dirak ar roue, e zremm d'an douar. ²¹Hag e lavaras Areuna : "Perak e teu an aotrou roue da gaout e servijer ?" Hag e lavaras David : "Evit prenañ diganit al leur, da sevel un aoter d'an Aotrou, ma harzo ar reuz diwar an dud". ²²Hag e lavaras Areuna da Zavid : "Ra gemero hag aberzho an aotrou roue ar pezh a zo mat ouzh e zaoulagad ! Sed an oc'hen evit an holokost, an ogedoù ha harnez an oc'hen evel koad-tan. ²³Kement-mañ a ro Areuna, o roue, d'ar roue !" Hag e lavaras ivez Areuna d'ar roue : "Hag an Aotrou, da Zoue, da vezo grataus ouzhit !" ²⁴Hag e lavaras ar roue da Areuna : "Nann ! Prenañ a ran diganit evit ar priz ; ne loskin ket d'an Aotrou, va Doue, holokostoù evit netra !" Hag e prenas David al leur hag an oc'hen evit arc'hant, hanter-kant shekel. ²⁵Hag e savas eno David un aoter d'an Aotrou, hag e kinnigas holokostoù ha peoc'h-aberzhoù. Hag e voe grad-vat an Aotrou war ar vro, hag e harzas ar reuz diwar Israel.

Eil levr Samouel betek amañ.

